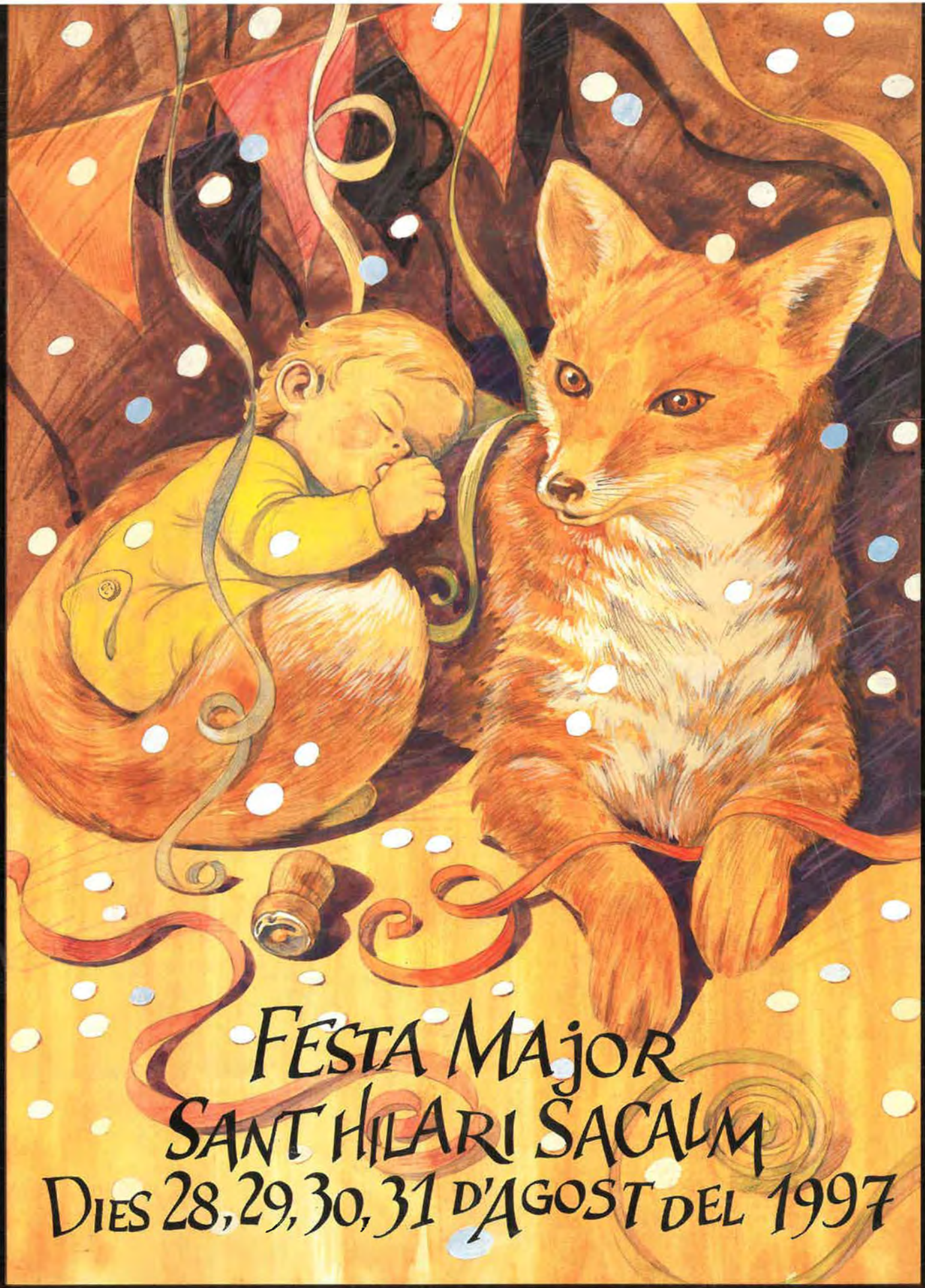

FESTA MAJOR
SANT HILARI SACALM
DIES 28, 29, 30, 31 D'AGOST DEL 1997

PROGRAMA DE LA FESTA MAJOR DE SANT HILARI SACALM 1997

Editat per l'Ajuntament de Sant Hilari dins l'Àrea de Cultura.

La portada és de Josep Nogué Mas, guanyador del XIVè Concurs de Disseny per a la portada del programa de Festa Major 1997.

Fotografies de Fina, S. Bosch, Lluís Puigdemont, J. Rossell i arxiu Àngel Serradesanferm, .

El programa ha estat coordinat per l'Àngel Serradesanferm amb la col·laboració d'en Lluís Puigdemont.

Dipòsit legal: 886-97

S'ha acabat d'imprimir el dia 14 d'agost del 1997
a Gràfiques Offser de Sant Hilari
i s'ha editat amb la col·laboració de la Diputació de Girona.

La coordinació d'aquest programa ha convidat a participar-hi a les diferents entitats del poble.

Totes les col·laboracions han estat publicades.

No hi ha, com és obvi, els articles d'aquelles que per una o altra raó han refusat la invitació.

L'Ajuntament no comparteix, necessàriament, l'opinió dels col·laboradors en aquest programa.

Prohibida la reproducció total o parcial d'aquest programa sense el permís per escrit dels autors dels articles.

Salutació

A Sant Hilari tenim dues festes majors, la del 24 de juny, de Sant Joan Baptista, la petita, i la de Sant Joan Degollasi, el 29 d'agost, la grossa.

Abans, però, no era així; només hi havia la de Sant Joan, la del solstici d'estiu, el juny. Ja fa unes quantes dècades es va canviar amb la finalitat de fer-hi participar la multitud d'estiuejants que sempre hi havia durant tot el mes d'agost. El fet en si té poca importància, però implica un considerable esperit de servei dels hilariencs, perquè comportava el sacrifici de no viure la festa de manera plena i intensa.

Els temps han canviat, i avui les circumstàncies són unes altres. El fet de coincidir el període de vacances laborals de les indústries locals amb les festes ha motivat que aquestes es visquin plenament des del primer al darrer dia, del pregó a l'esclat de l'últim petard i el darrer ball amb les xarangues i el got de moscatell...

Cada Festa Major, des de l'Ajuntament, és inevitablement un mirar enrere i endavant. Enrere perquè convé fer una anàlisi retrospectiva, mirar la pàgina viscuda i rellegir el que a nivell s'ha fet en el conjunt del poble. Endavant, perquè cal aconseguir nous objectius que han de millorar la vida de tots els ciutadans.

Tanmateix, deixem-nos de política i visquem aquest parèntesi que la Festa aporta a la nostra vida quotidiana de treball. Gaudim del conjunt de celebracions que s'han programat i que són fruit de la tasca i col·laboració de moltes persones. Enguany s'hi han aportat innovacions, com la Carpa Jove, els Castellers, exhibició de balls de saló, etc., que volen atendre i ampliar la demanda dels grups d'edat més representatius de la població hilarienca.

És evident que sempre hi ha coses que es poden millorar. També ho és que a Sant Hilari, com que hi ha moltes entitats, es fan moltes i importants celebracions, i potser seria necessària una coordinació global per obtenir un bon aprofitament dels actes que es programen al llarg de l'any , perquè ens beneficiaria a tots plegats.

Bé, hilarienques i hilariencs, de naixement i d'adopció, forasteres i forasters, vingueu d'on vingueu, retrobem-nos una vegada més en una nova Festa Major i fem que aquests dies de final d'agost ens serveixin per carregar piles i per enfortir els nostres lligams d'amistat i convivència a través de tota l'amalgama d'actes programats. Oblidem els problemes, que ja solen venir sense cridar-los, i centrem-nos en la Festa.

A tots, molt bona Festa Major, en nom meu i de tots els companys de Consistori.

Francesc Xavier Rossell i Terris

1958

PREGÓ
DE LA FESTA MAJOR
DE SANT HILARI SACALM 1996

Sr. Alcalde i representants del poble; gent de fora i gent d'ací. Bons amics, la bona gent. Molt bona tarda a tothom.

L'*Enciclopèdia Catalana* diu sobre la paraula PREGÓ.

Pregó

1. És una crida.
2. És un discurs literari que hom pronuncia en públic en ocasió d'una festivitat o celebració.

Nosaltres ens quedarem amb aquesta definició.

Crida

1. Acció de cridar. Bé. Jo no tinc cap mena de ganes de cridar.
2. Publicació en veu alta, la qual cosa feia el Nunci. Donava lectura per carrers i places d'un document emanat d'una autoritat municipal o reial, precedida de toc de trompeta.

(Jo no llegiré cap document municipal ni reial, ni després del toc de cap mena de trompeta o d'un instrument de vent per l'estil. Vinc a fer un senzill pregó d'arrencada de la Festa Major d'enguany. Ho faig ben lliurament i ensems em sento, en certa manera, distingit per aquest encàrrec que m'ha fet l'Ajuntament de Sant Hilari, a través de la persona del seu alcalde, ací present: Xavier Rossell i Terris.

Tots recordem que el nunci, el pregoner, l'agutzil, requeia en una sola persona –molts de nosaltres els recordem–. Feien les crides: anunciaven, proclamaven, per exemple el cobrament d'impostos, o quan s'havien de donar notícies que eren d'interès general, o bé, senzillament, quan arribava peix fresc de Blanes o de Roses; els de Roses ho feien amb bicicleta. O bé quan s'havia perdut o trobat algun objecte i restava a l'Ajuntament, etc... Sortia l'agutzil –el nunci– a les places i encreuaments dels carrers de la vila de Sant Hilari, i feia els tocs de costum, els tocs pertinents –un, dos, tres– segons la importància del missatge a dir, a transmetre. Tres tocs volien dir, per exemple, que hi havien els recaptadors de la contribució a l'Ajuntament.

Recordo personalment que quan jo era jovenet, a casa, sempre que sentíem la trompeta o instrument similar, em deien: "Ves a escoltar el que es crida, el que criden".

Hi havia vegades que l'anunci s'ho valia, d'altres era intranscendent. Però si que era un mitjà de comunicació eficient.

2. Pregoner. "És la personalitat encarregada de fer el pregó de les festes", seguint la *Gran Enciclopèdia Catalana*.

Bé, això de personalitat... Tots tenim la nostra de personalitat.

En Jaumet del Flabiol

Recordaré sempre una persona que encara que fos mut que molts el tinguessin per ben poc, dins el seu humil ofici: a l'estiu, portant aigua de la Font Vella, rebent i acomiadant els forasters, al garatge de la Hispano Hilariense, o bé als 17 hotels que hi havia en aquella època, o bé en el lloc on veia ell un cotxe carregat de maletes (anys 1943-55) rebia i acomiadava els estiuejants, interpretant una sèrie de personatges ben entranyables i casolans com eren la mainadera, el ploricó, la senyoreta, i si li donaven una pesseta o una mica més, ballava. Bé, volem dir que el seu ball era fer uns saltirons en cercle, uns

passos, i somreia, somreia molt... i a voltes, en Jaumet esclatava amb una gran rialla, rialla que li sortia del més pregon, del seu interior. I de la seva gorja en sortia un soroll gutural, ell que era mut, no pas sord, i de gran intel·ligència natural i de superior bondat. I tocava aquella melodia tan senzilla, però tan característica d'ell: do, re, mi; mi, re, do; re, mi, re; re, mi, re, do. I sempre la mateixa melodia, encara que en tenia una altra per les grans ocasions. Quan parava de tocar el flabiol, tornava a somriure i es treia la barretina que a l'hivern li servia per abrigar-se ben bé el cap, tot el front, les orelles i el clatell. A l'estiu, la barretina li servia com a instrument, com a objecte, a més de ser típic, li anava molt bé per saludar amb amplitud i amb certa reverència i elegància, sempre la barretina sostinguda amb les dues mans, per aplegar els diners –les monedes– que la gent li deixava caure dins la sempre neta i ben planxada barretina vermella.

Però quan algun graciós, –que sempre en els pobles i entre els de fora n'hi ha, i que no tenen ànima ni bons sentiments–, es volia mofar d'ell, o bé es repenjava al seu carretó-tricicle (amb llantes de fusta i ferro) i que en cada viatge des de la Font Vella, portava de 8 a 12 càntirs d'aigua, o li frenava el carretó o bé li feia una broma pesada, en Jaumet del flabiol es posava molt seriós i assenyalava amb la seva mà i els dits, fent un no rotund a l'aire. Sempre trobava alguna persona que es posava del seu costat.

En Jaumet tenia una personalitat molt acusada, encara que fos mut i de condició molt humil, i sense estudis, però era una persona intel·ligent. Durant l'hivern, en Jaumet cercava, anava a aplegar, a recollir –pels carrers i places–, amb un cabàs gran i una paleta vermella, els fems que deixaven els cavalls i el bestiar... I en dono testimoni, com molts de vosaltres, que en Jaumet tenia molta personalitat.

Un hilarienc més

Em considero un hilarienc més, que he viscut –vaig venir-hi a l'edat de quatre anys–, he anat a l'escola, ací, he crescut, tinc els amics ací i m'he fet un home. Ací a Sant Hilari hi vaig cantar, celebrar la meva primera Missa Nova, l'any 1957, per la festa de la Mercè, el 24 de setembre. Cinc dies després, per Sant Miquel, el 29 de setembre de 1957, vaig fer la meva primera benedicció solemne: vam dir missa al bell cim de Sant Miquel de les Formigues, al bell cim de Solterra, i solemnement vaig beneir la Creu forjada pel Xavier Vila i pagada, pujada i clavada pel grup "Forces, Forts i Ferms", que des de les hores presideix el bell cim –i mai més ben dit i amb més raó: el bell cim– de Sant Miquel de les Formigues o Solterra, el pic més alt i emblemàtic de les Guilleries i que alguns dels ací presents féreu possible organitzant-ho o bé hi estaveu presents. En tinc constància fotogràfica.

Mn. Alimbau a Sant Miquel de les Formiges, any 1958

Natura vestida de verd

En aquest capvespre en què comença la FM envoltats, com estem, per totes parts, de tanta vegetació, de tants i tants arbres que cobreixen de verd i recobreixen tota la nostra contrada de Sant Hilari que, d'altra manera, restaria despullada..., però ací resta vestida, engalanada de verdor, aquesta natura, mai rencorosa sinó sempre generosa, i beneficiosa.

¿Sabien vostès que qui es passeja, i conviu enmig dels arbres, en sol rebre importants beneficis com poden ser la serenor, l'optimisme i l'apaivagament?

– El bosc... mantell verd, a voltes blau, a les nits negre, o de dia vestit de sol, o de lluna, de fulles de colors ocres, grogues i verdes, tendres o seques.

– El bosc: diuen que qui sap escoltar aquelles coses que mai no s'han dit en paraules i que només pot copsar aquell qui sap escoltar la veu del silenci, i que els arbres transmeten: les veritats callades, silents... però que, per això, no deixen de ser menys veritats.

– El bosc ple de silencis, però també de sorolls, de cants d'ocells i crits de bestioles. Com diu el poema:

"Esquirol, rei dels arbres,
saltirones i esgarrapes,
esclofolles com alicates,
et domina l'afany de la pinya,
espargidor de closques.
Bonic esquirol,
que bé t'ho passes!".

– El bosc, on ressonen els contes de fades i de bandolers; històries d'amor, d'enveges, de venjances, a voltes de mort.

– El bosc on xiscla el vent, que com diu el poema:

"El vent fa ballar els arbres,
i se senten el remoreig de les fulles escampades,
la fullaraca rodolant, amunt i avall,
d'un costat a l'altre;
fullaraca escampada i repartida a les grans obagues,
i que va teixint un gran coixí
–el jaç com dèiem nosaltres ací–,
per protegir la terra i la vida, que, per sobre i per sota,
hi viu , hi puja, i la necessita,
per donar escalf i alimentar, amb el seu "humus",
vegetals, animals, arbres i les extenses perxades, en les grans obagues...".

Ah! I no oblidem que el vent ens porta sempre de nou, sanes escombrades i sanes respirades".

– El bosc sempre donant-nos oxigen, ombra, fusta, fruits, vida i treball.

El gran benefici de l'oxigen

Aquest és un lloc privilegiat. Com sabem, l'organisme humà, el nostre cos, els nostres pulmons, la nostra sang, no poden fer reserva d'oxigen, no podem emmagatzemar oxigen. Per tant, convé introduir tot el que poguem dins els pulmons i eliminar la quantitat major possible de biòxid de carboni. I ací dalt, és un lloc privilegiat. Una respiració rítmica, abdominal, ben conscient, lenta, fent entrar i sortir l'aire viciat, ajuda, i molt, que el cos apaivagui les ansietats, les angoixes acumulades durant la setmana, el dia o després d'aquell moment de tensió o de disgust i que ens pertorba.

Respirem bé, a fons. Feu-ho abans d'anar a dormir, us portarà a un son profund i reparador. Una bona respiració és molt útil per a tota activitat i per controlar el cos i la ment. Per tal que no manqui l'harmonia, el control i, en certa manera, la pau.

¿Quina persona, ja sigui d'ací dalt o d'allà baix, que no hagi experimentat el bes de pau, enmig, al costat dels arbres, de dia de sol o de nits de boira, o bé de pluja –que com diu el poema:

"Temps plorós, temps plujós,
les teves llàgrimes
fan rebrotar les flors,
les plantes, els arbres,
tots llueixen amb les llàgrimes,
amb els plors, amb les pluges... nous colors".

La neu

I qui no s'ha deixat encisar mai per la neu? Aquelles primeres volves de neu, que cauen matemàticament repartides i fines, que ballen a un ritme constant i diferent, i ho envolten tot, en el més gran silenci de sorolls i de petjades humanes... i tots, vora el foc o amb l'escalfor de la calefacció a l'interior de les cases?

L'aigua

I sempre, ací dalt, a Sant Hilari, enmig del bosc: sempre neix, apareix un raig d'aigua dolça... que cau i corre des de la font, del "biot", des de la mina, fins... fins apaivagar la set d'una persona d'ací o d'una persona de l'altra part del món...

La felicitat

Albert Camus escrivia: "La qüestió és que els homes moren i no són feliços".

(Si em permet la Joana Juárez Roura, de 16 anys, –i que està ací a primera fila, d'aquest polisportiu, acompanyada de la seva mare Rosa Roura, filla de Sant Hilari–, i que la Joana és campiona de Catalunya i d'Espanya de Gimnàstica, modalitat artística, i que va participar en els JJOO d'Atlanta d'enguany (1996), i que a totes les components de l'equip se'ls va concedir el diploma, per haver quedat en setè lloc, voldria contar el següent fet:

Fa pocs dies que el periodista FF preguntava a Teresa Zabell, regatista, medalla d'or en els últims JJOO d'Atlanta; un geni de la vela que ha estat sempre al cim en cinc campionats del món, tres campionats europeus, dues medalles d'or olímpiques, 12 campionats d'Espanya, la millor regatista del món a l'any 1994 i la primera del món en la modalitat 470. Doncs bé, el periodista li pregunta:

–"Què conta més en la seva vida? Ella respon:

R. –La felicitat.

P. –Què és la felicitat?

R. –És estar a gust, trobar-se a gust.

Trobar-se a gust

Estar a gust. Aquest és el desig en aquest capvespre per a tots en aquesta Festa Major i més.

Hi ha una frase que diu: "Millor que viure en un lloc és deixar que aquest lloc visqui en tu". O sigui: més que no pas viure en un lloc, ja sigui uns dies, unes setmanes, uns anys o bé tota la vida, no és tan important viure en aquell lloc, o en aquest lloc, com deixar-se impregnar, mullar, amarar-se del lloc on hom viu o visita.

Per això, en aquest país d'hotelers, de restauradors, de "barmans" i de molta gent que beu molta aigua, m'agradaria afegir-me, en tan nobles professions, i suggerir-vos una beguda, en diríem un "còctel de festa major". Per la festa major de Sant Hilari 1996. Us suggereixo el següent:

Còctel de Festa Major

1. En primer lloc, la coctelera ha d'estar buida, o sigui, plena d'oxigen, fer-lo i seguidament beure-se'l tot seguit.
2. El segon ingredient per aquest còctel de festa major són dos glaçons, un glaçó d'amabilitat i un altre glaçó de cordialitat.
3. Tres gotetes de bon humor: dues gotetes de saber riure i una goteta de saber riure's d'un mateix.
4. En quart lloc, hi posarem un rajolí dels bons records, dels records de la nostra infància i joventut.
5. I acabarem d'emplenar-lo de l'aigua meravellosa d'una bona alegria. Tot junt i ben barrejat.

Recordar

El savi Plató explicava que el gran savi Sòcrates deia: "Saber és recordar-se". Recordar les pròpies arrels és molt important.

Així cadascú refrescarà el seu cor, la seva ment i el seu interior, i també esdevindrà refrigeri pels altres, pels familiars i amics.

Servir

Hi ha una afirmació d'una esposa i mare, escriptora, mestressa d'una gran casa pairal del país i que jo coneixia, i que conta la seva experiència, la seva vivència d'esposa i mare de família per la Festa Major. Ella escriu:

–"El goig que més sento,
per la Festa Major,
és servir els entaulats un a un;
quan jo serveixo
la joia i l'encant que experimento,
ni amb l'or es pot comparar".

Que n'és de bonic! És allò que deia el poeta indi, Premi Nobel de Literatura, Rabindranath Tagore, i que les mares i els pares ho entenen molt bé. El Nobel Escriu:

–"Dormia i somniava que la vida era alegria.
vaig despertar-me i vaig veure que la vida era sevei.
Vaig servir i en el servei vaig trobar l'alegria".

L'estiu s'acaba

Hi ha una estrofa d'un poema de Marià Manent que va escriure en aquestes terres de castanyers, de pins i cedres.

Tots sabem que la gent de Sant Hilari deia, i encara diu, que "quan arribava o arriba la segona Festa Major, volia dir que l'estiu s'acabava". O sigui: que la vila de Sant Hilari estava abocada cara la tardor.

Però que sempre hi havia una esperança: la Festa Major de l'any vinent.

Marià Manent ho deia poèticament:

–"Cada fulla, en silenci, caient tranquil·la, diu: 'la vida passa, es fon, i torna, i brilla'".

Regal

A tots els que esteu ací, m'agradaria fer-vos un regal. Un regal semiòtic, que vol sir simbòlic, i que hem de saber interpretar per tal d'emportar-nos-el a casa.

En aquesta capsa o cistell o caixa de regal, m'agradaria posar-hi:

– Una bossa ben gran, plena de joia i de felicitat.
– Un pot ple de generositat.
– Una pinta i un raspall per treure'ns la caspa del malhumor.
– Una ampolleta d'essència de bondat.
– Una paperina d'il·lusió.
– Un grapat d'optimisme.
– Un sobre buit per posar-hi uns diners per als pobres.
– I un parell de mostades plenes de ganes de riure.
– Una crema que ens ajudi a esdevenir uns bons col·laboradors en els actes de la Festa Major.

I tot ben embolicat, amb un paper bonic: el de la bona convivència.

I a fora de l'embolcall un petit rètol, un paper blanc, amb el nom de cada un de nosaltres, i a sota que digui: "Us esperem! Que l'any vinent torneu!

Molt bona festa major!

J.M. Alimbau Argila

UN BROT DE LILÀ BLAU

Asseguda a la cuina, amb l'olor torrada del cafè acabat de fer vagarejant insistent, però acollidora, per l'estança, em gronxo entre el son i la consciència, mig closa encara en els lliris suaus del no res. Em costa de retornar, cada matinada, a l'ombrívola solitud que designa cada minúscul segon de la meva existència. I tanmateix, però, encara li somric a l'alba, i m'agrada aguaitar darrere el finestral com minva la foscor, com la caseta de pedra, i el roser groc, i el caminet de sorra que duu al rierol van esdevenint de mica en mica palpables; reconec en ells el meu entorn, i em sento a casa. A recer de carrers aliens despullats d'herba, de mirades sense àngel i milers de passes massa atrafagades, a recer de sorolls indesxifrables, de l'aire dens i opac que no m'agrada. Que mai no he estat dona de món, jo. No pas jo! Sóc dona d'una sola arrel i un sol paisatge. Una toçuda ànima boscana.

«Les espines formen part de la rosa...»

I si vaig acceptar d'anar una temporada a ciutat, va ser pels precs continuats de la meva neboda Natàlia, l'únic llaç familiar que em resta, que sempre s'ha preocupat desmesuradament per a mi. Estava patint una grip fortíssima, i no va parar d'insistir que anés amb ells, que hi estaria bé, que a casa seva era un pis ampli, confortable, amb calefacció, on no m'enfredoriria a la matinada. Sabia del cert que no m'hi adaptaria, doncs mai, en el meu endins, havia pres la decisió de fer-ho. Però hi vaig anar per ella, per complaure-la. Quan la grip va decidir deixar de tormentar la meva revellida carcassa, va fer les maletes i se'n va anar. Llavors, a la Natàlia, va agafar-li la dèria de sortir a passejar cada tarda. Tenia ja els fills grans, casats, i li sobrava prou temps per esplaiar-se. L'encisava romancejar per les voreres, contemplar els aparadors plens de vestidures, accessoris, joies... No se n'adonava que jo, penjada del seu braç, era completament llunyana del seu entusiasme.

¿De què em serviria a mi, amb més de setanta-sis anys, un vestit elegant, si fins i tot de jove, l'únic home que vaig voler prendar va confessar-me a cau d'orella que el que de debò l'havia copsat de mi no era pas aquell vestit, –que tantes estones de desvetlla, punt darrere punt, li havia costat a la mare– de gassa lleugera i rosada que tan perfectament drapava la línea abrinada de la meva cintura, no!, sinó la nuesa dels meus ulls?

Què en faria jo, d'un paraigua clàssic de "Vogue"? Si ho sabessin, que mai no n'he utilitzat, de paraigua! Si poguessin aguaitar per un foradet el meu ahir, descobririen una nena desvergonyida i riallera xipollejant entre els bassals,

"... les flames despentinades i rogenques, el caliu antic de les brases, pedres de foc que m'acompanyen."

acollint la pluja amb la cara enlairada i els braços estesos, cançonejant, i al seu germà Ernest el pare de la Natàlia–, sempre tan correcte, arraulit sota un paraigua negre i apedaçat, cridant: "Et renyaràaa. La mare et renyaràaa...". I de valent, que em renyava! Fins i tot havia dormit alguna vegada a les golfes, amb les nous i les pomes. Però ja ningú no podia prendre'm aquella sensació humida i indescriptible de frescor, de vida, de pertànyer a la terra que em donava la pluja.

En dic de la meva sol·litud que és ombrívola, perquè així és com una part de mi ha viscut durant llargs anys, a l'ombra d'un record, d'una absència. Una taca fosca vessada sense compassió dins meu, tormentant-me, amarant-me, rodolant al pensament, inflamant el neguit, una buidor insondable esgarrapant l'endins. Des d'aquell dia que vaig saber que al meu jove espós l'havien abatut al Front, i les roselles del meu cor van esdevenir de sobte un camp erm, aspre, socavat per sempre. Erm el meu ventre, abandonat abans que la llavor de la vida pogués arrelar-hi, erms el desig de la carn i la plenitud de l'ànima. Estripat el somriure. Desgranat i vençut.

Va deixar-me quelcom, però, que ens lliga l'un a l'altre més enllà del temps, la realitat i la raó. Amb el fil perdurable del sentiment: El lilà blau. El petit arbre que va ofrenar-me la tarda abans d'anar-se'n a la Milícia, que junts vam plantar al jardí, al racó de les heures, davant la finestra de la nostra cambra. Amb els anys, s'ha fet un arbust esplèndid, i cada primavera, quan tanya de nou, és com si ell vingués a visitar-me; com si mai no m'hagués deixat.

M'hi vaig estar un mes, a casa la Natàlia. Un mes llargament inacabable, calmós decebedor. I vaig voler tornar a casa. Enyorava el xiuxiueig dels pardals i verderols, el meu hort, l'olor feréstega i boscana que fa el jardí després de ploure, les curtes visites de la Mundeta –la meva veïna–, la mimosa, el taronger, el meu llibre de poemes...

"... amb l'esperit d'un trobador
cavalco vers a tu, que ets absent
i t'estimo,
còmplice de cels rogencs
cavaller errant de l'immens
poeta de les runes...

i la meva –malgrat que ombrejada– soledat.

La Natàlia insistia en no deixar-me marxar: –"Però tieta, vos sou gran, i en aquella casa, tota sola, sense calefacció...". I quina persistència amb la calefacció! Si a mi el que em dóna calidesa, m'embolcalla amb una sensació tèbia, i suau com el borrissol amorós de la pell de préssec, és el crepitar de la llenya, les flames despentinades i rogenques, el caliu antic de les brases, pedres de foc que m'acompanyen. Encara que a l'hivern, quan glaça, hagi de dormir amb la bossa de l'aigua calenta i els peücs de llana.

Sé que sóc gran, i l'artrosi minva a passes agengantades la lleugeresa dels meus moviments, però mentre pugui valdre'm no vull anar-me'n de casa, del meu paisatge. I si m'ha de venir l'hora, que em vindrà, de gronxar-me per sempre en l'immens no res, voldria que fos aquí. Amb l'esclat grogós de la mimosa perfumant el cel, o les fulles ataronjades de la tardor vestint el bosc, o la blanca donzella de l'hivern dansant com una ballarina, calmosa i esvelta sobre les teulades. Només us demano que em deixeu endur, pres sobre el pit, un brot de lilà blau. No fos cas, malaurada dissort, que a la fi del meu viatge a Itaca, quan arribi, si és que s'arriba enlloc, tampoc no hi haguessin arbres.

Dolors Cruz i Rech
2n premi Certamen Literari de
Narració curta
Sils, 1997

FORCES FORTS I FERMS

El grup excursionista FORCES FORTS I FERMS celebren aquest any el seu 50è aniversari de la seva fundació. Aquest grup pràcticament havia deixat d'actuar; ara, però, una colla de joves hilariencs, amants de l'excursionisme, en record d'aquells que l'havien iniciat al nostre poble pels anys 40, ha volgut continuar sota el mateix símbol. D'aquesta manera, amb la seva nova i agraïda aportació, es pot dir que ha tingut lloc el renaixement del grup FFF a Sant Hilari.

Dels FORCES FORTS I FERMS (FFF) en podríem explicar moltes coses i la història seria llarga, perquè van ser moltes les sortides que es van fer al llarg del temps, primer a nivell de les nostres Guilleries i més endavant a diferents llocs de Catalunya i d'Aragó.

Podríem omplir moltes pàgines explicant els itineraris de muntanya que es van fer i comentant les anècdotes que van passar, però tal i com diu l'adagi, val més una imatge que mil paraules, i voldríem poder oferir més de mil imatges, però solament pretenem fer un escollit reportatge fotogràfic del que van ser un dia –i tornaran a ser ara– els FFF.

Abans, però, volem tenir un darrer record de tots aquells que havien format part del nostre grup i que lamentablement no estan entre nosaltres; aquests són, en primer lloc, el nostre fundador i president, Ricard Teixidor, i els amics Conrad

Els fundadors del grup S. Pidevall, R. Teixidor, J. Vernedas, J. Ma. Xandri, F. Ripoll, A. Porta
J. Ma. Ximeno.

Campament al Puigsacalm J. Ma. Broto, Teixidor, F. Brugués, J. Vernedas, S. Bosch, J. Fàbregas, A. Casas i A. Duran

Camprodon, Leopold Plana, Simon Padrós, Albert Puig, Joan Fauria, Josep Verdaguer, Josep Danés, Joan Mimó, Francesc Parareda, i Mn. Ramon Tió, capellà del grup, que va saber portar el símbol dels FFF des del nostre cim de Sant Miquel de les Formigues, passant per l'Aneto, fins al Kilimanjaro, de 6.010 m d'altitud, quan ell anà de missioner a Ruanda.

A tots ells que, com a bons muntanyencs, un dia ens deixaren per escalar amunt, molt amunt fins dalt del cel, oferim aquest humil reportatge i també el nostre etern record.

Com a tasca important del grup FFF, i potser gairebé ignorada per a molts, a més de la col·locació de la monumental i actual creu al cim de Sant Miquel de les Formigues, està la d'haver creat l'eslògan de la Vila de les Cent Fonts. I no va ser solament crear la denominació, sinó que es va aconseguir després d'un treball d'esforç i col·laboració amb l'Ajuntament d'aquella època. De manera desinteressada els membres de les FFF durant més d'un any van anar cercant, arreglant i classificant les fonts del nostre terme fins arribar al número 100; també es van situar des del punt de vista topogràfic sobre un mapa del terme municipal de Sant Hilari i d'això se'n va editar un petit opuscle, allà pels anys 70, que encara és d'actualitat per tenir un

Puigmal 3.000 m, A. Duran i Vernedas
(Foto: Bosch)

Mn. Tió (e.p.d.) a la gelera de l'Aneto

El grup a Sant Miquel de les Formigues

bon coneixement de les fonts dels nostres voltants.

Esperem que els nous membres dels FFF, d'acord amb l'evolució dels anys i les tècniques actuals de l'excursionisme, sabran portar de nou i encara més amunt el nostre símbol de les Tres Efes.

Actualment, els joves integrants dels FFF estan en plena activitat i organitzen sortides i esports com escalada, rapel, pointing, barranquisme... amb un caire més aventurer i, sobretot, lúdic, o sigui per passar-ho bé i buscar una alternativa pels caps de setmana. Estem, però, oberts a noves propostes, sense deixar de cantó la col·laboració i l'esperit dels antics components del grup.

Aprofitem, per tant, l'avinentesa per convidar tothom a participar en les activitats que sota la signatura de les Tres Efes (FFF) intentarem portar a terme en el decurs del temps, perllongant la tasca feta per aquells pioners allà per l'any 1947. Enguany celebrarem el 50è aniversari, concretament el proper 28 de setembre, al cim de Sant Miquel de les Formigues.

Joan Vernedas

Els novells FFF any 1997 a l'ermita de Santa Brígida d'Amer

LA MÚSICA DINS L'ESCOLA I FORA DE L'ESCOLA EN UN CONTEXT RURAL (SANT HILARI SACALM, GIRONA)

En el present article l'autor explica una experiència de com es pot fer música i com incidir en la educació musical d'un poble petit i allunyat dels grans centres culturals. Tot vist des de la perspectiva del músic i el petit nucli de persones que de mica en mica ha fet possible l'aparició de les diferents entitats que han arribat a configurar una realitat d'una certa rellevància en el panorama musical.

EDUCACIÓ MUSICAL EN TOTS ELS ÀMBITS

El que explicaré és una experiència global d'educació, la sensibilització musical en la població de Sant Hilari Sacalm, que té uns 5.000 habitants, i que és un procés que fa vint anys que estem duent a terme i que abasta tots els àmbits que ens són possibles: *l'ensenyament musical a l'educació primària i a la secundària* com a eina de formació de base de tota la població en edat escolar; *el cant coral* com a eina de formació i sensibilització musical i social a l'abast de tothom; *l'Escola de música* com a eina de formació més específica on s'aprofundeix en el coneixement i pràctica de la música i, finalment, l'associació *Els amics de la música de Sant Hilari,* que intenta donar suport a tota la tasca que fan les altres entitats musicals i que hi aporta el caliu necessari, per exemple organitzant cicles de concerts. És, per tant, una "moguda" que actua dins i fora les aules i treballa en diversos fronts alhora. Aquesta realitat és fruit de la tossuderia d'uns pocs i la majoria dels casos sense prou suport i, per situació geogràfica, aïllats dels centres, experiències i circuits habituals de la música a Catalunya.

ANTECEDENTS

Cap a la meitat dels anys 70, punt de partida de la majoria d'entitats musicals, Sant Hilari era gairebé un desert pel que fa a educació musical en un poble on hi havia hagut tradicionalment molt ambient coral i diferents conjunts musicals.

El 1974, uns quants nois i noies vam tenir el nostre primer contacte amb la música de la mà del mestre Lluís Torres, que va venir a viure la seva jubilació al nostre poble. Les nombroses mancances que hi havia (a tall d'exemple diré que fèiem les classes de solfeig i piano en un bar) quedaven compensades pel fet que el nostre mestre era molt bon músic. D'aquella primera fornada vaig ser l'únic que vaig continuar els estudis musicals.

A partir d'aquí tot es va precipitar: vaig començar com a organista a l'església, el mossèn em va demanar que fes cantar a un grup de mainada a la missa de Nadal (d'aquí va sortir la coral infantil "Petits Cantaires de Sant Hilari"), l'harmònium no acabava de rutllar i ens vam embolicar a comprar un orgue electrònic que van pagar organitzant un cicle de concerts a l'estiu (d'aquí van néixer els "Festivals Internacionals de Música de Sant Hilari"), dels festivals d'estiu va sortir la necessitat de crear l'associació "Els amics de la música de Sant Hilari" per vetllar per la promoció i la educació musical al nostre poble... D'aquesta manera, van anar sortint les diferents entitats, cada una amb uns objectius específics, però totes amb un denominador comú: la promoció de la cultura musical.

EL CANT CORAL

És la clau que ha obert el camí cap a la música a molta gent del nostre poble. Sant Hilari és un poble amb una tradició coral considerable. Hi havia hagut nombrosos

Xè Juguem Cantant del SCIC estrena de "Rebel lió a al cuina".

grups corals i, de fet, hi ha el cor mixt "Els Nois Alegres", que enguany celebren les noces d'or. La coral "Petits Cantaires de Sant Hilari", si bé va néixer per poder oferir un servei a la parròquia, aviat es va anar consolidant com una poderosa eina de formació musical i humana dels seus membres. El fet que va incidir més positivament en l'evolució de la coral va ser entrar a formar part del SCIC (Secretariat de corals infantils de Catalunya) el curs 1980-81. Això ens va permetre conèixer pobles i gent de tot Catalunya, ampliar i diversificar al repertori, organitzar trobades amb altres corals, etc.

Actualment, ja vénen a la coral fills dels primers cantaires, s'ha produït el relleu de tota una generació, però el que més em plau és veure com dels antics cantaires n'ha sortit un bon estol de directors i directores que asseguren la continuïtat del nostre treball.

La coral infantil té cantaires de sis a dotze anys i es divideix en petits, mitjans i grans. Els qui per edat ja no poden cantar als "Petits Cantaires" han anat configurant altres corals segons l'edat. Aquest fenomen del cant coral s'ha escampat com una taca d'oli al poble veí d'Arbúcies, amb el qual hem unit esforços que, entre d'altres coses, han permès crear allà la coral infantil "Clau de Sol", la coral juvenil de noies "Lutiana" i la coral mixta "Amethysta", corals dirigides per Cristina Zamorano, Eva Codinach i Dolors Vidal, alumnes i professors de l'Escola de Música de Sant Hilari i Arbúcies.

Interpretació de "Poble que canta", sardana coral a càrrec de: "Petits Cantaires" "Coral Amethysta" coral mixata "Nois alegres".

LA MÚSICA A L'ESCOLA

No era possible portar a terme un projecte com aquest sense un dels factors essencials com és l'ensenyament de la música a l'escola, o sigui, intentar que abastés tota la població. Al poble hi ha dues escoles, una de privada i una altra de pública. A totes dues actualment hi ha especialista de música, tot i que a la privada fa més temps que es treballa d'una manera regular.

Els començaments van ser força durs, ja que quan vaig començar a donar classes de música a EGB, ara deu fer uns divuit anys, com a estudiant de piano que era, no tenia ni idea de què era més escaient ensenyar i quin camí seria el més adequat per fer-ho. Ara, vist amb la distància del temps, m'adono de les equivocacions pedagògiques que vaig cometre. Les persones que fèiem aquesta feina érem autodidactes i apreníem les coses després d'unes quantes provatures sense gaires referències. Recordo, per exemple, que a 1r d'EGB, amb els nens de sis anys, pretenia que ja el primer curs aprenguessin totes les notes, les figures i la teoria, i toquessin la flauta dolça. La realitat, però, em va anar ensenyant allò que es pot fer i el que no. Per descomptat, no hi havia llibres, anàvem fent amb la llibreta i alguna fotocòpia. Les classes eren molt nombroses, encara no havia arribat el descens de natalitat i hi havia una mitjana de quaranta alumnes a l'aula. Darrerament, la qüestió ha canviat radicalment s'han anat incorporant mètodes pedagògics molt ben elaborats, com per exemple el Mètode Ireneu Segarra, han anat sortint llibres de text, ha disminuït sensiblement el nombre d'alumnes per aula; en definitiva, s'ha guanyat qualitat d'ensenyament.

Els objectius de la música a l'escola són que en un futur no massa llunyà tothom tingui una cultura musical bàsica ben assolida, gaudeixi de la música, conegui el llenguatge musical i, en la mesura del que sigui possible, practiqui ja sigui cantant en una coral o tocant algun instrument. En definitiva, els nois i les noies aprenen a cantar, a escriure, a llegir, a tocar i a escoltar música amb especial atenció a les nostres músiques tradicionals i a les músiques dels grans compositors. Ara, a secundària, un cop assolit un nivell bàsic de llenguatge musical, és el millor moment de canalitzar i potenciar el gran cabal creatiu dels adolescents, és el moment de conèixer tots els estils, èpoques i autors, i de practicar la música amb petits grups sobretot en els crèdits variables.

Hi ha un tram de la vida escolar que no es pot oblidar, i és l'època infantil, és a dir, de zero a sis anys, on la sensibilització musical és bàsica pel futur desenvolupament de la mainada no només en aspectes musicals, sinó perquè el fet de fer música a aquestes edats facilita el llenguatge, les matemàtiques, la memòria, el desenvolupament motor, aprenen a escoltar, etc. En aquest àmbit, si bé no hi hem treballat directament, sí que ens hem interessat pel treball musical que s'hi fa i hem intentat donar-li suport proporcionant recursos didàctics com ara material per a audicions i danses.

L'ESCOLA DE MÚSICA

L'escola de música és el lloc on van els que els agrada i volen aprofundir en l'estudi de la música. És el pal de paller de tot l'ensenyament musical, que ja ha donat uns importants fruits en alumnes que han esdevingut professionals, ja sigui com a professors d'escoles de música, especialistes de música a primària i a secundària o bé músics. El nostre objectiu principal, però, no és pas formar professionals (la immensa majoria dels nostres alumnes no ho seran pas). Pretenem formar bons amants de la música, gent que gaudeixi dels concerts i que sigui capaç de passar bons moments practicant música individualment o col·lectiva.

Tot va començar al menjador de casa, que vaig

condicionar com a aula, on venien mitja dotzena de nens i nenes a aprendre a llegir música i a tocar el piano o la flauta dolça. Actualment, a la nostra escola es pot fer sensibilització musical a partir de quatre anys, iniciació a la música per a adults, llenguatge musical, cant coral, audició, música de cambra i grups instrumentals, harmonia, formes musicals, baix elèctric, bateria, cant i tècnica vocal, flauta travessera, flauta dolça, guitarra clàssica, guitarra moderna, piano, saxo, violí i violoncel. Seguim el Mètode Ireneu Segarra de llenguatge musical i el mètode Suzuky per a l'ensenyament a partir de dos o tres anys a través del violí. A la nostra escola, hi tenen cabuda els principals estils d'ensenyament musical: clàssic, modern i tradicional... Quin abisme en comparació amb les possibilitats de fa uns anys!

De sempre hem practicat un estil de pedagogia activa i molt diferent de la que es practicava fins fa poc als conservatoris. Els nostres alumnes, des del començament, han cantat a les corals, han tocat en grups instrumentals, han participat com a intèrprets i com a oients en nombrosos concerts. En definitiva, per a nosaltres l'entrada en vigor de la LOGSE, més que representar un canvi pedagògic, ha significat una ratificació en la nostra línia i una llibertat més gran d'actuació. Volem que l'experiència d'haver estudiat música deixi un bon pòsit i un bon record als que per qualsevol motiu ho hagin d'abandonar.

Un dels fets més importants que ha marcat la nostra trajectòria ha estat la creació de l'Escola de Música d'Arbúcies ara deu fer uns vuit anys. A causa de les limitacions de tot tipus que patíem a Sant Hilari, vam veure la necessitat d'obrir un nou camí que ens permetés portar professors especialistes de diferents instruments, i com que no teníem suficient alumnat que ho permetés, vam decidir, amb el suport de l'Ajuntament d'Arbúcies, crear una escola de música al poble veí amb els mateixos professors que treballàvem a Sant Hilari i així suplir les mancances mútues: a Arbúcies calia un equip de professors amb experiència per crear una escola de música, i a Sant Hilari, un suport municipal decidit. Això ha creat una situació insòlita, amb aspectes positius i negatius. Per exemple, la coral "Lutiana" i la coral "Amethysta", així com la banda "The Sanglans Band" i els grups de llenguatge musical de grau mitjà, estan formats per gent dels dos pobles amb els consegüents problemes a l'hora dels assaigs: sovint els professors i directors de les corals hem de fer també de taxistes dels nostres alumnes, ja que ens separa una carretera de 10 km plena de revolts. Aquesta unió d'esforços, però, està funcionant bé i ha permès portar a terme projectes que en un sol poble no serien possibles, com per exemple les colònies musicals d'estiu o la recent anada a Bèlgica.

ELS AMICS DE LA MÚSICA

És l'entitat que permet donar suport a totes les altres, encara que sovint els esforços queden absorbits en l'organització dels "Festivals Internacionals de Música de Sant Hilari" que se celebren durant l'estiu. La resta de l'any, sempre que podem organitzem cicles de concerts per a les escoles com a suport de la feina de l'especialista de música.

Durant molts anys, hem aconseguit un llistó molt alt qualitativament pel que fa a intèrprets de concerts. Darrerament, però, els problemes de finançament ens fan témer pel seu futur. Tenim uns 200 socis que paguen una quota de 2.000 ptes. l'any (els menors de setze anys, 1.000 ptes.) i aquesta és la nostra font d'ingressos més segura, encara que del tot insuficient. La resta es cobreix o no amb difícils equilibris i esforços de tot tipus per part dels membres de la junta. Les institucions cada dia donen menys i paguen tard. Potser tot plegat vol dir que és un privilegi massa costós només a l'abast de les poblacions grans.

"Petits Cantaires de St. Hilari", "Clau de Sol" d'Arbúcies, Grups instrumentals de l'Escola de música de St. Hilari i Arbúcies interprentant la "Cantata de la neu".

EN DEFINITIVA

El resultat de tots aquests esforços i entitats ha de ser una societat més sensible, més inquieta, més crítica i més participativa en el fer musical.

Tot plegat demostra que en un context rural es pot fer molta música i arribar d'una manera més directa a la gent, encara que és obvi que a les grans ciutats és on es poden trobar els millors centres i la millor oferta cultural i musical. És probable, però, que moltes persones que viuen als grans centres urbans no gaudeixin tant de cada moment, de cada professor o de cada concert pel sol fet de tenir-ho tot tant a l'abast.

Antoni Miralpeix i Bosch
Músic i professor de música

Article publicat a la revista *Perspectiva escolar*, núm. 220, de desembre de 1996

CARTA A UN BON COMPANY (a Carles de Vicente)

Avui fa un any que ens vàrem veure per darrera vegada. I fins ara no m'he vist amb cor d'escriure't.

Després de força mesos de repòs, venies al claustre, parlàvem del proper curs. Vàrem fer el dinar de comiat, del que ens n'aixecàrem a correcuita per anar a Bellcaire a l'enterrament del pare de la Rosa. Tu també vas voler fer-li costat, tots estàvem una mica cansats i tu te'n devies trobar més que nosaltres, però no ens en vàrem pas adonar. Se't veia content, amb ganes de tornar a la "normalitat".

Jo crec que aquell enterrament et va afectar molt, encara que en tornar riguéssim tant, i provoquessis la Gemma per a que pitgés fort l'accelerador en el túnel de Joanet; d'alguna manera et vares sentir com si haguessis assistit al teu propi funeral. Havia estat una mort deguda a un infart, com el teu de l'octubre, quin ensurt!, del que encara t'estaves recuperant.

Continuares el teu dia "normal", fins i tot anant a la reunió de la junta de bàsquet (o era de futbol?).

I va ser aquell vespre quan el teu cor va tornar a dir prou. Una altra vegada a la UCI. "Si ho arribo a saber no us dic res!" –vares comentar-li a la Fina. Una altra vegada estaves ple de tubs, de monitors...

Tu no et donares per vençut i vares lluitar per viure, sotmetent-te a tota aquella sèrie de cures que de vegades semblen suplicis; no ho feies per tu, com li vares dir a la Fina, sinó per la teva família, que t'estimava, que no volia encara que la deixessis.

Fins que no vares poder més; ja no vas arribar al trasplantament. Potser et vas repensar? Potser vas considerar les possibilitats que tenies que tot anés bé i les d'haver de tornar a passar per tot allò, i a darrera hora ens vas fer botifarra! Si hagués estat així, hi tenies tot el dret.

Però ens vam quedar tan tristos, tant!

Jo, que en el fons sóc una pessimista-optimista, no et vaig anar a veure a la UCI esperant que et trobessis més bé per fer-ho. Si em descuido no arribo ni al teu funeral. Va ser en trucar a Sant Hilari des de Serinyà per saber com anaven les coses quan m'ho van dir.

Ara hi torno a ser, saps? Potser per això he sentit aquesta necessitat de recordar, d'escriure... Quan ho hagi fet, deixaré aquests papers en un racó de qualsevol calaix i vull també deixar-hi una part de la tristesa que em porta el teu record.

Podré enrecordar-me del Carles que m'ajudava a fer la declaració de renda, del Carles que s'enrotllava quan coincidíem a l'hora d'esmorzar (i em servia d'excusa per arribar una mica més tard a vigilar el pati), del Carles "batalletes" que era una mica la memòria històrica de l'escola (jo ja començo a ser-ho també)...

No sóc qui per dir si has estat un bon espòs, un bon pare, o un bon fill, ni tan sols si has estat un bon mestre, però puc fer saber a tothom que vares ser un bon company.

A reveure, Carles.

Enriqueta

PER MOLTS ANYS!

Tot sovint, a la vida, ens cal prendre decisions, i no poques vegades, encara que no ho sospitem, d'aquestes en depenen esdeveniments importants que més endavant condicionaran una manera de pensar i de fer.

Certament, mai no m'ho vaig plantejar en el moment de decidir, però puc assegurar que inicio aquest escrit amb una lliçó ben apresa!

Els escoltes a la font del Parc.

Escoltisme? Quina era aquesta paraula que fins aleshores jo no havia sentit mai? En tot cas, per què no la coneixia? Bé, potser el meu món estava massa aïllat de la resta. Calia fer un pas endavant i ampliar el ventall de coneixements.

Avui recordo amb melangia aquell pas donat amb temença, ja fa uns quants anys, vers un món totalment desconegut, avui, recordo un munt d'experiències viscudes i també el coneixement adquirit, avui, escampo "als quatre vents" (mai més ben dit!) que escoltisme vol dir educació.

Perquè, de fet, ja són quinze anys. Si senyor, quinze anys d'Agrupament Escolta a Sant Hilari. Això vol dir alguna cosa, alguna cosa important de veritat. I és que tot aquest temps de vigència s'ha anat teixint de mica en mica, amb el gra de sorra aportat dia rere dia per tots aquells que en un moment donat de la nostra vida vam decidir de fer camí educant i educant-nos.

Per això la lluita està en peu. Queda molt per fer i per descobrir, tenint en compte bons i mals moments, alegries i fracassos... Però hi som, hi seran els que vénen al darrere... Algú collirà els fruits de qui va decidir plantar una bona llavor...

A.E. Als quatre vents

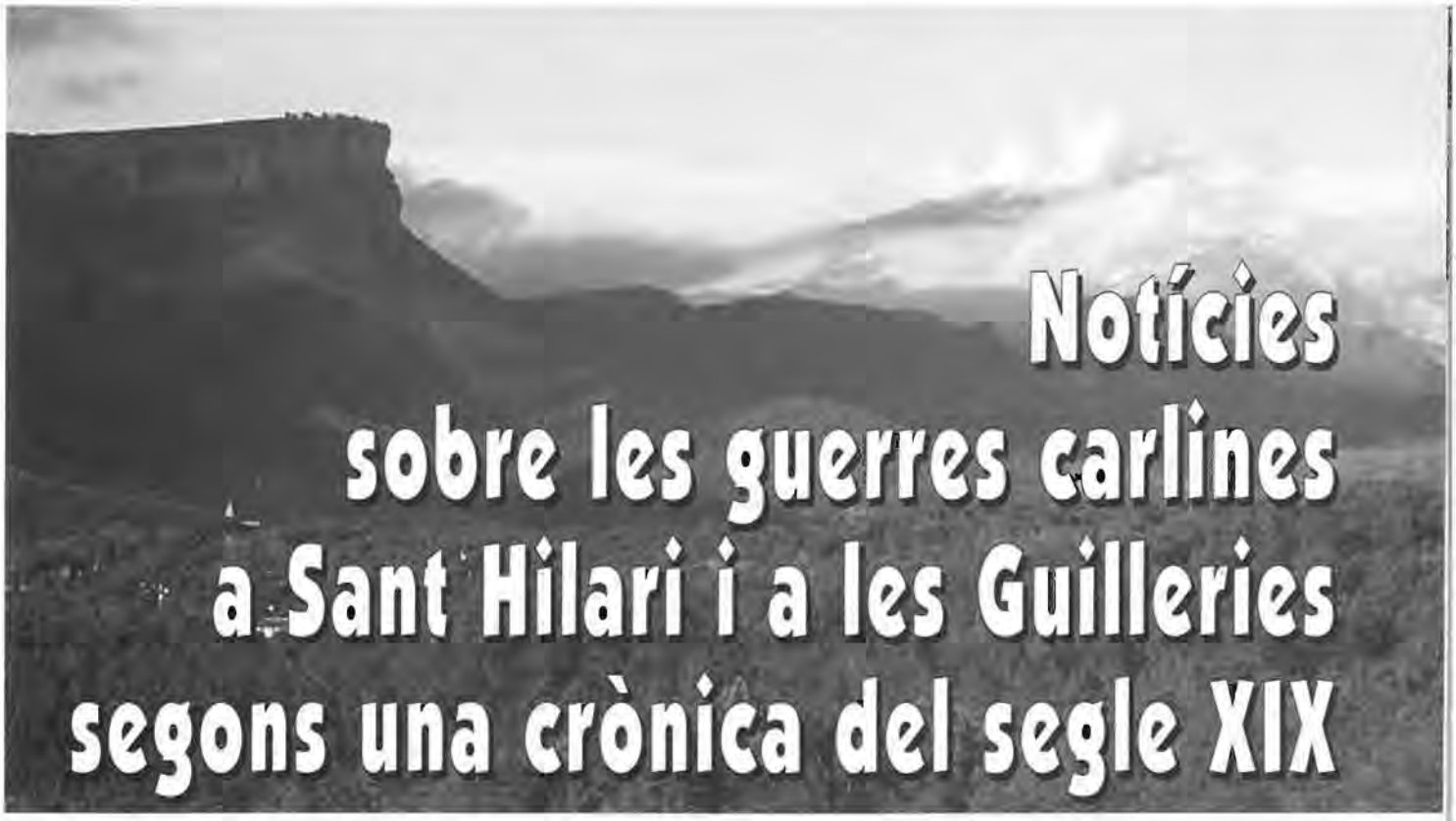

Notícies sobre les guerres carlines a Sant Hilari i a les Guilleries segons una crònica del segle XIX

Les guerres carlines són un dels fets que caracteritzen bona part del segle dinovè per les seqüeles d'odi i enfrontaments que en elles varen viure els nostres avantpassats. Foren guerres civils, és a dir, dintre d'un mateix estat i fins dintre d'un mateix municipi, i això, sigui per la ideologia que sigui, sempre és un drama.

Sota l'excusa d'un problema dinàstic, s'hi debatia una realitat més profunda, un canvi d'idees. En realitat era un enfrontament entre un sistema de vida tradicional basat en la família, la religió, els costums ancestrals i els furs o drets de cada regió o nacionalitat, davant d'un liberalisme centralista i absolutista, que ideològicament pretenia ésser molt democràtic, però que ho volia canviar tot sense dialogar amb ningú i no es tenien unes idees pròpies massa definides ni engrescadores.

En realitat era una lluita semblant a la que varen tenir molts altres pobles o estats amb les seves revoltes liberals, però que aquí va prendre un caràcter particular d'adhesió a una causa dinàstica i, sobretot, que es va desenvolupar amb una salvatgeria i violència particular, impròpia de les nostres latituds i temperament.

Les guerres pròpiament dites s'estenen al llag de mig segle, del 1833 al 1876, amb períodes llargs de no bel·ligerància. Oficialment, només es comptabilitzen tres guerres, però entremig hi hagueren aixecaments frustrats i profundes divisions en la nostra societat que crearen malestar i rivalitats dintre del país i fins dintre de moltes poblacions.

També, com a conseqüència de les guerres, s'originaren durant bona part del segle partides de bandolers, anomenats *trabucaires* pel tipus d'arma que feien servir, que eren ex-combatens que no es volgueren reintegrar a la societat normal i que vivien de robatoris i segrestaments, sota la capa política que sempre els convenia.

La història general ens diu que la primera guerra va començar l'any 1833, pocs dies després de la mort del rei *Ferran VII*, quan els partidaris de l'absolutisme reial o el que es coneix con *Antic Règim* varen escollir com a rei a *Carles Maria Isidre*, germà de *Ferràn VII*, en comptes de la petita regina *Isabel II*, la filla de l'esmentat rei.

Els absolutistes o tradicionalistes no admetien la succesió d'Isabel perquè des de la implantació dels Borbons a Espanya, aquests hi havien introduït la *Llei Sàlica*, segons la qual una dona no podia accedir al tron si hi havia varons dins el llinatge. Ferran VII, que només tenia dues nenes de menys de tres anys, va derogar aquesta llei però ni les Corts sancionaren mai aquella abolició ni l'admitiren els absolutistes; per això el rei, que sempre havia combatut els liberals, al final de la seva vida va confiar al govern de la nació i la tutoria o salvaguarda de la seva filla i del tron als liberals, junt amb la reina vídua Maria Cristina.

Això, com es lògic, va comptar amb la total desaprovació dels absolutistes o tradicionalistes, entre els que s'hi comptava majoritàriament l'Església Catòlica a la que es volien prendre tots els seus antics privilegis i prerrogatives, entre elles les propietats o béns acumulats al llarg dels segles. Així dintre la primera meitat *d'octubre de 1833 es va encendre la primera guerra carlista,* que oficialment va durar fins el conveni de Bergara, entre els generals *Maroto* i *Espartero, del 25 d'agost de 1839,* però a Catalunya es va allargar alguns mesos més, fins a la caiguda de Morella, al Maestrat, on tenia el seu quarter el general *Ramon Cabrera,* i fins a la rendició de Berga, ja ben entrat el 1840, on residia la Junta Carlista del Principat. És per això que se l'anomena també *la guerra dels set anys.*

La *segona guerra carlista,* més breu i desorganitzada, fins al punt que alguns historiadors es neguen a considerar-la com una autèntica guerra, es va iniciar al setembre del 1846, amb l'anomenada *guerra o aixecament dels matiners,* i va tenir com a moments àlgids els anys *1848* i *1849,* quan el general Cabrera es va posar al front dels carlins. L'escenari principal d'aquesta guerra fou Catalunya i, com totes, va acabar amb un autèntic fracàs. L'any 1860, hi hagué un nou intent de sublevació però fou dominat tot seguit; el dirigia el *general Ortega,* que va desembarcar a Sant Carles de la Ràpita, però molt aviat fou detingut i afusellat per les tropes estatals.

Més pintoresc és l'aixecament o intent d'aixecament del 1869 que varen preparar un grup de *carlistes de la Plana de Vic i de les Guilleries.* El seu lloc de trobada fou el santuari de la Mare de Déu de Puig-l'agulla, de l'actual municipi de Sant Julià de Vilatorta, a l'entrada de les Guilleries. Varen fer la convocatòria Joan Estrany, amo de Masvidal de Viladrau i Josep Vila o Vila del Prat, amo del mas d'aquest nom a Sant Sadurní d'Osormort, el dia 9 d'agost. Varen respondre a la crida 150 homes, la majoria propietaris de les masies de la rodalia que hi assistiren amb les seves armes.

La conspiració fou coneguda pel governador de Vic, gràcies a espies, i ho va comunicar al general Baldrich, que actuava com a Comandant General de les operacions de Muntanya, el qual va perseguir els amotinats vers els masos de Vilar-del-bosc i Sabatés, del municipi de Viladrau, on els conjurats es varen dispersar vers les Guilleries. La revolta va acabar-se en poques hores, sense morts ni detinguts.

La guerra carlina més dura i sanguinària i de les que ens ha quedat més informació fou la tercera, que va *iniciar-se pel març de 1872 i va acabar del tot pel febrer de 1876.* Va tenir com a acció inicial la sortida que el 12 de març de 1872 va fer el caporal carlí Joan Castells des de Barcelona, amb 50 homes armats, dirigint-se cap al Bages i tot seguit se li va unir més gent i s'aixecaren nous caps i partides a diferents indrets del país.

Els més distingits o destacats foren en *Francesc Savalls* i en *Rafael Tristany,* i a casa nostra el ja citat *Josep Vila del Prat i en Ramon Vila i Colomer,* amo del mas Vila de Viladrau. Amb ells hi havia la majoria d'amos de les masies més importants, la majoria del clergat que els protegia donant a la guerra un equivocat caire de lluita en defensa de la religió i molts aventurers, que només lluitaven pel guany o rapinyes que la guerra els permetia fer.

El pretendent carlí era *Carles VII,* que es movia pel nord d'Espanya o Navarra o Bascongades, on inicialment tingueren algunes victòries ressonants, com la presa del Montejurra. A Catalunya, hi havia el seu germà Alfons de Borbó, que amb la seva muller Maria de les Neus, s'allotjava en les cases de pagès principals, on encara se'n guarden records. Com a Cap i Capità General es destacà en Francesc Savalls, sobretot després de la batalla d'Alpens,

del 9 de juliol de 1873, on caigué mort el famós *brigadier Cabrinetty*. Els carlins obtingueren algunes altres victòries com la presa de Vic, al gener de 1874 i després les d'Olot i la Seu d'Urgell.

Fou una guerra llarga i cruel, principalment per part dels carlins que feren afusellaments en massa a la Garrotxa, Sant Joan de les Abadesses, prop de Ripoll i a Collformic del Montseny o del Brull. Aquí el caporal *Ramon Vila*, que actuava a les ordres de Tristany, va afusellar una vintena de civils voluntaris de Vic i comarca, i en les accions de represàlia o persecució contra els fugitius de la ciutat de Vic, del 21 de gener de 1874, va fer una seixantena de morts, xifra que alguns autors eleven fins a centdeu, o sigui, que la doblen. Aquesta guerra va acabar a Catalunya pel novembre de 1875, quan els carlins varen perdre la darrera plaça important, la Seu d'Urgell, i al nord va acabar pel febrer de 1876, amb la caiguda d'Estella.

Encara l'any 1900 hi hagué un darrer aixecament dels carlins vers el Maresme i la Plana de Vic, però s'acabà en pocs dies.

No tothom era carlí a casa nostra, molts treballadors i intel·lectuals eren marcadament liberals o almenys anti-carlins; per això, en molts pobles, entre ells Sant Hilari Sacalm, es varen organitzar milícies de voluntaris per impedir el progrés dels carlistes.

Un veí de Seva, liberal i petit propietari, en *Joan Camps*, va escriure una espècie de crònica dels fets del seu temps, que va des del 1842 al 1904, i en ella ens dóna una visió del carlisme, sobretot de la tercera guerra carlista, molt diferent de la que trobem en la majoria de les fonts documentals dels masos, gairebé tots ells carlins. Podríem titular la relació d'en Joan Camps com *la tercera guerra carlista vista per un liberal.*

D'aquesta relació o crònica d'en Camps, que va viure entre el 1824 i el 1905, n'extreiem algunes referències notables que afecten Sant Hilari i els voltants. Aquesta crònica, manuscrita i escrita en un català pèssim, es guarda a Barcelona a la Casa de l'Ardiaca o Arxiu Històric de la ciutat de Barcelona, i és el manuscrit A-171. Els trossos que en transcrivim els hem arreglat des del punt de vista ortogràfic i sintàctic.

En Joan Camps, a la pàgina 81 i en explicar els inicis de la guerra, diu així:

Alguns pobles havien demanat armes (al govern) per a defensar-se, com Taradell, Centelles, Castellterçol, Sant Hilari i Arbúcies i altres que no recordo; però vingué un dia que els carlins ja es referen un xic valents i es varen presentar prop de Sant Hilari dient-los que volien les armes i que si no els cremarien. Hi hagué alguns trets, però es varen entendre i els deixaren tornar les armes a Girona i als que les tenien tornar a casa seva. Això va tenir lloc el 18 de juny de 1873.

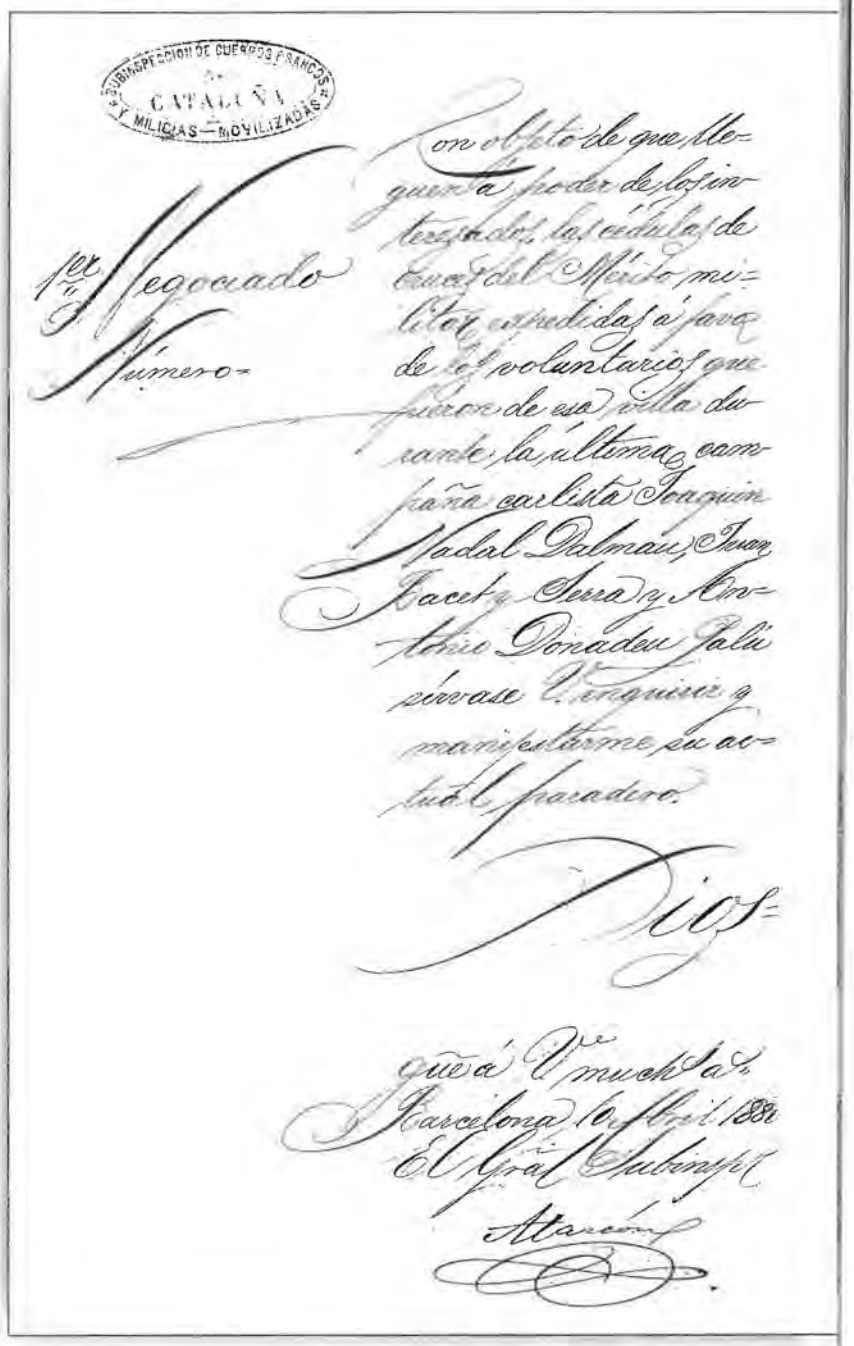

Document del 1880 que fa referència a participants locals en la tercera guerra carlista.

Després feren portar recado als d'Arbúcies donant-los tres dies de temps per a fer el mateix, però s'hi va presentar una comissió de les propietats demanant que, sobretot, no hi hagués desgràcies a la vila. Els va respondre D. Francesc Savalls que per evitar-ho era necessari que es lliuressin.

Mentre passaven els tres dies es varen presentar a Taradell, la nit del 20 de juny i els varen convidar a la rendició puix que s'havien fortificat a l'Hospitalet, com havien fet en la guerra dels set anys...

Continua la relació explicant com els carlins varen presentar-se a cada poble. A alguns els varen requisar les armes i aleshores el Governador de la província els va fer pagar a cada poble una unça d'or per cada fusell que havien donat als carlins.

Com és lògic, en Joan Camps parla gairebé exclusivament dels fets ocorreguts al poble de Seva i a la Plana de Vic, però sobretot parla de Viladrau, d'on és la seva esposa Rosa Bofill i Noguer; cosa curiosa perquè aquesta era germana de la muller del ferotge caporal carlí Ramon Vila, de Viladrau, i d'Antoni Bofill, que actuava com a cap dels carlins de Viladrau i Espinelves. Els amos de Masvidal, del Noguer, la Vila, els Molins i Rusquelles de Viladrau eren fervents carlins, com ho eren els Masferrer d'Espinelves, de Tortadès de Castanyadell, del Soler de Mansolí, del Subirà de Santa Creu, etc.

La guerra va tenir molts fets bèl·lics entorn de les Guilleries, perquè aquí es refugiaven els carlins quan eren atacats per les planes; els pobles havien de pagar cadastre, consums i tributacions de guerra, com bagatges i aliments, al Govern de la nació i als carlins. També hi ha notícia de l'allotjament de tropes, bé i que en Camps no diu res directament de Sant Hilari.

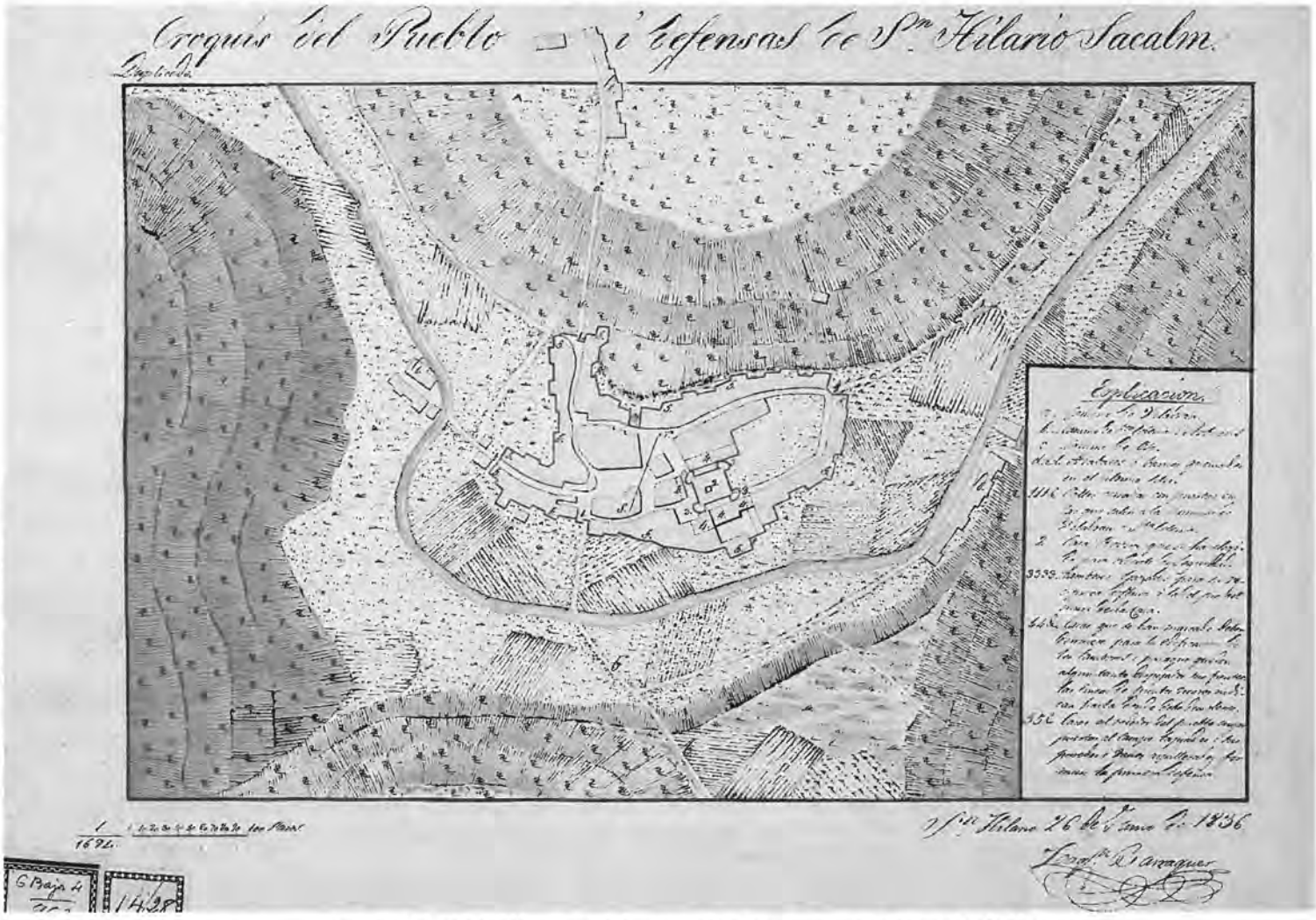

Croquis de Sant Hilari i les seves defenses en la primera guerra carlista any 1836, 26 juny.
Foto: Joaquim Banaguer treta del Servicio Histórico Militar (Madrid). Dóna una idea de com era Sant Hilari fa un segle i mig.

Esmenta de nou la població i contorns en parlar del final de la guerra.

Llegim la pàgina 119:

*Avui a 11 d'agost de 1875, essent l'*Ex. Sr. Capità General D. Asensio Martínez Campos, *va recórrer totes les Guilleries i alta muntanya i al seu pas molts carlistes es varen acollir a l'indult. I va deixar dit que el dissabte dia 11 abans havia manat comparèixer aquest dia l'alcalde, secretari i deu dels majors contribuents de 24 pobles.*

En Camps segueix la relació dient que Martínez Campos els va dir que volia acabar tot seguit la guerra, que tenia 40.000 homes disposats a acabar amb els carlins i que per això demanava que no s'ajudés als carlins, i acaba la relació d'aquesta manera:

Tanmateix la cosa tirarà més llarg del que pensem, però segons es veu ja estan molt atropellats els carlistes: molts es presenten. En Savalls ha desaparegut després d'haver estat destituït del seu títol de Capità General pels generals Castells o Tristany, segons va manar el pretendent en una heretat anomenada el Prat, de Sant Julià de Cabrera, un dels dies primers d'aquest mes.

El brigadier Huguet també sembla que ha tocat el dos i, segons veus, no queden altres caps que Clemens i Vila del Prat, encara que he llegit en el diari d'avui, dia 15, que també havia passat a França amb el seu acompanyament i es veu que estan molt desanimats i van de nits.

Molts deserten però passen sovint a fer la capta dels diners i donen moltes confiances que ells no tenen.

Segons han dit el dia 25 tenen ordre de tenir l'hospital desocupat, que el tenen a una casa dita el Soler, a una hora i mitja més enllà de Sant Hilari, una casa molt espaiosa; si això és veritat, cosa que no poso en dubte, a on portaran tants malalts, no ho sé.

Com ja hem dit, les darreres accions bèl·liques a Catalunya varen tenir lloc a mitjan desembre de 1875. Una de les últimes grans derrotes, o potser l'última, que els carlins varen tenir a les Guilleries va ser a la Mare de Déu del Coll d'Osor.

La hostatgeria del Coll annexa a l'església, fa anys tancada i mig ruïnosa, havia estat un centre de carlins ja en la primera guerra, la del 1833 al 1840, i allà també hi tenien un altre hospital de campanya. A causa d'això va sofrir un primer incendi el 1836.

Ara de nou era un centre de resistència carlina i pel 25 o 26 d'octubre de 1875 hi hagué un fort combat. En Joan Camps tenia un fill que contra la seva voluntat havia anat amb els carlins i per això ell explica a la pàgina 120:

Avui dia 28 d'octubre el meu fill Josep s'ha presentat al Sr. Governador de Vic a demanar l'indult; ha estat amb els carlistes un any, un mes i vuit dies, el suficient per rebre un bon desengany. S'ha presentat després d'haver tingut una gran lluita a la Mare de Déu del Coll, on la seva partida fou sorpresa. En prengueren uns 40 amb vuit oficials, junt amb el seu cap anomenat Tarridas, que era el segon del batalló del brigadier Huguet; diuen alguns que aquest els havia venut perquè estaven sense cap guàrdia... Entre aquests presoners hi havia el meu cunyat Joaquim Bofill. Els varen portar a Girona a les vint-i-quatre hores se'ls va presentar el Capità General de Catalunya i va manar posar-los en llibertat i els va fer un document com si s'haguessin presentat lliurament.

En Camp, que com hem dit era un convençut liberal i anti-carlí, tot i tenir un fill que havia anat a lluitar amb els carlins i que tots els parents de la seva dona fossin fervents i militants carlistes, acaba la seva relació així:

Són coses que no les comprenc i com jo molts homes; que després d'haver fet armes contra el Govern constituït i caure presoners, que després els posin en llibertat. Però sigui com sigui, que vingui la pau tan desitjada que, amb les presses que es presenten, em sembla que no trigarem gaire a obtenir. Podrà quedar alguna partida com a lladres, però només falta que el Govern doni llibertat al poble per algunes escopetes i digui: "Ja són vostres" i que el poble se'n carregui amb gust, que duraran molt poc.

Efectivament, al cap de pocs dies amb la caiguda de la Seu d'Urgell acabava pràcticament la guerra. Els carlins eren vençuts una vegada més. El progrés s'imposava a l'immobilisme, les idees liberals i democràtiques a les absolutistes i tradicionals. Això no obstant, no és fàcil jutjar el carlisme en bloc perquè alguns dels seus valors eren defensables. Un gran error va ésser identificar carlisme i catolicisme, i això la nostra Església ho va pagar molt car.

Mn. Antoni Pladevall i Font
Historiador

EVOLUCIÓ URBANÍSTICA DE SANT HILARI, SEGLES XVIII-XX

En un primer moment la idea inicial del treball era establir una comparació entre els diferents noms que han tingut els mateixos carrers a Sant Hilari al llarg dels darrers segles. També volia destacar el període en què aquests canvis més es donen i veure que deriven d'una situació política nova, per exemple la de (1934-35), que reflexa com no hauria de ser el model de convivència entre els ciutadans d'un mateix territori, nacional o no.

Vaig començar a mirar papers i el plantejament primari va passar a un segon terme, perquè em semblà interessant aprofitar el material per donar a conèixer quina ha estat l'evolució urbanística de Sant Hilari. Ho podia fer a través de la interpretació de tres o quatre plànols de què disposava, però la cosa no és tan fàcil. Valguin, per tant, aquestes pàgines com una aproximació al tema.

Tanmateix, amb aquest senzill estudi, voldria acostar-me a tres objectius:

– Donar a conèixer aspectes de creixement urbanístic de Sant Hilari des del segle XVIII.

– Comparar els diferents noms dels carrers del poble en el mateix període i informar de quins són els personatges que tenen a veure amb Sant Hilari i hi tenen un carrer dedicat; també el perquè dels canvis de noms.

– Animar els estudiosos a què s'engresquin una mica en el tema de la investigació, que escorcollin arxius i biblioteques i treballin per a donar a conèixer aspectes de la nostra història local, important per a tots plegats.

Evolució urbanística
Segle XVIII

Sant Hilari, poble situat en el que era una zona de boscos gairebé impenetrables i d'accidentat relleu, conegut com les Guilleries, a l'extrem oriental de la serralada Prelitoral i per tant en contacte amb el massís del Montseny, per un cantó, i la serralada Transversal per l'altre, amb el Collsacabra, va viure condiconat pel medi geològic i geogràfic on estaba ubicat.

Això motivà que ho fes recluït en els seus recursos naturals, que permetien malviure amb molt de treball i esforç. Terres difícils de conrear i amb poc rendiment, feines esgotadores vinculades a la llenya, la fusta, el carbó, els roders... i un mal repartiment dels recursos, perquè les propietats estaven en poques mans, venien a ser obstacles quasi insalvables per la reduïda població que s'hi albergava.

Si que el descobriment i posterior ús de les aigües picants medicinals, gràcies al doctor Josep Gravalosa, a la segona meitat del segle, fou un forat d'apertura a l'exterior i una via de contacte amb altra gent a més de l'aportació d'uns ingressos no vinculats amb el medi natural, però no eren suficients ni de bon tros.

D'aquí en traiem la conclusió que Sant Hilari esdevenia un poble estancat, amb dificultats i sense cap dinamisme que l'impulsés a noves fites. Qualsevol poble dels voltants tenia més habitants, gairebé només per estar més ben comunicat.

El que dic queda constatat en els carrers que trobem al poble l'any 1776 (podríem haver posat una data molt anterior, però serien els mateixos).

Només hi trobem tres places o llocs oberts, **la de Dalt** –de l'Església– **la de la Pilota** –plaça del Peix o Dr. Robert– i **la de les hortes** –de Jacint Verdaguer– i els cinc carrers que hi van a parar: **el d'Amunt** –de Vic–, **el del Mig** –de Valls– **de Baix** –Montsolís–, de la Rectoria i de Vernis. També hi havia tres nuclis de cases agrupades però aïllades, al voltant de l'antic **Hospital, del Petrinxo i de Matamalella**.

Com es pot veure, els noms vénen determinats per la situació, excepte el de Vernis, que era una família important que vivia en aquell indret.

També cal constatar que el nucli coincideix amb que, evidentment, en diem el nucli antic i tenen com a centres neuràlgics l'església i el casal de can Rovira.

Segle XIX

Podríem agafar també aquí qualsevol data, però hi ha dos motius que em fan decidir per l'any 1848. Un és el mapa que tenim del 1836 sobre les fortificacions que tenia el poble a la primera guerra carlista (1833-1840) **–és el mapa que hi ha a la pàgina 20 d'aquest programa en el treball de l'Antoni Pladevall–** i l'altre un document molt interessant de l'any 1848.

Segons aquest darrer document, Sant Hilari, amb un segle, no s'ha ampliat gaire, perquè no consta que hi hagi cap nou carrer. Només hi veiem un grup de cases noves i que són una continuació del carrer de la Rectorial, des de la riera fins al capdamunt de les actuals escales, des del que era el pont de can Matamala fins l'avui carretera, i res més.

Aquest fet ens demostra que bàsicament la situació era força la mateixa del segle anterior, agreujada pels efectes devastadors d'una guerra.

Sant Hilari, a la segona meitat del XIX, tampoc no tenia els ingredients per a ser un nucli dinàmic, ans al contrari, seguia amarrat a una realitat mancada d'atractius i incentius econòmics. A més, com que encara costava molt d'arribar-hi, malgrat que fos dels primers pobles en tenir establerta línia de passatgers-aiguaders amb les estacions de Breda, Hostalric i Vic, amb diversos tipus de carruatges, els alicients eren mínims.

És conegut que a moltes zones de les Guilleries més rurals i ancestrals hi havia gent amb golls –símtoma de misèria– infants malnodrits, epidèmies periòdiques, que encara delmaven més la població, perquè es depenia dels recursos naturals i massa sovint les collites no eren bones; no cal que parlem d'altres aspectes com podria ser l'analfabetisme. Al poble, a més dels pocs botiguers i gent d'ofici, eren majoria les famílies en què els

homes, pares, fills i canalla, havien de dedicar-se a diferents activitats com el camp, amb terrenys costeruts i amb clima dolent, a les activitats del bosc quan el cicle natural dels arbres i els amos ho permetien... Els menuts solien guardar el bestiar, collir glans, castanyes, servir, i no tenien accés a llegir i a escriure. La majoria d'unitats familiars residien a pagès i moltes ho feien com podien.

En resum, tots aquests aspectes que acabo d'exposar no venien a ser elements que emmenessin a un creixement ni de la població ni de l'espai urbà.

1880

Hi ha però un període, que em permeto centrar pels volts del 1880, en què una sèrie de factors promouen uns canvis que tindran enorme repercussió.

N'apunto uns quants:

1877. Són **enderrocades les fortificacions** que amb motiu **de les guerres carlines** s'havien edificat a diferents llocs. Eren molt dificultoses i obstaculitzaven el pas de carruatges, en especial la que hi havia al capdamunt del carrer de Vic –avui entre can Botella i el Ripoll– que era la que tancava el poble.

S'acabarà la **carretera** que comunicava amb **Vic**.

Es fan les **clavagueres generals** del poble.

Són **descobertes dues noves fonts picants**, amb diferents propietats curatives.

L'alcalde era en Francesc Poudevila.

1886. L'enginyer **Lluís de Mas i Poudevida** s'ofereix per a fer, de manera gratuïta, un plànol de Sant Hilari i de **l'eixamplament**.

1887. S'acaba la construcció d'una **carretera provisional** que porta més gent a la població. Es demana el **telègraf.**

1891. S'obren nous carrers que tindran només un parell de cases, com el que portarà a la font Picant –avui Dr. Morales–, que anava des del magatzem d'en Serraïma fins al damunt dels molins d'en Rovira... Es fa una ampliació de l'espai dedicat a mercat... S'enllacen entre sí alguns carrers, etc.

Plànol de 1890

Tot això es pot veure molt clarament en aquest plànol, que el podríem atribuir a l'esmentat enginyer i que el situaríem per aquestes dates.

L'eixamplement vindria donat per tot el que es veu marcat amb línies rectes. Continuació del carrer de Vic cap a la font Vella, amb edificacions com a can Galí o can Carner. És important veure-hi l'eix que va del cementiri vell –edifici rectangular– fins passat el pont de la riera de Vallicrosa –avui pont de can Fuguet– i que segueix cap on ara seia a can Torrent (al plànol s'hi veu una corva quan ara és recte).

Josep M. de Pallejà projecta un eixample per la zona dels Dolors –la capella és del 1901–.

1892. Es planten **arbres a les carreteres d'accés**.

S'està fent l'edifici de les monges a la propietat dels Saleta.

1894. Es fan les **voreres a les places de la Constitució, de la Pilota i de les Hortes i també als carrers principals**.

1896. El camí que portava a la font Vella passa a ser municipal.

1898. **Ildefons Casamor**, es escollit arquitecte municipal i impulsarà obres noves que seran fonamentals.

1898. S'està instal·lant **l'enllumenat públic**, que arribaria des de les Illes, on Teresa Saleta tenia un saltant que produïa energia elèctrica a les màquines d'asserrar del Molí d'en Boscà i, sobretot, al **Balneari**.

Com és que en qüestió de 10 o 15 anys es produeix tal transformació a Sant Hilari?

Bé, he deixat expressament pel final el tema del Balneari de la font Picant, un edifici enorme, amb tot tipus de comoditats i serveis per l'època que, inaugurat el 1881, va provocar un enrenou de tal magnitud que s'haurà de parlar d'un abans i un després.

Hi haurà millors carreteres, serveis, assistències, etc. Es pot afirmar que per si sol el balneari era com un petit poble, perquè disposava de tot i en abundància. La gent important que a partir d'aquells estius va començar a venir a Sant Hilari demanava nous serveis de tot tipus i solien tenir els mitjans per a fer que s'aconseguissin a través de l'administració pública. És per això que al poble s'endeguen obres públiques i de millora que no haurien estat factibles en altres circumstàncies i se'n derivarà una nova fisonomia i realitat.

Tot d'una s'activen nous

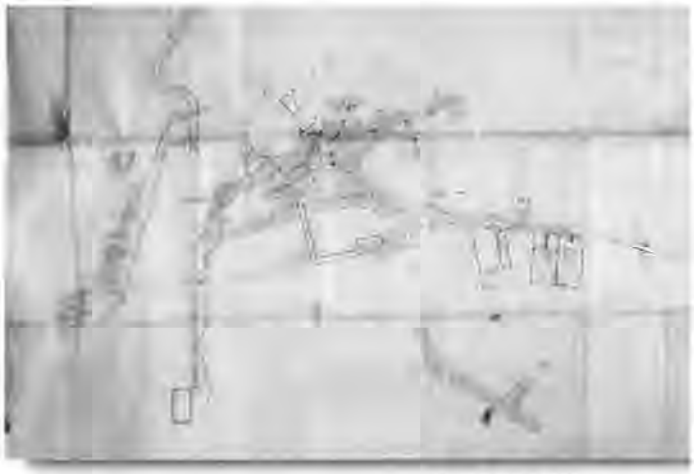

Plànol de 1890

treballs al poble: serveis domèstics, construcció de carreteres, carruatges, de pensió, gents d'ofici com paletes i fusters, etc. També hi ha una demanda de productes frescos del camp durant l'estiu, llet, més consum en general; es pot dir que fins i tot durant l'hivern hi ha l'alicient per a treballar, a la torneria de fusta per exemple, per vendre productes als estiuejants, que ara vindran més.

Des del punt de vista urbanístic també repercuteix, perquè a l'última dècada del segle hi ha carrers nous –avui passeig de la font Vella, amb la zona de can Galí, els edificis de can Carner, can Montalt, can Raich– a la dels Dolors de Ntra. Senyora i a l'àrea que es coneixia com de la Riberada, prop del pont, allà on ara hi ha can Brugarola, can Pitu...

Però, el que és més important, es definiran els nous eixos cap on es produirà l'expansió en el futur.

Segle XX

L'inici del nou segle vindrà determinat pel que dèiem abans.

Les repercussions seran considerables en el nou mapa que es configurarà i així es palesa en el

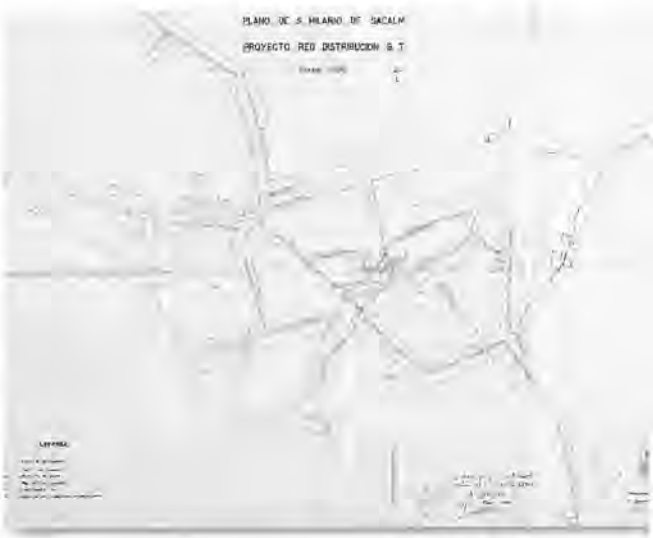

Plànol de 1925

plànol de 1925, que havia de servir pel subministrament de la xarxa de baixa tensió. S'aniran definint encara més les zones del passeig de la font Vella, que es comunicarà amb el de la Rectoria a través del Sant Benet, la dels Dolors, carreteres a l'estació d'Hostalric– avui d'Arbúcies– i als manantials –avui Dr. Morales– i, sobretot, l'espai nou que suposarà la cobertura de la riera de Vallicrosa a la zona que coneixem com a Placeta o plaça del Dr. Gravalosa, nou centre neuràlgic de la població, acabat per allà el 1920.

També haurem d'afegir-hi la construcció de cases d'algunes famílies d'estiuejants en llocs concrets del poble.

Vindrà la guerra i la postguerra i també els anys 50-60, moment en què hi haurà una simbiosi sempre difícil entre un estiueig que portarà molta gent i el creixement d'una expansiva indústria centrada primera en la torneria de fusta i posteriorment en l'aigua.

Les bones collites de patates –artigues–, la implantació de les torneries i de l'aigua, impulsaran un creixement desmesurat, i en un principi força anàrquic, de la població, amb la instal·lació d'indústries a qualsevol lloc i amb pocs criteris urbanístics i de futur.

Ara és quan s'obriran noves àrees d'expansió que vindran marcades més per les necessitats del moment que per la planificació i correcte ús del territori.

Sorgiran el torrent d'en Serras, piscina, futbol –avui Santa Margarida–, pla del Campaner i s'enllaçarà el nucli amb els carrers del Petrinxo i de l'Hospital. El Serrat serà diferent, perquè ni ara no està unit al nucli urbà pel seu tram natural.

En general els canvis foren de tal magnitud que és difícil establir comparacions amb la idea inicial i seria motiu d'un altre i detallat estudi.

De més cap aquí hi ha fets urbanístics puntuals que orientaran l'actual expansió del poble de Sant Hilari, darrerament ja lligada al Pla General d'Ordenació Urbanística, recentment revisat. Formen part d'aquests fets, la cobertura de la riera de Vallicrosa en els trams de la benzinera fins a can Burgada, el tram de la font del Ferro al carrer de l'Hospital, la urbanització de la zona de la font del Ferro, la industrialització seguint la direcció vers la sortida del poble per la carretera de la font Picant i, en especial, l'aterament del turó d'en Rovira, que va desviar de nou el centre de la població, amb l'actual plaça de Josep Moragues.

En aquests moments, 1997, també hi ha factors que dominaran la futura expansió de Sant Hilari, amb zones programades i per programar, amb elements com la zona industrial de la Bòbila, els nous vials de circumvalació, etc. però això són figues d'un altre paner o temes d'estudis posteriors.

Aquí tancaria aquesta pinzellada sobre l'urbanisme no recent i el creixement de Sant Hilari, destacant una llarga fase d'estancament fins les dues darreres dècades del segle XIX, en què es donarà una expansió afavorida per l'estiueig al Balneai de la font Picant, i amb una nova fase, per allà 1950-60, que serà d'un creixement espectacular i que de moment encara es manté.

DIFERENTS NOMS PELS MATEIXOS CARRERS

Inicio aquest escrit a Gràcia, a Barcelona, i em trobo voltat de plaques de marbre blanc penjades a les façanes de començament dels carrers i que em parlen: de la Providència, de la Legalitat, del Llorer, de l'Àngel, de l'Encarnació, de Santa Clotilde, Santa Perpètua, torrent de les Flors, de les Camèlies, plaça del Diamant, voltada pels carrers de l'Or, el Topazi i el Robí...

Els noms dels carrers estan agrupats i desconec el criteri que l'Ajuntament gracienc va seguir, però en deduiria que defugia de personatges o protagonistes aliens a la vida de la zona, en la seva gran majoria, i si que no hi tenen preferència els polítics...

Suposo que no és fàcil assignar noms als carrers i els que ho fan són conscients que mai no ho encertaran per tothom, perquè s'utilitzen arguments subjectius, que depenen de les persones que en un moment determinat estan al davant d'un consistori.

Sovint es posen noms que es relacionen amb el medi físic, la natura o amb persones en camps diversos. Segons com es faci hi haurà opinions que hi veuran connotacions vàries, siguin polítiques, religioses o d'altra mena.

Centrant-nos a Sant Hilari, diria que generalment han marcat unes pautes determinades per a fer aquesta feina, perquè tan aviat hi ha hagut rampallada pels arbres, pels pintors, pels autors de teatre o per la guerra de la Independència...

No sé de qui va ser la brillant idea de posar els noms d'Álvarez de Castro, Dos de maig –festa de la comunitat de Madrid–, Timbaler del Bruc, Bailén... i perquè no Curro Jiménez o Napoleó i designar tot el sector com a barri de la guerra del Francès...

Això avui mateix es podria fer en altres llocs i parlar de la zona dels pintors, dels dramaturgs, etc.

Les darreres denominacions també es porten l'oli: Serrat del Gall, Font Saguarda, Roques del Rei, Fadrí de Sau...

És evident que aquí exposo un criteri també subjectiu. Personalment seria partidari, sempre que fos possible, adoptar una determinació popular, que tingui a veure amb la zona o posar noms de personatges locals que hagin destacat o el de grans figures que hagin estat importants pel seu altruïsme, pel seu prestigi cultural o científic a nivell mundial o per treballar en bé de la humanitat.

Em demaneu noms? Pau Casals, Gandi, Teresa de Calcuta, Mercè Rodoreda, Josep Pla, plaça d'Europa, dels Països Catalans, de can Rovira, de la Pau, del 92 o Jocs Olímpics, carrer dels Ribot, de Josep M. Vila, de Villaret, de la Bòbila, del Mercat, de la font d'en Jové, de la Guilla, dels Nois Alegres, del Molí, de can Masó, de l'Escorxador, de la Sardana, del futbol...

Repeteixo que és una opinió i com a tal s'ha d'agafar, perquè cadascú donaria la seva, evidentment.

El comentat fins ara és un pretext per analitzar el que volia plantejar. És comprensible que si el consistori assigna un nom aquest s'ha d'acceptar, amb més o menys assentament popular, i punt.

Resulta, però, que a voltes els esdeveniments no poden escapar dels interessos dels polítics del moment i això mai no sol ser gaire bo. Podem posar el cas de la plaça de l'Església actual. Al segle XVI era la plaça de Dalt, al XVIII la plaça Major, al 1880 la plaça de la Constitució, al 1934, la de

la República, al 1940 "Plaza del 5 de febrero" i avui té el nom pel qual sempre la denominarem els hilariencs: plaça de l'Església.

Si aquest és un cas especial, també ho és el dels anys 1934-35, en què un canvi polític, l'adveniment de la República l'any 31, va motivar, per part del consistori elegit democràticament, una renovació de la majoria dels noms dels carrers del poble. Els mateixos carrers varen passar a tenir diferents noms; era el preludi d'un conflicte de greus conseqüències, les veus de dues posicions, que varen tenir el seu enfrontament l'any 36.

L'any 1934, un dels de més tensió política de l'actual segle, principalment a Catalunya, va ser també mogut a Sant Hilari. Hi havia un ajuntament sortit de les urnes i liderat per en Narcís Corbera, amb majoria d'esquerres, que al ple del 3-3-34 va acordar canviar, per les bones, els noms dels carrers següents:

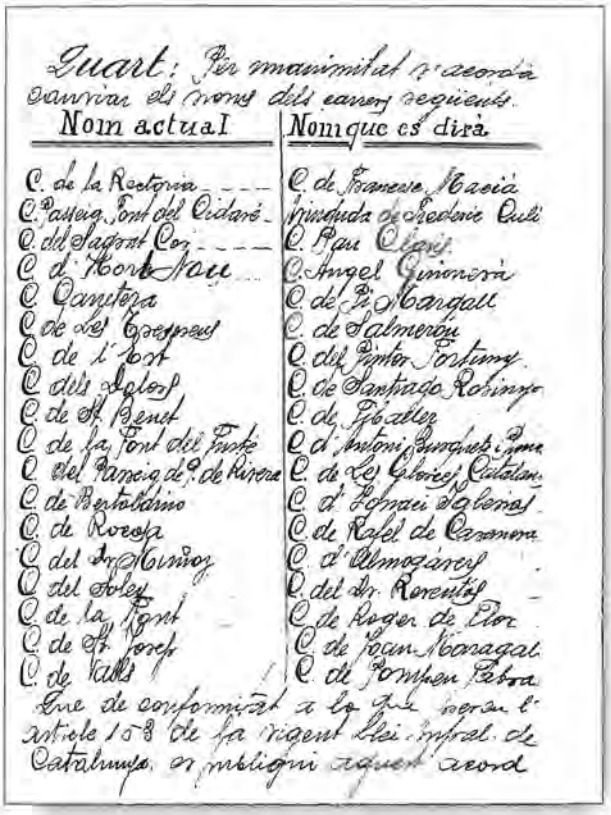

Guart: Per unanimitat s'acorda canviar els noms dels carrers següents.

Nom actual	Nom que es dirà
C. de la Rectoria	C. de Francesc Macià
C. Passeig Font del Oidaré	Rambleta de Frederic Clotet
C. del Sagrat Cor	C. Pau Claris
C. d'Horta Nou	C. Angel Guimerà
C. Cantona	C. de Sta Margalt
C. de les Cases Noves	C. de Salmerón
C. de l'Hort	C. del Pintor Fortuny
C. dels Dolors	C. de Santiago Rusiñol
C. de St Benet	C. de Picalter
C. de la Font del Fuste	C. d'Antoni Rumaquet i Bramon
C. del Passeig de Pi de Rivera	C. de les Glòries Catalanes
C. de Bertoldino	C. d'Ignasi Iglesias
C. de Rovira	C. de Rafel de Casanova
C. del Dr Muñoz	C. d'Almogàvers
C. del Sole	C. del Dr. Rovira
C. de la Font	C. de Roger de Flor
C. de St Josep	C. de Joan Monegal
C. de Valls	C. de Jaume Balmes

Que de conformitat a lo que preveu l'article 108 de la vigent Llei Orgànica de Catalunya, es publiqui aquest acord

Acord pres per l'Ajuntament el dia 3-3-34

Provincia de Gerona Año 1848 S. Hilario Sacalm.

Padron General de la Riqueza Territorial imponible de la Villa y Jurisdicion de S. Hilario.

Calle de Vasiba.

Pedro Massanedas

Una Casa. 120
Otra Casa. 120 } 240

Pasqual Bach

Una Casa. 150
Otra Casa en la Calle del Hospital 135
Una Pieza 141
Una Leira a Campo acho 46 } 471

Pasqual Farria

Una Casa 130
Una Pieza de Tierra delante del Mismo Sitio 46 } 176

Document del 1848

Les tensions, però, no eren solament entre dretes i esquerres, sinó que pocs dies després, el 30-3-34 i en una sessió extraordinària, ja s'havien tornat a canviar com a aquí es pot veure: El més conflictiu es veu que sempre era el del Sagrat Cor...

Els canvis foren tan enormes que durant l'any 1937, en ple enfrontament, una actitud anticlericalista de la majoria dels governants dels municipis del moment, els va portar a treure els sants dels nomenclàtor dels pobles i Sant Hilari va passar a ser durant un temps, Fonts de Sacalm.

Acabat el conflicte bèl·lic, amb perdedors i guanyadors, aquests darrers optaren per esborrar i tornar a guixar, amb els canvis que es poden suposar.

En Joan Serras, quan era regidor, va aconsellar que no es fessin malbé les plaques, que si s'haguessin de fer servir de nou ja es tindrien...

Aquests són exemples del que no hauria de passar en una societat que s'entengui per plenament democràtica.

LLISTAT DE CARRERS

He agafat aquests anys perquè els considero molt significatius.

1776. Amb molts pocs carrers, els mateixos que hi havia dos-cents anys abans.

1848. Mitjan segle XIX, en període d'entreguerres carlines. Hi ha les places centrals actuals i les vies que encerclaven can Rovira, la plaça de l'Església i la sortida cap a Vic.

1890. Data propera al final de segle i amb una certa expansió que la derivarem de la inauguració del Balneari de la font Picant. L'enginyer Mas i Poudevida fa un plànol de l'eixample.

1930. Abans de l'adveniment de la II República. Hi veiem un carrer dedicat al golpista primo de Rivera.

1935. Durant la segona república, en ple domini dels republicans d'esquerres a la majoria dels ajuntaments de Catalunya, amb el 1934 com a any de més nerviosisme entre els consistoris.

Cal destacar dues coses, la desaparició dels noms vinculats a motius religiosos i un esclat de noms de polítics i de gent de la cultura de forta tendència nacionalista i progressista. Eren retolats en català.

1940. Aquí passarà totalment al revés. Canvi de plaques, escrites en castellà, recuperats els motius religiosos i recordats els "grans" guanyadors de la guerra, centrats en el dia de "l'alliberament" que en diran els nacionals "5 de febrero (de 1939)" i en la figura del "generalísimo Franco", a qui se solia assignar el carrer més bonic del poble, aquí el passeig de la font Vella.

1979. Amb l'arribada dels ajuntaments democràtics s'anaren eliminant alguns residus de la guerra i la majoria dels carrers recuperaren el nom d'abans, si no era polititzat, o el més popular, amb tendència a no caure en passats errors. Aquesta mateixa línia s'ha anat seguint en els darrers anys i com més va els noms amb connotacions polítiques no es posen.

Hi ha una darrera columna amb aquells noms que mai ningú no esborrarà, almenys les generacions actuals, i potser seria interessant recupear-ne algun.

Any 1776	Any 1848	Any 1890	Any 1930	Any 1935	Any 1940	Any 1997	Noms populars d'avui
Pl. d'amunt	Pl. Major	Pl. Constitució	Pl. de la Constitució	Pl. de la República	Pl. del 5 de febrero	Pl. de l'Església	
		Carrer d'Arbúcies	Carrer d'Arbúcies	Carrer d'Arbúcies	José Ximeno	Josep Ximeno	Pujada del Tívoli
		Carrer Costa	Carrer Costa	Martí-Julià	Costa	Costa	
			Sagrat Cor	Montseny	Sagrado Corazón	Sagrat Cor	
		Pg. de la Font Vella	Pg. de la Font Vella	Avda. Generalísimo	Pg. de la Font Vella		
Carrer més alt	Carrer d'amunt	Vic	Carrer de Vic	Carrer de Vic	Calle de Vic	Carrer de Vic	
De baix	Carrer d'avall	Montsolís	Montsolís	Montsolís	Montsolís	Montsolís	
Vernis	Vernis	Vernis	Vernis	Joan Maragall	Vernis	Vernis	
		De la Font	De la Font	Santiago Russinyol	Calle de la Fuente	Carrer de la Font	
		Solei	El Solei	Dr. Raventós	Dr. Raventós	Dr. Raventós	De la Farmàcia
Pl. Hortes	Pl. de las Hortas	Pl. de les Hortes	Pl. Jacint Verdaguer	Pl. Jacint Verdaguer	Pl. Jacinto Verdaguer	Pl. Jacint Verdaguer	Pl. des Hotes
Pl. de la Pilota	Pl. de la Pilota	Pl. de la Pilota	Pl. Dr. Robert	Pl. Dr. Robert	Pl. Dr. Robert	Pl. Dr. Robert	Pl. del Peix
C/ del Mig	C/ Mig de les Hortes	Valls	Valls	Pompeu Fabra	Valls	Valls	
C/ Rectoria	Rectoria	Rectoria	Carrer de la Rectoria	Francesc Macià	Franc. y José Gubau	Rectoria	
		Camí al Balneari	Dr. Morales	Dr. Morales	Dr. Morales	Dr. Morales	
			Pl. Dr. Gravalosa	Pl. Dr. Gravalosa	Pl. Dr. Gravalosa	Pl. Dr. Gravalosa	Placeta
Barri Hospital	Hospital	Hospital	Barri de l'Hospital	Barri de l'Hospital	Barrio del Hospital	Barri de l'Hospital	
Barri Petrinxo	De les Tres Creus	De les Tres Creus	Tres Creus	Salmerón	Tres Cruces	Tres Cruces	Petrinxo
		Ntra. Sra. dels Dolors	Dels Dolors	Querós	Virgen de los Dolores	Verge dels Dolors	
			Ctra. d'Arbúcies	Pi y Margall	Carretera	Ctra. d'Arbúcies	
	Rocosa	Rocosa	Rocosa	Àngel Guimerà	Rocosa	Rocosa	
			Sant Benet	Fivaller	San Benito	Sant Benet	C/ de la Cabanya
		Carreró Rovira	C. Rovira	C. Rovira	C. Rovira	C. Rovira	
			Arenes	Arenes	Arenes	Arenes	
Veïnat Matarradella	Serrat de Matarradella	Serrat de Matarradella	Barri del Serrat	Barri del Serrat	Barrio del Serrat	Barri del Serrat	
			Passatge Rovira	Passatge Rovira	Molí de Dalt	Molí de Dalt	
			Est	Guilleries	Este	Est	C/ de la Impremta
			Dr. Muñoz	Pau Claris	Dr. Muñoz	Dr. Muñoz	
		León	León	Ignasi Iglésies	León		
			Font del Fusté	Pau Casals	Ctra. Villavecchia	Piscina	
			Passatge Gil	Passatge Gil	Pasage Gil	Passatge Gil	
		C/ Presó	Carrer de la Presó	Balmes	Balmes	Balmes	
			Hort-Nou o Hortes	Hort-Nou	Hort-Nou	Hort Nou	C/ de les Monges
				Busquets y Punset	Busquets y Punset	Busquets i Punset	
				Cases d'en Serras	Juan Serras	Joan Serras	Camí del futbol
		Bertoldino	Bertoldino	Bertoldino	C. de la Iglesia	C. de l'Església	
					Dr. Torres y Bages	Dr. Torres y Bayes	C/ de l'Escorxador
					Passatge Sala	Passatge Sala	Can Barrató
			Dr. Moragas	Dr. Moragas	Dr. Moragas	Dr. Moragas	
				Pg. 14 d'abril	P. Víctor Pradera	Pg. 14 d'abril	Pia del Campaner
			Font del Cirerer	Frederic Culí	Avda. José Antonio	Pg. Font del Cirerer	
			Sant Josep	Joan Moragas	St. Josep	St. Josep	Fondo del Petrinxo

NOTES SOBRE EL LLISTAT

Els carrers que estan en blanc vol dir que no existien en aquell moment, o que actualment no tenen placa.

De l'any 1979 només hi he posat el nom dels més antics o dels que varen canviar de nom.

Deixo per una altra ocasió el comentari dels personatges que tenen el seu nom en un carrer del poble i hi tenen vinculació, com en Ximeno, en Culí, etc. També cal explicar els que deriven d'una assignació popular, com el de les Tres Creus.

Valdria la pena, i des d'aquí impulso a l'Ajuntament a fer-ho, que Sant Hilari tingués una petita publicació que recollís, amb poca lletra, qui són els personatges que tenen assignat algun carrer al poble.

Seria una divulgació de tipus cultural i donaria a conèixer, als veïns i veïnes, aspectes d'un home –anava a posar o d'una dona, quan m'adono que a Sant Hilari no hi ha cap carrer dedicat a una dona! –que formaria part una mica de les seves dades d'identificació.

O no és bonic veure els veïns d'un carrer o barri fan la "seva" festa i sembla que tots s'avenen encara que només sigui per una nit?

Àngel Serradesanferm i Valls

Associació de pessebristes de Sant Hilari

Som una Associació que es va constituir el 8 de desembre del 96 amb la finalitat de fomentar el pessebrisme a la nostra població, per tal que no es perdi aquesta antiga i bella tradició.

Durant les festes de Nadal, vam fer una exposició de pessebres (Diorames) als locals de la Cooperativa, en la que hi exposaren els seus treballs sis dels associats i dels quals us oferim algunes fotografies.

En nom de l'Associació vam exposar Diorames a Barcelona, Breda i Manresa.

Durant el cicle de Nadal, visitàrem les exposicions de Banyoles, Barcelona (Bienal), Breda, Lloret i Olot. Per Setmana Santa, exposàrem cinc Diorames dels Passos del Via Crucis de la nostra població.

Per la temporada 97-98, que comença pel setembre, tenim previst assistir a la Trobada de Pessebristes de Catalunya, organitzar un curset pràctic de pessebrisme (alguns dels treballs fets en el curset s'exposaran durant les festes de Nadal), visitar en corporació pessebres d'altres poblacions, exposar els treballs dels associats aquí i en altres poblacions i completar els diorames que falten del conjunt de les estacions del Via Crucis.

Des d'aquestes pàgines del programa de Festa Major convidem a tothom a associar-se per tal de preservar i fomentar aquesta tradició tan arrelada al nostre país.

L'Associació dóna les gràcies a l'Ajuntament de St. Hilari, a la Parròquia, a l'Associació del Via Crucis Vivent i a les empreses Àngel Ripoll, Salvador Busquets, Embalatges Salvador, Salvador Bosch i Ramon Puig, persones i institucions que han col·laborat d'una forma desinteressada en les dues exposicions: la de Nadal i la de Setmana Santa.

Per a qualsevol informació podeu adreçar-vos a la Casa de Cultura: Associació de Pessebristes de Sant Hilari. Us hi esperem.

La Junta

Societat de pesca La Gorga

Participants concurs de pesca infantil.

Tal com anem fent des de fa anys, amb la finalitat d'ensenyar la mainada a pescar, hem fet tres cursos infantils de pesca de ciprínids.

La classificació del campionat de ciprínids en la categoria sèniors que està celebrant la Societat de Pesca La Gorga, quan encara queden quatre concursos per acabar, és la següent:

1r	Àngel Colom (pare)	90.460 punts
2n	Josep García	85.700 punts
3r	Pere Osuna	76.400 punts
4t	David Montilla	71.560 punts
5è	Joan Manuel Franco	70.400 punts
6è	Manuel García	70.280 punts
7è	Josep Molas	58.200 punts
8è	Albert Busquets	49.880 punts
9è	Francisco García	48.240 punts
10è	Jaume Feliu	42.440 punts

He estat set anys President de la Societat de Pesca La Gorga. Enguany he deixat el càrrec, per assumptes personals, i ha passat a ocupar-lo en Lluís Rovira Fonoyet, al qual agraeixo la seva valentia i desitjo tota la sort per tirar endavant la societat. Particularment, em dóna molta satisfacció deixar la Societat a persones que continuaran i fins i tot milloraran el treball d'aquests anys perquè portem treballant molts anys junts.

Voldria fer un petit balanç del que han estat aquests anys, des que vàrem entrar com a nova junta de la Societat de Pesca La Gorga. A part d'altres dificultats, se'ns posava al davant un problema molt complicat i seriós: la recuperació de la riera d'Osor. El més important era introduir-hi la truita autòctona de les nostres contrades, però, per fer-ho calien molts anys, i, s'havia de preparar en primer lloc la riera. Havíem de començar la casa pels fonaments i no per la teulada.

La primera feina era netejar la riera (pots, neveres, rentadores, pneumàtics, cotxes i un llarg etcètera). També la neteja del fang acumulat durant molts anys.

Va ser molt important, doncs, eliminar tots els obstacles de la riera: arbres caiguts al llit del riu i munts de branques i brossa que impedien la bona circulació de l'aigua. Després de tenir la riera totalment neta d'obstacles, calia esperar les fortes riuades, perquè amb el creixement de les aigües s'emportés tot el fang acumulat i marqués de nou el llit del riu, ben net.

Després, vàrem observar un altre element contaminant del riu: la sorra.

Laboratori Pla de les Arenes

Per solucionar aquest problema vàrem reconstruir dues preses perquè servissin per a la retenció de la sorra. Aquestes preses són a la capçalera de les dues rieres principals, una a la font Picant i l'altra a la Comtessa. S'han netejat tres vegades de sorra i el temps ens ha donat la raó: era el sistema per evitar l'ensorrament de la riera. De les rieres de la zona de les Guilleries, podem dir que estan en bones condicions quan tenen el llit del riu ben marcat i el fons ple de grava.

Una vegada la riera està bé, és l'hora de potenciar la introducció de les nostres truites procedents de la riera de Mas Quintà i del Soler. Per fer tot això s'ha fet el laboratori del Pla de les Arenes, que consisteix senzillament en la construcció d'un hàbitat el més natural possible en unes basses que estiguin plenes d'aliment natural per poder-hi viure els reproductors. No hem d'oblidar que la truita salvatge no menja pinso com la de repoblació, i per això ha de tenir menjar natural. A part de les basses, s'ha construït una caseta per a la fecundació i maduració dels ous, per quan estiguin a punt de néixer, poder-los dur amb les caixes Vilert a la ribera per tal que neixin directament.

Per obtenir bons resultats, cal que cada cop més anem baixant riera avall les repoblacions amb truites de piscifactoria, i que sigui la truita salvatge la que guanyi terreny i que es repobli ella sola naturalment. Portem quatre anys sense repoblar de truita de piscifactoria les rieres de Mas Quintà i El Soler, i hem vist que la població amb truita salvatge és molt més gran que quan repoblàvem amb truita de piscifactoria. Això demostra l'excel·lent qualitat de la nostra truita i la seva adaptació a aquestes rieres.

Aconseguir tot això ha costat molts esforços, molts projectes, permisos, moltes hores de feina i viatges per obtenir subvencions per poder finançar-ho. M'és molt gratificant veure que aquesta tasca continuarà, i que encara millorarà. Crec que és el més important. També voldria dir que per aconseguir tot això hem necessitat molts anys, de manera que la gent s'ha de fer càrrec de conservar-ho i respectar-ho. Per fer-ho malbé, no caldria tant de temps.

Josep Danés Bosch

LA PROCESSIONÀRIA DEL PI

(Thaumetopoea pityocampa, Cuc de pi)

Recordo d'excursions boscanes de la meva infantesa haver-me formulat repetidament unes quantes preguntes sobre fenòmens naturals que observava de tant en tant. Mai no trobava una resposta convincent a la qual la meva imaginació pogués donar cert crèdit. Tant és així, que vaig haver d'esperar uns quants anys encara per tal de trobar resposta a moltes d'aquelles qüestions que em ballaven pel cap.

Caminant en direcció al Sobirà i contemplant la frondositat de boscos, havia observat les pinedes i avetoses de molt a prop, arran de camí. Aquells arbres presentaven gran majestuositat; si haig de dir la veritat, em feien respecte llavors i me'n continuen fent ara que la meva edat va en camí de la seva. Però hi havia una cosa que jo no podia arribar a comprendre: què significaven aquella mena de teranyines blanques que embolcallaven les branques dels pins i semblaven engolir-les produint a més un efecte visual tan desagradable?

Ben cert és que llavors jo no tenia cap coneixement sobre l'existència del que en diuen vulgarment el cuc de pi a Catalunya, o bé la processionària del pi a la resta de l'Estat, una eruga de la família dels

Detall d'una branca afectada

lepidòpters (papallones) que després d'una ràpida reproducció envaeix les pinedes i ocasiona plagues que malmeten els arbres fins a provocar-los la mort.

Es tracta d'un insecte que durant la seva vida passa per un seguit d'etapes, les quals conformaran un cicle biològic molt interessant de conèixer per tal d'esbrinar on és el límit entre la intel·ligència i l'instint d'éssers tan petits però alhora tan sorprenents.

En estadi de papallona, l'insecte emergeix de terra cap al tard en dies d'estiu. Els mascles neixen unes hores abans que les femelles. Després d'estirar les ales sobre qualsevol suport situat prop del lloc on estaven enterrades, les femelles fan un vol curt i es fixen sobre les acícules (fulles) d'un pi, on més tard començaran a cridar els mascles mitjançant una olor sexual (feromona sexual) que es desprèn de les seves glàndules abdominals. Els mascles volten per la pineda i gràcies a les seves antenes, en les quals es troben els òrgans de l'olfacte, poden detectar l'aroma que emeten les femelles. Una vegada l'han detectat volen cap a elles per tal de portar a terme l'aparellament. Després de la còpula, les femelles es tornen molt actives i inicien el vol per tal d'elegir el lloc de posta. La vista i l'olfacte semblen actuar com a localitzadors a distància del lloc adequat; el tacte decidirà la zona precisa. Per tant, la femella deambula per les branques del pi, recorrent vàries acícules, i només s'immobilitza i comença la posta quan troba un parell d'acícules de gruix i longitud adequades. Subjectant fermament un parell d'acícules d'una mateixa beina amb les potes, la femella de processionària va depositant els seus ous ordenadament, seguint un moviment helicoïdal i avançant cap a l'extrem de les acícules. Normalment la posta sol acabar en una nit.

Al cap de 30 o 40 dies, neixen les erugues, que tenen un comportament gregari durant tota la seva vida i comencen de seguida a alimentar-se en la branqueta que suporta la posta. Posteriorment, es desplacen a la recerca de noves branquetes, en les quals construiran nius provisionals de seda.

En un primer estadi, els pins afectats presenten branquetes d'acícules semiseques, d'un color blanc groguenc, en la base de les quals hi ha fins excrements teixits en una xarxa de fils de seda. En el segon estadi, els danys són més aparents però del mateix tipus que els de les erugues de primer estadi. Finalment, ja en el tercer estadi, la colònia forma les clàssiques bosses o nius d'hivern, coneguts per tots nosaltres a causa de la seva presència en alguns dels boscos del nostre entorn. La duració d'aquest tercer estadi sol ser d'uns 30 dies.

Pot haver-hi també un quart estadi, però aquest varia molt segons les condicions climàtiques de la localitat.

El treball d'aquestes erugues es va elaborant cada nit. Quan les erugues surten dels nius per prendre el seu aliment, van teixint la bossa de tal manera que aquesta va adquirint el conegut aspecte de bossa blanca i compacta, instal·lada en una branca ben assolellada durant el dia i subjecta a les altres branques laterals per brillants fils de seda.

En un pròxim cinquè estadi de muda, passat el període hivernal, les erugues acabaran menjant totalment les acícules del pi en el qual està instal·lada la bossa. Si l'arbre queda completament defoliat, les colònies baixaran a terra per tal d'enfilar-se després a altres pins cercant nou aliment.

Val a dir que mentre es troben en període de larva les erugues mantenen un comportament gregari. La seva alimentació és estrictament crepuscular i nocturna; així, durant el dia es mantenen agrupades en l'interior de la bossa.

En els primers dies de primavera, les erugues madures abandonen els pins en processó i es dirigeixen als llocs on s'enterraran. Com a capdavantera de la processó sempre hi va una femella, la qual està mes ben dotada que el mascle per localitzar el lloc idoni on s'ha d'enterrar la colònia.

A una profunditat que varia en funció de l'estructura del sòl, cada eruga comença a teixir el seu capoll, en el que restarà tancada fins la seva transformació definitiva en papallona.

Dins del capoll l'insecte entra en un profund procés de remodelació interna, que culmina en una nova muda, la qual dóna pas a la fase de crisàlide. El desenvolupament d'aquesta presenta vàries fases fins arribar a la formació definitiva de l'insecte adult. Aleshores, les papallones s'alliberen de l'embolcall de la crisàlide i desfan el capoll sedós en què es trobaven, remouen la terra i surten a l'exterior en declinar el dia durant l'estiu, tornant així a començar un nou cicle.

La processionària del pi és típicament mediterrània i la seva àrea de repartició està radicalment condicionada pel clima. Aquest insecte evoluciona sense cap mena de problema en zones càlides; en canvi, sota temperatures molt baixes no pot sobreviure. Existeixen casos intermedis, és clar, i les variacions locals del clima anual poden o bé afavorir la multiplicació de la plaga, o bé aturar-la bruscament.

D'aquesta manera es poden explicar els atacs esporàdics de la plaga en algunes regions i per contra el caràcter endèmic o permanent amb què es manifesta en altres, on el clima és més favorable per l'insecte.

Ara bé, exactament quins danys pot causar un ésser viu com aquest?

Malgrat la seva petitesa és actualment el més important defoliador de les pinedes en el nostre país. Les erugues poden defoliar no solament l'arbre en el qual estableixen les seves primeres colònies, sinó també altres de propers als quals emigren cercant nou aliment.

La defoliació, que es produeix a l'hivern, no impedeix la nova brotada i l'arbre, a poc a poc, pot tornar a formar tot el seu sistema foliar. Però, fins que el procés no es completa, el creixement serà inferior al normal.

Per tant, el dany causat serà més greu quan més temps sigui necessari per reconstruir el sistema aeri del pi.

A part d'aquests danys, les

Coníferes afectades per la processionària

erugues de processionària poden produir en l'home urticàries i trastorns de caràcter al·lèrgic molt greus.

Val a dir que la processionària ataca els cedres i, en general, totes les espècies de pins que trobem en el nostre territori, tant si són autòctones com introduïdes. La colonització per processionària segueix el següent procés: quan els pins arriben a un metre d'alçada, apareixen les primeres bosses. El primer any queden afectats el 3-4% dels pins, el segon any, el 60-70%, i ja finalment, el tercer any, la defoliació pot afectar a tota la massa.

El que cal plantejar-nos, però, és quan i com s'ha d'intervenir per tal d'evitar que s'escampi aquesta plaga entre les nostres pinedes i avetoses. S'ha dit que la solució és anar eliminant les primeres bosses ja d'entrada fins que l'alçada dels propis arbres ho impedeixi. Si això no es fa, probablement s'haurà d'intervenir mitjançant un tractament químic massiu, tenint en compte que aquest s'haurà d'aplicar abans que es produeixi una total defoliació. Ara bé, hem de tenir en compte que un tractament amb insecticides no fa altra cosa que matar les erugues, de manera que una vegada passats els efectes d'aquesta intervenció tornem al punt de partida, i llavors no queda més remei que eliminar sistemàticament les bosses que sobreviuen al tractament. Si això no es fa, les reinfestacions estan assegurades i, probablement, en ordre major.

Cert és que podem constatar clarament la presència de processionària en els boscos hilariencs; tant és així que hem de tenir presents els efectes devastadors que pot tenir per a les nostres contrades una plaga tan comú com aquesta.

En turons adults, les fases que porten fins a l'atac generalitzat es concreten primerament en un atac de pins aïllats o zones de marge durant els dos primers anys. A continuació, els pins aïllats i zones de marge quedaran parcialment defoliats i ja es poden observar bosses a l'interior de la massa. Al llarg de dues generacions de processionària, la situació s'agreuja perquè les zones de marge queden totalment defoliades i augmenta el nombre de bosses a l'interior de la massa, amb alguns peus semidefoliats.

Per poc favorables que siguin les condicions climàtiques, la processionària pot produir greus perjudicis fins a defoliar totalment la pineda durant dos o tres anys. Tot seguit es produeix una gran mortalitat d'erugues per manca d'aliment, i els paràsits i predadors aprofiten la situació per retopar les masses forestals, ja maltractades pel cuc del pi, fins a reduir dràsticament a baixos nivells la població supervivent.

Així doncs, és evident que aquelles qüestions que un bon dia em vaig formular amagaven una resposta ben trista.

Què caldria? Qui sap, potser una conscienciació més generalitzada, la qual cosa m'imagino que en part ja hi deu ser, i les garanties d'un pla d'acció que ens donés les esperances de mantenir un bosc net i productiu, el nostre bosc.

S. Miquel

Moto Club

Des de l'últim programa de Festa Major, el Moto Club Sant Hilari ha estat més actiu que mai.

Hem organitzat dues proves de Motocròs puntuables pel Campionat Provincial de Girona Open Catalunya, una prova del Campionat Territorial de Trams Cronometrats, a més de la ja tradicional prova de 3 Hores de Resistència i del famós BBT puntuable pel Trofeu "Caixa de Girona".

També cal esmentar que, a part de l'organització de proves esportives, el Moto Club Sant Hilari ha organitzat sortides per anar al Supercròs de Barcelona, al Motocròs Internacional de Beaucaire (França) i al Motocròs de les Nacions (Jerez de la Frontera).

Independentment de l'afany organitzatiu del Moto Club Sant Hilari, cal fer referència també a les seves ganes de créixer com a club. Actualment, prop d'un centenar de socis formen part del Moto Club Sant Hilari, d'entre els quals ens plau destacar el pilot suec Micky Jacobsen, habitual del Mundial de Motocròs i proves de Supercròs USA i, d'altres pilots com Danny Van Den Berg, que competeix en el Nacional de Motocròs de 250 cc.

Val a dir que alguns pilots locals disputen amb diferent sort el Campionat Provincial de Girona Open Catalunya: Jordi Solà (2n gral. Junior 250), Jordi Rodrigo, Àngel Martínez, Antoni Juvanteny, Elpi Pérez i Raül Martínez.

Per últim, des d'aquí voldríem donar les gràcies a les persones i entitats que any darrere any col·laboren amb el Moto Club Sant Hilari: ja sigui econòmicament, cedint terrenys per la disputa de proves o oferint serveis per als socis i pilots.

Recordem que enguany ens queden les següents proves:

10 d'agost: BTT "Caixa de Girona".

5 d'octubre: Provincial de Motocròs (Circuit dels Cortals).

Pel novembre: 3 Hores de Resistència.

Moto Club Sant Hilari

AMICS DE LA MÚSICA

Aquest any, hem celebrat la vintena edició del nostre Festival Internacional de Música. Vint anys de Festival donen peu, sens dubte, a una sèrie de reflexions. D'una banda, és ben legítim que estiguem satisfets d'haver pogut mantenir aquesta continuïtat que, com tots sabeu, ha suposat un gran esforç, no solament d'organització, sinó també d'ordre econòmic. No fóra just no reconèixer que tot això ha estat possible gràcies a l'ajut que hem rebut de totes bandes. Els socis ens han estat fidels amb la seva aportació econòmica i amb el seu suport moral. Algunes empreses privades de la vila han ofert també el seu ajut econòmic de manera ininterrompuda i desinteressada. Alguns organismes oficials ens han ofert, per la seva banda, subvencions suficients per poder anar celebrant amb dignitat el Festival de Música any rere any. Finalment, l'interès que els hilariencs i estiuejants, aficionats a la música, ens han anat mostrant ha acabat de donar l'empenta suficient per no defallir en la cada vegada més complexa organització dels Festivals.

Narciso Yepes, el Cor Madrigal de Budapest, els germans Claret, l'Escolania de Montserrat, György Sebok, són només alguns dels intèrprets i conjunts de renom internacional que han passat pel nostre Festival i que li han donat el relleu i el prestigi que es mereixia. Ara, a l'hora de fer balanç d'aquests vint anys, hem de mostrar una íntima satisfacció pel nivell mitjà assolit des de la perspectiva de la gent que hi ha actuat. Tota aquesta activitat musical dels estius ha anat paral·lela, i això és el que més ens satisfà, a una incansable labor de pedagogia musical entre els nostres escolars al llarg de tot l'any. Una cosa ha complementat l'altra. Però és ben cert que allò que ens produeix més satisfacció és la progressió innegable que els nostres joves han fet en l'aprenentatge de la música i, en algun cas excepcional, en la seva professionalització en aquest terreny.

Concert del Festival d'estiu

Hem de dir amb tota sinceritat que si la música no hagués tingut un arrelament tan profund entre molts nois i noies del nostre poble i no els hagués il·lusionat d'una manera tan esperançadora, segurament hauríem defallit ja faria temps en l'organització del Festival d'estiu. Certament, aquests darrers anys, i n'hem deixat constància cada any en aquestes mateixes pàgines, han estat veritablement difícils. No ha minvat mai el suport dels socis. Les ajudes econòmiques que provenien d'entitats públiques i privades, en canvi, han estat cada vegada més difícils d'obtenir. D'una manera especial, les subvencions oficials, que han anat disminuint progressivament, han arribat cada vegada amb més retard i, finalment, algunes d'elles, com la de la Generalitat aquest darrer any, s'han estroncat del tot. No podem silenciar tampoc que l'interès d'assistència al Festival ha anat experimentant un descens any rere any. No hi és aliè el fet que la població d'estiuejants que ens visitaven durant els mesos de juliol i agost, i que eren una part important del nostre públic habitual, ha anat escassejant cada vegada més. Sigui, com sigui, aquest fet determinant, sumat a la preocupant penúria econòmica per manca de subvencions, ens obliga, ara sí, a replantejar-nos la continuïtat dels Festivals de Música d'una manera seriosa.

No es tracta de fer un retret a les institucions que abans ens ajudàvem i que ara no ho poden fer. Potser no és correcte plantejar-se les manifestacions culturals de qualsevol ordre com una sèrie d'activitats sotmeses sempre a l'imperatiu de la subvenció. Tant de bo la cultura no hagués de ser subvencionada i fos el mateix públic que la necessita i la demana qui es fes càrrec del seu finançament. Això, però, en el nostre cas és del tot impossible. Per això és inevitable aquest plantejament a què abans ens referíem.

Tampoc no es tracta d'eludir la responsabilitat que en el seu dia vam assumir ni de fugir de la feina que ens vam imposar a favor de la música, a favor de la seva presència a casa nostra com a espectacle i com a activitat cultural, de lleure i de formació dels nostres joves.

Es tracta simplement de reorientar aquests esforços, i duplicar-los si cal, cap a altres activitats musicals que ens evidenciïn un major rendiment per assolir els propòsits suara esmentats.

Tot plegat és per ara una idea genèrica que, de moment, exposem. Aviat, però, caldrà parlar-ne amb tota mena de concrecions. L'assamblea general per tractar específicament d'aquest tema és ja inajornable. Tenim la intenció de convocar-la quan hàgim tancat aquest vintè Festival. En farem la convocatòria corresponent i esperem una assistència massiva pel bé de la música a Sant Hilari.

Per la nostra banda, continuarem treballant des del lloc que ens correspongui i amb l'esforç que ens pertoqui per tal que entre tots siguem capaços de no deixar perdre tot allò que ens ha costat tant d'aconseguir i de mantenir.

Conxita Bosch i Cornellà
Presidenta de l'Associació dels Amics de la Música

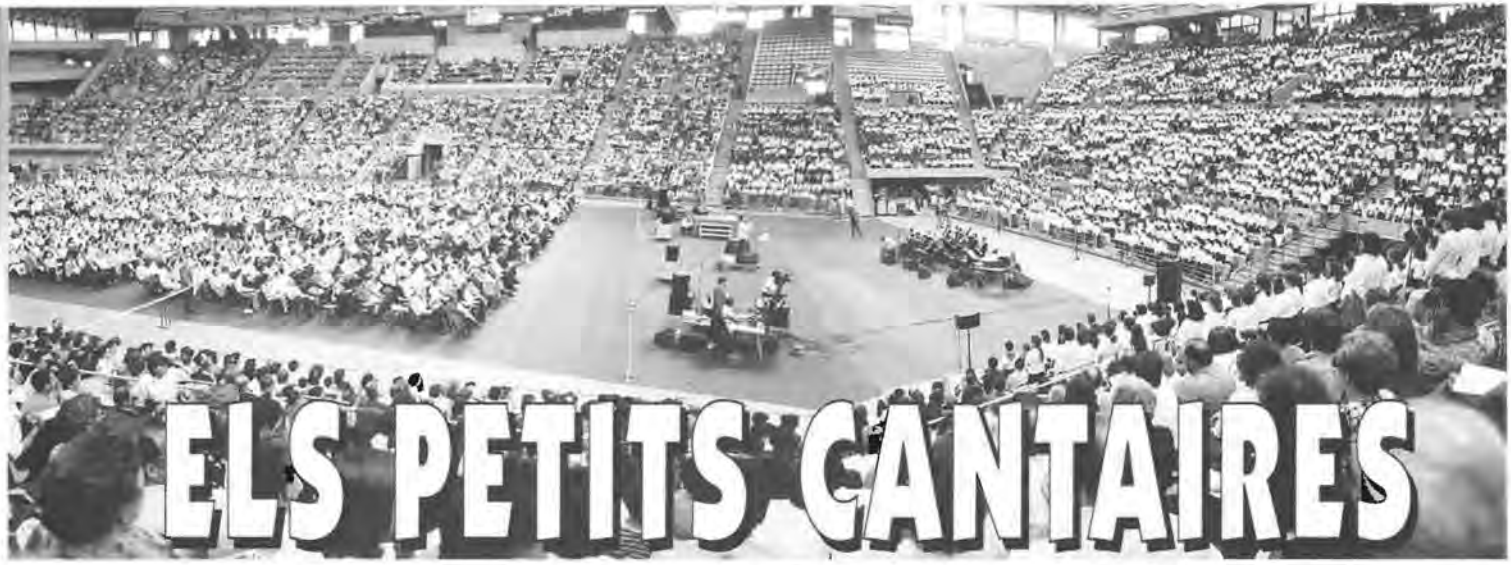

ELS PETITS CANTAIRES AL PALAU SANT JORDI

Què és això? No ho sents? Unes veus que canten! Però, heu vist?

Sí senyor, són nens i nenes! Però, quants n'hi ha?

Més de..., quants dius? Gairebé 5.000? No pot ser home!

Sí, sí que pot ser, i no solament pot ser sinó que ha estat així!

Cent-vint corals infantils s'han trobat al Palau Sant Jordi per celebrar la Trentena Trobada del Secretariat de Corals Infantils de Catalunya. Han cantat totes a una, de forma totalment harmònica, sense desafinar. Tots perfectament conjuntats, amb la precisió d'un rellotge. El Palau ha tremolat en sentir les veus d'aquests nens i joves fondre's en un sol cant. Per aquelles persones que hi érem presents, ens resultava difícil d'imaginar com els directors feien cantar aquests nens i nenes d'edats entre 7 i 15 anys, i que procedien de llocs totalment oposats de la geografia catalana. Fins i tot hi havia un grup de les terres de Castelló, de Vinaròs.

Per els hilariencs, el moment més emocionant ha tingut lloc quan en Toni Miralpeix ha dirigit les 120 corals mentre cantaven les sardanes que ell mateix havia composat, una d'elles amb lletra de Francesc Danés. El silenci era total, només les veus dels que cantaven i ens feien posar la pell de gallina.

Doncs sí, es tractava d'una ocasió única, que tardarà uns quants anys més a repetir-se. Una diada que, malgrat tot, no ha tingut el ressò que es mereixia, perquè com sempre els titulars dels mitjans de comunicació són per a les notícies pessimistes. Potser no n'hi haurien tantes si seguíssim la pauta de la batuta correcta, potser aquests nens no haurien de deixar de cantar, perquè un dia es faran grans i no cal oblidar que la música agermana.

Tots hauríem de demanar que així fos, que cantin, que no s'aturin, i que per molts anys puguem gaudir de les nostres Corals.

Josep Molas i Pagès
Anna de Manuel-Rimbau i Muñoz

En Toni Miralpeix dirigint l'orquestra

FOTOS QUE FAN HISTÒRIA

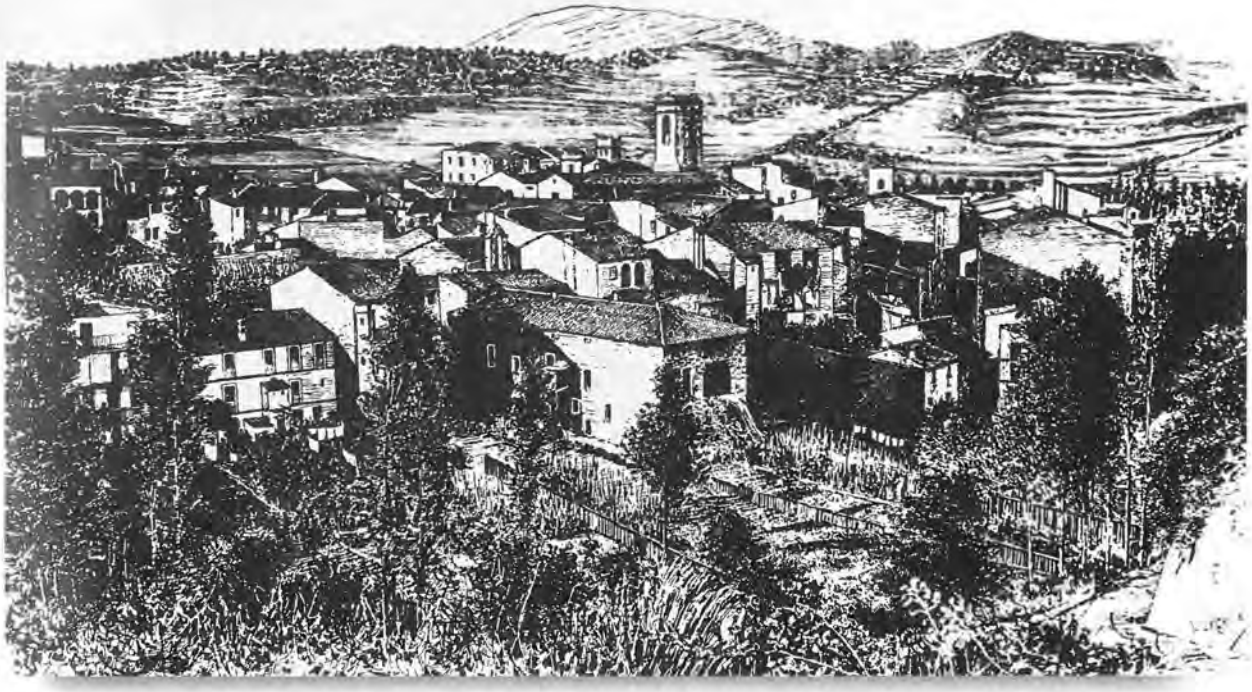

Foto que reprodueix un dibuix de J. Urgellés del 1891 on es pot veure un reduït nucli urbà. En primer terme, els horts del que ara és la plaça de l'Ajuntament. S'hi pot veure un edifici allà on hi ha la casa de la vila; era l'hospital nou, que havia estat constuït l'any 1786. Estava regentat per les germanes Carmelites, que atenien una capella –es veu el campanar d'espadanya– dedicada a Sant Antoni de Pàdua, l'hospital municipal i una escola de nenes. Deixaren l'edifici l'any 1902, en què s'inaugurà l'actual convent de les monges, i més endavant, després de diverses complicacions passaria a ser l'Ajuntament i la casa dels mestres, i després escola pública. S'inaugurà de nou l'any 1908.
També s'hi veuen unes petites edificacions al teulat que eren els colomars. Foto: Arxiu A.S.V.

Aquesta fotografia és de 1937 i és l'edifici de l'actual Col·legi Públic Guilleries, quan estava a punt per a la seva inauguració. Ubicat al Turó d'en Morales, popularment el Camp de la Mandra. És treta d'un clixé de vidre trencat. Foto: Arxiu A.S.V.

ARQUERS SANT HILARI

(Fotos: Pere Tarrés)

De nou tornem a aprofitar l'oportunitat que ens ofereix aquest "Programa de Festa Major" per fer-vos arribar una mica d'informació de les activitats, projectes i fets que duem a terme la gent del nostre Club.

En l'aspecte esportiu, hem de remarcar la presència dels Arquers Sant Hilari a totes les tirades de competició que s'han fet a nivell provincial, en les quals s'han aconseguit unes classificacions molt meritòries en les diferents modalitats i categories en les quals hem competit. També hem tirat en els Campionats Provincials i de Catalunya, també amb unes classificacions molt honroses. Cal tenir en compte la participació del company Pere Tarrés, com a membre de la Selecció de Girona, en el Campionat d'Espanya que es va celebrar a Segòvia. A tots ells/es hem d'agrair el seu esforç i dedicació per deixar en tan bon lloc el nom del nostre club.

En l'aspecte social, ja hem fet realitat la construcció del Camp de Tir "Cal Sastre", que anunciàvem l'any passat. La inauguració va tenir lloc el setembre passat, i aquest hivern ja hi hem organitzat dues tirades puntuables pel Campionat Provincial. També hem fet tots els passos necessaris per la seva homologació per part de la Federació Catalana de Tir amb Arc, i en aquests moments estem satisfets de disposar d'unes instal·lacions que reuneixen totes les condicions legals per a la pràctica del Tir amb Arc. Segons comentaris del propi tècnic, és "un dels millors i més segurs camps de Catalunya".

En el Club també hi tenim un monitor, amb titulació reconeguda per la Federació i capacitat per poder oferir els seus serveis d'ensenyament a tots aquells que vulguin iniciar-se o millorar el seu nivell de tir amb arc.

La temporada d'hivern, força llarga i dura al nostre poble, també la tenim coberta, ja que l'Ajuntament ens ha cedit el menjador de l'Alberg com a sala d'entrenament i disposem del Pavelló Municipal per a les tirades de Competició.

Un dels objectius pendents era la incorporació de gent jove a l'entitat; doncs bé, aquests darrers mesos ja hem tingut la satisfacció de veure com alguns nens i nenes s'han associat al Club. A tots ells, la més cordial benvinguda, i a tothom en general recordar-vos que si us interesseu per les nostres activitats, sereu ben rebuts. Fins a la propera tirada.

BONA FESTA MAJOR!

La Junta

ACTIVITATS DELS OCELLAIRES

Des de novembre de l'any passat a febrer d'aquest any, es va disputar el Campionat d'Hivern d'Ocellaires, sempre al local social de l'entitat, al bar Cristo.

La classificació va ser la següent:

1r de pinsà: Antoni Mayorgas.
1r de passarell: Hilari Miralpeix.
1r de verdum: Ramon Donadeu.
1r de cadernera: Francisco Porcuna.

Com ja és tradicional, el 23 de març es va celebrar el dia dels ocellaires; a la plaça del General Moragues es va disputar la prova del campionat comarcal d'Osona. Hi van concursar un total de 850 ocells. Els millors classificats locals van ser: Ramon Donadeu: 6è en passarell; Hilari Miralpeix: 10è en passarell, Francisco Pérez i Evaristo Jiménez, 7è i 11è, respectivament, en cadernera.

El dia 18 de maig es va celebrar el campionat d'estiu d'àmbit local amb la participació de 162 ocells. Els resultats van ser:

1r de pinsà: Emili Sastre.
1r de passarell: Ramon Bosch.
1r de verdum: Joan Barris.
1r de cadernera: Emili Sastre.

Enguany, d'acord amb la Societat de Caçadors, i amb l'ajut d'alguns propietaris, disposarem d'algunes zones que aquests ens han cedit per sembrar-hi menjar; d'aquesta manera, comprovarem si hi ha més ocells.

Les zones que han estat sembrades són les següents: Mas Carbó, el Collet Gran i els terrenys que hi ha sobre la font Vella. S'ha fet amb sègol, gira-sol, panissa, cànem, card, escaiola, sorgo i cols. Si de resultes d'això es veu que la cosa va bé, l'any vinent es plantaran més coses i en altres zones.

Recomanem a tots els afeccionats als ocells que respectin el menjar i les propietats, ja que d'aquesta manera tots hi sortirem guanyant.

SED'OSH
Societat Esportiva d'Ocellaires de Sant Hilari

EL C.B. SANT HILARI COMPLEIX 10 ANYS

L'evolució esportiva

El C.B. Sant Hilari es va fundar la temporada 1987-88 durant el "boom" d'aquest esport després que la selecció espanyola assolís el seu més gran èxit als Jocs Olímpics de Los Angeles'84. L'interès per aquest esport dugué a un grup de persones a endegar el projecte de formar un club amb una sèrie d'equips que competissin a la província. Al començament només els nois s'interessaven per aquest esport i es van poder fer tres equips masculins. Aquest nombre va anar augmentant en temporades successives i, fins i tot, es van formar dos equips femenins, que s'afegien als quatre de masculins que hi havia. Progressivament, aquest interès ha anat decreixent, no només a la nostra vila sinó a tot l'estat, i àdhuc els equips d'elit tenen problemes per mantenir-se. Així, actualment les noies són les que tenen més ganes de practicar aquest esport i la prova és que la temporada passada hi havia tres equips femenins i tan sols un de masculí.

El bàsquet al carrer

Des de fa dos anys, a l'estiu organitzem un Campionat de Bàsquet al Carrer (modalitat 3 contra 3), amb força èxit de participació, el que evidencia que hi ha veritable afecció pel bàsquet. La idea va sorgir de l'escassa afluència de públic durant els partits, així que vam decidir donar a conèixer el que fèiem portant el bàsquet al centre, i la veritat és que cada vegada hi ha més expectació al voltant d'aquest campionat.

Equip Sènior temporada 1987-88

L'economia

Per a entitats com la nostra el més difícil és sobreviure, ja que les despeses són molt elevades i les fonts d'ingressos cada vegada són menys. La nostra gran sort va ser trobar un patrocinador com FONTDOR, que des dels inicis ens va proporcionar tota mena de facilitats, i no podem oblidar-nos d'una sèrie d'empreses locals que a través de rètols de publicitat estàtica fan possible que ens puguem anar mantenint. Ara fa dues temporades que per una sèrie de qüestions el nostre principal espónsor va haver de retirar-nos la seva aportació i de no ser pel suport del nostre Ajuntament hauríem hagut de "tancar la paradeta". Ara, la nostra situació és crítica i estem intentant trobar altres vies de finançament per tal d'evitar la desaparició.

Creiem que durant tots aquests anys hem ofert una altra opció al jovent del poble i no hem donat mai excessiva importància a la categoria que hem jugat, malgrat ser un esport de competició: únicament pretenem contribuir a la formació de la persona. Seria una llàstima que, pel poc que representa, econòmicament parlant, per a alguns, es deixés perdre una activitat que tant de bé fa al jovent.

Equip Cadet temporada 1987-88

Primer equip noies temporada 1988-89

Penya Barcelonista

Final Recopa a Amsterdam.

Junta Penya Barcelonista, repartiment de trofeus 24 hores.

UNA BONA TEMPORADA

Quan ja s'ha acabat la temporada de futbol 96-97, els "futboleros" descansen una mica, però, sobretot, les senyores dels "futboleros". Altre cop futbol? No! Deixem que descansin uns quants dies, els que resten perquè torni a començar la nova temporada.

Aquesta lliga que ha acabat ens ha portat una mica de tot. Al principi, decepció pel mal joc i molts nervis a les graderies. A la meitat del campionat, hi hagué un partit clau, el Barça-At. de Madrid corresponent a la copa del Rei. A la fi de la primera part allò era un caos, tant al terreny de joc com a la grada, on el públic demanava una vegada més la dimissió de l'entrenador, del president i, per què no, d'alguns jugadors pels quals havíem pagat molts de "quilets". Però, com diu el refrany, "no diguis mai blat si no el tens al sac i ben lligat", perquè a la segona part el nostre Barça va sortir amb una mentalitat diferent i en els segons 45 minuts va fer cinc gols i va remuntar un 0-3 desfavorable, per aconseguir una victòria de 5 gols a 4 sobre els "madrilenyos".

Des d'aquell dia, ja no ens varen poder parar: la Recopa a Amsterdam i la final de la Copa del Rei al camp del Reial Madrid, on van succeir coses que els catalans no oblidarem. Primer la victòria sobre el Betis i després el fet que es parlés català al Santiago Bernabeu i que l'himne del nostre Barça s'escoltés cinc vegades. Això va ser massa!

Sí que es pot dir que aquest any ha estat molt bo.

VISCA EL BARÇA I VISCA CATALUNYA!

Penya Barcelonista
Sant Hilari Sacalm

El ball d'en Serrallonga

Teatre de plaça

Caricatura dels personatges que intervenen al Ball de Serrallonga, a Gràcia.

El ball d'en Serrallonga, en versió lliure de Ramon Manent, estrenat a Can Rovira, a Sant Hilari Sacalm el 26 i 27 de juliol de 1997, és un muntatge escènic i musical que pretén estimular la recuperació d'una pràctica cultural avui pràcticament en desús, però que fins no fa tant havia estat molt habitual a Catalunya.

Des de l'Associació Turisme de Sant Hilari ens ha semblat interessant reproduir un extret del pròleg i epíleg del text escrit per Ramon Manent per ajudar a comprendre millor el significat històric d'aquesta obra.

L'anomenat **teatre de plaça** o també **balls** –curiosa mescla de teatre popular, música i moviments coreogràfics de grup– va ser un més dels elements que ajudà en l'expansió i difusió de la llegenda elevada a mite que des de molt aviat prengué la figura del bandoler Don Joan de Serrallonga.

Per moltes causes, el ball d'en Serrallonga, així com molts altres que durant molts anys van ser representats, va deixar de fer-se d'una manera tan estesa, i segurament és natural que així s'esdevingués, però... no seria bonic que, al mateix territori on Joan de Serrallonga va iniciar-se en les seves malifetes, al cor de les Guilleries, es tornés a recrear, d'una forma o d'una altra, aquell tipus de representació que evocava i materialitzava la seva figura.

Aquesta és la pregunta que em vaig anar fent, a mesura que "navegant" per l'Amades m'informava de la varietat i dispersió que el ball d'en Serrallonga va arribar a assolir pel territori català. Els personatges que anaven sorgint de les diferents representacions m'anaven suggerint idees. La diversitat d'elements expressius que anava amuntegant –melodies, moviments de grup, cançons, diàlegs, etc– em van fer imaginar un **espectacle-collage** confeccionat amb la suma de diverses disciplines artístiques: teatre popular en vers lliure, les músiques conegudes que en un lloc o altre varen il·lustrar aquell ball i les cançons referents als personatges que de forma possible o imaginària dialogarien amb el nostre bandoler.

Estimulat per totes aquestes troballes, vaig anar posant en boca dels diferents personatges uns textos que, mínimament ordenats, constitueixen l'eix vertebral del muntatge. Seguint el seu fil, les músiques i cançons s'hi anirien inserint amb coherència, ara il·lustrant un passatge del text, ara acompanyant un moviment coreogràfic simple per conduir les sortides i entrades dels personatges. De fet, l'esquema argumental és ben simple: a partir d'una primera presentació del personatge principal –En Serrallonga– van succeint-se, d'una en una, les presentacions dels bandolers que dialoguen, breument, amb ell. La música, el vestuari, la il·luminació i, lògicament, l'espai natural ben triat, acabarien de vestir-ho.

Finalment, i per deixar ben definit el caràcter **popular** que vol tenir aquesta proposta, la direcció del muntatge hauria d'estar sempre oberta a tota mena d'aportacions, suggeriments i canvis que qualsevol dels participants, al nivell que fos, volgués introduir. En aquest cas, el modest autor d'aquestes ratlles es considera només impulsor d'una activitat cultural, festiva i artística que, partint d'uns materials manllevats de la tradició, ofereixi un marc on la creativitat i la imaginació de la gent –és a dir, el poble que ara i aquí som– pugui expressar-se individualment i col·lectiva.

Una representació segons J. Amades, del Ball de Serrallonga a Gràcia, en què els components de la colla adoptaven una col·locació en forma d'ampli semicercle; el personatge que li tocava de ballar sortia de la fila per fer-ho.

NOTES SOBRE EL TEATRE DE PLAÇA
Del costumari de Joan Amades

Una nota curiosa de les festes majors de la part oriental de la Catalunya Nova era el teatre de plaça, qualificat en general de balls i, amb més pretensions, de danses dramàtiques. En aquest cas hom dóna al terme ball el sentit de comèdia que ja havia tingut a l'antigor...

...Els ballaires descabdellen un argument senzill de trama i planer tot ell, situat francament dins del pla de la comèdia. En uns moments donats de l'actuació fan unes passades o uns senzills punts de ball al so de tonades, per a reprendre altra vegada els descabdellament de l'argument...

...Un capítol molt important l'ocupen els balls que prenen per argument les malifetes i els estralls de bandolers i bandits, balls plens de descripcions esgarrifoses que feien eriçar els cabells, però que eren molt de gust del públic senzill que els contemplava. Entre els balls d'aquest tipus mereix ocupar el primer rengle el d'En Serrallonga, que és el més vell i el més estès de tots, puix que fins i tot el trobem en terres d'enllà del Pirineu. Aquestes representacions tenien sentit seriós. La gent se les prenia amb molt bona fe i les anava a veure més aviat per a instruir-se i meditar-hi que per a riure...

...Hi havia dues maneres de disposar la representació. La més corrent (...) era que els figurants es dividissin en dues rengleres encarades, amb una espai entre elles d'un parell o tres de metres. A la part superior de les fileres es situaven els personatges principals que portaven el pes de la facècia com si presidissin l'escena. A voltes a llur darrere o a la vora d'ells hi havia els músics. Generalment els actuants se situaven dins de les rengleres per ordre d'importància... Cada u, en parlar, donava un parell de passes endavant del rengle i es col·locava enmig de l'espai que hi havia entre les dues fileres, que venia a constituir com l'escenari; allí hi feia la seva comesa i, un cop havia de sortir de l'escena, es reintegrava al seu rengle. En els balls de bandolers els qui feien el paper de lladre, cada vegada que sortien en escena engegaven un tret (...) L'altra disposició, menys comuna, era la de formar una rodona en lloc de rengles. El mig també feia ofici d'escenari...

La coreografia era molt senzilla. De tant en tant, i a voltes cada vegada que sortia un nou personatge en escena, si el diàleg no era molt trencat, els actuants feien una passada que consistia a entrecreuar-se diferents vegades les dues rengleres de cara a cara, passant la de la dreta a l'esquerra i al revés tantes vegades com permetia o exigia la durada de la tonada. També es feien passades de dalt a baix, o sia que cada rengle girava damunt d'ell mateix en tota la seva llargada, igualment les vegades que marcava l'extensió de la melodia...

Relació de poblacions on s'havia representat el ball d'en Serrallonga

Vilanova i la Geltrú (melodia)
Verges
Mataró (melodía)
Gràcia (melodía-1891)
Pardines (dues melodies)
Valls
Terrassa (1930)
Reus
Vic
Cartellà
Llofriu
Canovelles
Vilallonga del Camp
Guardiola (Penedès)
Sitges
Manlleu
Cardedeu
Sants
Vilafranca del Penedès (melodia)

FOTOS QUE FAN HISTÒRIA

Grup d'alumnes del Col·legi "Nacional", amb el senyor Reixach. A dalt: Ramon Puig, Josep Frigola, Jaume Collbatallé, Joaquim Bonvehí, J. Güell, Salvador Pidevall, Joaquim Morera, Josep Raset, Jaume Frigola, Francesc Miralpeix, senyor Pere Reixach. A baix: Joan Raset, F. Rosquellas, Josep Cornellà, Llibert Pascual, Agustí Gol, Pere Belmonte, Pere Roura, Andreu Morera. A baix Joaquim Raset. Podia ser l'any 1945. Foto cedida per Francesc Miralpeix.

Any 1934. Festa del lliurament de banderes-estendards als grups de fejocistes grans –amb el nom de Guilleria–, i petits, els avantguardistes –avant. És al pati de can Blat. Foren padrins de les banderes Maria Serras i un senyor de Villavecchia per als grans i la Pepeta de can Carbonell i en Jaume de la Fàbrega per als petits. Els tres mossens són Felip Roma, Josep Palà i mossèn Eudald. Entre els petits es distingeixen: Ll. Comas, M. Rispau, S. Padrós, Majoral, J. Vernedas, J. Vilamala, E. Bosch, Fauria, J. Bosch, J. Estrada, J. Rotllant, H. Puig, Conrad, B. Xandri, C. Brugués, Alfred Masó i altres. Entre els grans: J. Masó, M. Brugués, J. Tous, A. Bosch, J. Masó... Entre les noies: J. Soldevila, C. Planas, Tous, M. Serras... Foto cedida per: Isabel Jubany.

La història de com va m

Conten que, no fa pas massa, en un petit regne situat al cor de les Seir Elliug, unes muntanyes precioses que es trobaven al bell mig de lavles –una terra enigmàtica i plena de màgia–, hi havia una reina tan bona i tan generosa que només es preocupava de fer feliç a tot aquell que hi posés els peus en el seu regne. Gent de totes les contrades feia mans i mànigues per anar-la a veure. Tant li feia si pedregava, plovia, nevava o hi havia ventada; ser feliç per unes hores i contemplar la bellesa de Sa Majestad Divertida l valia la pena.

Els habitants d'Ira Litnas, així es deia aquell bonic llogarret, estaven orgullosos de ser súbdits de Sa Majestat Divertida i es consideraven els més afortunats del món per viure on vivien. Tenien un munt de llocs per esplaiar-se, podien fer esport sense haver de pagar res a canvi, anar al cinema, a ballar,... A D'Ira Litnas la quitxalla no s'avorria mai; ni els grans; ni els més grans; i els joves encara menys.

Aquests útims eren els que més contents estaven amb Sa Majestat. Ella els deixava organitzar un munt de coses per fer d'Ira Litnas el regne més dinàmic i atractiu de la zona. Els joves eren els encarregats de fer que tots els pobles veïns se sentissin gelosos de no pertànyer al regne de la Reina Divertida. Organitzaven concursos de tota mena, festes, competicions esportives, activitats culturals, decidien bona part dels actes de les Grans Festes Estivals –les més importants del poble–. En definitiva, el jovent participava activament en el dia d'Ira Litnas.

I en gran part, gràcies a això, els súbdits dels altres regnes en parlaven tan bé que no els feia por travessar el Bosc de la Retòrica –ple de perills i paranys–

L'Eix; per fugir d'Ira Litnas

per poder gaudir de les excel·lències que la vila els oferia, per un parell de dies o bé per unes hores. Els forasters anaven a riure, a cantar, a oblidar-se de les penes... i en resum, a disfrutar, a la Vila de les Cent-Tres Diversions –nom amb què es coneixia Ira Litnas als regnes veïns–.

Per uns anys, tot va anar molt bé a Ira Litnas. Tothom s'ho passava tant bé com podia: petits, joves, i grans. I ningú no avorria ningú. És més, si això mai no succeïa, a l'infractor se'l condemnava a l'exili. Se'l desterrava al Regne de l'Avorriment, una terra de ningú on la tristor i l'amargor ho feien tot malbé –situat al bell mig del Bosc de la Retòrica–, que havien de travessar els que viatjaven cap a Ira Litnas. En el Regne de l'Avorriment hi habitaven els Pul Ítics.

Els Pul Ítics eren els enemics més temuts pels iralitencs. Eren una gent

Paisatge de Seir Elling

rir el regne de la diversió

que no deixaven fer res a ningú, tot ho volien fer ells. No els importava en absolut el que la gent pensés. I preocupaven sobretot a la gent jove d'Ira Litnas, perquè havien sentit dir que els Pul Ítics joves només servien per fer de servents dels ancians de la tribu. I és que els Pul Ítics consideraven la joventut com una etapa de transició, en la qual els homes no prenien decisions de cap mena, no podien expressar la seva opinió i no es podien divertir.

Els joves súbdits de Divertida I s'esgarrifaven només de pensar que a un parell de quilòmetres de casa seva hi vivia gent així d'avorrida i manaire.

El fet de tenir una reinassa com era la Reina Divertida, però, els feia respirar més que tranquils. Divertida I era una reina forta i intel·ligent, que no permetria sota cap concepte que els Pul Ítics posessin mai un peu al seu petit regne. Així van anar passant els anys, i les festes, i els concursos, i les rialles, i les celebracions, i les anades i vingudes de la gent, i la construcció de noves vivendes, i els partits de futbol a baix preu i les Grans Festes Estivals (on no es pagava absolutament res).

Però la Reina Divertida tenia un petit defecte. El defecte més humà de tots: no podia viure per sempre. I un dia gris i plujós, Sa Majestad Divertida I va aclucar els ulls per no obrir-los mai més. La seva mort, tal i com havia ordenat en vida la pròpia Reina, es va celebrar durant dues setmanes. Van ser quinze dies de rauxa absoluta que van deixar exhausts tots i cadascun dels iralitencs. Quinze dies que després lamentarien tota la seva vida, sobretot el més joves.

I és que en veure què estava succeint a Ira Litnas, la tribu dels Pul Ítics va veure clar que aquell era el moment per atacar i eliminar de passada un dels reductes de l'Imperi del Bon Viure, que tan poderós havia estat en el passat. No van perdre ni un minut i van entrar al regne. Amb els seus discursos i parlaments, amb la seva retòrica i amb les seves promeses, van fer entrar els esgotats iralitencs en una mena de catarsi que ha durat fins aleshores. Els Pul Ítics es van fer els autèntics amos d'Ira Litnas, tal i com havia succeït en alguns dels regnes veïns. Des d'aquell moment, la diversió va ser desterrada del poble i es va dictar una llei que prohibia de totes totes entretenir-se.

Només uns doncs, els més forts, van poder evitar ser hipnotitzats per la parafernàlia verbal dels Pul Ítics: foren els joves els que, cames ajudeu-me, van abandonar el regne. Se'n van anar a Civ, a Anorig o a Anrab, on encara era possible passar una bona estona. I la gent que visitava tan sovint Ira Litnas, atravessant els perills que oferia el Bosc de la Retòrica, va deixar de jugar-se la pell per anar-s'hi a divertir. I va fer com els joves iralitencs: marxar cap a d'altres regnes on encara existís la diversió.

I Ira Litnas es va anar apagant. En marxar tot el jovent, no hi va haver més renovació generacional i la població va anar disminuint progressivament. Això sí, va poder envellir de meravella perquè els Pul Ítics van construir-los uns locals magnífics que els va fer molt més agradable l'espera de l'hora del judici diví. Al cap d'un temps, però, Ira Litnas va desaparèixer i ara només es pot trobar en els llibres d'història. I els joves que viuen a Civ, Anorig o Anrab, quan recorden les aventures i desventures que van passar a Ira Litnas, quan era un bon lloc per viure, se'ls neguen els ulls. I alguns ploren a llàgrima viva.

I vet aquí un gat i vet aquí un gos que Ira Litnas ja s'ha fos.

Pep Taberner Riu

XXI Concurs literari de narració curta

CATEGORIA		TÍTOL	PARTICIPANT
A	1r premi	"Els dos reflexos d'ell mateix"	Elisabet Moragas i Arjant
B	1r premi	"Nit de lluna"	Gisela Mir i Viader
C	accèssit	"Coses de la vida"	Patrícia Martín Pinillos
C	1r premi	"Els anys dels prodigis"	Serafín Sánchez Rodríguez

ELS DOS REFLEXOS D'ELL MATEIX

Se'l veia perdut caminant per aquells carrers que es coneixia com el palmell de la seva mà.

La mirada atordida, el rostre inexpressiu i tot allò que ell feia i resultava estrany per a la gent que el veia formaven part de la seva personalitat.

No se li coneixien amics. Sempre vagava sol pels carrers del barri antic de la ciutat. Era la zona que l'havia vist créixer i també el lloc on la metròpolis perdia el seu soroll habitual per donar pas al cant dels ocells al matí i al silenci de la nit.

La seva àvia era amb l'única amb qui podia parlar. Era una dona de cabells blancs que vivia tancada en una casa de l'any 1850 que havia heretat del seu pare, un ric comerciant de finals del segle passat.

Tots dos, nét i àvia, compartien part del temps que tenien. Parlaven, parlaven i parlaven. Comentaven tots els temes que els passaven pel cap, fins i tot aquells que per algú com jo, o com tu, no tindrien sentit.

Quan la veu ja no els sortia, l'àvia se n'anava a escoltar la ràdio al costat del foc mentre mirava aquelles fotos que la seva memòria ja no recordava.

Mentrestant, el seu nét tornava a deambular pels carrers.

Un dia, però, després de la tertúlia diària, el noi no va voler sortir al carrer perquè plovia i va agafar el camí cap a l'habitació de la seva mare, que havia mort quan ell havia nascut.

Les escales de fusta grinyolaven per les passes, no gaire segures, del noi.

Es va plantar davant la porta de l'habitació, va agafar-se al pany glaçat i va entrar. Una suor freda li regalimava esquena avall. Es va asseure al llit. Al cap d'una estona, s'hi va estirar i va intentar imaginar-se com devien haver estat la seva mare i el seu pare, que es va suicidar poc després de veure la seva muller defallir.

En aquella habitació, feia temps que ningú no hi entrava i estava tota plena de pols. Els mobles ja es començaven a podrir. Va obrir la porta de l'armari, però en fer-ho es va trobar cara a cara amb algú que no havia vist mai. Algú que el mirava incansable, amb uns ulls esbatanats, però espantats. Al voltant d'aquell estrany semblava haver-hi una habitació igual a la d'on ell estava, però al revés.

Es va espantar molt, es va arrencar a córrer i va sortir ràpidament de la cambra per tancar-se al lavabo, on també va veure aquell noi que el mirava amb els ulls espantats.

La seva àvia va sentir soroll al pis superior, hi va pujar i es va trobar el seu nét al costat del vàter, plorant espaordit.

El va agafar i el va dur a la seva habitació. Ja li havia passat altres vegades això i era perquè per uns moments el noi oblidava qui era i s'esverava pel seu propi reflex en el mirall.

L'endemà el noi es va despertar, com sempre, va anar al lavabo i es va pentinar tot mirant-se, com fa tothom. No feia gaire bona cara, va pensar, però era la seva i encara que no ho volgués no la podria canviar.

Elisabet Moragas i Arjant

NIT DE LLUNA

Era una nit freda i cantelluda. Al cel negre i llunyà, s'hi veien quatre puntets lluminosos escampats aquí i allà, però si un s'hi fixava bé, n'anaven apareixent més i més fins a formar en el cel una catifa lluminosa. La lluna plena s'hi estava al bell mig, com una deessa pàlida que vetlla tots els amors humans.

En Carles anava, com sempre corrent, carrer avall cap a la plaça on s'havia de trobar amb els amics. Més enllà la deessa blanca l'esguardava amb la seva cara de sorpresa innocent. Ell, però, no li tornava la mirada i resseguia l'asfalt que a ell li suggeria molt més que l'espectacle estel·lat. Un noi tan de peus a terra com era!... Va ser per això que va veure un diari que algú havia llençat sense mirar-s'hi massa. –I que n'és de bruta la gent!–, i, un cop a la plaça va començar a llegir-lo mentre esperava els seus companys. Un dels titulars de la portada deia que aquell dia a les nou i una mica es produiria un eclipsi total de lluna. Va mirar el

Parlament de Ramon Folch

rellotge de l'ajuntament, faltaven sis minuts per l'hora. En Carles va pensar que sempre era més interessant veure com la lluna desapareixia que contar fanals a la plaça i es va dirigir a algun lloc menys il·luminat que aquell per poder-ho veure bé. Involuntàriament, les seves passes el van portar cap al rierol del poble, que era petit però sempre hi baixava aigua. Es va asseure en un banc mentre esperava el fenomen celeste. Amb el cap enlaire tanta estona es començava a sentir incòmode així que, tot girant el coll per posar-lo a to, es va dedicar per uns moments a mirar al voltant. D'aquesta manera va ser com va descobrir una noia que estava just al banc del costat i que també mirava, amb una estranya fascinació, la lluminària blanca. No deuria poder veure gaire bé el cel aquella noia, va pensar en Carles, perquè tenia el fanal just al costat, però precisament això li va permetre a ell de mirar-se-la amb profunditat. La noia era esvelta i tenia uns cabells molt negres que emmarcaven una cara de faccions petites i regulars, de posat innocent. El seu vestit llarg i també fosc feia destacar d'una manera sorprenent la pal·lidesa del seu rostre i de les mans petites i delicades. Aquella bellesa sobtada, plena de naturalitat, atreia totalment l'interès d'en Carles, que s'havia oblidat de la lluna que en aquells moments començava el seu joc amagant-se darrera d'uns nuvolets inesperats i fins com teranyines que no podien amagar la claror de la reina. Llavors la noia s'aixecà, va anar cap al pont i allà es va aturar. En Carles la seguia amb la mirada. Al mig del pont la noia mirava cap a l'aigua amb la mateixa fascinació que abans contemplava el cel. I és que al riu s'hi reflectia la cara de la lluna i l'aigua que passava lentament li formava unes petites arruguetes que, lluny d'enlletgir-la, encara la feien més bonica i la difuminaven com si cada goteta es volgués endur un bocí de la seva claror. La deessa blanca cavalcava sobre les aigües i la noia continuava mirant amb estrany plaer el rierol argentat. La lluna, al cel, a poc a poc anava desapareixent coberta per l'ombra d'una deessa més gran i menys delicada que ella. Els minuts s'escolaven però ningú no semblava adonar-se'n. Aviat només les estrelles guarnien aquella capa negra que embolcalla la Terra. En Carles, però, només mirava la noia i el reflex de la lluna en el riu. Però de sobte el noi va sentir dintre seu la màgia del moment i va aixecar el cap en direcció al cel. La lluna acabava el joc del tot amagada. En Carles no ho podia entendre. Va mirar un cop i un altre al riu, on el cercle blanc continuava pres entre les aigües, i després enlaire, cap al cel negre, i finalment a la noia. Sí, aquella cara pàl·lida i rodona, de faccions fàcils i mirada sorpresa i ingènua. Sí, la deessa blanca era allà, a quatre passes d'ell, palpable i plena de bellesa, i el seu rostre clar, pres entre les aigües, lluïa més que mai. La reina del cel baixava potser a visitar la mare Terra, va pensar en Carles, una visita secreta de motius desconeguts. La noia finalment el va veure i, després de dedicar-li un somriure amable però tímid, va seguir el seu camí carrer amunt a l'altra banda del riu. "Cada dia tinc més imaginació. No pot ser, un xicot tan de peus a terra com jo...", es va dir ell i es va fixar en el cel on la lluna tornava a treure el nas. Va dir fluixet: "S'ha acabat el joc. T'he vist", i es va posar a riure ben fort mentre corria cap a la plaça. Al cel la lluna badava uns ulls més de sorpresa que mai tot mirant cap a terra on els humans continuaven fent de les seves.

Gisela Mir i Viader

COSES DE LA VIDA

Resulta que estava fregant els plats després de dinar quan van trucar el timbre i em vaig quedar molt estranyada ja que generalment no pica ningú a la porta a aquestes hores perquè estic tota sola, el marit a la feina i els nens a l'escola, i jo aprofito i primer frego els plats a mà, encara que tinc rentaplats, però m'estimo més fer-ho així, que és com queden millor, i després m'assec i miro la sèrie i faig punt de creu fins que vénen els nens i torne-m'hi, i per això m'estranyava que piquessin a la porta, i vaig cridar ja vaig, mentre m'eixugava les mans al davantal, i vaig obrir la porta sense pensar i era la veïna de sota, que és una joveneta alta que fa poc que viu a l'escala, i a mi se'm feia estrany veure una noieta tota sola, encara que està poc per casa perquè treballa, i em vaig quedar tota sorpresa i suposo que devia fer cara d'astorament perquè la noia va dir, dispensi, i que voldria parlar amb mi i jo una mica desconfiada, perquè mai no se sap, i no tenia ganes d'embolicar-me amb una noia que no conec i que no s'està mai a casa i viu sola, i vaig obrir una miqueta més la porta, però no la vaig deixar passar, i la noia va dir, veurà, és que quan vostè renta la roba blanca, es veu que no l'eixuga bé i goteja lleixiu i em mata els geranis, i jo callada, mirant-me-la, i ella va tornar a dir, dispensi, però és que m'estimo els geranis i a dins del pis se'm moren. Vaig contestar que d'acord, però que jo de tota la vida que rentava la roba blanca amb lleixiu i que la roba blanca no es pot escórrer així com així, i que és roba delicada, i ella dient que ja ho entenia però que tenia els geranis com mig morts i jo que ho sentia molt però que tingués en compte que jo tenia roba molt bona, la majoria, com els llençols i les tovalloles i les camises del meu marit, i que la roba blanca comparada amb un gerani tenia molt més valor, i ella que els geranis són la meva alegria, i jo que un gerani total són vint duros i les camises del meu marit són cosa fina, i vaig tancar la porta bruscament i vaig pensar en veu alta què s'ha pensat, i em vaig quedar amb la sensació d'haver-me imposat, però llavors va començar la guerra i al matí següent em vaig trobar la roba tacada i suposo que seria ella que pujava al terrat i des d'allí llençava porqueries i

En Jesús Bonals fa la presentació d'en Ramon Folch.

cada matí em trobava la roba tacada i l'havia de tornar a rentar i va ser llavors quan vaig començar a ruixar-li els geranis amb salfumant, i cada matí sortia al balcó i em mirava els geranis i m'alegrava perquè estàvem cada cop més pansits fins que no li va quedar cap, i després de fregar el pis i de fer el dinar m'encastava darrera la porta per veure la veïna fent cara de desesperada però devia sortir molt d'hora de casa i tornar molt tard que mai no la veia, i quan anava a la plaça esperava el carter i mirava les cartes que li arribaven i un dia que la portera estava malalta vaig agafar-li una del banc, que Déu em perdoni, i resulta que tenia molts diners i vaig pensar que treballant, un no guanya tant i vés a saber a què es dedica, vivint sola i tant alta i tant maca, amb aquells horaris tan especials i li ho vaig comentar al meu marit, però no em devia sentir perquè mirava el futbol i només va dir porta'm una cervesa, i llavors vaig pensar, hauràs de canviar els horaris, i m'aixecava durant la nit i mirava pel foradet del pany per veure quan pujava les escales, però no la vaig poder veure mai, i estava rebentada de cansament de tant aixecar-me del llit i descuidava la feina de casa i els nens vinga a queixar-se i el marit que remugava i jo vinga a vigilar, i un dia la vaig veure parlant amb els meus nens i reien molt, els vaig sentir des del replà, i després vaig apallissar al gran, què s'havien pensat, parlar amb aquella meuca, i el meu marit es va enfadar amb mi i em va dir que estava tocada del bolet i vinga a defensar la veïna, llavors em vaig fixar que cada dia arribava més tard i jo no podia dormir pensant que estava amb la veïna, segur, i un dia em va dir que l'havia vista comprant i que era molt maca, i em vaig haver de repenjar als fogons i el món em donava voltes, i a la nit vaig somniar amb la veïna i el meu marit, que cada dia arribava més tard i em parla menys i em vaig aprimar dels nervis, de tant vigilar, dia i nit darrere la porta; vaig deixar de fer punt de creu i les de la plaça deien, noia sembles un fantasma i jo no deia res però estava desesperada, no puc dormir ni menjar, el meu home arriba cada dia tard i es mira la veïna, fins que un dia vaig veure unes capses al replà i la portera em va dir que la veïna marxava a l'estranger i no vaig tornar-la a veure mai més i el meu marit ni es va adonar fins al cap d'una setmana que va comentar de passada que havia vist una família nova a l'escala vivint al pis de la veïna, i va tornar a mirar el futbol, i seguia arribant cada dia tard de la feina encara que la veïna ja no hi era, i només em deia porta'm una cervesa nena, i es queixava, estic colgat de feina, i la família que ha vingut al pis de la veïna és una família com la meva, però amb més fills i la dona me la trobo sovint per la plaça i ens saludem, però jo no he millorat gaire, faig la feina de casa mig d'esma, tinc el punt de creu arraconat, continuo sense poder dormir, ni menjar, em passo els dies sola, i m'encasto a la porta veient passar la vida, descuidant la meva, esperant alguna cosa, vigilant dia i nit, encara que a hores d'ara ja no sé ben bé que és el que vigilo.

Patricia Martín Pinillos

ELS ANYS DELS PRODIGIS

Del segle XV al XVII es va produir aquella explosió de la natura. En tot el continent europeu van aparèixer aquells prodigis que van fer albergar esperances sobre els humans a tots els pensadors de l'època. De Varsòvia a Lisboa, dels Urals als Pirineus, les notícies sobre les mutacions arribaven dels llocs més recòndits del món a través de missatgers a cavall, comerciants i viatjants de tota mena.

A Astracan, començaven a abundar els nounascuts amb mans de gos i potes de porc; a Amberes, es parlava d'una dona amb cua de llangardaix i llengua de 10 metres de llarg amb la qual va salvar tota una collita amenaçada per la llagosta amb un cop de llengua.

Els germans Huguet, a Barcelona, tallaven arbres amb les seves ungles. A França, Charles Errard va néixer amb ales i es va matar intentant travessar l'Atlàntic. Vitòria Veronese, amb un braç de 10 metres acabat en un cap de serp capaç de recitar mil versos amb la seva llengua viperina, o un dels més cèlebres, Georges Henkel, el primer ésser humà que va sortir d'un ou i que va instaurar a Alemanya el sa costum de colpejar els ous dos cops abans de menjar-los per si havia algú a dins.

Persones amb una orella descomunal, nens amb deu ulls, dones amb cervells com tonells, homes amb fulles en el cos... el poble assistia a aquell espectacle del desconegut amb una actitud d'estupor i servilisme.

En aquella època de misèria, que naixés un d'aquests éssers metamòrfics significava sortir de la pobresa. Automàticament, gent de tots els racons del país es dirigien a veure el deforme pagant el que fos per tal d'admirar-lo fer bestieses, com menjar-se una vaca d'una tallada o fer una escopinada de 300 metres que negava prats immensos.

Es van fer expedicions de la noblesa i, fins i tot, de la realesa europea per visitar els mutants. Al voltant dels camins oberts per les expedicions s'aixecava tot un comerç paral·lel amb productes de la província i ofertes d'hospedatge que feien enriquir a moltes famílies.

Durant els anys, es va anar creant un comerç clandestí de mutants. Es pagaven quantitats fabuloses per posseir una d'aquelles rareses que podien assegurar la riquesa de tot un poble.

Però els mutants, anomenats també "homepeix", "equinum" o "llenyós", depenent de la peculiaritat de la seva mutació, no eren solament apreciats del que podíem suposar d'espectacle i incentiu als més baixos instints, sinó per tractar-se d'homes i dones extremadament intel·ligents i dotats d'una gran força, que igual podien lliurar els camperols de les més dures feines del camp com ser

capaços de crear invents que revolucionarien l'època. Van ser tan apreciats que fins i tot hi havien famílies que sacrificaven, un darrera l'altre, els fills normals amb l'esperança que pel ventre de la mare sortís algun cap d'elefant, peülla de cavall o anques de granota, pràctica aquesta que era durament castigada amb l'empalament públic.

Tots els homes il·lustrats d'aquest període es gloriaven de conèixer a un d'aquests ponents amb els quals parlaven d'astrologia, de pintura o de política. Un pintor flamenc, Hieronymus Bosch, va reflectir en els seus quadres, amb gran precisió, els personatges més aberrants i per tant més apreciats per la multitud.

Un dels personatges més cèlebres d'aquest temps va ser Paolo Viscont, conegut també per "l'home infinitum". La seva fama va travessar continents i la seva mort va marcar l'inici del final dels mutants.

Viscont va néixer a Florència sobre el 1445 i des dels peus fins al cap era d'una meravellosa monstruositat: branques de roure on havien de ser-hi els braços, un nas enorme que feia enfosquir tot un poble amb un sol moviment i un cap de lluç que atreia amb la seva pudor els gats de tota Florència. No obstant això, el més peculiar d'aquest personatge era la seva alçada. Des de l'any del seu naixement, Viscont creixia entorn als dos o tres metres cada mes, la qual cosa va fer que hagués arribat quasi als mil metres d'alçada en complir els trenta anys.

Des del començament del seu imparable creixement, els florentins van tenir clar la prosperitat i el renaixement que significava viure amb l'enorme "infinitum".

Multituds de tots els països van peregrinar per veure l'home que havia arribat a tocar els núvols. Els reis manaven arrasar boscos sencers per extreure la fusta necessària amb la qual construir les escales per pujar al cap pudorós del gegant.

Viscont va obtenir a més la benedicció de l'església. A Espanya, es deia que aquell esgarrifós miracle, aquella obra de Satanàs, podria portar de nou l'ésser humà al lloc diví que li corresponia. Fray Sancho havia fet els càlculs pels quals aquest home podria, sobre els 40 anys, agafar els planetes amb les seves mans i posar a la terra i a l'home al lloc on li corresponien: el centre de l'univers. D'aquesta forma callarien totes les veus herètiques que començaven a escoltar-se en torn de la rotació dels planetes i que, vista la preocupació

Guanyadors del Concurs Literari.

de Fray Sancho, no eren del tot infundades.

Sobtadament, i en el període de més popularitat, sobre els 33 anys, Viscont va començar un peregrinar errant per tot el mediterrani. Va deixar de menjar i beure i finalment va caure mort, els peus a Turín, el seu cap estrellant-se en els Pirineus. Els seus braços van rodar com gegantescos arbres, escabetxant poblacions senceres i van fer falta 10.000 homes que durant dos anys van esmicolar les pestilents carns del gegant, que van originar pestes tremebundes que van acabar amb la meitat de la població envoltada pel difunt.

Durant el seu camí sense retorn, tota sèrie de curanderos i tocacampanes van especular sobre la seva malaltia, determinant, davant la impossibilitat d'un diagnòstic certer, una mena de melanconia incurable.

La realitat es va endevinar durant els dos primers dies de la seva mort, quan la turba es va arremolinar sobre el seu rostre de lluç. En els seus ulls, encara oberts, es reflectia el rostre d'una dona d'una bellesa serena i màgica com si aquells cabells solament poguessin estar amb aquell nas amb aquella boca amb aquell coll.

Viscont va morir d'amor: Solament ell sap les nits de soledat, envoltat entre els núvols i acompanyat pel silenci i el rumor del vent, quan evocava la dona que va veure un dia pels carrers de Florència i que mai seria seva. Quan s'erguia, solitari i majestuós, tancava els ulls i somniava amb pujar-la amb el palmell de la seva mà i ensenyar-li tota la majestuositat de les muntanyes i el cel infinit que solament ell podia gaudir. Somniava en omplir-la de petons, en obrir la seva blusa i posar el seu rostre entre els seus pits mentre ella, una ella més alta que cap dona sobre la terra, li agafava les ganyes i l'apropava contra el seu cos.

Durant els dos dies següents a la seva mort, abans que la putrefacció i les bèsties els espantessin, molts artistes i pensadors van arribar a admirar el bell rostre de la dona sense nom que havia quedat perpètuament somniada en la retina del gegant. Un pintor florentí, Sandro Boticelli, va quedar meravellat pel rostre d'aquella jove i des d'aquell moment va dedicar la seva vida a pintar madones inspirades en ella.

Amb la mort de Viscont va començar un període de foscor i mort. El clero i la noblesa no van veure amb bons ulls l'enriquiment ràpid de gran part de la població que començava a crear una nova classe social pròspera, però sense la benedicció de la sang ni la llicència de Déu.

Aprofintant la mort de Viscont, es van ordir tota una sèrie d'infàmies sobre ell: se'l va acusar d'engolir famílies senceres, violar donzelles, estripar nens, degollar camperols, ofegar vídues, contaminar rius, destruir muntanyes i, fins i tot, dirigir cometes sobre la terra.

Aviat, sobre els mutants van caure totes les fal·làcies del món. Qualsevol mal de la societat era causada pels monstres.

Un decret va condemnar a morir a la foguera a tot ésser diferent, és a dir, amb més o menys de dues mans, dos peus, dos ulls i un cap, o amb aparença de vegetal o animal, punt aquest últim que va portar a les flames, denunciat per algun malparit rancuniós, a més d'un veí que simplement es podia considerar una mica lleig.

Així van acabar dos-cents anys d'evolució.

Serafín Sánchez Rodríguez

EN UN FUTUR... LES DEIXALLES...

Els alumnes a la depuradora

Festa del civisme a la Plaça General Moragues

Cadascun de nosaltres, a casa i cada dia, no pensem ni parlem de les escombraries o la *basura*; només diem: llença això a les escombraries, hem de treure les escombraries...

Alguns de nosaltres –perquè encara no ho fem tots– a més, arraconem les ampolles de vidre, les llaunes, els papers, les piles, els medicaments... i amb tota la naturalitat d'aquest món ho llencem als diferents contenidors. Però a partir d'aquí, normalment, ens oblidem del que passa amb les nostres deixalles. Crec que en aquest punt seria interessant repassar les dades de la quantitat de deixalles generades a Sant Hilari entre els anys 1992 i 1996.

1992: 1.297 tones
1993: 1.933 tones
1994: 1.892 tones
1995: 1.873 tones
1996: 2.218 tones

D'aquestes xifres, si fem el càlcul segons la població de Sant Hilari, resulta que cadascun de nosaltres hem generat una mica més d'un quilo d'escombraries diàries.

Però, i aquestes escombraries on van a parar quan se les emporta el camió?

Dins el terme municipal de Santa Coloma de Farners, hi ha l'abocador comarcal, al qual van les deixalles de tots els municipis de la comarca. És un abocador controlat. Però el problema és que el temps durant el qual hi podem anar llençant deixalles és limitat i, per tant, hem de mirar que n'hi arribin menys. En aquesta línia fa temps que caminem a Catalunya i, no cal dir, també a Sant Hilari Sacalm.

Durant els darrers anys, hem vist com els carrers del poble s'han anat omplint de contenidors de diferents colors: primer verds (vidre), després blaus (paper) i més tard grocs (llaunes). Des de l'Ajuntament, hem intentat anar consolidant el que anomenem àrees de recollida –on trobem tots els contenidors junts– i n'hem intentat incrementar el nombre per facilitar que tothom hi pugui llençar les deixalles. Les dades de que disposem ens indiquen que cada vegada es fan servir més aquests tipus de contenidors. A més, aquest any, les empreses, les escoles, els centres... que consumeixin productes informàtics podran tenir uns contenidors específics per llençar-hi el que ja no serveixi, i també en els contenidors grocs, en què ara hi llencem les llaunes, hi podrem llençar envasos de plàstics i tetra-briks.

Però al final d'aquest any o al principi de l'any vinent, seguint el que ordena la Llei 6/1993, de 15 de juliol, per als municipis de més de 5.000 habitants, com és el cas del nostre poble, encara hi haurà més canvis. A les àrees de recollida, hi haurem de posar uns nous contenidors perquè hi tirem la fracció orgànica de les escombraries, entenent com a tal les restes de verdura, fruita..., que

Activitats dels petits a la font del Parc

haurem de fer l'esforç de seleccionar a casa nostra. Aquestes restes aniran a parar a la planta de compostatge que ja s'està construint a Santa Coloma de Farners, i com a producte final d'un procés biològic obtindrem un compost que ens servirà d'adob per a l'agricultura. Però de tot això, en el moment oportú, es farà una important campanya d'informació.

Aquest any, des de l'Ajuntament, hem demanat una subvenció al Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya per a la construcció d'una deixalleria. D'aquesta manera, quan la tinguem construïda, totes les deixalles procedents de les nostres cases, amb les quals no sabem què hem de fer (olis, fluorescents, roba, piles, plàstics voluminosos, metalls...), les podrem dur a la deixalleria i així podrem evitar que hi hagi abocadors incontrolats.

S'ha de reconèixer que, en un futur no gaire llunyà, el tractament que domèsticament donem a les deixalles se'ns complicarà i se'ns encarirà, però per preservar l'entorn i els drets dels nostres fills, és necessari que complim amb el nostre deure.

Per cert, ja que parlem dels nostres fills, cal recordar la importància que té l'educació que rebin en aquest àmbit i l'activitat que percebin a casa en tots aquests aspectes que fins ara hem anat explicant.

Des de l'Ajuntament ja hi incidim: recordem la visita de l'Ambibús (unitat mòbil) d'Educació Ambiental del Departament de Medi Ambient, durant el mes de setembre passat, i pel qual van passar aproximadament 400 persones del poble.

Durant la setmana de Sant Jordi, aquest any hem celebrat la setmana del medi ambient i el consum solidari, i tot i que no hem pogut comptar amb la presència del capità Enciam, s'ha treballat força –sobretot a les escoles– les qüestions relacionades amb el medi ambient (neteja de fonts, visites a l'abocador comarcal i a la depuradora, jocs, murals i exposicions relacionades amb el tema, etc.) i el tema del consum solidari, que al mateix temps que ens fa ser solidaris amb altres països i, per tant, amb altres persones, ens ensenya a ser solidaris amb el medi ambient.

De cara al curs que ve i a proposta del Departament de Medi Ambient i amb el suport de l'Ajuntament i la col·laboració de l'associació Guilleries, s'endegarà al CEIP Guilleries, un projecte d'escola verda pilot a Catalunya. Aquest projecte té com a objectiu bàsic l'ambientalització del centre mitjançant la inclusió de l'educació ambiental en el seu projecte educatiu i, consegüentment, en el projecte curricular.

És un projecte molt interessant que pretén aconseguir un canvi d'actituds i accions més respectuoses amb el medi.

Tot i que l'objectiu bàsic és l'ambientalització del centre escolar, no oblidem que aquest no és mai una realitat diferent i aïllada de la realitat social que l'envolta, i és per això que volem promoure també la participació de l'escola en projectes locals de millora ambiental.

Tal com ja hem dit, és un projecte pilot que requereix un esforç molt important per iniciar-lo, però que pot ser molt beneficiós per a tot el municipi. Si entre tots els implicats aconseguim tirar-lo endavant, en un futur es podria fer extensiu a la resta de centres d'ensenyament del poble i, tal com proposen des del Departament de Medi Ambient, a la resta de centres d'ensenyament de Catalunya.

Voldria demanar-vos, a tots els hilariencs i a totes les hilarienques, grans i petits, que ens donéssiu un cop de mà amb la vostra participació i implicació per tirar endavant aquests projectes, potser petits, però molt importants. I si en algun moment necessiteu més informació, no dubteu a demanar-nos-la.

Endavant.

Carme Benages Cort
Regidora de Medi Ambient

RÀDIO SANT HILARI (RSH)

Renovació, joventut, futur

RSH té 13 anys de vida i durant aquest temps hi ha hagut molts canvis, pel que fa a horaris, programació i, sobretot, locutors; però segurament mai no n'hi havien hagut tants en tan poc temps. Fa uns dos anys que s'ha produït un important moviment de locutors; El fet d'haver plegat un grup important de veterans, ha provocat l'entrada de molta gent nova, bàsicament jove. Així la mitjana d'edat ha disminuït considerablement i ha quedat en uns 20 anys.

En l'actualitat el nombre de col·laboradors és de 27 setmanals i 84 el nombre d'hores de programació pròpia, xifres que mai no s'havien assolit. Això ens fa ser molt optimistes en vista al futur ja que és ben clar que hi ha molta gent que té ganes de "fer ràdio", i això assegura, com a mínim, la continuïtat d'una entitat com la nostra i confirma que la ràdio ara és més viva que mai. L'únic que podem oferir és il·lusió i ganes, la resta ho poseu vosaltres, i així junts podem formar un bon equip.

Som conscients que tots els canvis importants solen ser traumàtics i és per això que demanem només una cosa: continuar comptant amb la vostra confiança; però també us volem demanar que ens digueu què podem fer per a millorar la nostra ràdio, ja que, no en dubteu, és per a nosaltres un autèntic privilegi compartir un trosset de la vostra vida.

Per cert, us informem que RSH té pàgines pròpies a INTERNET; l'adreçat: **www.geocities.com/televisioncity/1834**.

He tingut un somni

He tingut un somni: La ràdio ha mort!

Avui s'han jubilat els últims locutors de la Ràdio Nacional del País, i com a conseqüència ja no es farà més ràdio.

Els *simple minds* estan desconcertats, perquè ja no podran escoltar més la seva ràdio, però no s'adonen que són ells i només ells els culpables d'aquest fet; perquè no recorden que són ells i només ells els que amb els seus insults, amenaces, crítiques destructives i pressions diverses als dirigents van provocar que desapareguessin les emissores petites i com a resultat també la desaparició de la llavor potencial que nodria la Ràdio Nacional del País.

De sobte m'he despertat i estic content perquè aquí no hi ha *simple minds*... o sí?

Nota: *simple minds*, traducció literal: ments simples.

A.F.C.

RSH puntualitza:

- Que la freqüència 107.3 FM és Ràdio Sant Hilari i que en d'aquest punt del dial; en hores de no emissió de programació pròpia connecten amb Catalunya Ràdio: no a l'inrevés!
- Que si no s'està d'acord amb la programació pròpia de RSH és molt fàcil sintonitzar Catalunya Ràdio simplement movent el dial a la freqüència: 102.2 FM o 89.5 FM que són precisament les freqüències oficials a través de les quals Catalunya Ràdio arriba al nostre poble.
- Que RSH no és simplement repetidor de Catalunya Ràdio, sinó que té vida i programació pròpia i que els nostres principals objectius són informar i distreure, mai molestar. No som professionals i, en conseqüència, les nostres limitacions són probablement evidents, però segur que "guanyem" els professionals de la ràdio pel que fa a voluntat, il·lusió i ganes de "fer ràdio", ja que, entre altres coses molts d'ells, simplement es mouen per una audiència i uns diners i en canvi nosaltres ho fem per intentar arribar a vosaltres.

Ràdio Sant Hilari

LLIÇÓ DE LES COSES (II)

S'ha acabat sortosament el *"culebrón"* futbolístic i ara reposarem. No pas gaire. L'alegria a casa del pobre dura poc. S'ha obert la impressionant fira-comerç; a canviar cromos s'ha dit! Quin fart de pilota. Ara diuen que ni el divendres no se n'escaparà! Tot plegat és difícil de pair.

La lliga de les estrelles. Algunes no eren ni un ridícul llumí. El partit del segle, de l'any. La lliga millor del món: l'única, l'espanyola. Són frases sovintejades. Quantes nicieses s'han arribat a dir. La clientela satisfeta.

Trenta-cinc milions és el valor dels 22 galifardeus que a puntades de peu a una cosa rodona idiotitzaven milions d'espectadors. Bogeria col·lectiva. Tanmateix, l'antropòleg, el sociòleg, el psicòleg, com el psiquiatre, i el mateix ciutadà del carrer hi tenen res a dir.

Hi ha una histèria paranoicoesquizofrènica que esparvera i de difícil curació. Què passa, per què i quina explicació té aquest fenomen social i universal?

Quina cultura és aquesta? Pa i circ? Un xarrampió que passarà? El futbol ha perdut el nord, el seny, la brúixola, la vergonya. És un gangsterisme mafiós?

Contractes ultrasecrets i complicats entre clubs, representants, futbolistes, mitjans de comunicació, tele, premsa, ràdio. Apoderats, representants, assessors jurídics, advocats (28 assessors a casa nostra, al Regne Unit 40). Tothom munyint la vaca (bóta). Mentre ragi, rai!!!

Els clubs han invertit en un negoci de 35 mil milions; pressupostats 60 mil milions i cobrats 15 mil milions... si falla aquest embolic, qui pagarà?... L'Estat...

El futbol S.A. o negoci familiar té el president prepotent i dictador, que fa de tot: compra i ven, tan aviat és al Brasil, Argentina, com a Rússia; és tècnic, àrbitre i paternalista. Vol que el seu productor –futbolista– rendeixi i entretingui el soci-espectador-client, l'assessora en la col·locació dels calerons, guanyats amb tanta suor... li dóna normes morals per evitar disbauxes nocturnes...

L'àrbitre és un senyor que rep plantofades de tot arreu: presidents, periodistes, espectadors, jugadors, TV, mitjans de comunicació, socis... Nomenat ara per ordinador, volen tornar a fer-ho a "dit". Per què, dic joc, no s'ho fan sense xiulador: hi poden posar polítics, empresaris, artistes, models Campbell o Schiffer, en Banderas, l'Iglesias... seria divertit... i distret.

La rivalitat entre equips, presidents, tècnics, fanàtics i seguidors, mesurada, és bona i útil.

En una temporada són cessats 16 entrenadors. Per què? Qui té la culpa que la cosa no funcioni?

A cada futbolista li volen col·locar un tècnic... Valga'm Déu! El Barça té tres entrenadors... Sembla que un equip atapeït d'estrelles hagi de guanyar i arrasar... Però cal saber que teoria i pràctica mai no solen anar de bracet.

S'ha de saber qui es contracta, d'on és, qui és, d'on ve, si serà acceptat, si s'adaptarà. Com aquell passarell que quan ha mudat la ploma i s'ha després del borrissol els ha fotut una botifarra més llarga que una quaresma.

Els del nostre planter i pedrera s'han despertat, ja era hora... Són tan bons com els forasters i que exigeixen més peles? Molt bé.

El futbol és una realitat virtual –*reality show*– al·lucinant que camina a les palpentes: no sap on va, té un perdigó a l'ala... Malament rai.

5.000, 8.000, 20.000 milions de clàusula de rescissió, més 300, 500 milions l'any, sense impostos, xalets, autos, primes, drets de representació, d'imatge, etc.

I de la barbàrie tercer mundista, agressiva i violenta de la massa seguidora què se n'ha de dir? Crides, insults, improperis..., objectes llançats al camp, partits d'alt risc amb 2.000 policies que vetllen per la seguretat i l'ordre públic.

Festes a la plaça amb 18 milions de desperfectes... civisme pur... i algun estomacat de tant en tant.

I és cert que hi ha una litúrgia de la "religió" futbol. I per a més inri ens hi etziven una llei del futbol per decret: un partit per setmana obligatori... si el millor futbol és d'interès nacional.

Per què no fan una llei dels tres milions d'aturats o dels vuit milions de pobres oficials que tenim, o bé del bàsquet?

A qualsevol que presideixi una entitat esportiva, empresarial, familiar o de govern se li proposen i exigeixen les qualitats adients per fer la feina el millor possible, com seny, educació, coherència, dignitat, saviesa i exemplaritat. De porc i de senyor se n'ha de venir de mena i davant el que hom ha vist, sentit i llegit en tots els mitjans de comunicació, quina opinió ens mereixen alguns dels principals dirigents?

Fereix la sensibilitat aquest rosari d'insults, desqualificacions, paraules grolleres creuades entre ells. Quina lectura se'n farà d'aquí a cent anys quan els estudiosos es repassin la història dels 1980 o 1990?

Què hi diran els psiquiatres; bogeria terminal irreversible. El psicòleg: una disbauxa malversadora d'una riquesa insultant d'uns privilegiats davant la misèria. L'antropòleg es preguntarà si es mereix credibilitat aquella societat i el sociòleg es dirà si venim del mono i tornem al mico. Un panorama ben galdós.

(el *"Culebrón"* continuarà, no us el perdeu).

Mn. Joan Coma
Rector d'Espinelves, 1997

CLUB ESPORTIU SANT HILARI "FONT VELLA" "apa canaris"

Aprofitem, com cada any, aquest programa de Festa Major per assabentar-vos de les nostres inquietuds i al mateix temps per fer un repàs del que ha estat la temporada d'enguany.

L'any passat s'inicià una etapa, de manera que el club segueix una nova direcció, un nou projecte.

La pretemporada començà el mes d'agost, amb la celebració del 50è Aniversari com a club federat, amb uns senzills i emotius actes tot homenatjant a expresidents i a exjugadors que al llarg dels anys contribuïren amb la seva dedicació a fer història dins el nostre club.

Durant el mes de febrer, aprofitant la gira que l'equip bosnià del Nkcelik (Zenica) realitzava a Catalunya, el 1r equip del Sant Hilari va tenir l'oportunitat de disputar-hi un partit amistós al camp del Lloret. Val a dir que ens va il·lusionar molt poder jugar aquest partit, ja que l'equip rival disposa de jugadors internacionals, i aquesta temporada disputarà la UEFA.

La Pasqua passada vam acceptar la invitació que ens va oferir el Club Esportiu Taradell per disputar uns partits contra ells amb tots els nostres jugadors. El motiu va ser la celebració del 50è Aniversari de la seva fundació. Aquest fet va ajudar a obrir de nou unes relacions perdudes anys enrere.

Pel que fa al tema esportiu, i començant pel futbol base, creiem que la temporada, en termes generals, ha estat força positiva amb l'excepció d'algun tema molt puntual.

La temporada vinent augmentarà, si Déu vol, el nombre d'equips. El fet és que se'ns ha ofert el futbol 7, i a partir d'ara dependrà del nostre club.

Esperem que tots plegats –entrenadors, delegats, pares, etc.– anem ben units per poder seguir treballant i ajudant en la formació esportiva i humana de la nostra mainada.

Fent referència al 1r equip, creiem que el vuitè lloc obtingut no està gens malament, malgrat que ens hauria agradat haver-nos situat en els primers llocs de la classificació. Cal tenir present que es va començar amb un equip pràcticament nou, amb gent molt jove i potser poc experimentada. Aquest continua essent el nostre projecte, és a dir, seguir treballant preferentment amb la gent de casa. Confiem plenament en el nostre entrenador, que ha sabut fer una bona pinya i estem segurs que podrem gaudir de bones tardes de futbol.

Pensem seguir treballant amb el futbol base convençuts que si sabem sembrar i cuidar el planter recollirem els fruits esperats i podrem comptar amb gent de casa, que sentin els colors, que no trigarem a fer realitat l'objectiu d'assolir la 1a Regional.

El nostre agraïment a l'empresa Font Vella SA, patrocinadora del nostre club, que fa possible, any rere any, la continuïtat d'aquest esport al nostre poble.

Agraïm també a tots els socis, col·laboradors i aficionats el seu suport.

Amb el desig que passeu una bona Festa Major, cridem tots junts: "APA CANARIS!".

La Junta

Plantilla del 1r equip, temporada 96-97.

UNA VISITA AL MUSEU GUILLERIES DE FLORA I FAUNA

Un grup d'estudiants s'aplega al vestíbul d'entrada del Museu Guilleries mentre el professor els entrega el material divulgatiu que li ha facilitat el guia del museu: cada noi i noia disposarà d'un paquet de fullets de color amb tot allò que s'explica al museu d'història natural.

Els nois comencen a entrar. Un darrer avís: és preferible que seguiu l'ordre assenyalat pels indicadors, ja que els continguts que es presenten al museu estan ordenats coherentment! Però alguns dels nois ja s'han ficat museu endins a tafanejar pel seu compte. Uns esquemes acolorits i un mapa en relleu expliquen les característiques generals de les Guilleries i la rodalia –el relleu muntanyós i abrupte, les planes o calmes de Les Arenes, Vallclara, Sant Martí Sacalm. S'hi parla de la riquesa paisatgística de les Guilleries; conserven una bona mostra de la fauna i vegetació dels ambients forestals de la muntanya mitjana catalana. *El museu vol reflectir, ajudar a entendre i interpretar els valors de les Guilleries i us convida a visitar-les, a gaudir-ne i tots plegats a conservar-les, protegir-les i millorar-les.*

Els joves estudiants segueixen endavant; es troben ara en un espai pràcticament tancat en forma d'u, una zona que està dedicada al medi físic. Aquesta distribució de l'espai en forma d'u s'anirà repetint després en tractar els diferents ambients naturals. Sobtadament, s'escolta un enregistrament (accionat per una cèl·lula fotoelèctrica), i el grup de joves se sent envoltat per un món sonor: bufa el vent i s'escolta el seu frec damunt la vegetació, més endavant, algun llamp i algun tro dels d'una tarda en què la pluja ens acompanya de forma relaxant... Un noi, interessat, s'ha aproximat a una vitrina amb diverses mostres geològiques. I el professor aprofita aquest interès per intervenir: aquí ens expliquen com és el sòl, i també el clima que domina a les Guilleries. Ens parlen de la vegetació i de les aigües: les fonts, els rierols, les aigües subterrànies. I els nois pregunten sobre les aigües de la font picant: per què duen gas quan brollen? Diu que són d'origen volcànic?

Uns quants joves s'acosten cap a un nou espai tancat igualment en forma d'u. Un gran diorama presideix aquesta zona. Al seu interior sembla no faltar-hi gairebé res: hi ha petits ocells de ribera i fins peixos dins el riu. Es tracta d'un espai dedicat al medi aquàtic. Als llocs planers, les aigües que s'escolten lentament permeten la formació d'aiguamoixos: de fet, Sant Hilari està ubicat en un indret on hi havia hagut aiguamolls. I també es parla dels grans embassaments d'aigua que envolten o travessen les Guilleries. Una immensa fotografia panoràmica ens permet fer-nos una idea de l'aigua que s'hi acumula. Més que pel seu interès ecològic –que el tenen–, aquestes aigües són necessàries per a compensar els dèficits hídrics de la terra baixa. Abans, però, la caiguda de l'aigua en aquestes preses ens ha donat energia elèctrica, i part del cabal serà destinat als regadius.

El professor els demana que no vagin de pressa; però els joves volen veure què més hi ha i passen a la zona del bosc humit i els ambients oberts propers. Una sensació de penombra domina l'ambient gràcies a una fotografia d'una fageda força gran il·luminada pel darrera. Pels altaveus s'escolten els cants dels ocells més típics de la muntanya mitjana, el frec del brancatge mogut pel vent. Un parell de joves amb inquietuds naturalistes s'han quedat astorats mirant un immens senglar amb un fons de roureda. A l'altra banda hi ha restes de petjades d'animals del bosc, excrements que en delaten la presència, cargols menjats pels ocells i els cranis de diversos petits mamífers morts fa temps que els agents de la descomposició en el bosc s'han encarregat de netejar.

Els plafons que queden a l'altra banda del corredor principal tracten de les formacions de coníferes, del pi roig, i del Douglas, del Masjoanis i la seva importància fustera a la comarca. I de la perxada: recordeu les plantacions que heu vist a l'entrada del poble? Consulteu els quadres que hi ha al vestíbul, en un lloc preferent: veureu el tractament forestal que reben aquestes espècies.

Un altre grup de nois s'acosta ja cap a la zona del bosc mediterrani. Novament els cants d'ocells que s'escolten al peu de les Guilleries omplen l'espai. Aquí es tracta l'alzinar, la sureda i l'explotació del suro. I es fa esment de les brolles mediterrànies formades per matolls i arbusts. Al quadre del costat, se'ns recorda l'interès dels incendis dins el procés natural de successió de la vegetació mediterrània.

Darrere dels nois –ara mateix sembla que atreuen tothom– hi ha unes vitrines il·luminades amb llum blava que ens recrea la foscor de la nit: la minsa llum de la lluna que acompanya l'òliba i altres rapinyaires nocturnes. Una altra vitrina conté diverses rapinyaires diürnes pròpies de la terra.

I el professor, que no vol que se li escapi de les mans la classe, vol que parin atenció finalment en dos esquemes murals que recullen tot allò que han vist i que potser hauran anat captant intuïtivament al llarg del recorregut pel museu. L'estratificació del bosc: com es reparteixen les plantes en diferents estrats on arriba la llum diferencialment i com els animals van ocupant els diversos indrets dins aquest ecosistema, talment com els actors d'una escena del teatre que es representa en plena natura: cadascú farà el seu paper, cadascú ocuparà el seu nínxol ecològic. I la relació entre la vegetació i la fauna del bosc.

Just en un racó més tranquil de la sala hi ha un ordinador connectat via mòdem amb un servidor. Nois! Els que ja sabeu treballar amb l'ordinador podeu consultar-hi les fitxes de fauna i flora de les comarques gironines a la pàgina web que va editar la Diputació. Això us permetrà completar les dades que obtingueu del museu! Preneu-ne nota al quadern i a les fitxes que us hem donat. Ens reunirem a la sala de les guilles: una sala on tres magnífiques guilles ocupen una vitrina central i al voltant hi ha una col·lecció acurada de fotografies dels arbres de les Guilleries acompanyades d'una rodella de fusta de cadascun dels arbres representats.

Aquesta serà una de les visites que acollirà el museu Guilleries des de la tardor vinent. L'Ajuntament està posant tots els mitjans al seu abast perquè el Museu no s'obri de qualsevol manera, sinó que es faci amb totes les garanties. S'estan complint tots els requisits museístics, d'infraestructura i de seguretat perquè la Generalitat inclogui, com més aviat millor, el Museu Guilleries a la Xarxa de museus de Catalunya.

Coordinadora del Museu

SANT HILARI SACA

D E L 2 8 A L

Actes Religiosos

DIJOUS, dia 28
Tarda, a les 6: Repic general de campanes per anunciar la Festa Major.

Divendres, dia 29
Matí a les 12: Missa Solemne concelebrada. Farà l'homilia el Sr. Vicenç Esmarats, conseller del Bisbat. Els cants aniran a càrrec de la coral mixta "Els Nois Alegres".

DISSABTE, dia 30
Tarda a les 8: Missa solemnitzada en sufragi dels difunts de la parròquia.

DIUMENGE, dia 31
Matí a les 12: Missa solemne d'acció de gràcies, a intenció del poble. Els cants seran del cor Parroquial.
Les altres misses seran a les 10 del matí i a les 8 de la tarda, respectivament.

ACTES POPULARS

Dijous, 28

Tarda a les 6'15: Actuació del cantautor popular ANTONI SUBIRANA al Cinema Catalunya (acte patrocinat per Font Vella).
A la mitja part, PREGÓ DE FESTES'97 a càrrec de MARTÍ BOADA i JUNCÀ, geògraf, naturalista, escriptor i professor en diverses universitats.
LLIURAMENT DE PREMIS DEL XIVè Concurs de Disseny per a la portada del programa de la Festa Major.
Clourà l'acte la Coral Mixta "ELS NOIS ALEGRES".

Nit a les 10'30: CORREFOC amb el grup DIABLES DE L'ONYAR. Sortida de la plaça de l'Ajuntament (acte patrocinat per Font Vella).
Seguidament, BALL amb XARANGUES a la plaça Josep Moragues (acte patrocinat per Font Vella).
Nota: Es prega no deixar cotxes aparcats i tapar les finestres dels habitatges amb cartons en els següents carrers: St. Benet, Vic, Valls, Pl. Jacint Verdaguer, Pl. Església, Josep Ximeno, Pl. Gravalosa i Pl. Josep Moragues.

A partir de les 7 de la tarda al camp de futbol:
C.E. SANT HILARI FONT VELLA-SANT BARTOMEU DEL GRAU (Juvenils)
C.E. SANT HILARI FONT VELLA-C.D. ARBÚCIES (Primers equips).

A les 12 de la nit: CARPA JOVE. Actuació dels grups GOLIARDS, CASTAWAY, FOR SALE, SILOUHETTES i PETITS FURS.

Divendres, 29

Matí a les 8: XARANGUES pels carrers de la vila.

Matí a les 11'30: CERCAVILA amb els gegants, acompanyats Grup la Sinforosa grallers de Sant Hilari. Sortida de l'Ajuntament. En acabar, JOCS DE CUCANYA a la plaça Gravalosa organitzats per l'Agrupament Escolta "Als Quatre Vents" (acte patrocinat per Font Vella).

Tarda a les 5: CONCERT DE FESTA MAJOR amb l'orquestra LA PRINCIPAL DE LA BISBAL. Pavelló d'esports.

Tarda, a les 7: AUDICIÓ DE SARDANES per la cobla GENISENCA a la plaça Jacint Verdaguer (acte patrocinat per Transports Moragues).

Nit a les 12: GRAN BALL DE FESTA MAJOR amb l'orquestra LA PRINCIPAL DE LA BISBAL i el conjunt CLAU DE CINC. Pavelló Municipal d'Esports.

Nit a les 12: CARPA JOVE. Conjunt MURPHIES, TIPUAIXI, NOT LASTIC. Instal·lada a Can Burgada, prop del polisportiu.

FESTA MAJOR 1997

31 D'AGOST

Dissabte, 30

A les 9 del matí: XARANGUES pels carrers de la vila.

Matí a les 11'30: CERCAVILA amb els gegants i acompanyats pel grup XAROP DE CANYA. Sortida de l'Ajuntament. Seguidament, a la plaça Jacint Verdaguer ANIMACIÓ INFANTIL a càrrec del grup XAROP DE CANYA. Patrocina Font Vella.

Tarda a les 3: Baixada de carretons (programa a part). Patrocina Ajuntament.

Nit a les 12: GRAN BALL DE FESTA MAJOR amb l'orquestra COTTON CLUB Big Band i el conjunt EL TREN DE LA COSTA. Pavelló Municipal d'Esports.
A la mitja part EXHIBICIÓ DE BALLS DE SALÓ a càrrec de JESÚS i KARINA RUBIO, primera parella del rànquing nacional de balls llatins, Campions d'Espanya 1995, i de CELS GARCÍA i NOEMÍ PLANASDEMUNT, segona parella d'Espanya professional de balls estàndards i professors de l'escola Slow-Quick.

A les 12: CARPA JOVE DISCO-MÒBIL.

Diumenge, 31

A les 9 del matí: XARANGUES pels carrers de la vila.

Matí a les 12: Ball d'escuma pel Grup "SI FA SOL". Plaça Josep Moragues (acte patrocinat per Font Vella).

Tarda a les 5: Espectacle de CASTELLERS amb el grup MARRECS DE SALT. A la plaça Josep Moragues (acte patrocinat per Font Vella).

Tarda a les 6: HAVANERES PEL GRUP BERGANTÍ als jardins de Can Rovira (acte patrocinat per Font Vella).

Nit a les 10'30: CASTELL DE FOCS D'ARTIFICI per la PIROTÈCNICA TURIS. Camp de futbol.

Seguidament Fi de Festa amb el grup TOC DE XAREL·LO i el conjunt CHAPO. Hi haurà coca i moscatell. Plaça Josep Moragues.

Tarda, de 7 a 10: A la CARPA JOVE, DISCO TECNO amb 3 "DJ'S".
Les xarangues passaran pels carrers i places de la vila durant tots els dies de Festa Major.
Notes: A partir del dia 18 d'agost, a les 9 del matí, es podran reservar taules per a les sessions de ball al pavelló. Caldrà anar a l'Ajuntament per fer la reserva.
Durant els dia 30 i 31, hi haurà una Fira de Mostres de tradicions populars catalanes a la plaça Gravalosa, organitzada pel Grup Divulgatiu de Tradicions Populars.

Venda d'entrades: Anticipada, 1.200 a l'oficina de turisme
Taquilla, 1.400
Jubilats, 1.000, només a la oficina de turisme

EXPOSICIONS A LA CASA DE CULTURA DURANT LES FESTES

JOSEP BEL, fotografies actuals al poble de Sant Hilari.
EDUARD XANDRI, Sant Hilari amb pintures retrospectives.
Exposició dels treballs presentats al XIVè Concurs de Cartells per a la portada del programa de la Festa Major.

Els organitzadors es reserven el dret de modificar el programa si causes imprevistes ho motivessin.

Organitza: ÀREA DE CULTURA I FESTES
Patrocina: AJUNTAMENT DE SANT HILARI SACALM amb la col·laboració de Font Vella, Fontdor i Transports Moragas

Manifestació a la plaça Sant Jaume en defensa de l'avet de Nadal.

Partit amistós internacional Júnior femení Espanya-República Eslovaca.

Sortida dels ciclistes locals (BTT) a la Casanova de la Balma.

Curset d'iniciació a la fotografia.

RESUM DE L'ANY

Aquestes pàgines volen plasmar el que, al llarg de l'any, s'ha fet al nostre poble a través de les entitats i del mateix Ajuntament. Per a què fos molt més detallat caldria que les entitats ens fessin arribar les activitats portades a terme, ja que, del contrari, sempre hi mancaran coses; això es pot aportar juntament amb l'escrit que fa cada entitat. El mateix podem dir de les fotografies, perquè se'n publica una selecció de les que es tenen.

1996

SETEMBRE

- Exposició fotogràfica del IV Concurs Quillat de Plata a la Casa de Cultura.
- Presentació del llibre "Els Farners, vassalls de senyors i senyors de pagesos", obra premiada al III Premi Moragues.
- Aplec de la Mare de Déu de Valclara amb missa i el tradicional pa amb mel.
- Festa del Bosc per homenatjar els voluntaris de la lluita contra els incendis. Diferents actes lúdics.
- 2n Sopar de duro, organitzat per l'Associació de Turisme de Sant Hilari, al pavelló municipal, amb gran èxit de públic i l'actuació del grup local "Jaisom Peltros".
- Durant una setmana, la Unitat Mòbil d'Educació Ambiental, l'Ambibús, va estar instal·lada a la plaça de l'Ajuntament.
- Festa Major del Pla de les Arenes amb missa i ball als Cortals i Mas Cullell.
- Concert de rock la vigília de la Diada, a la Bòbila.
- Diada Nacional de Catalunya amb encesa del pebeter, ofrenes florals per part de les institucions i entitats del poble i audicions de sardanes matí i tarda.
- Festa Major de Sant Mateu de Joanet.
- Comença la temporada de les diferents categories del C.E. Sant Hilari-Font Vella.
- Xerrada informativa sobre la Lliga contra el Càncer de Girona i comarques a la Casa de Cultura.
- Presentació dels cursos de l'Escola d'Adults pel curs 1996/97 amb presència de Montserrat Martínez, coordinadora de Formació d'Adults a les comarques gironines.

OCTUBRE

- Inici de les classes del Centre de Formació d'Adults a la Casa de Cultura i de l'Aula d'Art a la Cooperativa.
- Donació voluntària de sang a la Casa de Cultura, amb un total de 198 extraccions, organitzada per la Germandat de Donadors de Sang de Girona.
- "Contes a cau d'orella" a càrrec de Cesc Serrat, rondallaire, dins la campanya de dinamització organitzada per la Fundació "La Caixa", a la Biblioteca Municipal.
- Exposició fotogràfica "Mestres de vida" organitzada conjuntament pel Casal Municipal d'Avis i la Fundació "La Caixa" a la Casa de Cultura.
- XII Volada d'Estels per la Pau, amb taller als campaments i volada al Pla de les Arenes, organitzat per Ça-calm Exprés.
- S'inicien les competicions provincials del Club Bàsquet Sant Hilari-Font Fondor.
- Festa Major de Sant Miquel de Cladells. Missa i activitats diverses.
- XII Exposició de bolets de les Guilleries i tastets de guisats amb bolets, ofert pels hostals i restaurants, a la Casa de Cultura.
- Jornades gastronòmiques "ELS FOGONS A LA TARDOR" d'hostals i restaurants de Sant Hilari Sacalm.
- Inici del taller de manualitats conduït per la germana Roser i Isabel Serrano.
- Arriba al nostre poble, per ajudar a les tasques parroquials, Mn. Manel Corneilà, fill de Sant Hilari i ex-missioner a Rwanda.
- Xerrada informativa, a la Casa de Cultura, sobre "Plantes medicinals i remeieres a la comarca de la Selva, a càrrec de la farmacèutica Anna Selga i Martí.
- Exposició a la Casa de Cultura sobre "La vida a la Selva", cedida pel Consell Comarcal de la Selva.

NOVEMBRE

- 50è aniversari de la Coral Mixta "Els Nois Alegres", amb audició de sardanes, exposició retrospectiva, ball al pavelló d'esports amb l'orquestra de Janio Martí i dinar de germanor.
- Inici dels Campionats Comarcals de Cross Escolar organitzats pel Consell Comarcal de la Selva i la Secretaria General de l'Esport.
- VIII Marxa Excursionista "Camins de les Guilleries", organitzada per Ça-calm Exprés, de Sant Hilari a Joanet passant per sota els ponts de l'Eix.
- Curset de fotografia els matins dels dissabtes a la Casa de Cultura, a càrrec de Narcís Monsó.
- XXXII Rally Catalunya-Costa Brava, puntuable pel Campionat del Món.

Irene Mir, guanyadora del cartell del Via Crucis-98

La moguda de les dones del "Petrinxo".

Acte de la Marató Ruanda-96.

50è Aniversari Coral "Els Nois Alegres".

- Mort de Mossèn Treserra, impulsor de l'actual Col·legi Sant Josep i antic vicari de Sant Hilari.
- El Museu Guilleries és tancat al públic per tal de poder fer el trasllat i millorar-ne la presentació museogràfica al nou lloc d'ubicació, a l'antiga Cooperativa.
- Fòrum Cívic, amb el debat sobre els impostos i serveis municipals, a la Casa de Cultura.
- Visita dels escolars de la població al Planetari viatger de "La Caixa", instal·lat a la Casa de Cultura.
- Xerrada informativa sobre "Els refugiats del Zaire, un problema de tots", amb els mossens del poble, Mn. Carles Ma. Giol i Mn. Manel Cornellà, exmissioners a Rwanda.
- Campionat de Catalunya de Tir amb Arc al pavelló municipal.
- Arran de la nova situació d'enfrontaments bèl·lics a la zona dels Grans Llacs, s'inicien les concentracions, a la plaça de l'Església, per fer un minut de silenci per demanar la pau i el compromís dels polítics a fi de trobar-hi una solució.
- Aplec de Sant Andreu de Bancells, amb missa, botifarrada i castanyada oferta pels veïns a tots els participants a la festa.
- Visita del Molt Honorable Sr. Jordi Pujol i Soley, amb dinar d'autoritats i visites al nucli antic, futur Museu Guilleries a l'antiga Cooperativa i al manantial Font Vella.
- Intercanvi musical entre les Escoles de Música de Sant Hilari, Arbúcies i Palafrugell amb escoles de Música de Bèlgica.

DESEMBRE

- Inauguració de l'exposició "Bella Pedra Vella", amb presència de la Sra. Natàlia Molero i Lloret, coordinadora dels Serveis Territorials de Cultura a Girona.
- Neix l'Associació de Pessebristes de Sant Hilari Sacalm i organitzen un curset per ensenyar a fer pessebres.
- Xerrada informativa sobre "La prevenció i els nous tractaments del càncer de mama", a càrrec del Dr. Joan Anton Mulà i de Joana Puig, membres de l'Associació Espanyola contra el Càncer a les comarques gironines.
- Dia de portes obertes a l'Institut de Secundària de Sant Hilari, instal·lat provisionalment en barracons prefabricats, al carrer Joan XXIII.
- Tradicional representació de Nadal dels alumnes de primària del Col·legi Sant Josep al cinema Catalunya.
- Caps de l'Agrupament Escolta "Als quatre vents" participen a la Marató de TV3 com a voluntaris.
- III Concurs d'aparadors amb motius nadalencs. Enguany els premiats van ser Can Candy, Forn de pa del carrer Barcelona i Perruqueria Mensus.
- Inauguració de la nova estafeta de correus a les galeries comercials de la Placeta, amb ampliació d'horari, personal i prestació de serveis.
- Pessebre vivent organitzat per la unitat de Ràngers/Noies Guies de l'Agrupament Escolta "Als quatre vents", amb recollida de diners a favor de Rwanda.
- Representació de l'obra còmica "D'oca a oca i tiro perquè em toca", a càrrec del grup de teatre local "La Lluna", al teatre Catalunya.
- Concert Nadalenc per la Coral Petits Cantaires i l'Escola de Música de Sant Hilari a l'església parroquial a benefici de Rwanda.
- Esquiada a Espot per joves organitzada pel Consell Comarcal de la Selva, amb participació de joves hilariencs.
- S'engalanen els carrers del poble amb llums i l'arbre de Nadal a la plaça de l'Església.
- Visita del Carter Reial per recollir les cartes dels nostres infants, canviant el punt de recollida al Menjador de l'antic Hotel Suís.
- Exposicions a l'antiga Cooperativa sobre els treballs nadalencs dels escolars del poble, pessebres de l'Associació de pessebristes i obres dels alumnes de l'Aula d'Art.
- El Punt d'Informació Juvenil organitza, durant les vacances de Nadal, uns monogràfics sobre jocs i cançons, orientat a joves monitors o futurs monitors.
- Campaments de Nadal de l'Agrupament Escolta "Als quatre vents" a la Vall de Bianya (Garrotxa).
- Tradicional pujada del pessebre al cim de Sant Miquel de les Formigues pel grup excursionista, acompanyat per una colla de setanta-cinc hilariencs.

1997

GENER

- Cavalcada dels Tres Reis d'Orient pels carrers i places de la vila.
- Curset d'iniciació a la informàtica organitzat per l'Associació de Pares de Família del Col·legi Sant Josep.
- Surt publicat un escrit d'en Toni Miralpeix al darrer número de "Perspectiva Escolar" sobre l'evolució del fet musical al nostre poble a nivell general.
- Xerrada amb diapositives a càrrec de Permañé sobre la seva última expedició alpinista al Shisha Pagma (Himàlaia) l'any 1995.
- Celebració de les noces d'or i argent dels matrimonis de la nostra vila, amb missa i dinar de germanor.

FEBRER

- Festa de la Mare de Déu de la Candelera. La Parròquia aplega els batejats durant l'any amb els pares i padrins.

Els avis a l'ofrena al general Moragas.

Meta volant de St. Hilari, "La Volta".

"Contes a Cau d'orella".

El sopar de duro.

- Mort de Pere Bosch i Cornellà, Regidor d'Obres de l'Ajuntament de Sant Hilari Sacalm des de l'any 1987.
- Els alumnes d'anglès del Centre de Formació Permanent d'Adults assisteixen a una representació teatral parlada en anglès a Barcelona.
- Carnaval infantil: cercavila amb el grup "La Katracolica teatre" amb l'espectacle "El passeig de les bèsties", animació al pavelló amb "Plegatin Cirkus" i xocolatada.
- XIV Cros de Sant Hilari Sacalm V Gran Trofeu de la Comarca de la Selva, a la zona esportiva del poble, organitzat per l'Ajuntament, el Consell Comarcal i les Associacions de Pares, amb destacada participació dels atletes hilariencs.
- Festa del carnestoltes amenitzada per en Toni Miralpeix i organitzada per Ça-calm exprés al carrer Rocosa.
- Xerrada informativa sobre ANORÈXIA NERVIOSA I ADOLESCÈNCIA a càrrec de Nabil Abu Hadwan i Marta Quirch i Núñez del CAP Sant Hilari Sacalm.
- Surten al carrer les bases del XXI Concurs Literari de Narració Curta i el II Concurs de Pintura Ràpida.
- Es convoca el 2n Concurs de Cartells del Via Crucis Vivent, ampliant-se a diferents tècniques artístiques.
- S'inicien els cursets de cuina, conduits per en Salvador Brugués i realitzats a l'Hostal Brugués.

MARÇ

- S'organitzen dos DIMECRES SOLIDARIS, amb xerrades sobre una col·laboració de joves gironins a Costa d'Ivori de Setem-Girona i els vint anys de l'exili del poble saharià, a càrrec del delegat del Front Polisari a Catalunya.
- Exposició de llibres i objectes relacionats amb Josep Pla a la Biblioteca Municipal, dins els actes de celebració del centenari del seu naixement.
- Ricardo José Lisboa guanya el 2n premi del "Concurs Nacional de Plàstica i Medi Ambient" del Programa Naciones Unidas.
- Bicicletada i marxa popular del Col·legi Sant Josep, organitzades dins les activitats de la XXXa setmana esportivocultural de St. Josep.
- Benedicció d'animals, el segon diumenge de març, a la plaça de l'Església.
- Campionat provincial de Tir amb Arc, a la Font del Sastre.
- Conferència a càrrec de l'Excel·lentíssim Senador, senyor Salvador Carrera i Comes, sobre "A on van els diners dels catalans".
- Audició trimestral de l'Escola de Música a l'aula de l'antic Hotel Suís.
- Calçotada al carrer Rocosa organitzada pels bars de la zona i Ça-calm Exprés.
- Donació voluntària de sang a la planta baixa de la Casa de Cultura.
- La Comissió del Via Crucis Vivent organitza una roda de premsa per explicar les novetats del Via Crucis d'enguany als mitjans de comunicació convocats.
- Inauguració de l'exposició de l'obra mística del pintor Josep Lluís Arimany a la Casa de Cultura.
- Inauguració de l'exposició monogràfica del Via Crucis Vivent a l'antic Hotel Suís per commemorar el 40è aniversari del vestuari dels armats.
- Lliurament de premis del 2n Concurs de Cartells pel Via Crucis. Irene Mir va aconseguir el primer premi; Lluís Bosch de Vilanna, el segon, i l'Alba Donadeu, el tercer.
- XXIIIè Concurs de Cants d'Ocells a la plaça Josep Moragues. Campionat d'àmbit autonòmic, organitzat per SED'OSH.
- Vè Descens en BTT i 1r Campionat d'Escalada, organitzat per Ça-calm Exprés, a la zona del Nen Jesús de Praga.
- VI Fira de productes artesanals al passeig de la Font Vella durant tot el Divendres Sant.
- 2n Concurs de Pintura Ràpida, amb la participació de vint-i-vuit artistes locals i foranis.
- Representació del Via Crucis Vivent, amb l'escenificació de l'Hort de Getsemaní. Hi van col·laborar la Coral Amethysta, el grup de teatre La lluna i Ça-calm Exprés.
- Cantada de caramelles a càrrec de les corals locals pels carrers del poble. Els Nois Alegres no van cantar el tradicional popurri.
- XIIIè Aplec parroquial a Joanet el Dilluns de Pasqua, amb missa, arrossada i audició de sardanes.

ABRIL

- S'inicia el curset de postres a càrrec de Salvador Brugués a l'Hostal Brugués.
- Aplec de la parròquia de Santa Creu d'Horta, amb la tradicional rifa d'ous per al manteniment del temple.
- Segon curset d'informàtica organitzat per l'Associació de Pares de Família del Col·legi Sant Josep.
- Comença el torneig de primavera de Futbol Sala al pavelló poliesportiu, organitzat pel Futbol Sala Sant Hilari.
- Cicle sobre l'obra de Josep Pla, a la Casa de Cultura, amb motiu del centenari del seu naixement.
- Exposició de còmics dels alumnes de 2n Cicle d'ESO de l'Institut de Secundària del nostre poble a la Biblioteca Municipal.
- La Sandra Vilabella, la Carme Duran i la Marta Serradesanferm són seleccionades en el

Exposició "Bella pedra vella".

Trobada de gegants.

XIVè Cross de Sant Hilari.

Festa de l'escuma.

1r Recull de Narrativa Jove de les comarques gironines organitzat per la Representació Territorial de Joventut a Girona.

- XXXIII Ral·li Catalunya-Costa Brava, cinquena prova puntuable pel Campionat del Món de ral·lis a les carreteres velles de Vic i Santa Coloma de Farners amb retransmissió en directe de les proves pel Canal Plus.
- XII Concert de Sardanes i música de cobla per la Diada de Sant Jordi. Es va estrenar la sardana "Alegres d'or" d'en Miquel Tudela, com a acte de clausura del cinquantenari de la coral.
- Setmana del Medi Ambient i el Consum Solidari, organitzada per les Escoles de Sant Hilari, el punt d'Informació Juvenil i la Regidoria de Medi Ambient.
- L'Associació del Via Crucis Vivent organitza una excursió, per segon any consecutiu, al parc temàtic de Port Aventura.
- XVIII Motocros Sant Hilari al Circuit dels Cortals, prova puntuable per al campionat provincial, amb categoria júnior, sènior i veterans.
- Lliuraments de premis del XXI CONCURS LITERARI DE NARRACIÓ CURTA, amb la presència de Ramon Folch i Camarasa, escriptor del mes d'abril.

MAIG

- Trobada d'escoles de música d'arreu de Catalunya a Sant Hilari, que van formar una orquestra d'uns 50 joves instrumentistes d'entre 12 i 18 anys.
- Excursió anual de la coral "Els Nois Alegres" a la Costa Blava francesa, visitant Niça i Montecarlo.
- Inici del curset de sardanes, organitzat pel Grup Sardanista i dirigit per un grup de monitors especialistes de la Colla "Riallera" de Vic, amb grup divendres i dissabte.
- Sortida del Centre de Formació Permanent d'Adults per anar a veure "Políticament incorrecte", al Teatre Condal de Barcelona.
- Els Petits Cantaires participen en els actes del 30è aniversari del Secretariat de Corals Infantils de Catalunya al Palau Sant Jordi de Barcelona, amb l'assistència de 4.000 cantaires i la cantada i direcció de peces escrites per en Toni Miralpeix.
- "Fem dissabte", campanya de neteja de la natura a peu i amb bicicleta pels voltants de Sant Hilari, organitzada pels Voluntaris Ambientals de la Selva.
- 1a Fira de l'intercanvi de Sant Hilari a la plaça Guilleries, organitzada pels Voluntaris Ambientals de la Selva.
- Sortida conjunta dels grups de BTT de la població a la Casa Nova de la Balma d'Espinelves.
- Finals de la fase territorial dels campionats escolars de bàsquet, comarques gironines, al pavelló municipal d'esports.
- Festa del Roser de Joanet, amb missa, sardanes, exhibició de judo i ball.
- Fòrum Cívic i popular, a la Casa de Cultura, sobre el pla general urbanístic de Sant Hilari.
- Xerrada informativa, a la Casa de Cultura, sobre la Universitat i les carreres universitàries, destinat als estudiants de COU i 5è d'FP.
- XVè aniversari de l'Agrupament Escolta "Als quatre vents", amb imposició de fulard al campanar, exposició fotogràfica, gimcana, sopar d'antics caps, grup d'animació i dinar de germanor amb pares, caps i nois/noies escoltes.
- Festa dels alumnes de secundària del Col·legi Sant Josep, pro-viatge fi d'estudis, amb la representació d'una obra de teatre i balls coreogràfics.
- 5a edició dels 100 quilòmetres en BTT "Camins de les Guilleries", organitzats per Ça-calm Exprés.
- Campanya de recollida de productes de neteja personal, destinats al Sàhara occidental, organitzada pel Fons Català de Cooperació al Desenvolupament.
- 2n partit de bàsquet amb cadires de rodes entre els equips MIFAS A i B de Club de Bàsquet MIFAS, al pavelló poliesportiu de Sant Hilari Sacalm.
- Inauguració de la Discoteca Villaret amb l'actuació del grup local K'AGUST STICK TRIO.
- Participació dels alumnes de l'Aula d'Art Municipal a la manifestació Drap-Art'97, al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, amb reciclatge d'ampolles de plàstic.
- Curset intensiu de pesca amb mosca, durant els mesos d'abril i maig, organitzat pels Amics dels Rius, a la Casa de Cultura i la Depuradora Municipal.
- Sopar de final de curs dels alumnes i mestres de l'Escola d'Adults Municipal.
- Concurs de selecció de monitors per organitzar el casalet i el casal d'estiu municipals.
- Campanya de recollida de productes de neteja personal pel Sàhara occidental, a les escoles i a la Casa de Cultura.

JUNY

- Es va disputar, al circuit de motocròs Els Cortals, la prova puntuable pel Campionat provincial de trams cronometrats en les categories de 80 cc, 125 cc, Superior i 4 Temps.
- VI mostra de teatre escolar la Selva 1997 al cinema Catalunya, amb representacions a càrrec de les escoles Vall dels Àngels d'Anglès, Montseny de Breda, Guilleries i Sant Josep de Sant Hilari Sacalm.
- Exposició de treballs de l'Àrea d'educació visual i plàstica, dels alumnes del Col·legi Sant Josep, a la Casa de Cultura.
- Inauguració de l'exposició de l'Aula d'Art Municipal a la Casa de Cultura Tomàs de Lorenzana de Girona.
- Primer Aplec Poètic de Sant Hilari Sacalm, organitzat per Lluís Serrano al Pub l'Espelma.

Reconeixement al músic local Miquel Tudela.

L'Ombibús a Sant Hilari

Carnaval 97

Festa del 50è aniversari del C.E. Sant Hilari.

- Festa de final de curs de la Llar Infantil "Les cents fonts", amb l'actuació d'en Toni i la Montse, i berenar per tothom amb coca i xocolata.
- Classe de violoncel a càrrec de Lluís Claret, a la Casa de Cultura, als alumnes de les Escoles de Música de Sant Hilari i Arbúcies.
- Concert de final de curs, a la plaça de l'Església, a càrrec d'alumnes d'instruments i grups instrumentals de l'Escola de Música de Sant Hilari Sacalm.
- Xerrada amb vídeo i diapositives sobre "El món de les papallones", a càrrec de Joan Condal, a la Casa de Cultura.
- Inauguració de l'Exposició de final de curs de l'Aula d'Art Municipal, a les sales d'exposició de la Casa de Cultura.
- Festa de final de curs del Col·legi Guilleries, amb actuacions teatrals, sopar de germanor, matinal esportiva, milla urbana i festival de música i dansa.
- Aplec a l'ermita de la Mare de Déu del Pedró, amb missa solemne, cantada de goigs, besamans, dinar de germanor, pregària mariana i audició de sardanes.
- XX Festival Internacional de Música de Sant Hilari Sacalm, amb l'actuació de la Coral Mixta "Els Nois Alegres", la Coral Lutiana i la Coral Amethysta.
- Festa de final de curs de l'Institut d'Ensenyament Secundari, amb rock català, balls de saló i un gran sorteig.
- Festa de la Penya Barcelonista, amb 24 h de futbol sala, 24 h de botifarra, sopar de germanor, bicicletada i revetlla de Sant Joan.
- Festa de final de curs del Col·legi Sant Josep amb comiat dels alumnes de 4t d'ESO, i berenar al pati del col·legi.
- Festa Major de Sant Joan: recollida de la Flama del Canigó, fogarons, revetlla popular, cercavila i audició de sardanes.
- V Trofeu de Sant Joan de Futbol 7, al Camp Municipal d'Esports, amb la participació de 150 nens de Sant Hilari Sacalm, la Cellera de Ter, Maçanet i Arbúcies.
- 51è Homenatge a la Vellesa, amb missa solemne cants de les corals "Els Nois Alegres" i "Petits Cantaires", dinar de germanor i homenatge a la Sra. Rosa Nogué i Nogué, amb motiu del seu 101è aniversari.
- Stage de bàsquet de les seleccions d'Espanya i la República Eslovaca, Categoria Júnior Femení, a la nostra població, amb entrenaments i partits.
- Etapa de la Volta Ciclista a Catalunya passant per les carreteres de Vic a Santa Coloma de Farners i per Sant Hilari, on hi hagué meta volant.

JULIOL

- Comencen les obres de demolició del mur que envoltava els jardins de Can Rovira, pel carrer Vernis i Montsolís.
- Inici de les quatre tandes del Casal Municipal d'Estiu'97, amb grups d'edats dels 3 als 12 anys, als Campaments i al Col·legi Guilleries.
- XXI Colònies Parroquials a Joanet amb tres torns per a nens i nenes dels 3 fins als 14 anys.
- Mostra de cartellisme jove dins l'Any europeu contra el racisme a càrrec dels alumnes de 3r i 4t d'ESO de la nostra Vila.
- Inauguració de l'exposició TEMPS D'AHIR, organitzada per la Fundació "La Caixa", amb fotografies antigues dels anys vint i trenta a Catalunya.
- Festa del Pla del Campaner amb la XVII Cursa Mundial d'Ànecs, II Cursa de Sacs i I Estirada de Corda, amb el conjunt RIMEL.
- Segon Curset de cuina per a infants a càrrec de Salvador Brugués.
- Vla Trobada de Colles Geganteres amb la participació de les parelles de gegants de dotze pobles de Catalunya. Cercavila, presentació de les colles i ballada de les parelles.
- Comencen les ballades de sardanes, els dijous a la nit, per les places de la població.
- Estades esportives'97 al Pavelló Municipal d'Esports. Tres quinzenes de juliol a agost, amb activitats variades a l'entorn de la pràctica esportiva.
- Festivitat de San Cristòfor, amb la tradicional benedicció dels cotxes enramats, sardanes i bali a la piscina Villaret, amb l'Amoga.
- Exposició de pintura sobre roba, organitzat per les alumnes del curs d'estampació de l'Escola d'Adults de Sant Hilari.
- Període de matriculació pels batxillerats a l'Institut de Sant Hilari Sacalm.
- Exposició fotogràfica de la hilarienca Dolors Moreno a la Sala d'exposicions de la Casa de Cultura.
- Festa del Barri del Petrinxo amb ball amenitzat pel grup Cèsar i Prutents i amb aperitiu per a tothom.
- Festa Quintus'77, per celebrar els vint anys de fa vint anys: missa i ofrena floral, espectacle infantil, actuacions musicals, ball, show i espectacle eròtic.
- "A edició del MULLA'T PER L'ESCLEROSI MÚLTIPLE, a les piscines municipals, per tal de recollir donatius per la investigació d'aquesta malaltia.
- Festa Major de Santa Margarida de Vallors, amb celebració d'una missa solemne, dinar de germanor, jocs de cucanya, ball popular i sorteig.
- Ballada de sardanes amb la Principal d'Amsterdam.
- Cap de setmana que sota el títol genèric de "Torna Serrallonga" es dedica a promoure activitats que tenen com a fons la vida i les facècies d'en Joan Sala, àlies Serrallonga.
- Presentació d'un llibre d'en Xavi Clos.
- XX Festival Internacional de Música.
- Actuació de l'Orquestra de Cambra i Cor de Haileybruy.
- Professors de l'escola de música d'Arbúcies i Sant Hilari i grups de Cambra.

En la celebració del cinquantè aniversari de la Coral els Nois Alegres, fou pronunciat el següent pregó

Fa gairebé quatre mesos, la Junta Directiva d'Els Nois Alegres em va assabentar de la celebració d'aquest cinquantè aniversari, em va convidar a col·laborar-hi, invitació que vaig acceptar amb tota la il·lusió, i, més concretament, em va encarregar de pensar en algú que pogués fer-se càrrec d'aquest pregó que ara jo mateix acabo d'encetar. Ells ja tenien alguna idea, jo en vaig aportar alguna més i, amb uns quants noms damunt la taula es va començar a contactar amb els candidats. Es va pensar, jo mateix hi vaig pensar, en gent de prestigi reconegut en diversos àmbits (l'esportiu, el musical, el literari) que, pel seu nom i el seu poder de convocatòria, asseguressin un pregó digne i lluït. És ben cert que, per diverses raons objectives, alguns d'aquests personatges ens van anar fallant. Però no és menys cert que, a mesura que les possibilitats de dur algun personatge il·lustre anaven minvant, anava creixent entre els responsables de l'organització la ferma convicció que la celebració d'aquest aniversari era tan entranyable i tan íntim, que tot ell havia de ser cosa nostra, cosa de la gent de casa.

Moments abans que en Jaume Brugués em digués: "Quico, per què no el fas tu, el pregó", ja ens havíem creuat una mirada de complicitat i ens ho teníem tot dit. Jo sabia el que ell m'anava a proposar i ell coneixia la meva resposta. Immediatament van quedar resolts problemes que fins aleshores semblaven insolubles; problemes d'agenda (jo m'oblidava de tots els meus compromisos per ser avui aquí), problemes de tarifes (jo hauria pagat, si hagués convingut, per fer el que estic fent) i, sobretot, ja no s'hauria de recollir informació per al pregoner contractat que sol preguntar: "Bé, i qui són 'Els Nois Alegres'? Què voleu que digui?".

Sobretot aquest darrer aspecte deixava de ser un maldecap, perquè jo sé molt bé qui i què són Els Nois Alegres. No en va, vàrem néixer a la mateixa època i tenim una biografia completament paral·lela. El primer record que tinc d'Els Nois Alegres, ja molt antic, són les cantades que en honor del Sr. Joaquim Gasol feien cada estiu al passeig de la Font Vella, molt a prop d'on jo vivia aleshores. La coral era molt jove, i jo un infant de ben pocs anys. Recordo com si fos ara la impressió que em produïa sentir-los cantar. En un poble on mai no passava res, on no existia la televisió, on vivíem reclosos tot l'any, de casa a l'escola i de l'escola a casa, una cantada dels Alegres era, almenys per mi, un fet extraordinari que em causava una emoció especial. La mateixa emoció que experimentava quan, més endavant, els sentia cantar la missa Pontificalis a l'ofici solemne mentre jo feia d'escolà. No és agosarat afirmar que predisposaren la meva futura afició a la música i, sobretot, a la música coral.

Amics Alegres, els infants del meu temps accedírem, a través dels vostres cants, als textos dels nostres poetes que malauradament no figuraven en els llibres escolars: Maragall, Verdaguer, Clavé, Amadeu Vives, Guimerà; i també a les melodies entranyables que, sense adonar-nos-en, marcaven el nostre esperit i propiciaven el lent desvetllament del nostre gust musical, perquè eren melodies que, al cap de molts anys, hauríem de redescobrir com a representatives del pòsit cultural del nostre poble i com a irrenunciables signes d'identitat: el Cant de la Senyera, l'Emigrant, les Flors de Maig, Els Tres Tambors, La Santa Espina, L'Empordà.

Us abeuràveu en els textos clàssics, i encara éreu capaços de crear els vostres propis textos; aquells que confegíeu al vostre gust, perquè parlaven de les vostres coses i eren reflex de la vostra circumstància personal. En Mariano Brugués n'escriví una bona colla; però també Mn. Francisco Carbó, Mn. Francisco Planas, en Joan Vernedas i el malaguanyat Joan Mimó, per esmentar-ne només alguns.

Heu estat, doncs, un cor amb personalitat pròpia que s'ha fet un repertori a mida, d'acord amb els seus gustos, amb els gustos de la gent del seu poble, i triant els temes que eren més propers a uns i altres. I d'aquesta manera, centràveu el vostre interès en la realitat més immediata a les vostres vides i a la dels vostres convilatans. En són una mostra Cant a Sant Hilari, Hilarienca, Els Nois Alegres (que el mestre Mas Ros musicà amb tant d'encert), Les Guilleries, Les Fonts de Sant Hilari, Vallclara, La plaça del Dr. Gravalosa i tantes d'altres. No és difícil, doncs, arribar a la conclusió que, a través del cant, heu exercit una altíssima pedagogia a tots els hilariencs que us han volgut escoltar, perquè, tot cantant, heu sabut poetitzar les nostres coses, els nostres indrets més estimats, tot allò que ens ha estat i ens és tan volgut i entranyable.

I, indubtablement, també heu convertit l'activitat coral en la vostra pròpia escola. Heu aprofitat l'esperit de germanor del cant i la seva mateixa pràctica per fer un exercici de millorament de vosaltres mateixos, sobretot en èpoques en què l'escola convencional us havia estat negada per raons que tots coneixem. Tal vegada mai no hi heu reflexionat amb prou deteniment, però aquesta és la realitat: heu après molt a redós de la vostra coral, us heu enriquit com a persones, heu afinat la vostra sensibilitat, heu entès el que és la disciplina i el compromís d'un grup de persones que acorden les seves veus, heu sabut divertir-vos-hi, heu sabut unir més que no pas disgregar, heu conreat l'amistat, us heu compromès a cantar en totes les circumstàncies on heu estat requerits. Heu fet, doncs, molt per vosaltres mateixos, pel vostre enriquiment personal i també pel gaudi, la formació i el divertiment dels altres. Us ho hem d'agrair.

I per acabar –ho d'arrodonir, heu sabut projectar les vostres activitats de grup més enllà del vostre estricte àmbit local i heu viatjat. Heu estat una coral viatjera. Heu fet junts allò que segurament cap de vosaltres no hauria pogut fer mai pel seu compte: Mallorca, València, El País Basc, Madrid, Múrcia, Segòvia, Lourdes, La Costa Blava, Alacant, París, Suïssa, Països Baixos i d'altres sortides molt més agosarades, aquests darrers anys. Heu sabut enriquir el vostre bagatge personal amb tot allò que heu après en totes aquestes sortides. I heu sabut, a més, donar al viatge la doble dimensió lúdica i formativa que li correspon. Tinc mil anècdotes que m'heu anat explicant d'aquests vostres viatges que em confirmen que n'heu sabut treure rendiment. M'ho he passat molt bé sentint-les, però seria prolix detallar-les totes.

No vull deixar, però, de relatar-ne una que m'ha plagut especialment. Va tenir lloc no fa gaire temps en una església d'un cantó de Suïssa on la missa fou resada en alemany. En un lloc tan insòlit va reviscolar la vostra dèria de cantaires irreprimibles, i no vàreu parar fins que el prior, un franciscà que devia tenir bona jeia i que finalment va mig entendre les vostres mímiques propostes, us va donar permís per cantar. Varen il·luminar majestuosament l'església. El Virolai devia sonar solemne, perquè tothom va escoltar-vos amb respecte i emoció. Bella síntesi del vostre doble caràcter, de

la vostra dual condició de cantaires-viatgers i dignes ambaixadors de Catalunya.

Què hem de dir dels popurris? Cançó rera cançó, a través de les estrofes una mica pitarresques del vostre popurri, a través de la vostra sàtira circumstancial i del vostre humor, a vegades una mica matusser, heu anat teixint la història real –la política, la cívica, la social– del poble de Sant Hilari. Us convertíeu, d'aquesta manera, en els cronistes d'una sèrie de fets, absolutament quotidians, si voleu, però en els únics cronistes, en definitiva, de les petites coses que havien passat al llarg de l'any en el si de la nostra petita comunitat: la sequera de la piscina de Villaret, que el Sr. Ramon no acabava mai d'omplir, les peripècies del cèlebre "caiman", l'autobús de l'Hispano que menava en Fonso Famades, les vicissituds del rellotge del nostre campanar, les misèries del servei telefònic dels anys quaranta, la filmació d'una pel·lícula al castell de Saleta, l'estranya conducta dels nostres estiuejants que pujaven a Sant Hilari a prendre l'aigua picant, i se n'anaven més fotuts que no havien arribat, això sí, tips de botifarres, la novetat de l'emissora de ràdio que l'enginy d'en Xispa havia posat en funcionament, i, sobretot, les xafarderies de concos impenitents, tietes solteres i avorrides i malcasats banyuts. I, a més, sabíeu sortejar la censura de l'època, tan primmirada, quan volíeu introduir-hi la inevitable nota una mica insolent, el detall una mica picant. Dèieu, referint-vos a les contínues restriccions elèctriques dels anys 50:

Amb aquestes restriccions
les pareilles hi han guanyat:
sols pot ser que alguns es casin
a tota velocitat.
Nosaltres un bon consell
us el voldríem donar:
que quan el llum us apaguin,
l'espelma us feu aguantar

I encara:

A la plaça de l'Església,
un gros ninot hi han posat.
Marca la temperatura
amb gran regularitat.
L'"aparato" que aquest porta
és de tots l'admiració:
diu que s'apuja o s'abaixa segons
fa fred o calor.

Recuperàveu a través del vostre popurri les lluites diàries, allò que de més subtil té la sociologia d'un petit poble tan peculiar com el nostre, tots aquells detalls en els quals la historiografia, si és que hagués existit, mai no s'hauria fixat. És la història de mig segle de la vila de Sant Hilari feta popurri, vista a través del distanciament que permeten una ironia amable i una sàtira condescendent. És evident que aquestes cançons només tenen valor dins el context històric en què foren escrites. Aquest context, però, és el nostre, és el que constitueix el teixit de les nostres vides, de la vida de la nostra gent.

I, a més, cal fer notar un valor afegit. La importància d'aquestes cançons és que eren escrites en català. En un català sense cap mena d'afectació, tal com raja, ple de vacil·lacions formals de tota mena, si voleu, però que era, al cap i a la fi, la parla natural de tants segles que resistia, tal vegada passivament, davant la castellanització escolar que els temps imposaven i davant el castellà llepat i emfàtic de la premsa del moment. En resum, si bé no podem vanagloriar-nos del valor literari dels vostres popurris, hem de valorar-los altament, en canvi, com a documents de primer ordre des del punt de vista sociològic. Són reflex de la nostra petita història, explicada planerament, amb els nostres mots més usuals, i amanida amb l'humor càustic que sempre ens ha caracteritzat: l'humor de gent de muntanya, segons diuen, una mica isards.

Aquesta lloable empresa d'escriure i cantar ha tingut continuïtat durant mig segle. Cinquanta anys està aviat dit. Però en el dia a dia d'aquest llarg període, no tot han estat flors i violes. Més de tres-cents cantaires han tingut en algun moment la il·lusió de formar part de la vostra coral, esmerçant-hi, en molts casos, un gran esforç que els suposava perdre hores de son, renunciar a altres dedicacions que potser els haurien suposat un guany material que, cantant, no podien pas assolir. Ara és l'hora de fer recompte de tot plegat, l'hora de fer balanç, i estic segur que tots i cadascun de vosaltres heu arribat a la conclusió que, malgrat tot, hi heu guanyat més que no hi heu perdut. Sobretot perquè hi ha guanys que no es poden comptar amb els dits, o amb la calculadora, guanys dels quals avui esteu legítimament contents i que donen sentit a la celebració d'aquest cinquantè aniversari.

Després d'aquest cinquantè aniversari, què hem de fer? Jo que us conec a tots i us escolto detecto un cert pessimisme en les vostres paraules. Corren mals temps, és evident. Els pretesos atractius de la vida moderna han creat uns centres d'interès per al nostre jovent que ja no tenen res a veure amb l'esforç personal, amb la il·lusió pel treball i, sobretot, la il·lusió pel treball creatiu fet en grup. Un ferotge individualisme ha anat destruint el gust per la feina feta en equip i per totes aquelles activitats que, alhora que enriquien a qui les practicava, eren també un servei a la col·lectivitat. Si ens falla el jovent, si els seus interessos ja no coincideixen amb el gust pel cant que ha estat una de les vostres raons de viure, tenim, evidentment, mala peça al teler. També em dieu: "És que ara els joves que se senten atrets per la música ja tenen una formació acadèmica i tendeixen, naturalment, a practicar-la d'una altra manera!" Jo us dic: "No us en queixeu. Sentiu-vos-en més aviat orgullosos!". Molts dels vostres fills i néts es troben en aquesta situació. Han rebut una rigorosa formació musical, dominen algun instrument i entenen la pràctica de la música d'una manera diferent. A Sant Hilari, sortosament, en tenim una bona mostra. No us sàpiga greu. Sentiu-vos-en contents. Lluís Millet i Amadeu Vives foren els hereus naturals d'Anselm Clavé. Canviaren radicalment el concepte del cant coral a Catalunya, però mai no varen renegar del qui havia estat pioner en aquest sentit. Clavé, des d'uns precaris coneixements, adquirits de manera autodidacta, engrescà les capes populars, la gent treballadora, cap al cant coral, com a forma d'expressió col·lectiva, com a manifestació espontània de cultura on confluïen múltiples factors: musicals, sensibilitzadors, cívics, polítics.

Lluís Millet i Amadeu Vives entengueren així l'obra de Clavé. Reprengueren la seva obra en allò que tenia de permanent, i la instrumentalitzaren com calia i segons l'esperit del temps que els tocava viure. L'obra de Millet i Vives se sustenta en molts aspectes en l'obra de Clavé perquè ambdues formen la cadena evolutiva d'una activitat, el cant coral, que ha

Els Nois Alegres al 1958.

Fotografia de "tots" els Nois Alegres, després del sopar de germanor.

presentat i presenta, encara avui, una comunió constant amb la història general del nostre poble. Catalunya és un poble que ha cantat i canta en grup –a diferència de la majoria de pobles peninsulars– i ha mostrat i mostra una particular vocació envers aquesta manifestació cultural, en la qual ha trobat una forma d'expressió col·lectiva. Per què us dic tot això? Senzillament per fer un paral·lelisme, salvant les distàncies, amb la situació al nostre poble. No us acoquineu perquè els vostres fills i néts i els fills i néts dels vostres coneguts siguin músics formats i rigorosos i constitueixin grups corals que afinen molt i molt. Els Alegres potser no afinen tant. Ja dèieu en un popurri de l'any 48: "Tornaran, tornaran, tornaran / els Alegres altra volta tornaran / i "afinant", com saben fer, les caramelles, / aquell cuc de l'orella us mataran". Era una premonició, gairebé una amenaça. N'éreu conscients. Els cors de Clavé desafinaven i desafinen. I què? Qui ha gosat desautoritzar-los només per això? ¡Quina meravellosa actitud la del qui reconeix i manifesta les seves limitacions! Malgrat tot, no sou incomptabiles amb ningú. No sou incompatibles amb els joves de casa nostra que saben música. Quan en el nostre Festival Internacional de Música us he sentit actuar al costat de les nostres corals joves, m'ha impressionat la vostra dignitat i sempre he pensat que la convivència, la coexistència més ben dit, era perfectament possible, i que, lluny de ser antagonistes, sou més aviat complementaris.

Ells, els joves, us estimen; i, si més no, haurien de fer-ho, pel que sou i representeu. La mare del vi que reposa anys i anys al fons de la bóta, dóna acollida, acoloreix i perfuma el vi novell que cada any s'hi va abocant. Vosaltres sou aquesta nobilíssima mare del vi. Així ho heu d'entendre. Així ho han d'entendre. Així ho entengué en Toni Miralpeix, ànima indiscutible d'aquest jove i fèrtil moviment musical del nostre poble, quan l'any 1982 es féu càrrec de la direcció d'Els Nois Alegres. Ell és un jove de formació acadèmica, excel·lent compositor, mestre abnegat i pacient, que no féu escarafalls per agafar la batuta, dirigir-vos i salvar el que tal vegada hauria estat la desaparició prematura d'Els Nois Alegres. Ell demostrà, amb una actitud impregnada d'amor i de sacrifici, tot allò que jo ara amb moltes paraules segurament no acabo de saber-vos dir: que el foc nou dels joves té com a base el vostre caliu. Si el vostre desànim venia, doncs, per aquest cantó, feu-me el favor d'alliberar-vos de complexos, i canteu. Canteu a la vostra manera. Quan no tingueu el dia, desafineu tant com vulgueu. Una nota mal articulada és una simple anècdota al costat de la vostra presència estimada en carrers i places, davant l'altar de la nostra església en els Festivals de Música, al cor de la nostra església en els nostres oficis solemnes, en les entranyables festes dels nostres avis, en les nostres festes majors, en les nostres pasqües florides. En això, en l'esperit de servei a la vostra comunitat, en la convicció per tot el que feu, en la insubornable vocació pel cant, gràcies a Déu, heu afinat sempre moltíssim. I això, al capdavall, és el que compta.

Altres perills poden sotjar-vos. En Mariano té vuitanta anys. Aquesta frase, dita així, d'una manera lapidària i fora de context, sembla que no vulgui dir res. Però tots sabem que vol dir molt. Quan el pastor es cansa el ramat es disgrega. En Mariano ha estat durant mig segle, i sortosament ho continua sent, el fil conductor d'aquesta troca que s'anomena Nois Alegres, l'eix vertebrador de la coral, la biga mestra que ha sostingut, i sosté, la teulada on tots us heu aixoplugat. Ho he deixat escrit en un altre lloc, però ara vull sentir-m'ho a dir altra vegada, en veu alta, i vull que vosaltres ho escolteu amb reverència. No per convèncer ningú d'això –que no fa cap falta–, sinó a tall d'homenatge, de reconeixement i de gratitud. I perquè els qui no ho sàpiguen, que deuen ser ben pocs, en tinguin coneixement. No és adulació; és un acte d'estricta justícia per voluntat de deixar les coses al seu lloc. És també la necessitat de mostrar als joves un exemple que els valgui de punt de referència. Els prohoms de la Renaixença triaren aquest lema per als seus Jocs Florals: "Pàtria, fe i amor". Josep A. Clavé, més heterodox i contestatari, hi oposà aquest altre lema: "Progrés, virtut i amor". Doncs bé, tant els valors renaixentistes com els claverians s'adiuen perfectament amb el tarannà d'en Mariano i amb el nervi que ha impulsat la seva obra i ha donat empenta al seu gest. Ha fet *pàtria* perquè, sense ostentacions ni grandiloqüència, ha estat fidel a una llengua que, amb tota naturalitat, ha cregut que era la seva i ha escrit, en aquesta llengua, innombrables cançons que els Alegres heu cantat. Ha tingut *fe* perquè ha cregut en un projecte que inicià quan era molt jove, i que ha continuat amb tossuderia, dia rera dia, any rera any, veient com molts cantaires de la seva coral arribaven i se n'anaven, s'engrescaven i defallien, mentre ell, impertorbable, arrossegava amb força el carro pel pedregar. En un poble petit tots ens coneixem i tots sabem que ni les més tristes circumstàncies personals no l'han decantat de l'empresa que amb *fe* havia iniciat. No és difícil deduir que per dur a terme tot això ha calgut una gran dosi *d'amor*, la manifestació més sublim del qual és la generositat. Ha sabut donar molt sense rebre res a canvi. Ha estat sempre a peu de feina i, malgrat tot, ha passat desapercebut. Els qui el coneixem sabem que, com aquell qui diu, només sortia de casa per anar a les seves obligacions i als assajos de la coral. Ha donat amb generositat, amb amor, perquè no ha esperat cap guany material, cap reconeixement públic ni cap medalla. Ha treballat amb constància i humilitat. Ha cregut també en el *progrés*. No en aquell que es compta amb diner fet i que té només un valor material, sinó en el progrés, sobretot el dels altres, que es comptabilitza amb gaudi espiritual, amb culte a la bellesa del cant. Ha tingut esperit de mestre que, tot ensenyant, progressa ell mateix com a persona i enriqueix espiritualment els altres. Aquell progrés que, per dir-ho en paraules d'Erich Froom, consisteix en el *ser* i no en el *tenir*. Ha triat la *virtut* com a aliment i beuratge contra la defallença. Em refereixo a la virtut tal com era entesa en la cultura romana. Es a dir: força, vigoria, capacitat, eficàcia. No la virtut dels sants, sinó la dels homes que, sovint sense l'auxili diví, afronten els seus deures, assumeixen una responsabilitat i se'n fan una norma de conducta.

Pàtria, fe, progrés, virtut i amor: quin lema tan complet per anar pel món! Quina magnífica síntesi de qualitats per a la lluita quotidiana! I, amb tot, el pas del temps, com una llosa feixuga, arriba a cansar l'home. I l'home té dret a estar cansat. Si aquesta és una càrrega que obscureix el vostre horitzó i espereu una fórmula màgica que l'alleugereixi, us hagi de dir que no se me n'acut cap. Però deixeu-me, si més no, que us convidi a viure el dia d'avui com allò que és: la celebració pletòrica d'una aventura increïble, que fa mig segle que dura; deixeu-me que us convidi a ajornar totes les vostres preocupacions, inclosa aquesta, per a més endavant, mentre desitgem que els déus siguin propicis al nostre director i li atorguin per molts anys encara, com diu el poeta del cant de la senyera, "llum als ulls i força al braç". Permeteu-me que us animi a creure en l'esdevenidor amb el mateix ànim esperançat amb què heu fet créixer fins a l'opulència aquest arbre gentil que és l'amor al cant. Aquell arbre esponerós a què vosaltres us heu referit en els vostres cants, a través del bell poema de Mn. Francisco Planas: **"Arbre gentil de fulla atapeïda o de penjolls de flors un jorn guarnit, si els fills de cada poble et daven vida, maduraria el gra d'amor en cada pit".**

Què més puc dir-vos per pregonar –ja

que m'heu fet pregoner–, allò que sento per l'obra dels Nois Alegres? Més aviat haig de fer un esforç per aturar aquest doll de paraules que, sentides com són, em surten com un raig potser excessiu. Vosaltres mateixos jutjareu si, tal vegada, hi he abocat una mica massa de sentiment. Si és així, sigueu benèvols amb aquesta mena d'expansió sentimental que neix de la circumstància difícil d'haver de ser alhora jutge i part. Haig de parlar de vosaltres i no puc fer-ho sense amarar de sentiment les meves paraules, perquè em sento part de vosaltres. He crescut i m'he fet gran sentint-vos, m'heu honorat amb la vostra amistat personal, us conec a tots i tots em coneixeu, he sentit com cantàveu algunes lletres escrites per mi. No puc ser, doncs, imparcial i neutre en els meus judicis i us haig de parlar amb el cor, que és el llenguatge amb el qual avui us hauríem de parlar tots els hilariencs.

Agraeixo, en nom vostre, la presència de tanta gent important que avui també se sent al costat dels Nois Alegres. Segurament, això que viuen avui aquí han tingut ocasió de viure-ho en altres indrets del nostre país on han estat convidats, i han entès aquell pensament que el president Pujol ens recorda contínuament: la idea del teixit social que dóna forma i consistència a l'estructura d'un país que es vol sòlid i etern. Un teixit social que es va trenant de mica en mica a partir de petites proeses com la vostra. De petites proeses de gent d'altres pobles de Catalunya, que són el resultat de la convicció que tots i cadascun de nosaltres hem de fer allò que cal, quan calgui i des d'on calgui, sense regatejar el nostre esforç personal. En aquest sentit, vosaltres heu complert amb escreix. I avui ho celebreu.

Per acabar, un prec. Un prec al nostre batlle perquè en algun racó del nostre poble, que creix i creix, en algun carrer o plaça de la nostra vila, entremig de tants noms que als hilariencs sovint no ens diuen res, hi hagi una recordança per al nom d'"Els Nois Alegres". Tinc la convicció que seré escoltat perquè és un acte d'estricta justícia i una merescuda manifestació de gratitud.

Deixeu-me que us acomiadi amb una cita de Joan Lluís Vives, que proclama la necessitat de la il·lusió per tal que un poble pugui prosperar sense defallença. Diu així: **"Les possibilitats de salvació d'un poble s'han d'amidar per les reserves d'entusiasme que hi hagi en el cor dels seus fills".** Us encoratjo, doncs, a sentir-vos sempre ferventment il·lusionats, a creure-us capaços de començar demà mateix una nova aventura, un nou projecte, com si el vostre cor tingués ara mateix vint anys. Encara que el signe del temps ens sigui contrari, malgrat les dificultats de tot ordre que puguin embardissar-nos el camí. Miquel Costa i Llobera proclamà en uns versos bellíssims la preeminència de l'home (ell ho exemplifica amb un pi, el **Pi de Formentor**), la preeminència, dic, de l'home que se sent valent i, alhora, profundament lliure, com l'ocell que solca el cel infinit:

Amunt, ànima forta. Traspassa la boirada
i arrela dins l'altura com l'arbre dels penyals
Veuràs caure a tes plantes la mar del món irada
i tes cançons tranquil'les 'niran per la ventada
com l'au dels temporals.

Per molts anys!

Francesc Danés

Germandat de donadors de sang

EXCUSES

No t'entenc, per més que t'excusis dient que tens por, que et justifiquis argumentant que sempre et passa la data per alt o que no tens temps. Mai dels mais no podràs arribar a fer-me entendre que encara no hagis donat el gran pas.

I mira que és senzill: no has de fer cues inacabables, no t'has de desplaçar lluny i a més és gratuït. T'oferim totes les possibilitats i malgrat això encara t'hi negues.

Sí, ho has encertat, vull que et sentis culpable, que t'avergonyeixis de no ser donant, de no haver-te parat mai a pensar en el veritable significat d'aquest mot.

Atura't un moment i pensa-hi. Ja ho has fet? Doncs ara dona'm un bon motiu que justifiqui la teva actitud.

T'envejo, saps? I ara no pensis que em contradic, sinó que t'envejo molt, perquè vaig haver de deixar de ser donant per motius de salut, però tu encara tens la possibilitat de donar-ne i jo no. Per altra banda, m'avergonyeixo de tu, per quedar-te immòbil davant d'aquesta oportunitat que jo he perdut. Tots sabem que és molt difícil valorar les coses petites, les coses de cada dia, aquelles a les quals estem acostumats; suposo també que la magnitud de moltes altres coses que envegem no ens deixen veure la grandesa de les coses més nostres, la grandesa d'aquests petits detalls. És per això que quan ja no els podem tenir, quan ja hem perdut la possibilitat d'actuar, quan tot s'ha esvaït... és només llavors que donem valor a aquells petits moments i quan allò més insignificant pren una importància que mai no t'hauries imaginat.

Amb tot això només et volem dir que no deixis que et passi a tu. Actua: DONA'N UNA MICA!

Josep Llopis
Responsable de la Comarca de la Selva
Germandat de Donadors de Sang
de les comarques gironines

Llar Infantil "Les cent fonts"

L'edat és un factor primordial a l'hora de fer estimacions sobre els riscos. Els adults som capaços de donar una resposta positiva a una situació de risc. Els nens no, perquè no tenen experiència i perquè el fet de voler assajar, voler comprendre, voler veure, voler fer, els porta a patir riscos dels quals no són conscients.

La prevenció dels accidents infantils és cosa dels pares i educadors. Si prenem les precaucions necessàries, si som prudents i preveiem qualsevol nova situació de perill, podrem estimular el desenvolupament psicomotor del nen, la seva ànsia d'experimentar i de conèixer, i a la vegada podrem evitar els accidents i les seves conseqüències.

Els accidents més usuals a partir d'un any acostumen a ser els següents:

LES CREMADES

Els accidents per cremades acostumen a originar-se per una negligència nostra. Per evitar aquest tipus d'accidents, tindrem presents mesures com les següents:

A la cambra de bany

– Hem d'omplir la banyera primer amb l'aigua freda i després amb l'aigua calenta, fins a obtenir la temperatura que volem.

– No hem de deixar mai el nen sol al bany; així evitarem que jugui amb les aixetes de l'aigua calenta i s'hi cremi.

A la cuina

La cuina és el lloc més perillós de tota la casa i, per tant, el lloc on hem de prendre les màximes precaucions. El millor consell és que allunyem, tant com sigui possible, els infants de la cuina. Atenció als detalls següents:

– Sempre hem de tenir els mànecs de les paelles i les nanses de les cassoles cap a dins.

– Hem de tancar la flama del gas quan no hi hagi cap olla al damunt.

– Hem de vigilar de no ensopegar amb el nen quan portem el menjar calent a la taula.

A les habitacions

– No hem de tapar mai els llums amb un drap o amb paper per atenuar la claror, perquè el drap o el paper poden provocar un incendi.

– Hem de tapar els endolls, perquè el nen no hi pugui ficar els dits.

– No hem de deixar mai un aparell de calefacció mòbil a l'habitació dels nens.

A la sala d'estar-menjador

– Hem de protegir la llar de foc amb un paraflames, perquè el nen, jugant, no pugui caure-hi.

– Hem de treure de l'abast dels nens els mistos, els encenedors i els cigarrets encesos, perquè el nen els pot fer servir de joguina.

– No hem de deixar cap joguina damunt la llar de foc, el nen podria enfilar-se per agafar-la i cremar-se.

LES INTOXICACIONS

La majoria d'intoxicacions són provocades per la ingestió de medicaments, de productes de neteja i de pesticides. Les principals precaucions són les següents:

– Hem de guardar els medicaments fora de l'abast de la mainada.

– També hem de guardar fora del seu abast els productes domèstics tòxics: lleixiu, salfumant, etc. Aquests productes no els hem de posar mai dins d'ampolles d'altres begudes.

SEGURETAT FAMILIAR

L'ASFÍXIA

Les asfixies per aspiració de cossos estranys són un tipus d'accident propi dels nens petits. Afecta especialment nens d'entre 1 i 2 anys.

– No hem de deixar a l'abast del nen cap objecte petit que es pugui ficar a la boca (un botó, una medalla, un cigró...).

– No hem de deixar a l'abast del nen cap bossa de plàstic, perquè se la podria posar al cap i asfixiar-se.

ELS TALLS I ELS AIXAFAMENTS

Els talls es produeixen per culpa dels estris manuals: els ganivets, les tisores, els obrellaunes, etc. Aquests estris, gairebé sempre, fan només un tall, més o menys important. Els estris mecànics o elèctrics, com les maquinetes de trinxar carn o verdura, les batedores, les màquines de tallar gespa..., poden produir, en canvi, l'aixafament dels dits.

Un nen empresonat per una porta de garatge pot patir lesions greus. Els més grandets comencen a fer les primers exploracions, a voler fer també les activitats dels pares i a deixar anar la imaginació en els jocs. Per això, hem de tenir present que:

– Hem d'explicar-los la manera d'utilitzar determinades eines.

– Hem de vigilar les joguines que desmunten per arreglar-les.

LES CAIGUDES

Els nens cauen constantment perquè no se'ls acaba mai l'energia i tenen una gran curiositat, i arriba un moment que sobrepassen els nostres esforços per mantenir-los vigilats. És molt important, en aquest tipus d'accident, el medi: el disseny de les baranes, les escales, les finestres..., pot afavorir que hi hagi un accident.

A peu pla, el nen que comença a caminar cau perquè no té estabilitat ni seguretat, circumstàncies pròpies de l'aprenentatge. El nen més gran cau per una relliscada o una trompada, pròpia de l'esverament de l'edat. Perquè s'havia enfilat on no ho havia de fer: una finestra, la barana d'un balcó, un arbre, un gronxador...

Els infants són el més gran que tenim a les nostres mans. Vigilem-los.

L'Equip Educatiu
Del programa Seguretat a la Llar

EL COL·LEGI PÚBLIC GUILLERIES COL·LABORA AMB EL MEDI AMBIENT

Un dels objectius de l'Escola actual és el de procurar que els alumnes siguin conscients i respectuosos amb el Medi Ambient.

A la nostra Escola fa temps que d'una manera continuada i sistemàtica treballem una sèrie d'hàbits i actituds de respecte a l'entorn, d'estalvi d'energia i matèria (recollida selectiva de deixalles, reutilització del paper, elaboració de compost orgànic a partir dels residus de menjador,...).

Començant pel nostre entorn proper, que és el pati, realitzem una sèrie d'activitats a tots els nivells encaminades a conèixer les espècies vegetals i tenir-ne cura; procurem tenir un pati net i enjardinat. Un lloc bonic, net i agradable potencia actituds d'estima i respecte. Som conscients que l'energia no és inesgotable i per això volem que els nostres alumnes adquireixin l'hàbit de fer un ús racional dels recursos. Considerem que l'Escola ha de ser un model positiu quan a actituds de respecte i aprofitament energètic. És per això que considerem que l'adequació d'enguany de l'Escola ha estat un primer pas indispensable per poder seguir endavant en aquesta línia.

Creiem que, a més, cal introduir en el currículum un treball sistematitzat sobre educació ambiental... Durant aquest curs hem realitzat una experiència amb els alumnes de 8è quan treballàvem el tema de Cicles de matèria i energia. Aquests han preparat una ecoproposta de millora de l'entorn immediat amb la qual han aconseguit un reconeixement per part del Departament de Medi Ambient.

Els mateixos alumnes, l'Albert Vilamalla i l'Eduard Borrull, són qui ens expliquen en què ha consistit aquest treball:

Davant la proposta de la professora de Naturals de participar en el concurs d'Ecopropostes medioambientals de Ràdio Marina, vam detectar un desaprofitament considerable d'energia elèctrica i de calefacció a la nostra escola.

Ens vam centrar en buscar una sèrie d'accions possibles a fer per tal de reduir aquest consum.

Algunes de les solucions que proposàvem són les següents:

- ***Posar cortines a les finestres per tal de que el sol no enlluerni la pisarra i així no s'hagi d'encendre el llum.***
- ***Posar vidres amb càmera d'aire a les finestres perquè l'escalfor dels radiadors no s'escapi a l'exterior.***

Tot i que aquestes propostes fan referència a la nostra escola, creiem que poden ser idees a aplicar a altres centres.

En aquest treball vam valorar especialment la repercussió de la proposta en el medi més proper i la possibilitat real de dur-la a terme pel que fa als mínims recursos econòmics necessaris relacionats amb la tecnologia o mitjans per realitzar-la.

Totes les activitats d'Educació Ambiental que es fan al nostre centre van arribar, a través de la Coordinadora del Centre d'Educació Ambiental, al Departament de Medi Ambient, el qual ens ha proposat de participar com a Escola Pilot en el Projecte d'Escoles Verdes.

Alumnes del centre que han participat al concurs de propostes de Ràdio Marina

"Els petits canvis son poderosos..."

La destrucció del medi ambient s'ha convertit, en el tram final d'aquest mil·leni, en un dels grans temes del planeta.

Els problemes ecològics han adquirit tant de protagonisme en els mitjans de comunicació que les seves denominacions ens són ja del tot familiars i quotidianes: el forat a la capa d'ozó, l'efecte hivernacle, la pluja àcida, la pol·lució atmosfèrica, la contaminació de l'aigua...

Dissortadament, però, aquesta familiaritat amb el vocabulari no va acompanyada d'un coneixement exhaustiu de la naturalesa d'aquests fenòmens, dels seus orígens, de les causes i de la forma per combatre'ls.

Tendim a considerar aquests problemes com a inaccessibles per intervenir-hi. Esperem sovint que les solucions ens arribin des d'instàncies superiors i no pensem en buscar-les en el canvi del propi comportament.

Als adults, però, ens costa bastant de canviar els nostres hàbits. Tot i que la majoria de nosaltres de petits havíem après a estalviar aigua, a mirar prim en el consum de llum, a aprofitar al màxim els papers, la roba... a utilitzar racionalment la calefacció... a guardar les bosses de plàstic per tornar-les a utilitzar, a fer servir el cistell per anar a comprar o bé la bossa del pa, ara que som adults i hem progressat econòmicament hem abandonat aquests hàbits i els hem substituït per d'altres que signifiquen exageració de consum.

Els nens d'avui no podran permetre's aquests luxes. En un futur proper caldrà tornar a l'ús racional dels recursos. Allò que anomenem progrés sostenible s'ha de basar en la satisfacció racional de les necessitats. El model consumista que diferencia el món occidental de la resta s'ha pres com a referència de progrés. Molts països de l'anomenat tercer món caminen a pas lleuger per assolir aquest nivell (Rússia, Xina, països de l'Est Asiàtic...). Quan ho aconsegueixin, es farà palesa la impossibilitat de mantenir aquest nivell de consum.

Els països estabilitzats en un subdesenvolupament sense sortida són els que ens permeten sostenir la "nostra qualitat de vida".

Ara ens costa separar les deixalles, estalviar aigua i energia, ens costa donar un bon exemple dels hàbits que cal desenvolupar en els nostres fills, els hereus de la Terra.

Nosaltres, des de l'escola, veiem que els nens i nenes no solament mostren bona disposició per cultivar aquests hàbits sinó també entusiasme. Necessiten, només, informació, ànim i, sobretot, fer-los sentir que "els petits canvis són poderosos" com diu el capità Enciam.

Equip de mestres del CEIP "Guilleries"

MANIFEST DE L'ARBRE DE NADAL

arrerament, com de molts és conegut, s'han portat a terme unes campanyes de desinformació sobre l'Arbre de Nadal en part promogudes per administracions públiques, amb l'objectiu de desvirtuar-lo amb atacs sovint sense fonaments.

Per tal d'aclarir la situació del sector, els cultivadors d'Arbres de Nadal i tota la cadena lligada a la seva producció i comercialització us presentem un seguit de punts per tal que cadascú pugui valorar-la i decidir amb suficient coneixement:

1. Com s'ha estat informant els darrers anys, els Arbres de Nadal comercialitzats a Catalunya provenen de cultius situats a les nostres comarques de muntanya, on suposen un important motor econòmic, mantenen els camps cultivats, fixen llocs de treball, contribueixen a la biodiversitat i a la bellesa dels nostres paisatges, exerceixen d'eficients tallafocs i un llarg etcètera.

2. Des del 1990, la Generalitat de Catalunya controla el compliment de la normativa sobre producció i comercialització d'Arbres de Nadal, assegurant al consumidor la corresponent etiqueta que garanteix la qualitat del producte i la condició de cultiu sostenible.

3. Davant aquesta realitat, les originals crítiques de diferents sectors ecologistes desconeixedors de la realitat de les nostres muntanyes s'han extingit completament. Des d'un punt de vista objectiu, l'alternativa de "l'arbre de plàstic" és clarament perniciosa ambientalment en necessitar combustibles fòssils per a la seva elaboració, a més de les dificultats d'eliminació o reciclatge que comporten aquests materials.

4. És per això del tot incomprensible que, amb total frivolitat, des d'algunes administracions públiques i amb els teòricament comptats mitjans de què disposen, es promoguin artificials campanyes per sembrar el dubte al consumidor respecte al comportament ambientalment més correcte vers l'Arbre de Nadal.

5. Com a productors d'un producte indubtablement ecològic, denunciem públicament la distorsió de la lliure competència entre productes que porten a terme algunes administracions com l'Ajuntament de Barcelona, promocionant d'altres espècies d'Arbres de Nadal mitjançant el desprestigi de l'arbre tradicional, fet que està prohibit clarament per la legislació estatal i comunitària.

6. Els productors d'Arbres de Nadal, tot i estar situats en unes zones molt desfavorides i sense massa alternatives, no demanem a les administracions subvencions com altres sectors del camp, sinó simplement que se'ns deixi produir sosteniblement els productes que el mercat demana.

7. Amb aquest tipus de campanyes, promogudes per algunes administracions, no s'aconsegueix que hi hagi ni una hectàrea més de bosc, ans el contrari, afavoreixen en realitat que la gent abandoni el medi rural, ja que amb accions com aquestes veu com perillen les ja poques formes de subsistència. A més, aquest despoblament rural accentua el famós desequilibri territorial existent, a part d'ésser un factor clau en l'origen dels catastròfics incendis forestals.

Aquests punts no són sinó una informació general del sector i de la seva problemàtica per tal que el ciutadà digui l'última paraula. Amb la seva decisió a l'hora de la compra de l'Arbre de Nadal decideix no tan sols quin tipus d'arbre desitja, sinó el que és més transcendent, quin tipus de societat prefereix i quin és el rol que ens correspon en aquesta als pagesos de la muntanya: viure dignament del nostre treball, malviure del gota a gota de les subvencions o plegar.

Ramon Masferrer Crous
President de l'Associació de Cultivadors d'Arbres de Nadal de Catalunya

Camps d'avets de Nadal

APUNTS DEL COL·LEGI SANT JOSEP

Promocions

Ja fa dos anys que per aquestes dates informàvem els pares de l'inici de la Reforma, del nou sistema educatiu que, de manera desigual, s'ha anat introduint arreu de Catalunya.

Tota reforma implica canvi, perquè és substituir una cosa per una altra, fet que suposa uns riscs. Hi havia un ambient d'escepticisme, el mateix que hi ha ara davant el nou batxillerat i la formació professional, que es concretava en una sèrie d'interrogants. Aquests s'han anat esvaint amb el pas dels cursos i en surten de nous, perquè encara estem a les beceroles del canvi.

No teoritzaré sobre la Reforma. Em quedaré amb un aspecte, el de l'allargament de l'ensenyament obligatori fins als 16 anys, situació nefasta per a aquells que pateixen d'una inadaptació escolar. D'aquí s'han derivat conflictes que han tingut un ressò desproporcionat i a vegades poc objectiu. Era de preveure, per moltes qüestions, i no cal posar el crit al cel. Els problemes són uns altres.

Això ha provocat que en general a tots els centres aquells alumnes que s'acosten als 16 anys i solen ser repetidors optin per deixar d'estudiar davant qualsevol tipus de treball. Tot el tema dels Programes de Garantia Social és molt bonic, però encara dorm als calaixos del Departament per a pobles com el nostre. La gran majoria seguirà el camí del nou batxillerat o dels centres de formació professional.

Al Col·legi Sant Josep, la Reforma va entrar bé, perquè tot el professorat i els alumnes s'hi afegiren amb il·lusió; els pares amb cert recel.

Cross de Sant Hilari.

Ara, a l'hora de fer-ne un balanç no meditat, hem de dir que n'estem contents, que la incertesa ha deixat pas a l'optimisme i que la majoria dels alumnes surten amb ganes d'afrontar el nou repte que se'ls planteja.

El claustre de professors del centre també ha sortit reforçat de l'experiència i té ganes de seguir la tasca iniciada, amb els canvis que calguin, i aprofitar els avantatges que una plantilla estable com la nostra pot afrontar amb vista a oferir un bon i engrescador projecte de secundària. Aquest és el nostre objectiu.

És evident, però, que tant els professors com la Junta de Pares titular del Col·legi Sant Josep s'han plantejat el dilema que hi ha en aquests moments: o be oferir una formació com cal i un ensenyament de qualitat, o optar per un camí més planer, però al final enganyós. Hem triat la primera opció.

Seguirem vetllant per una acurada formació humana, cristiana i social dels nois i noies i per garantir un bon nivell d'ensenyament, sempre tenint en compte la diversitat existent entre ells, aspecte fonamental, no només avui, sinó sempre.

El plantejament, no obstant, provocarà un cost, que es pot concretar en el fet que uns quants alumnes canviïn de centre. El Col·legi Sant Josep accepta aquest risc i seguirà essent fidel a la seva línia pedagògica, que s'ha caracteritzat per donar una sòlida formació humana i una bona instrucció, segons les necessitats dels alumnes, la qual cosa implica un treball seriós, coherent i planificat dels responsables, concretat en idees i objectius clars.

Aquesta és la nostra oferta i el nostre repte.

El subtítol parla de promocions, i és que talment ha passat això, aquest juny. Són tres les promocions que acaben alguna etapa dels seus estudis. Els de 6è finalitzen la Primària i iniciaran el 1r d'ESO, els de 8è acaben l'EGB i enllaçaran amb el 3r d'ESO i els de 4t deixaran el centre per a seguir camins diferents.

Per això ho hem titulat promocions, perquè no es tornarà a repetir que en un any en surtin tres.

A tots, els desitgem molta sort.

Alumnes massa joves?

En el proper curs 97-98 el Sant Josep iniciarà i completarà l'oferta educativa dels 6 fins als 16 anys, amb els cursos d'ensenyament primari i els quatre de secundària obligatòria i, per tant, hi haurà una línia de continuïtat educativa de deu cursos.

Cal insistir en aquest factor perquè és molt important.

Els antics instituts de batxillerat –avui IES– (per tant, no és aquest el cas de l'IES Sant Hilari, perquè és de

nova creació) reben els alumnes als 12 anys, en acabar la primària i els tenen fins als 18, amb l'acabament del nou batxillerat o FP això provoca rebombori a la majoria d'instituts, i força professionals de la docència es mostren contraris a la Reforma només per haver de treballar amb alumnes d'aquesta edat, o sigui de 12 anys.

D'aquí se'n deriva un cert desencís i un pessimisme davant els plantejaments nous que fa la Reforma i no deixa de ser un perill, perquè molts

Els de 8è a Barcelona.

professors –la majoria dels catedràtics– s'han refugiat en el batxillerat i en els cursos de BUP i COU.

El problema és que molts dels que es dediquen a l'ensenyament ho fan com robots, perquè no han trobat feina del que havien estudiat, i una sortida és treballar donant classes.

Durant els anys que s'ha fet la llicenciatura, ningú dels que programen els estudis universitaris no ha tingut cura de preveure que gran part del personal aniria a parar a l'ensenyament i, per tant, caldria que hi hagués una formació psicopedagògica, –el CAP és insuficient. Massa sovint l'ensenyament ha estat un refugi, i com que no era la voluntat primera, no hi ha hagut la il·lusió necessària per afrontar el complicat i avui poc entès món de la docència –no parlo de vocació.

Bé, aquest és un tema a considerar en aquests moments. Al nostre centre té l'avantatge que la majoria de professionals de secundària han fet també el magisteri i tenen, així doncs, l'experiència d'haver treballat en primària i coneixen millor els alumnes d'aquesta edat.

Cal tenir en compte el factor de deixar el centre, la qual cosa implica un canvi de situació per als alumnes, que té la seva repercussió en l'àmbit escolar; encara que només sigui pel fet d'haver-se d'adaptar. És el mateix que passava quan els alumnes havien de marxar de Sant Hilari a cursar el batxillerat; hi havia un trencament i una ruptura enorme, que afectava la situació familiar, l'escolar i la de relació més immediata, i això a la crítica edat de 14 anys.

Un primer canvi que avui es dóna en alguns llocs és el de passar de primària a secundària a l'edat de 12 anys cosa que implica ja un trasbals considerable per adaptar-se a un ambient de procedència molt diferent i amb nois i noies molt més grans. És curiós, però actualment els principals problemes als instituts solen venir dels primers cursos de l'ESO...

Podem dir tot això per l'experiència que ens dóna haver fet el segon cicle d'ESO, o sigui 3r i 4t, del qual hem vist els resultats. És molt diferent marxar de casa als 14 o als 16. Podem dir, per tant, que al Col·legi Sant Josep els podrem tenir durant tot el període en què és més important la formació humana, educativa i instructiva dels alumnes.

Futur...

Hem d'afegir, també –i aquí potser avenço el que són uns primers contactes o negociacions–, que s'han fet i s'estan fent passos per mirar si és possible d'arribar a una integració entre la Llar Infantil les 100 Fonts i el Col·legi Sant Josep, ja que són centres molt afins pel que fa a l'ideari i als objectius pedagògics. Si s'aconseguís això, aquesta línia s'allargaria des de P3 fins a l'acabament de l'ESO, als 16-17 anys.

Dos aspectes ens mouen a tirar per aquest camí: un, que els projectes educatius s'emmarquen en línies semblants i, l'altre, aconseguir que la part econòmica no sigui un obstacle per a aquelles famílies que optin per una veritable elecció de centre. S'està en els inicis del tema, però és possible que el futur vagi per aquest camí, la qual cosa seria en benefici, evidentment,dels dos centres docents.

Mort de Ramon Treserra i Faja

En el darrer programa de festes li retíem un homenatge –ja sabíem que havia de ser pòstum– i ara hem de recordar-vos que ens va deixar cap el mes de novembre passat.

Piragüisme al riu Ebre (Alumnes de 5è)

El dia del nombre: les mates també són divertides.

Ell va ser el mossèn i mestre que junt amb una colla de pares inquiets per l'ensenyament dels nens i nenes del poble de Sant Hilari va convertir el que eren les dues aules de la rectoria del Col·legi parroquial Sant Josep en l'actual Col·legi Sant Josep.

Amb el seu treball i el d'altres, es va dur a terme un important projecte per a l'ensenyament de la mainada del nostre poble.

Des d'aquí encara el recordem i el recordarem. Descansi en pau.

Sortides en general

Fins ara teníem unes sortides més o menys ja establertes, però d'un parells d'anys ençà la cosa ha variat considerablement. Sí que encara anem a la neu un dia, sí que es fan les sortides que es preveuen amb finalitats més pedagògiques, però darrerament s'hi han afegit per un cantó les colònies a tots els cursos de primària, la realització d'algun crèdit de síntesi fora i també una important sortida de fi d'estudis d'ESO. Enguany, per tant, gairebé tots els cursos han fet sortides guapes, com molts dirien. En destaquem la darrera de 4t d'ESO, la de Galícia, que va anar molt i molt bé i que ha deixat un entranyable record entre tots els assistents, i les colònies dels més petits.

Projectes per al local del cinema

A la darrera assemblea de pares es va apuntar la idea que té la Junta de dedicar una part del pati de butaques del cinema Catalunya a dependències d'ús escolar, que tindran una important utilitat amb vista a futures activitats dels alumnes del Col·legi. Com és evident, el cinema-teatre seguirà igual, amb unes millores previstes a curt termini, però es vol aprofitar, amb noves iniciatives, que el col·legi n'aconsegueixi més rendiment.

Es varen dir moltes coses i opinions, però es faran els estudis pertinents i es prendran les decisions que calguin. De moment, el que hi ha són projectes que s'hauran d'estudiar.

A.S.V.

Primera promoció d'alumnes d'ESO (curs 1996-97).

APA DE L'IES SANT HILARI

Quan arriba la Festa Major i l'època de vacances, és un bon moment per fer una breu reflexió sobre el centre. Ja tenim institut; som en aules prefabricades però no per això l'ensenyament es pitjor. La qualitat no es pot mesurar pel lloc on s'està impartint. Acabem de néixer i ara hem de créixer. Entre tots tirarem endavant moltes iniciatives.

Els membres de l'APA considerem importantíssim tenir un IES a St. Hilari. Molta gent ens ha fet arribar també en aquest sentit la seva opinió; podem gaudir dels nostres fills més temps perquè no han de marxar a estudiar fora tan aviat i tot el poble en pot gaudir; els joves li donen vida. Per aquest motiu mantenim contacte amb diferents institucions i col·lectius i demanem la col·laboració de tots, tant per la bona qualitat de l'ensenyament com per arribar a construir l'edifici que ja tenim concedit per la Generalitat. A tots us agraïm l'esforç.

Quant al funcionament, el nostre centre, com la resta de centres, s'està adaptant a la Reforma. Un canvi, per exemple, és l'escolarització dels alumnes fins als 16 anys, alguns potser contra la seva voluntat. Amb el temps es veurà normal acabar l'etapa obligatòria als 16 com ara ho vèiem acabar-la als 14, però de moment comporta alguns problemes perquè a les classes hi ha gent sense ganes. Els pares però hauríem d'explicar bé als nostres fills per què els fem anar al col·legi. No poden estar pel carrer, hi ha manca de feina, necessitaran el títol, fins 16 anys no poden entrar a cap treball... els hem d'ajudar a conèixer les seves habilitats i trobar el millor camí per desenvolupar-les. Amb explicacions de sentit comú i diàleg des de ben petits, els podem ajudar més que no ens pensem; el que no podem fer es portar-los a classe per treure'ns una nosa de sobre; així no els motivem i el seu rendiment és baix.

Un altre canvi es dóna en la Formació Professional. L'antiga FP desapareix, com hem anat veient en els darrers cursos a les comarques de Girona –excepte al Gironès–, i al seu lloc hi haurà uns cicles formatius agrupats en famílies de Grau Mitjà i Superior i al qual tindran accés aquells que hagin aprovat l'Ensenyament Secundari Obligatori (ESO). Aquests cicles han de preparar els joves de cara al món laboral.

Altra cosa seran els de Grau Superior, als quals s'arribarà a través del nou Batxillerat i que permetran anar al treball o a les escoles tècniques.

A Sant Hilari, en un principi ens havien concedit un Cicle de Grau Mitjà, el d'Organització i Gestió, però per no sabem quins arguments, el Departament d'Ensenyament de la Generalitat ha decidit que no el tindríem. No entenem per què l'ensenyament professional ha de ser privilegi de segons quins municipis en detriment de pobles com el nostre que per condicions geogràfiques i d'ubicació ens mereixeríem.

Així doncs, al nostre centre el proper curs s'impartirà l'ESO completa, o sigui, els quatre cursos, el 4t i 5è de la Formació Professional en la branca Administrativa (FP2) i el 1r curs del nou Batxillerat, que s'impartirà en tres de les quatre modalitats de les previstes: Humanitats i Ciències Socials, Ciències de la Salut i Científicotecnològic. Com es pot veure només es deixa de fer l'Artístic, que sols s'imparteix a Olot i a Girona.

Alumnes de l'IES que van participar al Cros de Sant Hilari

Pel que fa a les activitats, en el curs passat vam fer cros i atletisme, i de cara al proper intentarem afegir-ne d'altres com futbol sala, teatre, dansa, música... tot dependrà del nombre d'alumnes que s'hi apuntin i entre tots decidirem quines són les més adients.

St. Hilari Sacalm.- Estiu del 97.

Estimada Laura,

Espero que a l'arribada d'aquesta carta tu i la teva família estigueu tan bé com sempre i, si pot ser, millor encara.

Després de rebre la teva carta, ja fa una setmana, m'he decidit a escriure't, més que res per explicar-te com em van les desitjades vacances d'estiu. I com molt bé t'imagines no em poden anar millor, encara que per cert el temps no ens acompanya massa. Però encara que et pugui semblar estrany haig de reconèixer que ja trobo a faltar l'institut. Sí, ja ho sé, tot just acaba de començar l'estiu, però no ho puc evitar. Ja saps com sóc jo! Necessito estar ocupada, passar dia rere dia amb els companys de classe que al cap i a la fi, són els meus companys de veritat, xerrar i fer la guitza als professors i tota la pesca.

El curs a més, ha estat molt important, pletòric de novetats, com l'any, que ha estat el primer en el que hem tingut institut a St. Hilari, i tot i que encara no té nom, està força bé. Però aquest no serà l'institut definitiu al poble, ja que està previst fer-ne un de nou, als Campaments. Haig d'afegir també, que el estar allunyat del nucli urbà ens dóna més llibertat a l'hora de realitzar algunes de les activitats a l'aire lliure.

A la teva carta et queixaves del tracte tan fred i distant que tenies entre els teus professors, jo en canvi, en aquest aspecte no hi tinc cap problema ja que considero que la relació ab ells és molt oberta i amistosa, tot això fa que l'ambient a classe sigui més agradable.

Acabo de rellegir el que porto escrit fins ara i m'he adonat que et parlo més dels estudis, que de les vacances, però com t'intento dir ja fa una bona estona, que aquest institut i tota la gent que per una raó o una altra estan relacionats amb aquest món tenen un sentit especial per mi.

Bé, Laura, m'acomiado esperant no haver-te avorrit amb aquesta carta tan "estudiosa" i esperant també que m'escriguis aviat.

Ester

P.D.: ***Després de tot el que t'he explicat sobre l'institut, a veure si t'animes i véns a estudiar a aquí.***

Olivia Carreras Fàbregas

LA MEVA LLUM

Silenci! Que no el sents? No sents l'humil gemec del meu opac sospir? No sents com les meves parpelles es tanquen com un núvol de cotó enfosquint la blancor somorta dels meus ulls? Afany solemne de jugar a aquest inútil joc d'incomprensió. Sents un somrís inert que s'escapa d'un cor d'expressió híbrida, patètica? És el meu món inhòspit i rònec. Fusió de tu i jo en la nostra eternitat.

Mirada perduda: la facció del meu destí. Certament esgarips de tortura. Fosca remor de boira insonora, silenciosa com un paratge plujós d'hivern. Quietud ombrívola d'un capvespre que vibra a l'encès d'una nova estrella.

Silenci! La veus? No veus aquesta llum tènue, de tonalitat esmorteïda, que prova de deixondir el meu món sense esperança? Cementiri d'ombres; nimfa misteriosa que canta a l'unísson amb la lluna apagada en les tenebres del meu infern.

Desolador? No. Màgic? potser sí. És la meva inseguretat que es protegeix entre joves llàgrimes. D'on brollen? Dels meus ulls plens de vida? Quina ironia. Que bonica aquesta llum brillant, oi? No notes com si s'apoderés del teu esperit? Crec que la porto a dins, aquesta llum. Què puc fer? La faig fora? És que em fa sentir tan bé! És aquí, en les meves entranyes. Ara es mou. Quina sensació tan viva!

Silenci! És meva. No la vull compartir. Et necessito tant! M'utilitza. Creus que ho faig bé? I si no, tant se val: ja n'aprendré, Creus que m'estima, que es capaç de tenir sentiments? L'envejo. Segur que és menuda encara. Tant se val, ja creixerà. Si jo ho vull, la meva llum creixerà. Però, ho vull, oi? Creus que ho faig bé?

Ssshhh... no sents el silenci a l'altra banda del soroll?

Cristina Javierre

Finalista del concurs de redacció del Diari de Girona.
IES SANT HILARI

EL GRUP DE VOLUNTARIAT SOCIAL A SANT HILARI

Valors humans

Voluntariat

«Donar generosament quelcom d'un mateix és enriquir els altres.»

Abans de parlar-vos d'aquest grup, volem definir el concepte de voluntariat social. Per voluntariat social entenem un conjunt de persones que actuen de forma solidària dins el seu entorn social, sense cap interès econòmic, i que estan incloses en el marc d'una organització de grup. En aquest sentit, és evident que com més entitats o grups de voluntariat (cultural, mediambiental, esportiu, de cooperació internacional, etc.) hi ha en un poble, més maduresa i cohesió s'aconsegueix com a comunicat. El voluntariat és un canal molt fructífer de participació ciutadana.

Com diu la "Carta del Voluntariat", redactada a l'octubre del 1995 al I Congrés Català del Voluntariat, el fet de ser voluntària o voluntari ens obliga a un seguit de deures:

1. Cooperar en la consecució dels objectius del programa on participi per al compliment dels compromisos adquirits dins de l'organització.
2. Realitzar l'activitat a què s'ha compromès amb responsabilitat, bona fe i gratuïtat, donant suport de manera activa a la seva entitat i respectant les normes internes de funcionament.
3. Observar les mesures de seguretat i higiene reglamentades i aquelles que siguin adoptades per l'entitat.
4. Rebutjar qualsevol contraprestació econòmica o material que li pugui ser oferta pel beneficiari o per tercers en virtut de la seva actuació.
5. Mantenir la confidencialitat, sense perjudici dels drets de la persona, de les informacions rebudes i conegudes en el desenvolupament de la seva activitat, tant respecte dels beneficiaris com de l'entitat.
6. En cas de renúncia, notificar-la amb antelació o continuar l'activitat fins que puguin adoptar-se les mesures necessàries per evitar perjudicis greus al servei.

Per altra banda, ens dóna els següents drets:

1. Obtenir informació de l'entitat on col·labora, sobre el funcionament, les finalitats i les seves activitats, suport en l'acció voluntària i mitjans per tal de poder exercir-la de forma convenient.
2. Rebre la formació necessària per al desenvolupament de l'activitat.
3. Ser tractat sense cap tipus de discriminació i amb tot el respecte a la seva condició i creences.
4. Gaudir de l'acreditació suficient com a voluntari davant de tercers i obtenir certificació de la seva participació en els programes.
5. Participar activament en l'elaboració, planificació, execució i avaluació dels programes i activitats on col·labori, amb el reconeixement social de la seva activitat.
6. Ser coberts dels riscos derivats de l'activitat que duu a terme com a voluntari i dels danys que, involuntàriament, podria causar a tercers per raó de la seva activitat.
7. Rescabalar-se, si ho vol, de les despeses que li pugui ocasionar l'activitat voluntària.
8. Acordar lliurement les condicions de la seva activitat voluntària i el compromís de les tasques definides conjuntament, el temps i horari que hi podrà esmerçar i les responsabilitats acceptades per cadascú.

És bo recordar que cada 5 de desembre es celebra el Dia Internacional del Voluntariat.

El grup de voluntariat de Sant Hilari, vol explicar breument com funciona. Aquest grup va crear-se ara fa tres anys, a partir de la proposta dels serveis socials. A través d'una persona que actua com a coordinadora del grup, ens trobem de forma periòdica per tal de posar en comú les propostes, problemes i solucions que van sorgint. Hi ha una col·laboració amb els serveis socials (assistents i educador), que assessoren i donen suport al grup. També es fan trobades esporàdiques amb altres grups de treball social del poble (Càritas) o xerrades de divulgació (CAP, Llar de Jubilats). El tema de la formació és especialment important: és per això que hem participat en alguns dels cursos d'iniciació organitzats per l'Institut Català del Voluntariat (INCAVOL, telèfon d'informació del qual és el 900 30 05 00). La feina concreta que hem anat fent durant aquests anys s'ha centrat en l'atenció i acompanyament a persones amb disminucions físiques i a persones d'edat avançada. S'ha creat també un espai de taller-ludoteca dirigit a infants i joves.

Si voleu més informació sobre aquest grup o us interessa col·laborar-hi, us podeu adreçar a la Casa de Cultura o als serveis socials del poble. Igualment, si us cal rebre el nostre ajut solidari, podeu demanar-lo. Sens dubte, la disponibilitat i el compromís són dos aspectes més a tenir en compte a l'hora de fer-se voluntari social. Això no vol dir que calgui una gran disposició d'hores; si una persona només té una hora al mes, per exemple, pot actuar com a voluntari social: només caldrà que atengui el compromís que hi hagi adquirit.

Des d'aquesta pàgina us volem dir que quants més siguem, més persones podrem atendre i més serveis podrem donar.

AULA D'ART 1997

L'AULA D'ART A LA COOPERATIVA

El fet de poder disposar de molt més espai en els locals de la Cooperativa, ha provocat que poguessin entrar una setantena d'alumnes més a treballar amb comoditat.

El curs 96-97 ha estat pletòric, fins el punt que sense adonar-nos-en ha finalitzat.

Arribada l'hora de fer balanç, cal dir que són moltes les coses realitzades en aquest curs i això fa que sigui una mica especial.

Aquest any hem consolidat el tema del paisatge, que era una assignatura que teníem pendent. També per primer cop l'Aula d'Art ha tocat la fotografia amb temes puntuals com la realització de fotogrames, el revelatge en blanc i negre, etc. En els treballs manuals, l'Aula d'Art dóna especial importància al tema del reciclatge per l'experiència que suposa per als nostres alumnes.

ESDEVENIMENTS

El 31 de novembre, el president Jordi Pujol va visitar el nostre poble i aprofitant l'avinentesa, va venir a veure la Cooperativa; el President va encoratjar-nos a seguir amb la tasca.

Quan als concursos, l'Aula d'Art va presentar un grup d'alumnes (mitjans) a la convocatòria que feien els organitzadors del Via Crucis, pensant en l'experiència que adquiririen. Es va aconseguir un tercer premi, concretament pel treball de l'Alba Donadeu. Per lliure, es va presentar l'Irene Mir, alumna de l'Aula, que va obtenir el primer premi.

En el concurs de pintura ràpida que es va celebrar per Setmana Santa, on la competència va ser realment dura, vam obtenir un accèssit gràcies al treball de Llívia Escolà.

En el Nacional, Ricardo Lisboa es va classificar en primer lloc amb el tema del tràfic.

Vint-i-cinc de maig. Amb motiu de la marató del DRAP'ART que va tenir lloc en el Centre d'Art Contemporani de Barcelona, l'Aula d'Art va sol·licitar als organitzadors del certamen la possibilitat de participar-hi. Vam ser l'única escola participant ja que la resta eren grups o artistes que anaven per lliure. Vam anar-hi amb els alumnes del grup mitjà que tenen entre 10 i 12 anys. El projecte que presentàvem es deia *Reciclart,* i consistia en un conjunt de peces que vam obtenir transformant, per mitjà de vapor, unes ampolles de PVC. D'aquesta manera, vam construir vaixells, cotxes, escultures, etc... que una vegada pintats feien força efecte. Seguint amb el Drap'Art, els artistes van participar en una competició on s'havia avocat tota mena de deixalles en un gran piló que havien de convertir en objectes artístics, etc. Veure aquella gent amb la seva manera de fer, l'ambient que es respirava, aquell aire d'agermanament entre grups, la manera de vestir d'alguns,... va significar un bon alicient i va fer d'aquesta experiència, un espectacle difícil d'explicar. Hi havia algun grup musical, gent amb màscares que no parava de ballar, una orquestra, etc.

Va ser, doncs, un certamen molt interessant i divertit, amb molt i variat públic. Els nostres alumnes s'ho van prendre molt seriosament, van tornar amb moltes idees i, a part de passar-s'ho d'allò més bé, se'n van endur un bon record.

Del 7 al 12 de juny. Primera exposició dels alumnes de l'Aula d'Art a la Casa de Cultura de Girona. Va ser presentada pel director de la Casa de Cultura, el Delegat de Joventut i autoritats de Sant Hilari. Va ser possible realitzar-la gràcies a l'ajuda del consistori, dels pares dels alumnes i, com no, dels mateixos alumnes. L'exposició va ser molt variada i de gran envergadura, ja que el local és molt gran. Es van poder exposar fins a 140 obres, de tamanys i formats diferents i amb una destacada diversitat de tècniques. Va ser important per a nosaltres el fet de poder exposar a fora representant el poble i mostrant el nostre treball.

Exposició a la Casa de Cultura de Sant Hilari del 13 al 22 de juny de treballs de final de curs dels alumnes de l'Aula d'Art.

Aquesta exposició de clausura del curs té com a finalitat presentar alguns dels treballs realitzats per cada alumne procurant que la diversitat de l'obra sigui enriquidora per l'exposició. Els actes van ser presentats per l'alcalde i la consellera de cultura. La presència dels monitors així com també dels alumnes van crear un ambient molt agradable. El lliurament de les carpetes i diplomes als alumnes és també un acte a destacar, així com veure l'obra emmarcada i exposada.

En acabar, l'Ajuntament va oferir un refrigeri a la concurrència, la qual cosa es va aprofitar per portar a terme les preinscripcions i fer una mica de tertúlia.

Del 23 al 29 de juny, a la Casa de la Cultura de Sant Hilari, vam fer la segona exposició de *Reciclart,* que va ser molt visitada i interessant.

Curs 97-98. S'intentarà que tothom qui vulgui pugui assistir a uns possibles minicursos de gravat, seguir amb la fotografia i allargar l'experiència del reciclatge. No obstant, cal dir que els cursos de dibuix i pintura segueixen endavant com cada any.

Per acabar, voldria recordar als interessats que és imprescindible omplir els fulls de preinscripció a la Casa de la Cultura, donat que les places queden cobertes molt ràpidament.

Esperant no haver-me allargat massa i en nom del meu company Joan Escolà i jo mateix, així com dels nostres ajudants i col·laboradors, aprofito per desitjar-vos unes bones vacances i també una bona Festa Major.

Joan Mir

DESPRÉS DELS CINQUANTA ANYS

Com cada any al començar l'escrit de col·laboració per al programa de les Festes ens preguntem: i de què parlarem enguany?

Vàrem fer pels volts de novembre passat la celebració de les «Noces d'Or» de la coral, una commemoració que, creiem, va ser bona en tots els sentits. El dia a dia, durant tot l'any, ha transcorregut rutinàriament. Volem, però, exposar-vos un fet que ens va passar aquesta primavera, perquè ens va agafar en fora de joc i ens agradaria clarificar-lo amb vista al futur.

Ens van demanar, abans de Pasqua, de participar en un concurs de caramelles a Peralada, amb l'única condició que fossin caramelles autèntiques, o sigui, cançons i corrandes dels anys de la picor, ancestrals i antigues.

Ens hi prestàrem amb molt de gust, però els organitzadors ens digueren que allò que cantàvem no eren ben bé caramelles o almenys no pas com les que ells demanaven. Ignorem si finalment la trobada es va dur a terme amb altres corals que en cantessin de genuïnes.

Després de la impossibilitat de participar-hi, per la raó esmentada, i com que les cançons que solem cantar no són d'aquesta mena, ara ens preguntem si algú coneix aquestes melodies o bé sap on les podem trobar.

D'altra banda no estem segurs si val la pena recordar-les avui. Tanmateix, si les volem reviure ens demanem si el Departament de Cultura de la Generalitat ens podria explicar on trobar-les o bé facilitar-nos-les.

Sense voler parlar amb to de censura ens preguntem si el Departament de Cultura n'ha fet difusió. Car de fet nosaltres som els primers interessats a recuperar aquestes cançons antigues, però hauríem de saber com obtenir-les.

Des d'aquesta pàgina demanem a la regidoria de Cultura de l'Ajuntament que faci els possibles per ajudar-nos a trobar les autèntiques caramelles i poder retornar als orígens d'aquestes músiques, ja que seria una novetat i, a més, difondríem els nostres costums i tradicions. Esperem, si és possible, una resposta. Potser serà més fàcil fer les gestions que calguin des de l'Ajuntament. Si ho aconseguíssim, la coral es revitalitzaria i el nostre repertori augmentaria, cosa que a tots ens convé.

Els Nois Alegres

L'alcalde lliura una placa amb l'escut d'or al president de la Coral, Jaume Brugués.

Racó poètic

POBLE HILARIENC

Quan en un jorn de torment;
l'angoixa ens aclapara,
quan ens envaeix el sentiment
d'impotència i de ràbia...
Quan enmig de la solitud,
quan enmig de la foscor,
només s'hi entreveu inquietud,
angoixa, tristesa i por...
Quan només s'albira
incertesa en l'horitzó,
quan es pensa que a la vida
no hi ha lloc per a la il·lusió...

Com s'agraeix la mà amiga
que acompanya en el dolor
que com una espuma il·lumina,
tènue llum en la foscor.
Com s'agraeix la tendra mirada,
el senzill gest de pau i amistat,
la companyia tan preuada,
les mostres d'amor i solidaritat.

Poble que cantes i balles
al digne so de la pau,
poble que, valent, no calles
i defenses els del teu cau.
Poble que un dia sortires
al carrer per la veritat,
poble que desterres mentides,
brasa i caliu de solidaritat.
A tu, poble meu, et dedico
eixos versos curulls d'amor,
a tots, hilariencs, us felicito
i us desitjo, de la vida, el millor.
I si mai us manca l'esperança
o sentiu que la por us pren,
crideu fort que sense recança
us farà costat el poble hilarienc!

Carme Timoneda Gallart
Agost de 1997

LLOANÇA AL MAR

A Juan Mimó
Un gesto es un poema

A la gent de muntanya
ens agrada mirar el mar,
de dies la gent que s'hi banya
de nits els reflexes del far.

Cada matí el sol s'hi emmiralla
amb la seva llum refulgent,
mentre la lluna de color palla
hores i hores hi dorm plàcidament.

Les ones es tornen escuma
quan s'estrellen al pedregam
i la sal que l'aire perfuma
i els musclos agafats al rocam.
Es gronxen les velles barques alegrement
esperant l'hora d'anar a pescar;
coneixen temporals de foc, aigua i vent
que, a voltes, no poden superar.

Passen rasant les blanques gavines,
castells de sorra fan els infants;
d'altres juguen amb belles petxines
i els "biquinis" alegren els vianants.

Recolzat en una barca, em sento mariner;
trepitjo la sorra i l'escuma joguinera
i tinc ganes de cantar aquella cançó que sé...
tan catalana, nostra i marinera... EL MEU AVI.

Josep Brugués Corbera

AL MEU FILL JOAN

Tenim un pis a Sant Hilari
que és el més bonic del món.
S'hi poden prendre banys de lluna.
S'hi poden prendre banys de sol.

Tot és clar, tot és ple de verdor.
Un gall ens canta el bon dia.
Les campanes trenquen l'aire
amb dolça simfonia.

Un fill, perdut, molt en gaudia.
Muntanya amunt o avall,
fent camins, buscant dreceres
o cap a la font Picant.

De ses empremtes, si anem cercant,
n'hi trobarem constància,
perquè eren fortes i nobles
amb ulls plens de bonança.

Però, continuaran els seus fills,
seguiran ses petjades
i per aquests trencalls pensaran
amb l'amor del seu pare.

Sant Hilari, mai no ens l'oblidis,
guarda d'ell un bon record,
ja que ell ha deixat la vila
portant-la ben dins del cor.

Joan, fill estimat,
per què te n'has anat?

M. Teresa Sirera
Maig de 199

LA FONT D'EN GURB

Está la fuente que reboza otoño,
las hojas, desatadas,
dejan caer sus últimos esplendores
sobre la tierra fría,
está Noviembre ensimismado,
lleno de sueños, pobre,
agotado como siempre...
Pero algo más abatido;
pues vaga por las ramas
como un rumor de alas
en vuelo lento, casi perezoso,
pero de imposible dilación,
que surca, no sé que aire de huida...
Un halo triste, misterioso y mudo,
subyuga el otoño casi desnudo
de este rincón de aparente pobreza.
Parece que el sol
ha olvidado las horas y los días,
¡A dónde has ido sol,
has dejado la fuente tan sombría!...
Detrás de cada flor
hay una sombra de recelo.
Los árboles, como el chorro de agua,
desgranan un dolor
de trinos sin garganta
sobre las amplias manos de la tarde,
esta tarde tan gris
que sobrecoge, que invita, que contagia
un adiós abrumado, conmovido,
porque un pájaro se ha ido
para siempre.
El corazón presiente
y se desnuda
y sube al carro del fatal olvido
una vez más guiado por la celosa muerte.

M. Ruiz
Noviembre de 1996

EL ABUELO Y LA NIÑA

Era una oscura habitación,
una cama en un rincón,
la niña entró despacito:
–Hola, abuelito.
El abuelo apenas se movía,
ni oir ni ver parecía;
pero su mirada buscaba
aquella vocecita que le hablaba.
–Hola, preciosa
¿qué quieres? ¿preguntarme alguna cosa?
Sí, abuelito, ¿cuándo te veré, como cada día
paseando como tú solías,
con tu mirada "chica", tu bonito gesto,
con tu sombrero cordobés puesto,
por el sol de la acera, abuelo?
El abuelo, como el que busca un consuelo,
buscaba con los ojos su sombrero,
hacía ya un mes entero
que no lo había descolgado,
ya casi lo había olvidado:
–¡Ay, mi niña, no me volverás a ver!
Apenas me puedo ya mover;
pero voy con el pensamiento,
¿sabes?, el recuerdo es más veloz que el viento
y puedo ir donde quiera...
–Abuelito, tu mamá ¿cómo era?
¿cómo era tu niñez?
explícamelo otra vez.
El abuelo, con su escasa sonrisa,
se erguía en la amolhada sin prisa:
–Mi mamá... era una estrella del amanecer,
lo primero que mis ojos pudieron ver
cuando empecé a entender, de una en una,
todas las cosas del cielo de mi cuna.
Mi mamá... era como una luna
que no dejaba de sonreír,
siempre llena, siempre dispuesta a venir
cuando yo la reclamaba.
Recuerdo que siempre me cantaba
hasta que yo me dormía...
–Abuelito, ¡tu mamá era como la mía!
tu mamá, ¿cómo se llamaba?

–Mi mamá... *–el abuelito continuaba–*
se llamaba Clara, y bajo su amor creciente
mi niñez pasaba sonriente.
La ropa que yo tenía,
mi mamá me la cosía;
nunca faltaba un zurcido
en todo lo que he tenido,
pero yo era feliz por aquellas calles
de mi pueblo. Tenía lo más importante, ¿sabes?
–¿Qué tenías, abuelito? ¡dilo ya!
–¡El amor de mi mamá!
Y tu, lo tienes también, bonita.
Tenía tus años, más o menos,
y ya tenía mis ojos llenos
de mi mamá, de mi casa, de aquel cielo...
–¿Era muy grande tu pueblo, abuelo?
–¡Qué va! Aquel pueblecito mío
era chiquitito. Se llama Montefrío,
no muy lejos de Granada...
¡ay, se me perdía la mirada
entre aquelas hermosuras!
¡Ni las mejores pinturas
encontrarán el color
de la más humilde flor
de los huertos de Granada,
¡donde perdía la mirada!
¡El tiempo va tan deprisa...!
Era toda una sonrisa
aquella atenta carita,
parecía una mujercita
que todo lo comprendiera:
–Abuelito, si pudiera,
el tiempo atrás volvería
y esa flor yo te daría...,
pero dime, abuelo,
¿por qué miras tanto el suelo?
¿recorres aquellos años?
–Sí, estoy bebiendo en los caños
transparentes de la memoria.
–Abuelito, sigue con tu historia,
cuéntame cómo eras de mozuelo;
mamá dice que eras guapo, abuelo.
¿Cómo era la abuela? ¿Era bonita?
–Sí, peró murió, ¡pobrecita!,
al dar su tercera flor.
Era el rosal de mi amor
y un mal viento lo arrancó,
lo dejó mustio, se lo llevó...
¡para nunca más volver!
–Abuelito, quiero ver
su foto, esa que tienes
tan bien grabada en tus sienes,
la del rosal de tus rosas.
–Ahí andará entre mis cosas;
si la quieres... ya te la doy,
nada puedo llevarme a donde voy
–Sí, ya lo sé, te vas al cielo,
y allí la tendrás a ella, ¿verdad, abuelo?
Porque era buena, ¿eh que sí?
Mi mamá me ha dicho que sí,
que los buenos van al cielo
y que allí te espera, abuelo.
Anda, niña, estoy cansado,
ve a jugar; hoy es un día soleado
y te esperará tu amiga.
–No abuelito, siga, siga...
El abuelo en su esfuerzo sonreía,
escondía su tristeza, no sabía,
ni podía decir lo que pensaba,
sonreía, sonreía y la miraba,
¡cómo decirle que no!
El abuelo siguió hablando.
La niña estaba escuchando
decididamente atenta.
No podía darse cuenta
que él no tenía ya ilusión,
que sólo quería un rincón
donde ir con su ataud;
le gustaba tanto la quietud...:
–¡Sí, mi niña!, pronto moriré
y con ella marcharé,
y en un rincón silencioso
descansaré junto a ella, dichoso,
en un rincón callado, ¡muy callado!
porque estoy cansado, ¿sabes?,
¡muy cansado!
Los ojos de la niña relucían
como estrellas. Dos lágrimas caían
por sus mejillas rosadas,
¡dos flores parecían recién regadas!
–Pero, niña, tú no llores,
yo quiero que tus ojos sean mis flores
y flores tristes yo no quiero,
¿llorar, por què? ¿por qué muero?
La vida es sencilla, como quererte,
y así de sencilla es la muerte.
El nacer lleva a los corazones alegría
y el morir... deja caer nieve fría,
nieve triste, blanca y silenciosa,
pura como tú, preciosa,
y en esta pequeña cabeza
no hay sitio para la tristeza

que por mi se ha de pasar.
¡Venga, deja de llorar!
Levanta más la persiana
para que entre más luz. La mañana
se está nublando y... parece
que sea la tarde y que anochece,
o... ¿quieres irte un ratito?
–No, no, sigue abuelito,
cuéntame cuándo saliste
de tu pueblo..., cuándo te fuiste...
–Sí, sí, a "Las Peñuelas",
a ganar las habichuelas
de la forma que sabía;
a trabajar todo el día,
de sol a sol, en la tierra.
Eran tiempos de posguerra
y todavía se soñaba con el pan blanco.
Pocos tendrían en el banco...
ni una peseta guardada.
En aquel tiempo no había de nada,
pero yo, en aquel cortijo,
encontré pan y cobijo
para tu madre y tus tíos;
tres luceros... ¡hijos míos!
Allí crecieron y hasta que se casaron,
allí siempre trabajaron...
en lo que yo trabajaba;
si había que segar, se segaba,
si había la aceituna, la aceituna;
no había faena alguna
que no supieran hacer,
y, a pesar de ser mujer,
tu madre no se achicaba.
Año tras año pasaba
y sin darme cuenta yo...
En la niña se cambió
la tristeza por intriga:
–Abuelito, siga, siga,
cuéntame cuando mi padre
se enamoró de mi madre,
cuando se daban el besito.
¿La regañaste, abuelito?
–¡Ay, mi niña!, no podía,
muy pocas veces reñía
a la niña de mi casa.
Por un beso... nada pasa,
yo sabía que la quería
y ella le correspondía,
eso es algo muy bonito,
¡qué magia tenía un besito!
–Abuelo, ¿iba a verla cada día?
–No, porque no siempre podía,
pero tu padre... *–sonreía al recordarlo,*
parecía contemplarlo–
¡tu padre era "la puñeta"!
Vino un día en bicicleta
desde donde trabajaba;
no recuerdo dónde estaba,
se iba bien lejos algunos años,
no sé si era el cumpleaños
o el santo de tu mamá,
pero vino desde allá
después de un día de faena,
para él valía la pena...
¡ya ves!, son las cosas del amor,
y el corazón ¡da un vigor...!
–Abuelito, ¿qué le trajo?
–Después de un día de trabajo...
no sé qué podría traer.
Sólo la venía a ver,
tu madre nada esperaba;
sabía muy bién dónde estaba,
se conformaba con verlo,
con hablarle, con tenerlo
un ratito junto a ella
contemplando alguna estrella,
pues son todos los amores
¡magníficos soñadores!
Y colorín colorado...
la historia se ha terminado.
–Abuelito, ¡cuánto me ha gustado!
–Anda, bonita, quiero descansar,
vete un ratito a jugar...
–Pero, abuelito, no me has contado
lo del perro y el arado,
ni lo de aquella Nochebuena...
–Anda, nenita, sé buena,
tu amiga te esperará.
–Sí, abuelito, me voy ya.
¿Quieres que te baje la persiana?
Adiós abuelito, hasta mañana.
...Y despacito salía
la pequeña enamorada.
Horas más tarde moría
el abuelo. Ella jugaba.

M. Ruiz
Agosto 88

L'ASSOCIACIÓ ESPANYOLA CONTRA EL CÀNCER és una institució de caràcter benèfic, sense ànim de lucre i declarada d'utilitat i d'interès públic.

A nivell nacional, l'AECC forma part de la Comunitat Europea i col·labora amb l'Associació Europea de les Lligues Nacionals Contra el Càncer (UICC), de la qual n'és membre, així com amb altres organismes i institucions públiques i privades, amb l'objectiu comú de lluitar contra el càncer en tots els seus aspectes. També presideix l'Associació de Lligues Iberoamericanes contra el Càncer.

Constituïda el 1960 a Girona, desenvolupa la seva activitat arreu de les comarques per mitjà de les seves Juntes Locals. Està formada majoritàriament per persones voluntàries que treballen desinteressadament per oferir un servei a la societat.

Els ingressos que l'AECC obté es destinen, íntegrament, per atendre les necessitats de les comarques gironines.

Les activitats que l'AECC desenvolupa són molt diverses i estan orientades fonamentalment als següents conceptes: ajudar el malalt i la seva família, prevenció i diagnòstic precoç, informació i educació sanitària, rehabilitació i reincorporació social de persones afectades pel càncer (mastectomitzades, ostomitzades, laringectomitzades), investigació i formació professional.

L'AECC de les Comarques Gironines està formada per diferents departaments d'atenció al malalt. Cada un d'ells assumeix funcions diverses:

– Departament d'Ajudes Socials. S'atorguen ajudes de tipus econòmic (dietes i desplaçaments, medicació i pensió alimentícia...) i de tipus socials (cessió en caràcter de préstec de matalassos i coixins antiescares, lloguer de llits articulats i sessions de massatge de rehabilitació). Programa de Voluntariat, destinat a pacients i familiars, tant a nivell hospitalari com a nivell domiciliari. Per últim, el Departament gestiona les ajudes d'un servei de Treballadores Familiars a domicili.

– Departament de Psicologia. Les diferents àrees de les que s'ocupa aquest Departament són:

· Activitats de prevenció primària (prevenció de l'hàbit de fumar i cursos de deshabituació al tabac, activitats informatives dirigides a la població en general, com ara xerrades i conferències...).

· Programes d'ajuda psicològica (programa "Seguir Endavant", destinat a dones operades de mama i programa "Rehabilitació per Laringectomitzats", destinat a persones que han sofert una laringectomia).

· Atenció psicològica: ajuda directa individualitzada a pacients i/o familiars a la Seu de l'AECC de les Comarques Gironines, a l'Hospital "Dr. Josep Trueta" de Girona i al domicili de les persones afectades.

· Formació i recolzament dels voluntaris en aspectes específics.

· Investigació en psicologia oncològica.

– Telèfon "Escolta'm" (900 12 17 87). Es tracta d'una línia gratuïta que està atesa per persones qualificades en els diversos aspectes sobre els quals els malalts i llurs familiars poden demanar informació i recolzament mèdic, legal, religiós i psicològic.

Aquest telèfon està disponible de dilluns a divendres, de les 15,00 a les 19,00 hores.

A Sant Hilari també hi ha una junta que representa l'AECC i que, per tant, pot atendre totes aquelles consultes i orientacions que calguin.

Si algú o alguna hi està interessat o n'ha de fer ús, pot passar per la Casa de Cultura, on se li donaran les instruccions oportunes.

oluntaris Ambientals de la Selva

NOMÉS UN COMPROMÍS

Et lleves de bon matí. Avui vols trencar la monotonia d'un dia qualsevol, vols esborrar les corredisses a les quals et sotmets cada dia. Necessites respirar i saps que això només ho pots fer si t'allunyes del teu tarannà diari.

Penses que ja és hora de posar fil a l'agulla i donar activitat sana al teu cos. Surts amb la bicicleta i et dirigeixes cap als afores de la vila. És aviat i no corre gairebé ningú pels carrers, no passen cotxes; saps, en el fons, que aquesta tranquil·litat no es pot comprar amb tots els diners del món.

Prens una carretera no gens transitada, una de les que ha deixat de tenir importància prioritària per entrar i sortir del poble. Ara la quietud es fa molt més exhaustiva en el teu camí. Avances lentament, però de sobte t'atures en una vora de la carretera i observes el mosaic que s'estén als teus peus i que t'acompanya amb constància en la teva ruta. Certament, et trobes davant d'una catifa de vegetació que no canviaries per res i et reafirmes en la importància que té la conservació del nostre patrimoni natural a tots nivells.

Fem dissabte 97 "Només un compromís"

Restes immòbil durant els minuts en què et trobes immers en aquests pensaments, però decideixes continuar. Vas baixant carretera avall a poc a poc, gaudint de l'aire matinal que t'acarona el rostre. De nou, però, t'has d'aturar. Entres en un replà que s'obre al costat de la carretera. Saps que no t'hauries aturat però ho fas perquè els teus ulls no donen crèdit al que veuen. La imatge ara és totalment contrària a la que havies observat més amunt, per bé que també es tracta d'un mosaic, un mosaic compost amb tota una sèrie de peces que un bon dia van ser d'ús personal però que sota la irresponsabilitat d'aquells que se'n van servir es van convertir en residus no reciclables i distorsionadors del medi ambient.

Una vegada més sents gran impotència davant d'un fet com aquest i et preguntes perquè molta gent encara persisteix en la no preservació d'un medi tan important per a la vida humana.

Papers mig enterrats al sòl, llaunes premsades, ampolles de plàstic trossejades, cartrons de tetra-brick...; tot aquest panorama a l'entorn de les restes cendroses del que possiblement va ser un foc festiu... I jo em pregunto, quina va ser aquesta festa si el que n'ha quedat és un conjunt de deixalles i porqueria que no té altra funció que malmetre la nostra natura?

Potser és que tots plegats tenim molt camí per córrer!

Sí, ja sabem que aquest camí és feixuc però de mica en mica cal aconseguir una sensibilització que no trontolli, sustentada per conviccions fermes de persones compromeses en la preservació del medi ambient.

El nostre compromís pot fer-se present a diferents àmbits, des d'evitar que els nostres boscos es converteixin en abocadors incontrolats fins a vetllar en la nostra pròpia consciència per a què les nostres accions puntuals contribueixin al manteniment de la recollida selectiva de les escombraries.

Així doncs, des del Voluntariat Ambiental de la Selva llancem una crida per a què la nostra entitat tingui raó de ser any rere any, contribuint en la conscienciació de totes aquelles persones que volen donar-se per una causa justa. Val a dir que cada any intentem fer-nos més presents en la vida del nostre poble muntant noves activitats que, de ben segur, a llarg termini donen el fruit que n'esperem.

Podríem esmentar el Fem Dissabte, amb el qual la neteja al bosc adquireix un paper sensibilitzador i alhora ens fa adonar de la irresponsabilitat d'altri; també ha tingut rellevància la campanya de recollida selectiva d'escombraries que s'ha portat a terme a diferents pobles de la comarca de la Selva, així com la valoració d'aquesta, realitzada a través d'enquestes que han estat difoses per mitjà de les escoles. I com no, ens cal parlar també de la 1a Fira d'Intercanvi que ha tingut lloc a la nostra vila, fira en la qual els diners no hi cobren importància sinó que és l'intercanvi d'objectes personals el que ens fa adonar de les moltes coses inservibles que podem arribar a guardar sense una finalitat funcional, o bé de llençar, sense tenir en compte que poden ser de gran utilitat per a qui no en disposa.

No, no ens podem acovardir, hem de tirar endavant totes aquelles iniciatives que serveixin per a què tots plegats valorem què tenim i què volem tenir realment. De tenir, ja tenim molt, un entorn natural que no té preu; ara bé, de nosaltres depèn el compromís de conservar-lo i arribar a fites importants.

Vetllem, doncs, per a què una passejada en bicicleta no suposi un desànim col·lectiu!

Sònia Miquel
Voluntaris Ambientals de la Selva

Les Guilleries Associació de Promoció i Educació Mediambiental

Seguiment de la vida en el medi aquàtic, l'aquiari a l'aula

L'Escola de la Natural, tal com se la coneix des de fa 16 anys a Sant Hilari i rodalies, continua endavant amb l'educació ambiental i la seva promoció en tots els àmbits i per a tothom, i com sempre el nostre camp d'acció prioritari i principal és el nostre municipi.

Dins l'àmbit escolar

És per això que cal destacar, a part de les escoles que vénen d'arreu de les comarques catalanes, en especial les gironines, gràcies a la subvenció de la Diputació de Girona que ja fa varis anys tenen els centres d'ensenyament que realitzen les nostres activitats, a través de la campanya de "La natura a l'escola", l'especial participació de l'Escola Pública Guilleries amb itineraris sobre el medi aquàtic i el seguiment del desenvolupament de la vida en aquest medi amb aquaris a les aules de cicle inicial.

Tot i que durant aquest curs malauradament no s'han realitzat els "tallers de natura i educació ambiental" com activitats complementàries de l'APA amb alumnes de cicle superior de Primària, que veníem portant a terme els darrers cursos, si que amb l'equip de mestres i la direcció del Centre estem molt animats a desenvolupar conjuntament un projecte pilot a Catalunya d'ESCOLA VERDA, que ja fa uns dos anys que estem preparant, sota la direcció del Departament de Medi Ambient i amb la col·laboració de la Regidoria de Medi Ambient de l'Ajuntament de Sant Hilari.

També volem remarcar la nova aportació que hem fet aquest curs, amb la posada en marxa de noves activitats com a Crèdits de Síntesi per Secundària amb els Instituts d'Anglès i Maçanet, centrats en el temes de la qualitat de l'aigua (contaminació i depuració de l'aigua) i el passat, present i futur del turisme a les Guilleries. Des d'aquí animem els centres d'ensenyament secundari locals a participar d'aquestes activitats ja estrenades i experimentades.

Durant aquest curs també vam participar en la setmana del Medi Ambient, aconseguint l'exposició "Per molts anys" del Consell de Centres d'Educació Ambiental, del qual formem part, per a la Casa de Cultura.

Dins l'àmbit del Voluntariat Ambiental

La nostra associació coordina aquest col·lectiu de persones que a poc a poc va creixent i consolidant-se, aconseguint col·laboració en els tres camps necessaris per fer realitat aquest camí cap a un futur amb una millor qualitat de vida: directament realitzant activitats, col·laborant en la difusió de les mateixes i donant suport econòmic per poder portar-les a terme (veure article "Només un compromís"). Aquest any ha realitzat la segona part de la *Campanya de sensibilització de la població pel foment de la recollida de les deixalles*, amb el suport del Consell Comarcal de la Selva i la Junta de Residus del Departament de Medi Ambient.

També el *Fem Dissabte* s'ha ampliat amb una *Fira d'Intercanvi* al nostre municipi.

I per a tots els públics, continuem col·laborant en el *Museu Guilleries*, que pas a pas, més lentament del que tots voldríem, va esdevenint una realitat.

Com cada any, a la tardor, obrim una exposició de bolets de les Guilleries, amb la participació de les escoles, restaurants i voluntariat ambiental del nostre municipi.

Dins l'àmbit del turisme ecològic

Quan arriben aires d'estiu, tots els hilariencs ens girem de cara a fora per veure com arriben els turistes. Actualment, estem treballant de valent en aquest camp, des de l'*Associació de Turisme de Sant Hilari*, de la qual personalment hem acceptat formar part de la junta directiva, per coordinar les diferents activitats que s'ofereixen, a la vegada que per ajudar a dinamitzar-la per tal d'aconseguir un turisme respectuós amb la natura de la que en tenim amb escreix; i oferir a més a més, des de la nostra associació d'educació ambiental, una proposta turística amb continguts de cultura mediambiental.

Quan aquesta revista surti a la llum, ja haurem passat les dates de la Festa *Torna En Serrallonga*, en la qual aquest estiu hem posat més il·lusió i esforços que mai, juntament amb molta gent del nostre municipi que hi col·labora i a qui volem agrair un cop més la seva participació: els comerços i bars amb el *Mercat barroc*, els restaurants amb els *menús del bandoler*, les *activitats sobre bandolerisme* i, en especial, tots els actors i dansaires que han fet possible, d'una forma absoluta altruïsta i entusiasta, que el *Ball d'en Serrallonga* s'estreni per primera vegada a Sant Hilari, a can Rovira.

I Fira d'Intercanvi.

Teresa Saló i Jubany
Direcció Tècnica
Les Guilleries Associació de Promoció i Educació Mediambiental

VIA CRUCIS VIVENT

Una vegada més tornem a ser a les portes de la Festa Major i com sempre aprofitem aquest espai del programa de festes per adreçar-nos als nostres convilatans.

Hem deixat la Setmana Santa molt enrere i, com és habitual, al cap d'uns mesos és quant els membres que tenim cura de l'organització del Via Crucis fem una valoració del que ha estat l'edició d'enguany.

Exposició de fotografies

El poble de Sant Hilari pot estar molt orgullós de conservar una tradició tan bella i antiga com la nostra. Aquest any hem deixat el nom de Sant Hilari molt alt i això ho podem comprovar mirant tota la premsa que va aparèixer durant aquells dies i, com no, també en el reportatge que va fer TV3 de més de cinc minuts i que es va emetre al TN vespre del Dijous Sant, on es mostrava com era el Via Crucis Vinent per dins, com era el vestuari, els assajos, els protagonistes, preparatius, etc.

També els resultats finals els vam poder observar en el reportatge que TVE va emetre el Dissabte de Glòria. Si a tot això hi afegim l'espot publicitari que com és costum s'emet per TV3 i C-33 i a totes les emissores de ràdio més importants del nostre país, ens podem donar per satisfets, ja que mai el poble de Sant Hilari havia sortit tant en els mitjans de comunicació com ho ha fet aquesta Setmana Santa.

Com tots sabreu, l'Associació del Via Crucis Vivent i l'Ajuntament hem demanat a la Generalitat que declari el Via Crucis festa tradicional d'interès nacional. Amb això podríem rebre tot el suport i col·laboració de les institucions, i seria una publicitat enorme pel Via Crucis i per Sant Hilari. Però, mentre esperem la resposta, que suposem serà afirmativa, us farem cinc cèntims de les novetats d'aquest any.

En primer lloc, volem fer referència a l'escrit que vam fer l'any passat on dèiem que teníem l'esperança de portar a terme uns projectes. Doncs bé, alguns d'ells ja els hem pogut realitzar.

Una de les principals reivindicacions de la nostra associació era poder disposar d'un local fix per a l'entitat; ja estàvem farts de canviar cada any els equips del Via Crucis de lloc i, a més, es podia deteriorar l'apreciat material del qual disposem. Doncs bé, gràcies a la sensibilitat de l'Ajuntament envers aquest problema, ens ha cedit uns locals molt adequats per guardar i exposar el material del Via Crucis. Gràcies a aquesta oferta del nostre consistori, vam poder exposar per primera vegada el vestuari dels armats durant tota la Setmana Santa a l'antic Hotel Suís pel qual van passar més de dues mil persones.

Una altra de les novetats va ser la recuperació d'un nou

VIA CRUCIS VIVENT

Exposició sobre el Via Crucis a l'antic Hotel Luis

quadre que s'havia fet a principi de segle: l'hort de Getsemaní, que es va representar en un incomparable marc com és el dels jardins de can Rovira.

Un altre èxit va ser la reincorporació durant el recorregut del Via Crucis del cant coral amb la coral Amethysta, que va cantar en dues estacions i a l'entrada dels misteris al temple parroquial, una novetat que va sorprendre la gent.

Després de deu anys de no representar-se, vam tornar a fer el penjament de Judes al Calvari, amb l'anècdota que alguns brètols ens van robar pocs moments abans el mecanisme de seguretat, per la qual cosa vam haver d'improvitzar un sistema molt casolà i per sort tot va anar bé.

Una altra activitat de la Setmana Santa fou el concurs de cartells d'on surtiria el pòster del Via Crucis per l'edició de 1998, guanyat per la Irene Mir. L'èxit del concurs, en la seva segona edició, es va poder observar en la quantitat i qualitat de les obres; esperem que això vagi en augment el proper any.

Com hem dit abans, es va fer una exposició a l'antic Hotel Suís amb tot el material dels armats, fotografies, videos, diapositives, filmacions inèdites dels anys en què encara hi havia el turó d'en Rovira, etc. També vam mostrar sis diorames sobre estacions del Via Crucis cedides per l'Associació de Pessebristes de Sant Hilari.

Un altre dels èxits ha estat l'ajuda que hem rebut d'altres entitats i institucions locals, com pot ser el patrocini de l'Ajuntament, la col·laboració en la direcció artística del grup de teatre La Lluna i el suport en l'organització de l'acte de Ça-Calm Exprés; des d'aquí volem agrair-los el seu recolzament, així com donar les gràcies a les persones que ens han donat un cop de mà.

Els membres de l'organització ja estem un altre cop treballant en cercar noves fites i noves il·lusions de cara als pròxims anys, i fins i tot ja comencem a buscar idees per a una gran celebració de cara a l'any 2000, és a dir, d'aquí a tres anys, però d'això ja us en parlarem en alguna altra ocasió.

Després de deixar passar uns mesos i haver mirat enrere tota la feina que s'ha fet, és l'hora de preguntar-nos si val la pena continuar fent el Via-Crucis Vivent. A nosaltres, els membres de la Junta, ens sembla que sí; als armats i la gent que actua, els sembla el mateix; però, i a la gent de Sant Hilari? Pensa que val la pena fer tanta feina per tan poques hores?

Amb aquestes preguntes volem saber quin és el parer de la gent del nostre poble en relació amb la tradicional manifestació. Perquè la gent de Sant Hilari sent amb molt d'orgull el Via Crucis del Divendres Sant, però al cap de dos o tres dies ja ningú no se'n recorda i així van passant els anys.

El que vol l'equip directiu del Via Crucis és involucrar la població de Sant Hilari a l'hora de portar a terme les activitats de Setmana Santa. I fer-ho d'una manera "activa". No només dient: Això està bé o "*Això ho haurieu de canviar*". El que voldríem sentir és: "*Nosaltres ens cuidem de muntar això*" o bé "*nosaltres us donem un cop de mà per muntar això altre*"...

Esperem que amb aquest escrit, i de cara a properes edicions, sortin noves idees, i que la gent les vulgui o pugui realitzar. Nosaltres estem oberts a qualsevol opinió o suggeriment, perquè ara el Via Crucis Vivent de Sant Hilari ha assolit una categoria dins les tradicions catalanes i no volem caure en el parany de que la tradició processional se'ns escapi de les mans.

La Junta

Aplec 1996

TRES DOSOS, UN TRES... I VISCA!

Aprofitarem, un cop més, l'ocasió que ens brinda aquest programa de Festa Major per donar a conèixer les activitats realitzades durant l'any pel nostre Grup Sardanista i també per informar tothom dels nostres projectes de futur.

En aquest període d'agost a agost, han passat diverses coses i, així com l'any passat us en comentàvem algunes que eren força negatives, enguany podem dir que, malgrat que no tot són flors i violes, les coses han anat molt millor. Us ho explicarem tot seguit.

Concert de Sant Jordi

El ja tradicional Concert de Sant Jordi es va celebrar al Cinema Catalunya per dotzena vegada, val a dir que amb un èxit més que notable pel que fa a l'assistència de públic com per l'actuació de la Cobla Ciutat de Girona. Les cireres del pastís van ser, però, dues estrenes. La primera, la sardana titulada "La Mercè i en Miquel", que el mestre Martí Font i Triadú va dedicar als entranyables Mercè Pijoan i Miquel Fullà. La segona, la sardana "Alegres d'or", que el mestre Miquel Tudela i Benavent va dedicar a la coral "Nois Alegres" amb motiu de les seves noces d'or. Va aprofitar, doncs, el marc incomparable d'aquest "XIIè Concert de Sant Jordi" per fer la cloenda d'aquest 50è aniversari de la nostra Coral.

Curset de Sardanes

Una de les innovacions que hem introduït enguany fa referència al curset de sardanes. Aquesta vegada vam decidir contractar un equip de monitors de la Colla Riallera de Vic per tal que portessin a terme el curset. Era un repte que ens vam proposar i també una aposta de futur. Calia comprovar els resultats i, ara, un cop acabat el curset i un cop fetes les corresponents valoracions, us hem de dir que la decisió va ser un encert total. Aquest equip de monitors, amb moltes hores de vol en el món de l'ensenyament i la promoció de la sardana, va donar un nou dinamisme a aquests cursets que fins ara havien dut a terme amb tota la nostra bona voluntat un grup de membres del grup sardanista, als quals volem agrair el temps que, durant molts anys, han dedicat a ensenyar la sardana a la mainada (i no tan mainada) de la nostra vila. El curset d'enguany, però, ha estat diferent: noves tècniques, jocs, músiques escollides... En fi, un curset que ha agradat a tothom. Ara, voldríem dir a aquest centenar llarg de cursetistes que es deixessin veure per la plaça i participessin en les Audicions de Sardanes.

Formació de monitors

Lligat al tema dels cursets, volem també informar-vos que des de l'estiu passat aquests monitors de la Colla Riallera estan formant un grup de deu o dotze joves del nostre Grup Sardanista per tal que siguin ells qui puguin dirigir els cursets dels propers anys. La nostra idea és organitzar, a través de la Federació Sardanista de Catalunya, un curset de Monitors de Sardanes a Sant Hilari. Quan disposem d'aquest grup de monitors, podrem dir que estarem en disposició de posar en marxa un projecte de futur per tal de promocionar com cal la nostra dansa a la nostra població.

Col·laboració amb entitats locals

Hem continuat col·laborant amb totes aquelles entitats que han organitzat Audicions de Sardanes: Aplec de Joanet, Aplec del Pedró, Festa de Sant Cristòfol, Festa dels Quintos... Ens agradaria que hi hagués més entitats que organitzessin ballades de sardanes amb motiu de la seva festa. El país l'hem de fer entre tots, com més millor, i ballar sardanes és, sens dubte, una manera de fer país. Cal que ho tinguem en compte.

La Principal d'Amsterdam

El passat vint-i-dos de juliol, vam tenir l'ocasió de ballar sardanes amb una cobla singular, una cobla formada per músics estrangers i fundada en una ciutat estrangera. M'estic referint a la "Principal d'Amsterdam". Aquesta formació visita Catalunya cada dos anys durant quinze dies del mes de juliol i fins al moment ens ha visitat en totes les ocasions que ha estat al nostre país. Pensem que, per a tots els catalans, és un honor que un grup de músics holandesos hagin quedat admirats de la nostra dansa i hagin decidit interpretar-la pels carrers i places del seu país.

L'Aplec de la Sardana

El plat fort de la temporada sardanista és sempre l'Aplec. Ara, en aquest moment, no sabem si parlar-vos en passat o en futur, no sabem si aquest programa arribarà a les vostres mans abans o després de l'Aplec. Us parlarem, doncs, en futur, amb l'esperança que us arribi uns dies abans d'aquest important acte. Us explicàvem en el programa de l'any passat que vam haver de fer mans i mànigues per sortir-nos-en. Enguany, però, comptem amb un nou patrocinador, que amb el seu recolzament ens permetrà donar un nou impuls al nostre "Xè Aplec" i celebrar-lo amb els honors que es mereix. Ens estem referint a *Font Vella,* a la qual fem públic el nostre agraïment. Durant l'Aplec, es lliurarà el tercer escut d'or del Grup Sardanista Sant Hilari. Volem recordar-vos que els anteriors escuts d'or es van lliurar als mestres Manel Saderra i Puigferrer i Martirià Font i Coll. En aquesta ocasió, hem decidit lliurar-lo al mestre Tomàs Gil i Membrado, autor de més de 500 sardanes. Val a dir que l'amic Tomàs ens ha dedicat una sardana a la gent de Sant Hilari. Li vam dir que ens agradaria una sardana d'aquelles de "sang i fetge" i ell ens ho ha assegurat. La sardana, que s'estrenarà durant l'Aplec, porta per títol "Som de Sant Hilari" i l'autor ens fa la següent dedicatòria:

"Als sardanistes de Sant Hilari Sacalm, per a què puguin ballar i suar, com ells volen, aquesta sardana".

Amb complaença, Tomàs Gil

De veritat que ens morim de ganes de sentir-la, i de ballar-la. Gràcies, mestre!

Recopilació de sardanes

Continuem amb la tasca d'inventariar sardanes dedicades, d'una manera o altra, a la nostra vila. De moment, en tenim 35. Mantenim també la il·lusió pel que fa al disc compacte de sardanes dedicades al nostre poble amb l'esperança que es faci realitat en un futur no gaire llunyà.

Per acabar, volem aprofitar per donar les gràcies a tots els socis, als col·laboradors, a les entitats locals... Ells són els que fan possible que la sardana continuï viva a la nostra població.

Que la Festa Major sigui ben alegre i balladora,

TRES DOSOS, UN TRES I... VISCA LA FESTA MAJOR!

Xavier Colon i Auguet
Grup Sardanista Sant Hilari

ESCUT D'OR DEL GRUP SARDANISTA SANT HILARI

Aplec de la Sardana 1997

Tomàs Gil i Membrado

Va néixer a l'Horta de Sant Joan, a la Terra Alta, el 20 d'abril de 1915, fill d'una llar pagesa i treballadora. Als 8 anys i, quan el seu germà Miquel inicià les classes de solfeig i cornetí, va decidir que ell també seria músic. Joaquim Antoni Vives, director de la Banda de Música del seu poble, el començà a introduir en el món de la música: primer solfeig i després fiscorn. Als 10 anys, ja formà part de la Banda del poble. En arribar la República, la banda es dissolgué. Els que van quedar van decidir formar una orquestrina: The Tersicore. Va ser així com en Tomàs va estudiar violí i trombó de vares a Gandesa, amb el professor Frederic Zaragoza. De la mà d'aquest professor es va iniciar en l'harmonia. Per tal de millorar els estudis, va fer camí cap a Barcelona, però va fer tard: l'esclat de la guerra "incivil" el retornà al seu poble i, tot seguit, al front de guerra. Estudis i il·lusions quedaren a mig fer. Del 1936 al 1945, va ser un període desventurat i infeliç per a en Gil: guerra, camps de concentració, presons i batallons de treballadors. Tot un calvari.

Quan retornà al poble li oferiren la direcció de la Banda de Música. Mentrestant es dedicava a donar classes de solfeig i d'instruments varis, que culminaren en la formació de l'orquestrina Esmeralda.

El 1956, es traslladà definitivament a la ciutat comtal. De seguida entrà a formar part de la Gran Orquestra Palermo, després passà a l'Orquestra Maxim's i, tres anys més tard, a la Gran Orquestra Bianca. El 1963, entrà a la Cobla Orquestra Barcelona com a fiscorn, trombó i violí, i mig any més tard es va fer càrrec de la direcció i representació de la Cobla.

Ha portat al pentagrama 250 ballables i cançons diverses, més de 500 sardanes, 31 obres simfòniques per a cobla normal o augmentada i 81 obres premiades en diversos concursos musicals, a part de multitud de ballets, arranjaments i transcripcions musicals.

Ha rebut una infinitat d'homenatges. Val a dir que el carrer on va néixer s'anomena, des del 1988, carrer d'en Tomàs Gil i Membrado; va ser l'homenatge que li va retre el seu poble.

Es faria interminable enumerar les seves sardanes. En voldríem destacar, però, algunes: *Tarragonina, Lloret bonica, Una vela a l'horitzó, La Flama de la Sardana* (potser la més popular de totes) i, com no, aquesta que estrenarem el dia de l'Aplec i que ens ha dedicat a tots els hilariencs, "*Som de Sant Hilari*", del mestre Tomàs Gil i Membrado.

En Tomàs, als seus 82 anys, gaudeix d'una vitalitat increïble -ja el veureu-, i segueix treballant i creant, preferentment, música per a cobla, encara que com diu ell, això li comporti "*nits senceres sense dormir i guerres que s'han de guanyar per assolir l'obra desitjada*".

X.C.A.

QUAN ES TRENCA L'EQUILIBRI

ASSOCIACIÓ
SANT HILARI SACALM
de COMERÇ

al teu costat !!

De sempre Sant Hilari havia estat un poble comercialment equilibrat.

Què vull dir amb això? Que fins ara els comerços existents satisfeien les necessitats de la gent del nostre poble pel que fa al comerç, ja que tot el que necessitaven els hilariencs per viure es podia comprar a Sant Hilari. Al mateix temps, aquesta demanda omplia les necessitats del comerciant, perquè venia els productes suficients com per fer rendible el seu negoci.

Però, d'un temps ençà, el món del comerç ha canviat. Han sortit les grans superfícies comercials, que amb innegables atractius, com grans exposicions de tot, articles molt i molt diversos, preus amb "ganxo", facilitats d'aparcament, restaurants, cinemes, etc., han donat un tomb a la situació.

A tot això s'ha d'afegir el pagament amb targes de crèdits, els crèdits al consum per facilitar la compra d'articles d'elevat preu i, sobretot, pel que fa al nostre poble, la millora de les comunicacions gràcies a l'Eix Transversal.

Aquests canvis no han passat desapercebuts pels hilariencs.

Qui no compra avui coses fora del poble quan fa quatre dies ho comprava al costat de casa? Aquest fet ha provocat una baixada considerable de les vendes, que fa que el comerciant perdi rendibilitat en el seu negoci i que, fins i tot, algun es plantegi el tancament.

Però creiem que la solució no passa per tancar o per anar aguantant, encara que sigui sense beneficis, o esperar la jubilació...

La SOLUCIÓ passa per professionalitzar els nostres negocis i PROFESSIONALITZAR els nostres COMERCIANTS. Hem d'aprendre que avui tenir un COMERÇ obert al públic vol dir tenir una EMPRESA, i com a bons empresaris hem d'intentar oferir els mateixos productes, als mateixos preus i amb les mateixes facilitats que la nostra competència, però amb un valor afegit que hem de saber utilitzar:

Servei

Hem d'aprofitar l'avantatge de conèixer el client, de poder-lo tractar pel seu nom, de veure'l cada dia i d'estar al costat de casa seva.

Hem de fer entendre a la gent de Sant Hilari que el comerç és vida. Que un poble sense vida comercial és un poble trist i que quan comprem a Sant Hilari som tots els qui fem negoci.

Un poble amb un COMERÇ FORT és un POBLE RIC. Quan el diner marxa per anar a comprar a fora, ja no torna més.

I tot això per una cosa molt important; com a bons empresaris sabem el que costa anar endavant i portar una empresa. No tothom serveix i nosaltres ho estem aconseguint amb molt d'esforç i tenim el premi de cada dia: del nostre treball en podem viure, però no ens podem adormir. Hem d'anar endavant.

Quan es trenca l'equilibri, s'han de cercar nous camins i nous objectius.

SEGUIU-NOS

El DR. JAUME BUSQUETS I NORAT (metge)

Els pobles i els seus costums els anem fent i creant les persones que hi vivim. És cosa bona tornar a les arrels i recordar els avantpassats per conèixer la nostra història. Avui ho farem ben senzillament en la persona del Dr. Jaume Busquets. Són molts els hilariencs que el recorden amb agraïment. El 1927, ja era a Sant Hilari, on visqué uns quinze anys. Era el temps que al poble hi havia dos metges, el Dr. Soucheiron i ell mateix. Tenia el seu domicili al carrer Hort Nou. És recordat com un home que feia amics fàcilment. Bon enraonador i comunicatiu. Bon metge, diligent en el seu treball professional i ben apreciat pels malalts i familiars.

Però, el Dr. Busquets, a més de metge, també es dedicà a escriure i, fins i tot, féu algunes incursions en el món de la poesia. Tinc a mà alguns dels seus petits poemes, si bé encara de principiant, en els quals queda reflectit el coneixement del país, de les Guilleries, de llocs concrets, i en els quals traspua clarament la seva fe cristiana.

Llegim-ne alguns versos:

La Font Vella

Un raconet de cel té Sant Hilari,
que amb orgull pot mostrar als forasters:
La Font Vella és un reliquiari
d'amors, de recordances i plaers...
... els nins amb llur rialla i faç vermella
envolten en Jaumet, clamant a cor:
no hi ha una font millor que la Font Vella...

També va dedicar alguns versos a les cantaires de l'Orfeó "La Guilleria".

Segurament que en els seus deures professionals va aprofitar l'ocasió de visitar les nostres parròquies rurals i ermites, perquè quasi a cadascuna d'elles va dedicar alguna poesia. Així tenim:

Santa Margarida de Vallors
Damunt d'un sòcol de castanyers i alzines,
voltada de verdes feixes i algun esquei.
Santa Margarida, de parets divines,
jeu, bo i recolzada en les Roques del "Rei".

Parròquia ben humil, la de Vallors:
dol encís, tes muntanyes, i eixa vall
tota curulla de fruiterars i flors,
on l'aigua és transparent com un cristall.

I eixes cases de patriarcals costums,
escampades enllà la serralada,
són fogars que expandeixen arreu sos llums
de pietat i fe immaculada.

Al mateix poema hi ha uns versos dedicats a l'ermita del Pedró i a l'última estrofa el bisbe Salvi Huix és el protagonista.

Parlant de Sant Martí de Querós recorda: en Serrallonga i el Fadrí de Sau, lluites i paus, i també la gent de la contrada, diu que és bona i noble, l'església i el seu Sant Patró, Vall-Clara dalt el turó, amb la Verge d'esguard serè sobre la vall, i acaba fent l'elogi de la fe dels seus feligresos.

El Dr. Busquets va saber conjugar, com és el cas de molts altres metges, la professió i la pluma.

Sant Hilari Sacalm, juliol de 1997

Carles M. Giol

Agraïm profundament
la col·laboració
de totes aquelles firmes
que ajuden a
fer possible
l'edició d'aquest programa.

NOTA: Aquesta llista de COL·LABORADORS està feta amb tota bona voluntat. Acceptem que hi hagi errors però són totalment involuntaris i demanaríem que aquests es comuniquessin a l'Ajuntament per tal d'esmenar-ho en propers programes de festes. S'entén per col·laborador aquell que paga una quota i, per tant, surt al programa de Festa Major.

AGÈNCIES DE VIATGES

Hispano Hilariense 24 50 12
Rossell 86 80 79
Viatges Laietana (Angelina Bosch) 86 89 17

ARQUITECTES

Isabel Font 87 20 41

ARQUITECTES TÈCNICS

Josep M. Labara 86 93 06
Maria Cerver 86 93 06

ASSEGURANCES - AGÈNCIA

Agència Suy 86 88 33
Francesc Vilabella Güell 86 81 82
Gestoria A.C.A. J. González 87 21 75
Mapfre - G. Assegurador 86 90 50
Winterthur 86 92 81

BARS

Bar "El Grèvol" 86 80 58
Bar "El Toc" Franckfurt 87 21 20
Bar Aquari 86 93 69
Bar Boada 86 83 38
Bar Club 86 80 43
Bar Cristo 86 91 52
Bar Chapete 87 22 19
Bar Fèlix 86 88 18
Bar Florida 87 21 48
Bar Granja Tívoli 86 80 42
Bar Juani 86 83 69
Bar La Selva 86 87 76
Bar Montseny 86 80 70
Bar Madison 86 80 17
Bar Torrent 87 23 29
El Cau 86 91 76
Pub L'Espelma
Taverna d'en Mallol 86 83 25
Bar Agustí 86 91 85
Bar Centro 86 84 84

BÀSCULA

Ll. Juanhuix Juanhuix 86 88 14

CAIXES DE CARTRÓ

Embalatges Salvador 86 87 75
Manipulats La Selva 86 80 51

CARNISSERIES I CANSALADERIES

Àngels Homs Valls 86 82 92
Can Barnet 86 87 47
Can Micalic 86 83 38
Cansaladeria Porta 86 80 29

Enriqueta Collbatallé Gros "Can Cisquet" 86 82 67
Jaume Masó Rosquellas 86 82 41
Joaquim Valls Bonet "Can Cabré" 86 82 11
Carnisseria Pagespetit 86 94 76

CENTRES D'ENSENYANÇA

Centre Formació Permanent d'Adults 86 86 56
Col·legi Públic Guilleries 87 87 29
Col·legi Sant Josep 86 81 46
I.E.S. Sant Hilari
Escola de Música de Sant Hilari 87 22 22
Escola Natura Guilleries 86 91 27
Llar infantil "Les Cent Fonts" 86 80 61

COMESTIBLES

Àngels Homs Valls 86 82 92
Ca la Noemí, fruits 86 87 90
Can Boiró 86 81 33
Casa Mimó 87 80 82
Dalmau Boada 86 83 38
Joan Valls Juvanteny 86 82 02
Joaquim Valls Bonet "Can Cabré" 86 82 11
Alimentació Iolanda Andreu 86 87 10
Maxor 87 22 37
Xarcuteria Pernils Lafuente 86 85 87
Ramon Molas Mollfulleda 86 83 12
Rotllant 86 82 47
Supermercat Dia 86 85 61
Ca l'Enric 86 80 04

COMPRA-VENDA DE COTXES

Garatge Guilleries - Citroën 86 88 73
Taller Antoni Fauria - Renault 86 82 35
Taller Casas Güell - Opel 86 80 95
Taller Montseny - Peugeot - Nissan 86 34 64
Taller Trima - Seat - Audi - Wolksvagen 86 83 28

CONFITERIES

Fornés 86 80 85
Pastisseria Duran 86 81 14
Pastisseria Fuguet 86 80 21
Pastisseria Malet-Torrent 86 93 08
Ca l'Enric 86 80 04
Pastisseria Masó 86 94 85
La Dama de Ayma 86 82 01

CONSTRUCTORS D'OBRES I PROMOTORS

Antoni Brugué 87 21 25
Antoni Juvanteny 86 91 08
Busquets Bosch, S.L. 86 89 17
Obres "La Selva", S.L. 86 83 52
Construccions Àngel Toro 86 92 43
Construccions Germans Miralpeix, S.L. 86 85 07
Construccions Joan Carrillo 86 92 93
Obres Montseny, S.L. . . . . 86 93 83 - 87 22 07
Germans Prat . . . . . 86 85 50 - 86 92 25
Jaume Collbatallé S.L. 86 90 12
Construccions, Obres i
Reparacions Vilà, S.L. 86 92 56
Ll. Verdaguer 86 91 18
Malvi - Pujol, S.A. 86 89 29
Obres Molist Muntalt 86 87 18
Promotora Hilarienca . . . . . 86 92 07 - 86 80 70
Promotora Immobiliària
Sant Hilari 2000, S.L. . . . . (93) 451 42 42
Immobles Sant Hilari 86 93 41
Jordi Lahoz 86 92 58

CONSULTORIS DE BELLESA

Àngels Suy 87 23 56
Estètica Carme Dalmau 86 84 70
Elvira Carrasco 87 22 31
Matilde Soler Tarrats 86 82 65
Saló de Bellesa Mònica 86 92 94
Raquel Fuguet 86 81 90

DIETÈTICA

Joan Torras, dietètica 86 89 42
Natur House (Productes Naturals) 86 94 80

ELECTRODOMÈSTICS

Botiques Rossell - Expert 86 80 79
Can Vilamala, S.L. 86 93 14
Porcel (Reparacions) 86 87 42
R. Fauria Miralpeix (Watt's) 86 81 24
Ramon Planiol 86 88 93

ENGINYER TÈCNIC INDUSTRIAL

Jaume Pallaros Canaleta 86 81 64

ENTITATS BANCÀRIES

Banco Popular Español 86 81 75
Banesto 86 82 25
Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona 86 80 23
Caixa de Girona 86 89 00
Caixa Penedès 86 93 50

ESPECTACLES

Cinema Catalunya 86 81 46
Club Villaret 86 80 89

ESPORTS

Esport-7
Rossell 86 80 79

EXCAVACIONS

Germans Pagès, S.L. 87 21 94

FÀBRIQUES D'EMBOTITS

Disbonporc 86 80 63
Embotits Guilleries, S.L. 86 81 08

FARMÀCIES

Ramon Broto Twose 86 80 98
Xavier Muntalt Brugués 86 90 49

FERRETERIES

Camó-Ridorsa "Can Jombo" 86 83 08
Ferreteria Cardona 86 91 45

FINQUES

Disseny de llars, S.A. 86 80 41
Fuari 86 82 75
Immobiliària i construccions Sant Hilari 86 83 19

Noves llars, S.A.
Promotora Hilarienca, S.A. . . . . 86 92 07 - 86 80 70
Immobles Sant Hilari 86 93 41

FERROS FORJATS I ALTRES

Art Català 86 82 91
Ganiveteria La Forja - Vila 86 83 44
Miquel Soler Tornabells 86 82 99
Serralleria d'alumini Sacalm 87 20 81
Serralleria d'alumini Pujol 86 87 28
Serralleria Solà, S.L. 87 21 57
Taller Nou, C.B. 86 81 98

FLEQUES

Cal Forner Nou. 87 21 07
Can Castellà 86 80 52
Antiga casa Forner Nou, S.L. 86 80 39
Panificadora
La Dama de Ayma. 86 82 01

FOTÒGRAFS

Amadeu. 86 81 14
Fina 86 90 70
Rossell 86 80 79

FUSTERIES I MOBLES

Andreu, S.L. . . . . 86 90 29 - 86 83 49
Bellmoble, S.A. 86 81 86
Cuines "Eilin". 86 87 28
Fusteria Pujol 86 87 28
Joan Jumbert Solé 86 87 66
Joan Masó Pla 86 86 75
Joan Muntalt. 86 90 99
Miquel i Rovira. 86 82 48
Non - Quim, S.L. 86 87 14

FUSTES

Fustacalm. 86 83 50
Fustes Sant Hilari, S.A. 86 87 89
Sara Corren 86 84 81

GARATGES

Hospitalet 86 81 40

HOTELS, HOSTALS, FONDES I RESTAURANTS

Can Cames "La Brasa" . . . . . 86 80 46 - 86 91 39
Els Cortals 86 87 95
Fonda Rita 86 80 09
Hostal Brugués. 86 80 18
Hostal Canals 86 82 36
Hostal del Grèvol 86 80 58
Hostal Fugarolas. 86 80 38
Hostal Isidre 86 80 48
Hostal M. Verdolet 86 81 06
Hostal París. 86 80 19
Hostal Torras. 86 80 96
Residència Roma 86 80 09
Restaurant "Ca la Marta" 86 89 19
Restaurant "L'Isard" 87 22 33
Restaurant "La Bàscula". 86 88 14
Restaurant "La Pedra Llarga". 86 87 16
Hotel Ripoll 86 80 25

GRÀFIQUES

Gràfiques Offser, S.C.P. 86 87 75
Impremta Johil. 86 80 15
Gràfiques Anna 87 21 82

JARDINERS

Jardineria Masferrer-Aguilera 86 80 68
Vivers Tortadès 86 87 30

LAMPISTES I MANYANS

Instal·lacions Carreras. 86 81 43
Instal·lacions J. Pallarols, S.L. 86 81 64
Joan Campeny. 86 88 65
Joan Moner 86 88 93
Josep Vilamalla 86 83 07
Lampisteria Inseny, S.L. 86 81 04

LLENYA

Jaume Valls. 86 87 16
Lluís Juanhuix 86 88 14
Germans Pagès, S.L. 87 21 94
Llenyes Soler. 86 83 74

LLIBRERIES

Can Joan Ridaura 86 87 52
Botigues Rossell 86 80 79
Casa Fauria 86 82 57

MANANTIALS EN EXPLOTACIÓ

Font Selva 17 80 15
Font Vella. 86 82 50
Fontdor. 86 86 91

MATERIALS EN CONSTRUCCIÓ

Guilleries 86 81 44

MECÀNICS

Antoni Fauria - Renault. 86 82 35
Cayo, S.L. 86 82 66
Garatge Trima 86 83 28
Josep Malet Torrent - Motos 86 90 38
P. Vilardell - Radiadors 87 21 56
R. Fauria (Electricitat automòbils). 86 81 24
Taller Casas-Güell - Opel 86 80 95
Galler Guilleris - Citroën 86 88 73
Taller Moca. 86 80 84
Taller Montseny - Peugeot - Nissan. 86 84 64

MERCERIES I CONFECCIÓ

Can Joan Ridaura 86 87 52
Confeccions Artola 86 81 77
Confeccions Masnou 86 81 53
Merceria "Nova". 87 21 91
Temari. 86 82 08
Dolors Rotllant. 86 81 90
Goriot
Can Candy 86 81 60

OBJECTES DE REGAL

Botigues Rossell 86 80 79
Cardona 86 91 45
Jordi Roura. 86 80 65
Objectes de regal Ca la Quimeta 86 90 85
Watt's 86 81 24
Casa Fauria 86 82 57

PERRUQUERIES

Carme Cullell 86 89 11
Carme Ramon 86 89 51
Cecília Rosquellas 86 81 43
Elvira 86 83 20
Isabel Sorroche 86 89 82
Louan 87 21 50
M. Àngels Suy 87 23 56
Mensus 86 80 20
Montserrat Mas 86 89 97
Perruqueria Josmay 86 93 48
Rosa Maria 86 89 49
Josep M. Rovira 86 85 08
Styl 86 82 70
Maria Roquet 86 84 14

PEIXATERIES

Congelats i pesca salada Alcira 86 80 64
Peixateria M. Teresa 86 83 35
Peixos "Pere" 86 83 21

PINTORS

C. Juvanteny 86 91 25
J. Jiménez 86 91 82
Miquel Cullell 86 83 73
Pintors "La Selva"
Teodoro Arteaga, S.L. 86 88 04

POLLERIES

Joaquim Valls "Can Cabré" 86 82 11
Rotllant 86 82 47

SABATERIES

Calçats Comas 86 89 80
Calçats Masó 86 87 93
Calçats Pilar 86 87 88

SERRADORES

Salvador Fontané Plenacosta 86 87 98
Salvador Cornellà 86 82 65

TAXIS

Taxis Guilleries 86 84 57
Taxis la Selva 86 86 64

TÈXTIL

Tèxtil Sacalm 86 91 36

TORNERIES

Àngel Ripoll, S.A. 86 82 75
Antoni Moner 86 94 25
Art Roura, S.L. 86 83 16
Artesania Danés, S.L. 86 87 97
Artesania Teixeira 87 23 03
Artidisma, S.L. 86 82 14
B.R. Producció 86 87 25
Fiam, S.C. 86 81 72
Francesc Gol Busquets 86 88 39
Fustorn, C.B. 86 92 86
Indústries Joaquim Ripoll 87 23 04
Indústries Puigderrajols, C.B. 86 82 84
Indústries Solà 86 88 55
Lindenart, S.L. 86 81 00
M.D.C., S.A. 86 87 25
Manufactures Sacalm 86 90 41
Salvador Auger 86 81 55
Torneria Batlle, S.L. 86 81 45
Fedor, S.A. 86 82 00

TRANSPORTISTES

Autocars Jordi Barba 875 10 38
Fontmaràpit, S.A. 87 21 27
La Hispano Hilariense, S.A. 20 15 40
Miralpeix 86 83 40
Transports Arborueda, S.L. 86 90 83
Transports Corominas 86 88 27
Transports Floriach 86 81 44
Transports Hospitalet 86 81 40
Transports Josep Elias 86 83 75
Transports Maria Moragas 86 90 58
Transports Ricard Moragas i fills 86 90 94
Transports Ruiz-Ruano 86 91 01
Transports Soler 86 83 74

VARIS

Adm. de Finques Francesc Vilabella 86 81 82
Alimentació J. Mollfulleda 86 84 64
Ambulàncies Guilleries 86 84 57
Autoscola Vial-2 . . . . . 86 88 38
Comercial Máiquez 86 91 28
Electrònica i informàtica Sant Hilari 87 22 82
Estació Servei Faca, S.L. 86 81 68
Excavacions Germans Pagès, S.L. . . . . 87 21 94 - 86 90 06
Floristeria "Sant Hilari" 86 80 64
Floristeria Glòria Sala 87 21 66
Gimnàs Km-26 . . . . . 42 04 98
J. Estragués (compra-venda de patates) 86 80 69
J. Valls Juvanteny (patates i cereals) 86 82 02
Joieria Gràcia 87 21 76
Joieria i rellotgeria J. Breix 86 80 57
Montse Vila (serres) 86 89 94
Palmes i palmons Canals 86 89 81
Parcosa, S.L. 86 89 85
Perfumeria i drogueria Can Torrent 86 82 88
Pinzells Guinart 86 85 88
Plantes Masó 86 87 93
Quim Busquets "Envernissador" 908 30 88 12
Rostisseria "La Teca" 86 89 08
Tapisseria Cuberta 86 83 33
Tintoreria Núria 86 94 77
Loteries i llamins Masvi 86 80 10

VINS I BEGUDES

Bernabé Hernández 86 84 71
Bodega Iolanda Andreu 86 87 10
Carbòniques Masó 86 82 67
Joan Valls Juvanteny 86 82 02
Representacions Donadeu 86 81 88
Distribucions Chapetón 86 88 52

BUTLLETÍ D'INFORMACIÓ MUNICIPAL

En aquestes pàgines pretenem informar de les realitzacions que s'han portat a terme al llarg de l'any per iniciativa municipal.

Des de l'Ajuntament es considera molt important, davant les diverses interpretacions que a vegades es donen a temes que afecten els hilariencs, que aquests acudeixin a les oficines de la Casa de la Vila per recaptar tota aquella informació que creguin oportuna.

Entrada del que ha de ser el nou Museu Guilleries.

Museu Guilleries

Sota la direcció d'en David Suñer s'està treballant sobre el que ha de ser el futur museu de la flora i fauna de les Guilleries. Potser sense la celeritat que tots voldríem, per diversos motius, però s'estan fent les coses amb tot el seny del món, perquè l'obra s'ho val.

El museu presentarà una imatge molt diferent del que ha estat fins ara i estarà equipat amb moderns recursos que el faran atractiu i interessant en molts aspectes.

En aquests moments les obres estan força avançades i es preveu que s'inauguri abans d'acabar l'any, ja que l'acabament de les obres s'inclou en el pressupost de l'actual 1997.

Cal esmentar que juntament amb les ajudes que s'han rebut pel museu, de diferents organismes públics, com la Generalitat, la Diputació i diverses entitats, la Caixa de Girona ha aportat una subvenció de 5.000.000 de pessetes que es repartiran en dos anys.

Cooperativa

En aquestes mateixes condicions es troba el que en diem l'edifici de la Cooperativa, ja que també es preveu el seu acabament en el pressupost d'enguany. Per tant, es calcula que s'acabi tota la planta baixa –museu de flora i fauna– i la sala noble, amb les corresponents instal·lacions d'enllumenat i calefacció, d'aquí a mig any aproximadament.

L'Aula d'Art, en aquests darrers mesos, ja utilitzava els locals de les dues plantes, a causa de la gran quantitat d'alumnes que engloba.

Vial de la zona industrial

L'agost passat informàvem de l'obertura del vial de circumval·lació que enllaçarà la nova zona industrial de la Bòbila amb la carretera d'Arbúcies, segons la revisió del Pla General d'Urbanisme (DOG 16-12-97).

Fa unes setmanes s'ha fet l'adjudicació de les obres a l'empresa Cinpasa per un import de 39 milions de pessetes i es preveu que les obres es facin a la tardor.

Amb aquest nou vial no hi haurà el pas de camions de gran tonatge per carrers tant transitats i habitats com el de la Piscina, Sant Jordi o Joan Serras.

Les obres són finançades en gran part pel Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), a més d'aportacions de la Generalitat i Diputació, de l'Ajuntament i veïns.

Zona industrial de la Bòvila, allà on arriba el nou vial.

Plaça de l'antiga font del Cirerer

Fa un parell d'anys, dintre la remodelació de tot l'espai que hi havia darrere l'Ajuntament, aquest va decidir comprar també el tros que hi havia entre l'actual plaça de l'Ajuntament pel cantó oest i la carretera amb la intenció d'ampliar el terreny públic municipal.

Fa unes setmanes se n'ha començat la urbanització, amb una fase d'aplanació i plantament d'arbres, que anirà seguida de la col·locació de bancs i també d'un petit parc infantil. S'ha previst recuperar l'antiga font del Cirerer, la que es troba més avall de la carretera asfaltada, a la dreta, com a zona d'esbarjo i descans. També es vol que ragi, com la de dalt.

Emplaçament del camí que va a la font del Sastre

Camí de cal Sastre

Dins del Pla de Camins Rurals de la Generalitat, i a instàncies del Consell Comarcal i de l'Ajuntament, es va poder cimentar el tram que va des de l'extrem del carrer de l'Hospital fins a trobar la carretera de Villavecchia, prop del trencall de la font del Sastre. Com els veïns i gent que treballa per allà hauran pogut veure, ha estat una gran millora, perquè han desaparegut els forats, les basses i el fang que eren habituals en aquells indrets.

Ampliació del Centre d'Assistència Primària (CAP)

El CAP actual no és que hagi quedat limitat en alguns aspectes, però en vista a actuacions futures s'han fet passos per a una nova ampliació. De moment s'ha adquirit el solar immediat, que té una superfície de 154 m² (14 x 11 m) per un import de 8 milions.

Dintre d'uns mesos i d'acord amb els responsables sanitaris de l'àrea bàsica de salut i del municipi es prepararan els projectes que han de conduir a futures ampliacions de les dependències i, per tant, dels serveis.

Pere Bosch i Cornellà

Fa uns mesos i a l'edat de 63 anys ens deixava Pere Bosc i Cornellà, en Pere de can Masó per a tots. Una complicada malaltia el va anar recloent a casa, –precisament ell que sempre voltava el poble de dalt a baix fent el seguiment de les obres–, i el portà a la mort. Era el conseller d'obres de l'Ajuntament, i ho feia en la tercera legislatura, dins la llista de Convergència Democràtica de Catalunya.

Tots els companys de consistori i el poble en general va sentir la mort del regidor, home que al llarg de la seva vida dedicada a la construcció havia estat vinculat a diferents activitats com la fotografia o a entitats com el futbol, ja que va ser president del CE Sant Hilari, en els moments que va haver d'afrontar el repte de tornar a crear un equip sènior quan havia desaparegut; també va ser president de l'APA del Col·legi públic. Descansi en pau.

La mort d'en Pere Bosch va motivar un canvi en el consistori municipal, ja que va entrar a formar-ne part la Glòria Sala, del grup de CDC, que ja havia estat regidora a l'anterior legislatura.

IES Sant Hilari

Enguany a l'IES de Sant Hilari, a més de l'Educació Secundària Obligatòria (ESO), també s'impartirà el primer curs del nou Batxillerat, i per això calen noves dependències. En aquests moments ja hi ha un nou mòdul prefabricat, sempre en espera del que ha de ser el futur Institut d'Educació Secundària de Sant Hilari, que s'ubicarà definitivament a la zona dels Campaments. Quan s'hagi d'iniciar el curs ja hi haurà totes les dependències i els serveis necessaris.

D'aquesta manera els nois i noies de Sant Hilari, si volen, no s'hauran de moure del poble per poder cursar els estudis que els donaran accés a la universitat o als cicles formatius de Formació Professional, de grau mitjà, amb els consegüents avantatges que això suposa.

Cessió del material del fons documental i artístic de Josep M. Vila a l'Ajuntament de Sant Hilari

Tal i com ho llegiu, Josep M. Vila Bassols ha fet donació del seu fons artístic i documental a l'Ajuntament de Sant Hilari perquè sigui d'utilitat per tots els que el desitgin consultar.

El fons conté 13 àlbums amb un recull de premsa sobre Sant Hilari (1940-1996), cartells originals de moltes activitats que s'han anat fent al poble, dibuixos, quadres i altres materials.

Des de l'Ajuntament s'agraeix enormement el fet i es convida a totes aquelles persones i entitats que disposin de fons documentals, siguin del tipus que siguin –fotos, llibres, documents, pergamins, etc.– a que, si els sembla bé, facin el mateix. Aquest material passarà a augmentar el fons de l'arxiu històric municipal, que d'aquí a poc temps s'instal·larà a les actuals dependències de les oficines municipals.

La documentació es convertirà en material d'ús i consulta per aquells qui estiguin interessats a conèixer millor el nostre passat.

Si algú ho volgués fer només cal que es posi en contacte amb Lluís Puigdemont a la Casa de Cultura. Aquesta seria una manera d'engrandir el fons documental del municipi de Sant Hilari.

El que ha de ser el carrer dels Castanyers fins a Can Serrano.

Futur carrer Castanyers

S'han iniciat les obres del que ha de ser un nou carrer, batejat ja amb el nom de carrer dels Castanyers, que ha d'anar des del pont de can Serrano –al costat de la fàbrica– fins a les indústries de l'Àngel Ripoll SA i limítrofes.

Serà un carrer de 10 m d'amplada i permetrà un millor accés a una de les zones que més s'havien convertit en un cul de sac dins la xarxa viària del poble.

D'aquesta manera en sortirà beneficiat tot el barri del Petrinxo i la zona de can Pericó.

De mica en mica va creixent.

Geriàtric

Fa uns mesos s'ha acabat una important fase del que ha de ser la construcció de la futura residència de gent gran, a la font del Cirerer.

S'hi ha fet el cobriment d'aigües i el tancament, així com l'agençament del que són els accessos per la carretera del passeig de la font del Cirerer.

Les properes fases s'aniran desenvolupant d'acord amb les disponibilitats econòmiques del municipi en futurs pressupostos i de les aportacions de les entitats públiques i privades.

Nou fulletó turístic i informatiu

L'Ajuntament a través de Sr. Associats va editar un fulletó plegable de caire turístic que per una cara té un plànol dels carrers de la població, amb la situació dels llocs i equipaments d'interès públic més importants i per l'altra cara hi ha tot de textos que repassen breument els aspectes geogràfics generals de Sant Hilari i les Guilleries. També hi ha el resum de les festes més significatives al llarg de l'any i una descripció dels llocs que per una o altra qüestió tenen un interès per als visitants.

És editat en color, amb diverses fotografies i ve a ser una eina útil per a la difusió de les característiques i particularitats de Sant Hilari i els seus voltants.

També s'ha fet la reedició d'altres díptics i s'ha anat publicant el tríptic "Guilla a Guilleries", que de manera semestral va informant de les ofertes de tipus cultural i recreatiu que es poden trobar a Sant Hilari.

Visita del President de la Generalitat Sr. Jordi Pujol

Feia quatre anys que no ens visitava el President, des de la inauguració de l'estació depuradora, i ho va fer de manera oficial el 30 de novembre passat.

Va arribar a primeres hores de la tarda per assistir a un dinar a l'hostal Torras, on va ser acompanyat per més d'un centenar de persones, entre empresaris, autoritats i representants de les entitats locals.

L'alcalde Xavier Rossell va agrair-li la seva presència i va demanar ajuda institucional per a dues de les obres de més envergadura que s'estan portant a terme en aquests moments; que són el geriàtric i la rehabilitació de l'edifici de can Rovira.

El President Pujol va dir que ja es faria el que es podria i va lloar l'esperit d'iniciativa i de treball de la gent de Sant Hilari, especialment quan teníem el mal endèmic de les males comunicacions.

Jordi Pujol va fer un passeig pel centre de la vila per visitar l'edifici de l'antiga Cooperativa, avui seu del museu de la flora i fauna de les Guilleries i, encara actualment, de l'aula d'Art.

Més tard va anar a les indústries de Font Vella, S.A. per conèixer la planta embotelladora de la primera empresa productora d'aigua mineral d'Espanya.

En tot moment el President va rebre les mostres de simpatia i reconeixement de molts hilariencs que el volgueren veure.

Parlament del President en la seva visita a Sant Hilari.

El President Pujol davant del monument al General Moragues.

Rehabilitació de can Rovira

Bé, no cal dir que l'adquisició de la finca de can Rovira per part de l'Ajuntament pot significar i donar un dinamisme diferent al centre del poble en particular i a la població en general tant pel que suposa d'espai físic com per la utilitat que tingui l'edifici.

Cal, no obstant, donar a conèixer que la casa de can Rovira necessita pràcticament una rehabilitació de dalt a baix, perquè està molt malament, i és per això que l'Ajuntament li ha donat una atenció especial. S'ha aprovat el projecte de convertir-la en un edifici polifuncional, que atendrà diferents aspectes dels quals el nostre poble està mancat, com poden ser locals per a les classes de l'aula d'Art, escola-taller, museu de la torneria o del Via Crucis, etc. Més endavant s'estudiarà l'ús definitiu dels espais útils de què es disposarà.

La superfície total que s'ha de construir és de 1.485 m², que es distribuiran entre les tres plantes de què consta, a més dels magatzems del jardí.

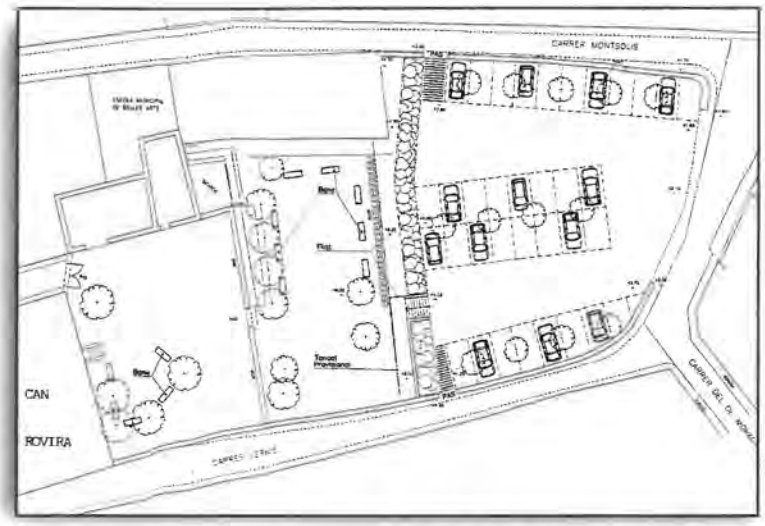

Projecte d'enjardinament de can Rovira.

S'ha previst una actuació que engloba tot l'espai, l'edifici i els solars, que es distribueix en dos projectes: un de rehabilitació de la casa i, l'altre, d'enjardinament i de construcció d'un aparcament públic.

La rehabilitació total de l'edifici suposa una inversió de 123.878.659 pessetes i es dividirà en dues fases, una que es farà més tard i que afecta les plantes superiors i, l'altra, de realització immediata, perquè està dintre del pressupost de 1997 i que té un cost de 81.820.266 de pessetes i permetrà la reforma de tota l'estructura, la coberta, les façanes, tancaments exteriors i les obres de la planta baixa de l'edificació, que albergarà locals d'administració, aules i altres dependències. Per aquesta primera fase es disposa d'una ajuda de 35 milions de la Unió Europea i de 16 milions d'administracions com la Generalitat i la Diputació.

L'altre projecte és el de recuperar el jardí i fer-lo d'ús públic. Es presenten tres zones ben definides. Una part serà el jardí actual, amb tancat ben delimitat, on s'accedeix per l'edifici o pel carreró Rovira. Aquest sector s'arreglarà com a jardí i serà d'ús preferent de l'edificació.

Una segona zona, a continuació de la primera, es dedicarà a zona verda pública tancada, però modificant l'alçada de la tanca. S'hi col·locaran bancs, enllumenat, etc. i estarà separada de la tercera part, l'aparcament, per una paret-talús de rocalla que salvarà el desnivell.

Finalment, hi haurà un aparcament públic a la zona de confluència entre els carrers Vernis i Montsolís, on hi cabrà una trentena de vehicles.

El cost total d'aquest projecte és de 10.099.123 pessetes i es preveu que la seva realització sigui immediata.

Futur aparcament de Can Rovira.

Remodelació i adequació de serveis i pavimentació de la plaça del dr. Robert i dels carrers Vernis, Moragues i Montsolís

Aquesta actuació és una continuació del que es va fer a les places de l'Església, Verdaguer, carrer Ximeno i altres del nucli històric de la població.

Se seguirà amb la línia de donar personalitat a cada una de les places del centre antic i per tant s'adoptaran unes solucions arquitectòniques molt concretes pel que fa a la plaça del doctor Robert o del Peix, per evitar la visibilitat d'una paret lateral d'un edifici que desmillora l'aspecte global del recinte.

Els carrers tindran les obres d'esplanació, clavegueram, subministrament d'aigua, electricitat, enllumenat, telefonia, pavimentació i mobiliari urbà. També tindran la mateixa pavimentació que els altres carrers ja arreglats.

El cost total de les obres és de 54.155.130 pessetes i va a càrrec de la Generalitat una gran part i la resta entre l'Ajuntament i els veïns.

Les obres començaran passat l'estiu.

Rehabilitació de les oficines municipals

Dintre pocs dies s'inauguraran les noves oficines de les dependències municipals, situades a la planta baixa de la casa consistorial pel carrer de la Rectoria. Ha estat una remodelació que ha fet la brigada municipal d'obres i que permetrà una millor utilització de l'espai dedicat al treball de les oficines i d'atenció al públic.

Les noves dependències disposen d'un local per a la policia, oficines municipals, despatxos per a reunions, sala de juntes i despatxos per a secretaria i alcaldia.

Les plantes que fins ara servien d'oficines es destinaran a arxiu històric municipal, als serveis tècnics d'obres i a despatxos; es manté, naturalment, el saló de sessions. S'ha pretès utilitzar de la manera més eficient possible els espais de l'edifici de l'Ajuntament, amb el mínim cost possible.

Inauguracio de la nova oficina de correus

Després de tenir molts anys unes oficines de correus en locals impropis per a una població com Sant Hilari, el 19 de desembre de 1996 es varen inaugurar les noves dependències de l'oficina de correus i telègrafs, instal·lades al passatge que uneix la plaça Gravalosa i el carrer Ximeno.

Les noves dependències tenen 124 m² –les anteriors en tenien 8– i s'ha fet un important increment de personal i del serveis.

L'oficina disposa de servei de telegrames, radiotelegrames, gir urgent, burofax i diversos serveis bancaris. També hi ha apartats de correus i s'ha ampliat l'horari d'atenció al públic.

Per celebrar-ho, i per encàrrec de l'Ajuntament,es va dissenyar un matasegells commemoratiu amb una guilla, símbol de Sant Hilari, essent el primer matasegells especial que es fa a la població, malgrat la llarga tradició filatèlica del municipi.

Totes les obres fetes han anat sempre a càrrec de Correus. El canvi ha estat una enorme millora, tant per als usuaris com per als empleats.

Inauguració de la nova oficia de correus.

Museu de la torneria

Des de fa temps que hi ha la intenció de dedicar una atenció important al que darrerement són i han estat els sectors més dinàmics de l'economia local, el de l'aigua i el de la fusta, concretament la torneria.

Es preveu, per tant, la creació i de mica en mica, del que podrien ser els museus de l'aigua i de la torneria. S'estan estudiant les possibilitats d'ubicació i també s'ha iniciat la recollida de material.

Respecte al de la torneria, fa unes setmanes Josep Coromines, que té un magatzem de maquinària a Santa Coloma, va fer donació de maquinària antiga i pionera en el món del treball de la fusta, així com també moltes eines, avui de gran valor, perquè són úniques a Catalunya. Aquest fons material serà l'inici del futur museu de la fusta i de la torneria. Hem parlat amb industrials del poble que també ajudaran i col·laboraran en diferents temes.

Des d'aquestes pàgines convidem els industrials locals i particulars que vulguin a col·laborar en el projecte. Es posin en contacte amb Lluís Puigdemont a la Casa de Cultura i se'ls informarà de com poden ajudar.

Cinquanta anys de la coral "Els nois alegres"

L'any 1946 va néixer la coral "Els nois alegres", la coral per excel·lència a Sant Hilari, que, per tant, la tardor passada varen celebrar les noces d'or. Ho feren de manera senzilla i bonica, amb diferents i emotius actes que serviren per recordar i per aplegar molts homes i dones que, al llarg de mig segle, hi han anat desfilant. També es tingué un record per als difunts.

Es va fer una exposició, una publicació, concerts, etc. L'Ajuntament va adherir-se plenament a la celebració i va retre un senzill homenatge a la coral, a qui va lliurar una placa amb l'escut d'or de l'entitat, així com també una insígnia per a la senyera. El moment va servir també per entregar l'escut d'or de Sant Hilari a Marià Brugués Corbera, per agrair-li que després de tants anys encara porti la batuta d'Els nois alegres. Des d'aquí l'animem a seguir cantant i per molts anys.

Lliurament de l'Escut d'Or a Marià Brugués, director de la Coral "Els nois alegres".

Padró d'habitants

El dia 1 de maig de 1996, segons la Delegació d'Estadística de Girona, Sant Hilari tenia una població de dret de 5.064 habitants, 2.549 homes i 2.515 dones.

La xifra suposa un augment de 52 persones respecte l'1 de gener de 1995, que es pot atribuir a un mínim creixement natural i a la immigració exterior.

Segons els llibres de registre de l'Ajuntament, durant el 96 varen haver-hi 39 nats i 22 morts. Ambdues dades són baixíssimes, i més la mortalitat, que és de 4,3‰, davant una natalitat del 7,3‰, i per tant amb un creixement natural del 3‰ –que vol dir que si només tenim en compte els naixements i les defuncions a Sant Hilari cada any només augmentaria la població en 15 persones.

Vial de circumval·lació

Des de fa mesos que s'han fet els projectes dels vials de circumval·lació previstos en la revisió del Pla General d'Urbanisme del poble i, per tant, tots els estudis i plànols amb les solucions possibles pel que fa l'obra i a l'impacte ambiental.

Els tècnics varen decidir la solució que creien més viable i s'han seguit els tràmits pertinents d'exposició, període d'al·legacions etc. Actualment s'estan debatent les al·legacions, que seran degudament estudiades i ateses, si cal, pel Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat. Passada aquesta fase es faran les expropiacions de terrenys i seguidament el Servei de Carreteres de la Generalitat farà la contractació de les obres. Segons el calendari inicialment previst, les obres havien d'estar acabades a la tardor del 98, però s'estan fent esforços per mirar que estiguin acabades a l'estiu de l'any vinent.

Ordenança sobre ciclomotors

Per regular el parc de velomotors del municipi per a la seva identificació a tots els efectes, l'Ajuntament ha aprovat inicialment una ordenança reguladora de matriculació que té diferents articles.

En destaquem els aspectes més importants:

– tots els velomotors de persones veïnes de Sant Hilari han de portar en lloc visible una placa de matrícula que serà facilitada per la policia municipal previ pagament d'una taxa.

– es farà un cens dels velomotors i les seves característiques i s'hauran de comunicar les vendes o donacions que es facin.

– també hi haurà un adhesiu corresponent a l'any en curs per col·locar a la placa i que serà subministrat pels serveis de recaptació de l'Ajuntament a canvi del pagament de l'import de circulació del vehicle.

La policia local s'encarregarà de la vigilància de l'ordenança recentment aprovada i podrà aplicar sancions de 5.000 pessetes per aquells que la incompleixin.

Entrega d'una placa a l'àvia del poble, Rosa Nogué.

L'àvia del poble

Rosa Nogué i Nogué farà, si Déu vol, 102 anys el dia quatre de novembre d'enguany, i per aquest motiu l'Ajuntament li va retre un senzill homenatge en nom de tot el poble, en el qual assistiren l'alcalde, Xavier Rossell, i diversos consellers.

Es va aprofitar el dia que se celebrà l'Homenatge a la Vellesa, en què cada any s'organitzen diversos actes. La Rosa, que té el cap ben clar, estigué molt animada i explicà les seves vicissituds. L'homenetjada va rebre la medalla del centenari de mans del Departament de Benestar Social de la Generalitat i una placa de l'Ajuntament pel fet de ser l'àvia del poble. Familiars i allegats s'afegiren també a l'afectuosa celebració.

Obres menors

En els darrers mesos s'ha fet un mur de contenció al costat del pont de la riera de Vallicrosa, prop de la zona esportiva, a causa d'una esllavissada deguda a les pluges.

A més del perill que suposava pel pont, hi havia línies d'alta tensió que calia protegir i amb la construcció d'aquest mur s'ha evitat el risc.

També s'han fet els retocs pertinents al pavelló per facilitar l'accés als recintes municipals dels minusvàlids, tant per anar a les piscines com a la pista polisportiva.

Darrerement s'està acondicionant una petita vorera al barri del Serrat per facilitar el pas als vianants en una zona molt estreta.

Igualment s'ha acondicionat el camí rural que enllaça amb Vallclara i que va també fins a la font del Sastre.

Esports

A més de les activitats que a través de les diverses entitats es van desenvolupant al llarg de la temporada, enguany en l'àmbit municipal, hem de parlar de dos temes: la recuperació del Cros a Sant Hilari i l'estada d'una selecció estatal de bàsquet.

Sant Hilari va recuperar la tradició del cros i va tancar la temporada provincial el dia 11 de febrer, amb el XIVè cross. Es va celebrar a la zona esportiva i van participar-hi gran nombre d'atletes, tant locals com d'altres llocs. Al llarg de totes les curses destacaren molts atletes del poble, que ja havien obtingut bons resultats a les provincials i al gran premi de la Selva.

Els atletes de Sant Hilari que varen guanyar curses foren: Enric Dot en benjamí masculí (Sant Josep); Anna Parareda en benjamí femení (Sant Josep); Alícia Brugarola en prebenjamí femení (Sant Josep); Dolors Macías en infantil femení (IES Sant Hilari).

Cal destacar també: el segon lloc de David Cobo (CP Guilleries) en benjamí masculí, N. Bonilla (CP Guilleries) prebenjamí femení, E. Elias (Sant Josep) cadet femení i el tercer lloc de: Pau Sarsanedas, cadet masculí (IES Sant Hilari), Àngel Prat (Sant Josep) infantil masculí, Maria Vilamala (IES Sant Hilari) cadet femení, Anna Gudayol (CP Guilleries) benjamí femení i M. Criado (CP Guilleries) prebenjamí masculí. Varen aconseguir el gran premi de la comarca de la Selva els atletes, E. Dot, A. Parareda i A. Brugarola.

Pel que fa a les categories superiors, Josep Lluís Blanco (Nike), encara promesa, va ser el guanyador absolut i dintre les fèmines Gemma Masnou (CO Vidreres) –encara juvenil, campiona de Catalunya i tercera a l'estatal– va guanyar sense gaire complicacions.

Cal esperar que tots els que varen fer possible el rellançament del cros a Sant Hilari vulguin tornar a ser-hi la temporada vinent. Aprofitem per donar-los les gràcies.

L'altre esdeveniment va ser poder veure al nostre pavelló la selecció estatal júnior de bàsquet, que va fer una estada a Sant Hilari abans de participar al campionat del món que es va disputar a Brasil.

XIVè Cros de Sant Hilari.

Els nois i noies i altres afeccionats varen poder gaudir de veure noies que juguen molt bé a bàsquet. Durant aquells dies la selecció estatal s'enfrontà a la de la República Eslovaca, amb resultats desiguals.

Aquestes coses animen els joves a practicar el bàsquet i engresquen l'economia local.

Camí del bosc de la font Vella a la font del Pic.

ASFALTAT I REASFALT DE DIFERENTS CARRERS

Dintre del Pla Únic d'Obres i Serveis (PUOIS) de la Generalitat, l'Ajuntament té previst començar l'asfaltat de nous carrers i el reasfaltat d'altres en diverses zones de la població.

El total de les obres és de 57 milions de pessetes i la Generalitat n'aporta la meitat; la resta és a càrrec de l'Ajuntament i de contribucions especials per part dels veïns.

L'altra obra que també entrava en el PUOIS era la remodelació de les oficines de la casa de la vila, però es varen fer els tràmits pertinents i reglamentaris perquè la brigada d'obres municipal pogués fer les obres i dedicar les subvencions corresponents a la rehabilitació de can Rovira.

ANTENA AIRTEL

Al final del carrer Pau Picasso, en la zona d'espai públic municipal, l'Ajuntament ha donat permís a l'empresa de comunicacions Airtel per a la instal·lació d'una antena-repetidor de 10 m d'alçada que donarà cobertura a tota la telefonia mòbil de la població.

S'optà per aquesta empresa perquè altres companyies, en un principi, ens demanaven poder-ne instal·lar una de 30 m.

Nou passeig de la Font Vella.

OBRES ALS ACCESSOS A LA FONT VELLA

Dintre del conveni que l'any passat s'aprovà amb l'empresa Font Vella SA, es poden anar veient els fruits d'aquells acords, perquè ja s'han realitzat diverses obres.

És a punt d'acabar-se el camí del bosc, que va des de darrere la font Vella fins a la font del Pic, amb bancs i altres elements urbanístics. També s'ha fet un tram del que ha de ser l'àmplia vorera que anirà paral·lela al tros asfaltat i que té una amplada de 3 m aproximadament amb els serveis de bancs, enllumenat, etc. En el moment més oportú s'hi plantaran els arbres corresponents.

Part de les obres es podran fer quan s'hagi acabat el nou vial de circumval·lació.

CASA DE CULTURA

Fer cultura en un poble, com Sant Hilari, no solament ens ha de suposar preservar un passat comú. Fer cultura, en un poble com el nostre, és el conjunt de tot, la suma de totes les iniciatives. Cada poble té l'obligació de construir el seu propi model cultural, fruit de la voluntat i dels interessos de tots els seus habitants.

RECULL D'ACTIVITATS DE LA CASA DE CULTURA

Exposicions

- XXIVè Trofeu Fotogràfic Quillat de Plata de Blanes.
- *Mestres de Vida* exposició fotogràfica de la Fundació "La Caixa".
- XII Exposició de Bolets de les Guilleries.
- *La vida a la Selva*, organitzada pel Consell Comarcal de la Selva.
- 50è aniversari "Els Nois Alegres".
- El Planetari viatger de la Fundació "La Caixa".
- *Bella Pedra Vella*, organitzada amb motiu dels 15 anys de restauracions de béns immobles per la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Girona.
- Postals de Nadal, dels alumnes dels centres escolars de la població.
- Pessebres, organitzat per l'Associació de pessebristes de Sant Hilari Sacalm.
- Llibres i material planià per celebrar el Centenari de Josep Pla.
- *Josep Lluís Arimany*, escenes de la vida de Crist.
- Còmics dels alumnes de 3r i 4t d'ESO de l'IES de Sant Hilari Sacalm.
- Llibres i còmics de Ramon Folch i Camarassa, escriptor del mes d'abril, amb motiu de la seva visita.
- Exposició fotogràfica amb motiu del 15è aniversari de l'Agrupament Escolta "Als quatre vents".
- Exposició dels treballs dels alumnes de 3r i 4t d'ESO del Col·legi Sant Josep.
- Exposició de l'Aula d'Art a la Casa de Cultura de Girona.

Inauguració de l'exposició de l'obra de Josep Lluís Arimany, per Setmana Santa.

Xerrada sobre el conflicte a la zona dels Grans Llacs, amb els mossèns del poble i ex-missioners a Ruanda.

- Exposició de final de curs de l'Aula d'Art.
- Exposició Recicl'art, a partir de material de rebuig.
- Cartells participants en la mostra de cartellisme jove.
- *Temps d'Ahir*, de la fundació "La Caixa".
- Roba pintada de les alumnes del curs d'Estampació de l'Escola d'Adults.
- Fotografies de Dolors Moreno i Josep Bel.
- Pintures de Josep Teixidó, Joaquim Espès, Marià Climent, Josep Bau, Joan Cantal, Rosa Manté, Narcís Forés, Luciana Macedo Coelho i Antoni Casellas.

Xerrades-Col·loquis-Jornades

- La Lliga contra el Càncer de Girona i comarques.
- Plantes medicinals i remeieres a la comarca de la Selva; per Anna Selga, farmacèutica.
- Els refugiats del Zaire, un problema de tots; a càrrec dels mossens del poble Carles Giol i Manel Cornellà.
- La prevenció i els nous tractaments del càncer de mama; a càrrec del Dr. Anton Mulà i de Joana Puig.
- Shisha Pagma'95, amb l'hilarienc Pep Permañé.
- Anorèxia nerviosa i adolescència, a càrrec de Nabil Abou-Hadwan, metge pediatre i Marta Quirch, infermera.
- *Ramon Folch i Camarassa, escriptor del mes d'abril*, va ser present al lliurament de premis del XXIè Concurs Literari de Narració Curta.
- El món de les papallones, per Joan Condal.
- El Marroc en bicicleta, a càrrec de Serafí Sánchez.
- Presentació del llibre: El rastre humà a les Guilleries, de Xavi Clos.

Concursos

- *3r Concurs de guarniment d'aparadors:* 1r premi, Carme Puig-Can Candy; 2n premi, Carme Fàbregas-Can Forner Nou i 3r premi, Carme Casadesús-Perruqueria Mensus.

Inauguració del curs de Formació Permanent d'Adults.

- *2n Concurs de Pintura Ràpida:* Adult, Francesc Puell; Juvenil, Gina Gómez; Infantil, Mireia Poblas i accèssit infantil, Llívia Escolà.
- *XXIè Concurs Literari de Narració Curta:* Infantil, Elisabet Moragas Arjant; Juvenil, Gisela Mir Viader; Adult, Serafí Sánchez Rodríguez i accèssit, Patrícia Martín Pinillos.
- *XIVè Concurs de Dissenys de Cartells per a la portada del Programa de la Festa Major 1997 guanyat per Josep Nogué Mas.*

Cursos-Cursets-Cicles

- Curset d'iniciació a la Fotografia, per Narcís Munsó, de l'Agrupació fotogràfica de Blanes.
- Dimecres solidaris: Joves gironins a Costa d'Ivori, a càrrec de Setem Girona.
- Dimecres solidaris: 20 anys d'exili del poble Saharià, a càrrec d'Adda Brahim, delegat del Front Polisari a Catalunya i Jaume Homs, de l'Associació catalana pel poble saharià.
- Curset de Cuina, amb Salvador Brugués.
- Curset de Postres, a càrrec de Salvador Brugués.
- Cicle sobre Josep Pla, commemorant el centenari del seu naixement, fet per Roser Carol.
- Cursets de Manipuladors d'aliments.
- 2n Curset de Cuina infantil, impartit per Salvador Brugués.

Centre de Formació Permanent d'Adults

Ensenyament reglat
Formació Bàsica
Graduat Escolar

Ensenyament no reglat
Anglès
Català Nivells B i C
Dibuix tècnic
Tall i confecció
Comptabilitat
Dibuix artístic
Estampació
Aula d'Art

- Presentació del curs, amb la presència de Montserrat Domínguez, Delegada Territorial de Formació d'Adults del Departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya.
- Els alumnes matriculats al curs acadèmic 1996-97 han estat 175.
- Activitats de l'Escola d'Adults: sortida anual al teatre per veure: *Políticament incorrecte*, amb coneguts actors catalans i sopar conjunt de final de curs.
- Participació dels alumnes de l'Aula d'Art en l'experiència artística de reciclatge de material de rebuig Drap-Ar amb la manipulació d'ampolles de plàstic, al Centre Contemporani de Cultura de Barcelona.
- Aquest any acomiadem la Germana Modesta, que impartia el curset de Formació Bàsica, amb motiu de la seva jubilació. Des de la Regidoria de Cultura li agraïm la tasca que ha portat a terme durant aquests anys.
- Des del mes de gener i fins al desembre, el claustre de professors de l'Escola d'Adults redacta el Projecte Curricular de Centre i Projecte Educatiu de Centre, ja que és un dels requisits per ser Centre de Formació Permanent d'Adults, oficial i reconegut, pel Departament de Benestar Social, des del maig del curs passat.

Punt d'Informació Juvenil

- Coordinació de les activitats dels centres educatius del poble i les entitats educatives en el lleure de Sant Hilari.
- Organització, conjuntament amb les escoles del poble, del MINUT DE SILENCI PER LA ZONA DELS GRANS LLACS, amb la concentració a la plaça de l'Església i la lectura de manifestos i poemes redactats pels mateixos alumnes.
- Monogràfics, jocs i cançons, per a monitors, caps i educadors del temps lliure.
- Participació en la SETMANA DEL CONSUM RESPECTUÓS AMB EL MEDI AMBIENT I EL CONSUM SOLIDARI, organitzat per les quatre escoles del poble.
- Sessió informativa sobre: La universitat i les carreres universitàries, destinada als estudiants de COU i 5è d'FP.
- Organització del Casal d'Estiu i les Estades Esportives, amb una participació aproximada de tres-cents nens i nenes.
- Informació de l'assignació de les places universitàries als estudiants de COU i 5è d'FP, a través de la connexió a *internet* de l'ordinador de la Casa de Cultura.
- Durant l'any 1996, tres-cents joves de Sant Hilari Sacalm van utilitzar el Punt d'Informació Juvenil per tal de formular alguna consulta.

Estació meteorològica

L'Ajuntament ha comprat una estació meteorològica automàtica, ubicada a la Casa de Cultura i, amb la col·laboració d'alguns alumnes que varen assistir al curset de meteorologia que va impartir el juny del 1996 Alfred Rodríguez Picó a la Casa de Cultura, prendran les dades diàriament de les temperatures mínima i màxima, la humitat, les precipitacions i altres fenòmens meteorològics.

Aquest informació es podrà consultar a la cartellera de la Casa de Cultura, serà recollida per fer-ne una estadística i serà transmesa als mitjans de comunicació per a la seva difusió.

BIBLIOTECA MUNICIPAL

La Biblioteca Municipal és una de les infraestructures més importants per potenciar la cultura a la nostra població, però al mateix temps s'ha de convertir en un espai lúdic i distès, obert a tot tipus d'usuari. Com podem comprovar a les estadístiques adjuntes, el nombre de lectors és elevat; i estem satisfets d'aquests resultats, però s'ha de buscar el màxim rendiment, ja que la majoria dels lectors són infants, i entre els adults predominen els estudiants. Ens adonem que actuem com a suport bàsic d'ajut als escolars.

L'objectiu d'aquest escrit és fer una crida als hilariencs adults per animar-los a utilitzar els serveis que la Biblioteca Municipal els ofereix, i que tot seguit exposarem, per tal que en gaudeixin en el seu temps de lleure:

- Consulta lliure de llibres, revistes i premsa a la sala.
- Préstec gratuït de les seccions de: llibres, discs compactes, vídeos, CD-Rom's, cassets, revistes i diaris.
- Subscripcions a: 20 revistes, 4 diaris, BOE, DOG, *Butlletí Oficial de la Província*, entre altres donatius mensuals.
- Creació de la secció local (Retalls de premsa, Programes de Festa Major, fotocòpies de llibres antics i altre material referent a la nostra població).

El mes d'octubre passat, a la biblioteca municipal es va fer una sessió de contes, amb en Cesc Serrat i l'espectacle *Contes a cau d'orella*, gentilesa de la Fundació la Caixa.

Per Nadal i Sant Jordi es feren dues compres importants de llibres, amb les novetats editorials. D'altra banda, es van rebent les donacions de suport genèric del Departament de Cultura de la Generalitat. La biblioteca disposa d'ordinador, que servirà per registrar tot el material disponible i el control del préstec i accedir a la consulta de material multimèdia.

Resum estadístic de la biblioteca durant l'any 1996

Lectors a la Sala		**Lectors préstec**
Nens	3.981	1.005
Nenes	6.187	1.743
Homes	3.601	862
Dones	4.740	1.938
TOTAL	18.509	5.548

Llibres consultats a la sala		**Llibres deixats en préstec**
Infantils	6.388	3.341
Adults	8.171	4.490
Revistes	3.167	478
		Mat. audiov. 142
TOTAL	17.726	8.451

- Total volums el 31 de desembre de 1996: 14.228
- Nombre de carnets de lector a 31-12-96: 1.180
- Dies que la biblioteca ha estat oberta: 241
- Mitjana diària de lectors a la sala: 77
- Mitjana diària de lectors de préstec: 23
- Mitjana diària de material consultat a la sala: 73
- Mitjana diària de material deixat en préstec: 35

Dolors Miralpeix

TELÈFONS D'URGÈNCIES

Oficina de l'Ajuntament: 86 81 01

Fax de l'Ajuntament: 86 89 76

Caserna de la Guàrdia Civil: 87 23 35

Servei d'ambulàncies: 86 84 57,
que és un servei privat (Ambulàncies Guilleries).

Ambulàncies
de la Creu Roja: 86 04 04 (Arbúcies)

Farmàcies: R. Broto: 86 80 93
X. Muntalt: 86 90 49

Pavelló d'esports: 86 89 89

Parròquia: 86 82 22

Oficina de Turisme: 86 88 26

Dispensari municipal: 87 22 02 i 87 22 03

Ràdio Sant Hilari: 87 23 00

En cas d'incendi, cal trucar als números de l'Ajuntament i al 085

Serveis de grua: Trima: 86 83 28
Montseny: 86 84 64
A. Fauria: 86 82 35
Guilleries: 86 88 73

Policia Municipal: 86 81 23

Casa de Cultura: 86 86 56

Jutjat de Pau: 87 21 62

Mossos d'Escuadra: 088

CONTINGUT

Pàg.	
3	Salutació
4	Pregó de la festa major 1996
8	Un brot de lilà blau
10	Forces Forts i Ferms
13	La Música dins l'escola i fora de l'escola en un context rural
16	Carta a un bon company
16	Per molts anys!
17	Notícies sobre les guerres carlines a Sant Hilari i a les Guilleries segons una crònica del segle XIX
22	Evolució urbanística de Sant Hilari. Segles XVIII-XX
27	Associació de pessebristes
28	Societat de pesca, La Gorga
29	La processionària del Pi
32	Moto Club
32	Amics de la Música
34	Els petits cantaires al palau Sant Jordi
35	Fotos que fan història
36	Arquers Sant Hilari
36	Activitats dels ocellaires
37	El C.B. Sant Hilari compleix 10 anys
38	Penya Barcelonista
39	El ball d'en Serrallonga
41	Fotos que fan història
42	La història de com va morir el regne de la diversió
44	XXI Concurs literari de narració curta
48	En un futur... Les deixalles...
50	Ràdio Sant Hilari (RSH)
51	Lliçó de les coses (II)

Pàg.	
52	Club Esportiu Sant Hilari "Font Vella"
53	Una visita al museu Guilleries de flora i fauna
54	Programació d'actes
56	Resum de l'any
61	Pregó en la celebració del cinquantè aniversari de la Coral els Nois Alegres
64	Germandat de donadors de sang
65	Llar infantil "Les cent fonts"
67	El Col·legi Públic Guilleries col·labora amb el medi ambient
69	Manifest de l'arbre de nadal
70	Apunts del col·legi Sant Josep
73	APA de l'IES Sant Hilari
75	El grup de voluntariat social
76	Aula d'art 1997
77	Després dels cinquanta anys
78	Racó poètic
82	AECC
83	Només un compromís
84	Les Guilleries. Associació de promoció i Educació Mediambiental
85	Via Crucis Vivent
87	Tres dosos, un tres... i Visca!
88	Escut d'or del grup sardanista. Tomàs Gil i Membrado
88	Quan es trenca l'equilibri
89	El Dr. Jaume Busquets i Norat (metge)
90	Agraïment. Col·laboradors
94	Butlletí d'informació municipal

Font Vella

Agua Mineral Natural

Agua mineral natural

FONTDOR

Sant Hilari Sacalm (Girona).
Emerge a 1000 metros de altitud.
El agua cumbre.

TRANSPORTS
Ricard Moragas i Fills, S.A.

AJUNTAMENT DE SANT HILARI SACALM